

T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

SELÂMÎ DÎVÂNÎ'NİN TRANSKRİPSİYONLU METNİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman:
Yard. Doç. Dr. Mustafa GÜNEŞ

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

101903

Serpil KAYYA

101903

Kütahya, 2001

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Selâmî Dîvânı’nın Trankripsiyonlu Metni”adlı çalışmamın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../ 2001

Serpil KAYYA

Serpil KAYYA'nın hazırladığı "Selâmî Divânı'nın Trankripsiyonlu Metni" başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği ile kabul edilmiştir.

2001

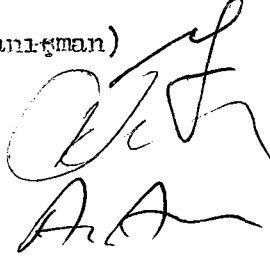
11 TEMMUZ 2001

Tez Jürisi

Yard.Doç.Dr. Mustafa GÜNEŞ (Danışman)

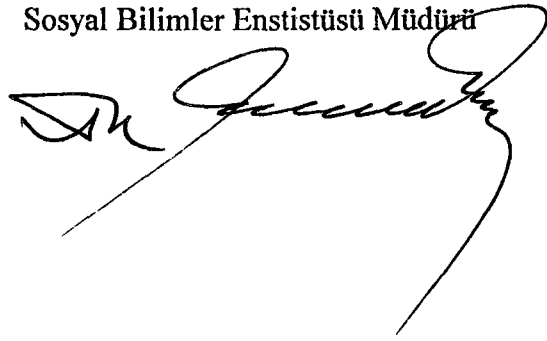
Yard.Doç.Dr. Cevdet DADAŞ

Yard.Doç.Dr. Abdullah ACEHAN

Prof. Dr. Ahmet KARAASLAN

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

III

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

ÖZGEÇMİŞ

Serpil Kayya 1976 yılında Kütahya’da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Kütahya’da yaptı. Üniversite eğitimini Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde 1998 yılında tamamladı. Aynı yıl üniversitenin Yüksek Lisans Programı’na katıldı. Aynı zamanda Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak göreve başladı. Halen 100. Yıl İlköğretim Okulu’nda bu görevine devam etmektedir.

ÖZET

XVIII. yüzyıl sonuyla XIX. yüzyıl başlarında yaşayan Selâmî Efendi'nin Dîvân'ını ilim âlemine tanıtmak, mutasavvıflığının yanında şâirliğine de dikkat çekebilmek amacıyla hazırladığımız bu tez, şairin hayatı, edebî kişiliği ve Dîvân'ının transkripsiyonlu metninden ibârettir.

Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır. Birinci Bölüm'de, ulaşabildiğimiz kaynaklar ve Dîvân'dan hareketle Selâmî Efendi'nin hayatı ve eserleri ele alındıktan sonra edebî kişiliği üzerinde durulmuştur. Tasavvûfî görüşlerini dîvân şiir geleneğiyle ifâde eden Selâmî Efendi'nin şiirlerindeki hususiyetler tespit edilmeye çalışılarak örneklerle izâh edilmiştir.

İkinci Bölüm'de Dîvân'ın transkripsiyonlu metni yer almaktadır. Selâmî Dîvân'ı müretteb dîvânlardan farklı şekilde düzenlenmiştir. Şiirlerin tamamına yakını dînî muhtevalıdır. Şairin Allah'a yalvarışlarını, Hz. Peygamber'e övgülerini, Hz. Ali ve On İki İmam'a olan sevgi ve bağlılığını dile getirdiği "münacaat, na't ve muhammes"lerden sonra Hz. Câmî, Hz. Sezâî, Derviş Hayretî Dede, Şemsî-i Sivâsî, Derviş Safder, Şakir Ahmed Paşa için "muhammes"ler ve Nedîmâne üslupla Hâce Neş'et'e yazdığı "nazîre"nin de yer aldığı "murabba'ât" bölümü bulunmaktadır. Ölümler, bina, çeşme, kasır, cami yapımları, padişahların cülüsleri ve şehzade doğumları gibi çeşitli nedenlerle yazılmış "tarih"lerden sonra "gazel"ler gelmektedir. Farsça yazılan gazellerin çokluğu da dikkat çekicidir. Tasavvufî görüşlerini ve şeyhi bulunduğu Nakşibendiyye tarikatını tanıtip benimsetmeye çalıştığı şiirleri bu bölümdedir. Nakşibendîlik yanında Mevlevîlik ve Bektâşîlik'ten söz etmektedir. Ayrıca çeşitli harflere yüklediği anlamlarla Hurûfîliğe de işaretler vardır. Yine Allah'a ve Hz. Peygamber'e yalvarış ve övgü mısralarının yer aldığı "mukatta'ât" bölümünden sonra "rubâ'î"ler bulunmaktadır. Tarikatının silsilesini de tanıttığı bu bölümün sonunda Muhammed ismine bir "muammâ" vardır. "Ebyât" bölümünde daha ziyade Farsça beyitler yer almaktadır. Son olarak "Be-Nâm-ı Nâzım İn Nâçâr" diye nitelendirdiği kendi zâtında sâliklere telkin maksadıyla yazdığı bir gazel ve Dîvân'ın tertibi için yazdığı iki "târîh"ten sonra Farsça nesir bölümle Dîvân sona ermiştir.

Transkripsiyonlu metnin ardından az bilinen kelimelerden oluşan bir "Sözlük" ve kişi isimlerinin yer aldığı "Dizin" hazırlanmıştır.

Hazırladığımız tezin, şairle ilgili bundan sonraki çalışmalara ışık tutacak özellikte olması kanaatindeyiz. Dîvân, mutasavvıf bir şair olan Selâmî Efendi'nin ilim ehli ve halk,

tarafından hak ettiği ilgiyi görmesi için Tasavvuf Edebiyatı çerçevesinde değerlendirilmeyi beklemektedir.

ABSTRACT

This thesis –which we try to introduce Selami Efendi, who lived between the late 18th century and the beginning of 19th century, and his Divan beside his sufi and even poetic feature- includes the poet's life, his literary personality and his Divan with its transcription.

Our study has two chapters. In the first chapter we studied Selami Efendi's life and his works first and then we studied his literary personality by the help of the sources we reached and the Divan. Sufic view which he tells in "divan" poetry tradition in the characteristic of the poems are tried to be established and explained with examples.

In the second chapter Divan's transcribed text is placed. Selami's Divan was prepared differently than the "muretteb divan"s. Nearly all of his poems have religious theme. After "munacaat", "na't", and "muhammes" in which he mentioned his prayer to Allah, praise to the Prophet Muhammed and love and devotion to Hz. Ali and Twelve Imam, there is the "murabbaat" chapter in which there are "muhammes"s for Hz. Cami, Hz. Sezai, Dervish Hayreti Dede, Şemsi-i Sivasi, Dervish Safder, Şakir Ahmed Pasha and a "nazire" for Hacı Neş'et in Nedimane style. Then "tarih"s written for building, fountain, construction of mosques, pavillions, accession to the throne of Sultan's son, next the "gazel"s comes. The great deals of the gazels written in Persian are striking. The poems of the sufi manner and introducing and make the others love the "Nakşibendiye" way as being himself sheikh of it. Besides Nakshibendi Dervish sect he mentions about the Mevlevi and the Bektashi Dervish sect. Moreover there are signs of Hurufi sect because he sees cabalistic meaning in the letters of the Kur'an. After the "mukattaat" chapter in which again prayer to Allah and praise to the Prophet Muhammed there are "rubai"s. There is also the introduction of the genealogy of the Nakshibendi Dervish sect and at the end of this chapter there is a "muamma" for the name Muhammed. In "ebyat" chapter there are Persian verses. Finally there is a gazel which he wrote for the purpose of suggestion to the "salik"s in his personality which he named "Be-nâm-ı Nazım in Naçar" and after two "tarih" for the arrangement of Divan, it ends with the Persian prose chapter.

After the transcribed text, a dictionary, which contains rarely known words and an index in which there are person names, are prepared.

We are in the opinion that this thesis we prepared is in the peculiarity to enlighten the later studies on the poet. Divan waits to be appreciated in the frame of Sufi Literature in order to attract attention to Selami Efendi, a sufi poet, that he is merited by the experts and the community.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	V
ABSTRACT.....	VII
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ.....	X
KISALTMALAR.....	XI
GİRİŞ.....	XII
TEZ HAKKINDA.....	XIII

BİRİNCİ BÖLÜM

SELÂMÎ EFENDİ'NİN HAYATI, ESERLERİ, EDEBÎ KİŞİLİĞİ.....	1
A.HAYATI.....	2
B.ESERLERİ.....	3
C.EDEBÎ KİŞİLİĞİ.....	4

İKİNCİ BÖLÜM

SELÂMÎ EFENDİ DÎVÂNI'NİN TRANSKRİPSİYONLU METNİ.....	11
KAYNAKÇA.....	264
SÖZLÜK.....	265
DİZİN.....	276
SEÇME METİNLER.....	280

Transkripsiyon alfabesi

ا	(آ)	a, ā	س		
ا	(أ)	a, e, i, u, ü	س		s
ب		b	س		ʃ
پ		p	س		ʒ
ت		t	س		d, z
ث		ʔ	ط		t
ج		c	ظ		z
چ		ç	ع		ʕ
ح		h	ف		ɣ
خ		ħ	ق		f
د		d	ك		k
ذ		z	ك		k̄
ر		r	ل		l
ز		z	م		m
ژ		j	ن		n
			و		v (o, ō, u, ü, ū)
			ه		h (a, e)
			ی		y (i, i, î)

KISALTMALAR

ı.g.e.	: adı geçen eser
nat.	: anatomi
ins.	: ansiklopedi
astr.	: astronomi
C.	: cilt
fels.	: felsefe
haz.	: hazırlayan
huk.	: hukuk
H.z.	: Hazreti
mec.	: mecâzen
müz.	: müzik
s.	: sayfa
s.a.v.	: sallallahü aleyhi ve sellem
Slm. Ktp.	: Süleymaniye Kütüphanesi
T.D.V.	: Türkiye Diyanet Vakfı
tas.	: tasavvuf
vb.	: ve benzeri
vr.	: varak

GİRİŞ

Dîvân şiiri, Türk Edebiyatı'na XIII. yüzyıl ortalarında İran şiirinin etkisiyle girmiş ve XIX. yüzyıl ortalarına kadar sürmüştür. Önceleri İran Edebiyatı'nın etkisinde gelişen Dîvân şiiri, XVI. yüzyılda olgunlaşmış, klasik şeklini almıştır. Bundan sonra şairler İran şairlerini değil, Fuzûlî, Bâkî gibi Dîvân şiirimizin usta şairlerini örnek almışlardır.

Dîvân şairlerinin Dîvân şiirinin bütün şekil ve çeşitleriyle söylediği şiirlerini bir araya toplayan eserlere dîvân denir. Başlangıçta belli bir düzeni olmayan dîvânlar, zamanla klasik bir şekil kazanmıştır. Şiirlerin belli bir tertibe göre sıralandığı dîvâna "Müretteb Dîvân" denir. Tam ve düzenli bir dîvân sırasıyla; Allah'ın birliğini, yüceliğini anlatan, O'na yalvarış ve yakarışları ihtiva eden münacaatlar, tevhidler, Peygamber'i öven na'atlarla başlar. Bazı dîvânlarda dört halife ve Mevlânâ'yı ayrıca öven kasideler de yer alır. Padişah, sadrazam, vezirler ve diğer devlet büyüklerini övgü için yazılan kasidelerle devam eder. Bunun arkasından dîvânın en büyük bölümünü oluşturan gazeller gelir. Redifleri elifbâ sırası ile dizilen gazellerde aşk, güzellik, şarap, bazen de tasavvuf ya da hikmet konuları işlenir. Daha sonra büyük zaferler, yeni yapılan mimârî eserler, doğum, ölüm gibi olaylar için düşürülen tarihler; çeşitli konularda yazılan murabba', muhammes, müseddesler, daha çok felsefî, dînî, tasavvufî düşünceleri işleyen tercî-i bend ve terkîb-i bendler; müstezad, rubâî, tuyuğ ve kıtalar; tek beyitten oluşan müfredler gelir. Bazı dîvânlardad bunara ek olarak şarkılar, manzum bilme diye nitelendirebileceğimiz muammâ ve lugazlar bulunur.

Dîvân şairlerinin tamamı Dîvân'ları müretteb şekilde düzenlememişlerdir. Dîvân'ını incelediğimiz Selâmî Efendi de bunlardan biridir. Selâmî Dîvânı'nın farklılıklarını da ortaya koymaya çalıştık.

Selâmî Dîvânı'nı ele aldığımız tez çalışmamızı hazırlarken bana rehberlik eden, her konuda yardımcı ve destek olan değerli hocam Yard.Doç.Dr. Mustafa GÜNEŞ Bey'e, çalışmamın her aşamasında hiçbir yardımı esirgemeyen değerli hocam Yard.Doç.Dr. Cevdet DADAŞ Bey'e hürmetlerimi ve şükranlarımı sunar, eksikliklerimin hoşgörüsüyle karşılanmasını dilerim.

TEZ HAKKINDA

Dîvân şiiri, Şeyh Gâlip'ten sonra onun çizgisinde ve gücünde başka bir mutasavvıf şair yetiştirememiştir. XVIII. yüzyıldan itibaren batının da etkisiyle toplum yapısını ifade eden geleneksel değerlerin değişmesi edebiyata da yansımıştır. Halk ve Dîvân şairleri şekil ve muhteva yönünden birbirlerinden etkilenmişlerdir. Ancak bu yüzyılda her iki dalda da güçlü eserlerin ortaya çıkmadığı görülür. Mutasavvıf şairler ise şiiri ve sanatı amaçlarına hizmet için kullanmaya, görüşlerini bu yolla anlatmaya devam etmişlerdir.

Toplumun farklılaştığı, kültür değişimi içinde bulunduğu bir dönemde, halk üzerinde etkili bir güce sahip olan tarikatlar, devrin gelişmelerine paralel olarak önemini kaybetmeye, yozlaşmaya başlamıştır. Buna rağmen mutasavvıf şairler, tasavvuf ilkelerini, İslam dinini halka anlatmaya devam etmişlerdir. Tasavvufî görüşlerini dile getirip tarikatını insanlara benimsetmeye çalışan şairlerden biri de Selâmî Efendi'dir.

Selâmî Efendi, Nakşibendiyye tarikatı şeyhidir. Dîvân'ında Nakşibendilikten başka, Mevlevîlikten, Bektâşilikten de söz etmekte ve harflere anlamlar yükleyerek Hurûfliğe de işaret etmektedir. Tarikatını ve tasavvufu tanıtmaya çalışmasının yanında, toplumdaki ayrılık ve karışıklıklara karşın birleştirici bir görev üstlendiği söylenebilir. Bütün tarikatların özde bir oldukları, aynı anlayışı taşıdıkları görüşünü telkin etmiştir. Bu amaçla yazdığı şiirlerinde dîvân şiiri tarzını seçmiştir. Mutasavvıf kimliği dikkate alınır, sanat kaygısı taşımaması, estetiği ikinci plana alması, şiiri ve sanatı, duygu ve düşüncelerini ifadeye hizmet için kullanması doğaldır. Ancak bu, eserini dîvân geleneği içinde değerlendirmeye mâni değildir.

Selâmî Divânı'nı ele alıp incelediğimiz bu tezi hazırlarken, daha önce dîvân şiiri çerçevesinde değerlendirilmeyen eseri, ilim alemine tanıtır içerdiği dîvân şiiri özelliklerini tespit edebilmeyi amaçladık.

Şairin Farsça ve Arapça'ya çok iyi vâkıf olması, kelime hazinesinin genişliği ve Arapça-Farsça ağırlıklı şiirlerin anlamında dolayısıyla da şekil ve sanatlarını tespit aşamasında güçlüklerle karşılaşmamıza sebep olmuştur. Daha önce şair hakkında ayrıntılı bir çalışma yapılmamış olması da kaynaklar açısından kısmen sıkıntı yaratmıştır.

Çalışmamız iki bölümden oluşmuştur. I. Bölüm'de Selâmî Efendi'nin hayatı, eserleri ve edebî kişiliği üzerinde durulmuştur. II. Bölümde Dîvân'ın transkripsiyonlu metni ve Sözlük, Dizin bölümleri yer almış, sonuna da Dîvân'dan seçme metinler eklenmiştir.

Metin bölümünde dil özellikleri, günümüze yakın olması düşünülerek düzenlenmiştir. Ekler, düzlük-yuvarlaklık bakımından Türkiye Türkçesi dilbilgisi kurallarına göre yazılmıştır. Matbaadan kaynaklandığını düşündüğümüz bazı hatalardan dolayı zorlandığımız kelimeler, cümlelerin anlamından, ve vezninden yola çıkılarak okunmuştur. Bir yerde –yine baskıdan olsa gerek- çıkmayan bir harf parantez içinde gösterilmiştir. “gö(r)meğe”

Dîvân’da iktibas veya telmih yoluyla alınan çok sayıda ayet ve hadis vardır. Şiirlerinde doğrudan işaret eden ya da anlamını veren ayetler, Kur’ân’da yer aldığı sure ve numaralarıyla verilmiştir.

Bununla beraber “Dosdoğru ol”, “Onlar için korku yok”, “Biz daha yakınız” şeklinde kısa cümleler mısralarda geçmektedir. Bu tip alıntılar pek çok ayette geçtiği için belli ayet, dipnot olarak gösterilmemiştir. Ayetlerin beyitte bulunmayan kelimeleri parantez içinde mısradaki belirtilmiştir. Mısra düzenini değiştirecek kadar uzun ayetlerin aslı, dipnotlara eklenmiştir. Ayrıca Dîvân’da okuyucuya belli bir kolaylık sağlaması için şiirler ve beyitler numaralandırılmıştır. Sağ alt köşedeki numaralar tezin sayfa numarası, sağ üst köşedeki numaralar Dîvân’ın sayfa numarasıdır. 1. Bölüm’deki Dîvân’a ait dipnotlar sayfa, şiir ve beyit numarası şeklinde sıralanmıştır.

Selâmî Efendi tasavvufî görüşlerini dîvân şiiri nazım şekillerini ve unsurlarını kullanarak dile getirmiştir. Dolayısıyla Dîvân’ın muhtevası tasavvufî açıdan yoğunluk arz etmektedir; dîvân şiirinin geleneksel yapısına örnek teşkil etmekten ziyade XVIII. yüzyılda tasavvufî hayatın yaşandığına bir örnektir.

Sonuç olarak devrindeki diğer şairler kadar dîvân şiirinin yaşamasına hizmet etmiş; ancak bunu amaç edinmemiştir. Yaşadığı devir ve konumu itibariyle Dîvân’ının şekilden çok muhteva açısından önem arz etmektedir.

I. BÖLÜM

SELÂMÎ EFENDİ'NİN HAYATI, ESERLERİ, EDEBÎ KİŞİLİĞİ

A. HAYATI

Selâmî Efendi'nin hayatıyla ilgili, ulaşabildiğimiz kaynaklarda geniş bir bilgi bulamadık. Doğum tarihiyle ilgili herhangi bir kayda rastlayamadık. Hayatına dâir bilgiler, doğum yeri, babası, şeyhliği ve vefât tarihiyle sınırlıdır.

Fatin Tezkiresi'nde şâir hakkında: “Şeyh Selâmî Efendi Medîne-i İzmir'de zîb-i âlem-i şuhûd olup”¹ ifadesi yer almaktadır. “Peder-i mükerremleri Şeyh İsmâ'îl Şerhî Efendi”²dir. Bu hususta Dîvân'ında birkaç şiir bulunmaktadır. Tarikatının silsilesini tanıtırken:

“.....Vâlid-i Azîzim Eş-Şeyh Es-Seyyid İsmâ'îl Eş-Şerhî El-İzmirî” ibaresinden sonra:

Vâlidim nûrum efendim ser-tâcım Şerhî
Maraz-ı kalbe şifâ câna ilâcım Şerhî³

beyitiyle babasından söz etmiştir.

“Babası 1200 (1786) tarihinde bir tekke binâ eylemiştir.”⁴ Selâmî Efendi, bunun için Dîvân'ın 74. sayfasında şu tarihi düşürmüştür:

Buyurmuşdu bu tarihi teberrük
Bi'smi'l-lâhi tevekkeltü alallâh

Selâmî Efendi Dîvân'ında babasından başka, kaynaklarda bulunmayan Hadîce Molla isminde kızından bahsetmiştir. “Ciğer köşem kerîmem”⁵ dediği kızının ölümüne iki tarih düşürmüştür. Genellikle “Şeyh Selâmî Efendi” diye anılan şairin adı “Şeyh Selâmî Mustafâ Efendi” diye de geçmektedir.⁶ “Memâlik-i mahrûsenin ekser mahallerinde sîr ü seyahat ve bir müddet meks ü ikâmet eyledikten”⁷ sonra İstanbul'a gelmiş “..İlm ü irfânları şüyû' bulunca Eyüp Sultan'da Baba Haydar Mahallesi'nde kâin dergâhın meşihâtı kendilerine tevcîh olunmuştur.”⁸ Burada post-nişîn iken 1228 (1813) senesinde vefât etmiştir. Aynı yerde defnedilmiştir.

Hayatına dair özet bir bilgi, Dîvân'ın sonunda, basımıyla ilgili bilgilerle birlikte de yer almaktadır.

¹ Tezkire-i Fâzin, Vr.201, Slm. Ktp., Rauf Yekta 310.

² Hüseyin Vassaf, Sefîne-i Evliyâ, Haz. Ali Yılmaz-Mehmet Akkuş, İstanbul 1999, s.302

³ Dîvân, s.208-59.şiir

⁴ Hüseyin Vassaf, Sefîne-i Evliyâ, Haz. Ali Yılmaz-Mehmet Akkuş, İstanbul 1999, s.302

⁵ Dîvân, s.90

⁶ Hüseyin Vassaf, Sefîne-i Evliyâ, Haz. Ali Yılmaz-Mehmet Akkuş, İstanbul 1999, s.302

⁷ Tezkire-i Fâzin, Vr.201, Slm. Ktp., Rauf Yekta 310

⁸ Hüseyin Vassaf, Sefîne-i Evliyâ, Haz. Ali Yılmaz-Mehmet Akkuş, İstanbul 1999, s.302

B. ESERLERİ

Şeyh Selâmî Efendi'nin, transkripsiyonlu metnini hazırladığımız matbu Dîvân'ı ve Sefîne-i Evliyâ'ya göre bir de Manzûme-i Mevlidiyye'si vardır.

DİVAN: Eser müretteb dîvân şeklinden farklı olarak iki bölümden oluşmuştur. I. Bölüm'de 2 münacaat, 2 hilye, 1 na't, 3 mi'râciyye; Hulafâ-yı Raşidîn ve Nazîre-i Dervîş Sâmi için 2 terkîb-i bend; Nakîza Tercî-i Bend-i Şeyh Selâmî başlıklı 2 tercî-i bend; on iki imama 3 muhammes; Sâmi, Sezâyî, Dervîş Hayretî Dede, Sivaslı Şemsî, Dervîş Safder'in gazeli ve Şâkir Ahmed Paşa için 6 tahmîs, 3 murabba, 1 mesnevî ve çeşitli sebeplerle yazılan 35 tarih vardır.

II. Bölüm gazellerle başlamaktadır. Rubâîler ve Hz. Resul-i Ekrem (s.a.v.)den başlayarak Nakşibendiyye Tarîkatının Zehebiyye kolunun silsilesinin zikrinden sonra Muhammed ismiyle bir muammâ yer almaktadır. Beyitler ve tekrar bir gazelden sonra Dîvân'ın tertîbi ve toplanmasına düşürülmüş iki tarih ile manzum kısım tamamlanmıştır.

Son olarak Farsça yazılan ve tasavvufî düşünceleri anlatan mensur bölümle Dîvân sona ermiştir.

Dîvân vezinler açısından incelendiğinde çoğunlukla şu vezinlerin kullanıldığı görülmektedir:

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün vezni 132 kere kullanılmıştır.

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün vezni 73 kere kullanılmıştır.

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün vezni 44 kere kullanılmıştır.

Şâirin vezin kullanımında pek başarılı olduğu söylenemez. Bir çok şiirinde vezin kusurlarına rastlanmaktadır. Bunu yine mutasavvıflığına bağlamak gerekir.

Gözüm nûru ciğer-köşem edip tîr-i ecel amaç

Elif kaddim yine eyvâh döne verdi hâk-i kavse

beyiti Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün veznine imâle ve zihafırlar olmadan uymamaktadır.

Dîvân'ın yazıldığı devir matbaanın kurulmasından sonraya rastladığı ve ulaşabildiğimiz kaynaklarda aksi bir bilgiye rastlamadığımız için el yazması nüshasının

olmadığı kanısına vardık. Üzerinde çalıştığımız Dîvân, sonunda da belirtildiği üzere El-Hâc Hasan Şükrü Dede Efendi tarafından Edirnekapı dışında Mustafa Paşa Tekkesi şeyhi Yahya Efendi'nin matbaasında 1287 (1870) senesinde basılmış olup 212 sayfadan oluşmaktadır ve "Selâmî-Şeyh Mustafa (ö.1813) Divân-ı Selâmî, İstanbul, 1287 (1870) Şeyh Yahya Efendi Matbaası, 212 s. 21 x 13" şeklinde Tavşanlı Zeytinoğlu Kütüphânesi'ne kayıtlıdır.

MANZÛME-İ MEVLİDİYYE: Araştırmalarımız sonucunda Şeyh Selâmî Efendi'nin bu eserine rastlayamadık. Ancak kaynaklardaki "Üsküdarlı Selâmî Ali Efendi ile mahlasda hem-nâm olduklarından eş'ârından bazıları birbirine karıştırılmıştır."⁹ ibaresinden hareketle ve aynı isimde başka bir şairin aynı adlı eserine rastlanması sonucu, Manzûme-i Mevlidiyye'nin Şeyh Selâmî Efendi'ye değil, karıştırılan diğer şaire ait olabileceği kanaatine vardık.

C.EDEBİ KİŞİLİĞİ

XVIII. yüzyılın sonlarına doğru doğan ve XIX. yüzyılın başlarında vefât eden Selâmî Efendi'nin dil, şekil ve anlatım gibi özellikleri bakımından geleneksel dîvân şiirine çok bağlı kaldığı söylenemez.

Selâmî Efendi'nin edebî kişiliği değerlendirilirken öncelikle "şeyh" kimliği dikkate alınmalıdır. Nitekim kaynaklarda "...Şiir ve sanatı ikinci plana düşüren âşık şairlerdendir."¹⁰ hükmüne varılmıştır. Şiirlerinde tasavvufî görüş ve düşüncelerini, tarîkatın âdab ve erkânını anlatan, insanları Naşibendiyye tarîkâtına çağıran şair, doğal olarak sanat kaygısı taşımamış, içinden geldiği dil ve tarzda şiir yazmıştır. Bu da Dîvân'ın vasıflarını klasik dîvânlara nisbeten sınırlamıştır ve muhâtaplarından başka kişilerce fazla ilgi görmemiştir. Hatta sadece edebî açıdan değerlendirilmiş ve "Ne yazık ki bu cins şahsiyetlerin çoğu tekke muhitlerinde an'ane haline gelen şiirle şeyhlik vazifesinin tamamlanması gibi bir meyle kapılarak müritlerinin anlayacağı şekilde basit, ilâhî cinsinden dervişlik ruhu terennümleri meydana getiriyor ve didaktik bir yola girerek vahdet-i vücûd fikirlerini tekrarlıyorlar."¹¹ şeklinde bazı edebiyat tarihçileri tarafından gereğinden fazla hafife alınabilmiş ve eleştirilmiştir. Dîvân'ın konu, amaç, dil ve üslubu bütün olarak düşünüldüğünde böyle bir yargıya varmanın eksik bir değerlendirme olduğu görülecektir.

⁹ Hüseyin Vassaf, *Sefîne-i Evliyâ*, Haz. Ali Yılmaz-Mehmet Akkuş, İstanbul 1999, s.302

¹⁰ Vasfî Mahir KOCATÛRK, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara 1964, s.560

¹¹ a.g.e

Dîvân'da amaç; şairin şeyhi bulunduğu tarikatını tanıtmak, tarikatın temel düşüncelerini ifade etmek ve bu hususta insanları ikna etmek olduğu için “kaside” başlığı altında hiçbir şiir yer almamaktadır. Çünkü şair, herhangi bir makam, maddî kazanç, mevkî kaygısında değil insanları “sırr-ı bülend”e ulaştırmak niyetindedir. Kendi ifadesiyle:

**Olmak istersen cihânda sırr-ı bülend
Naşibend ol Naşibend ol Naşibend**

diyerek gayesini dile getirmektedir.

Kaside dışındaki manzumeler tertipsiz bir izlenim verecek şekilde sıralanmıştır. Ancak dil ve sanat açısından incelendiğinde dikkat çeken unsurlara da rastlanır.

Dili ve üslubuna tasavvuf hakimdir. Şiirlerinde âyet ve hadis-i şerifler bol miktarda iktibâs veya telmih yoluyla kullanılmıştır:

**Hadis-i “Kellimü en-nâse ‘alâ kaderi ‘uqûl(ihim)” üzere
‘Amelle emr olup nâ-ehle câ’iz görmedi ifşâ¹²**

Selâmî Efendi'nin şiirlerinde vezinleri kusursuz değildir. Bunu, sanatın ikinci planda gelmesine bağlamak gerekir. Ancak Arapça-Farsça unsurları aynı beyit içinde vezin ve kafiye uygun bir tarzda kullanması kültür seviyesini göstermesi bakımından önemlidir.

**Me râ yâ Rabb be ‘aşq-ı şânî ineyn iz hüma fi'l-gâr
Be kün ez feyz-i rûhâniyyet ü vâkıf-ı esrâr¹³**

**Bâd-ı nesîm seheri getire dostdan haberi
Koklamağa verd-i teri vâkıf-ı seher kum kum kum¹⁴**

Dîvân kafiyelelerinden ele alındığında dikkat çeken birkaç şiirden bahsetmek yerinden olacaktır. Tercî-i bendin bir bendi yârini bulmak isteyen önce araması gerektiği ve nerelerde aradığını anlatan “arar” redifiyle; sonraki bendi de yârini arayanın nerelerde bulabileceğini dile getiren “bulur” redifiyle yazılmıştır.

**Nice bulsun kişi ol yâri ki ehvâda arar
Gah tenzîh geh tesbîh ile hulyâda arar¹⁵**

¹² Dîvân, s.22/5.şiir/99.beyit

¹³ Dîvân, s.29/7.şiir/24.beyit

¹⁴ Dîvân, s.163/136.şiir/ 4.beyit

¹⁵ Dîvân, s.40/10. şiir/ 2. bend

**İsteyen yârini sırr ile dârrâda bulur
Sıdk ile âşık olan kesret ü tenhâda bulur¹⁶**

Muhteva ile şekil uyumuna örnek oluşturabilecek bir şiiri de Mevlevîlikle ilgili “döne döne” redifli gazelidir:

**Mevlevîyim dökerim eşk-i teri döne döne
Çün felek şu‘lelene dil kameri döne döne¹⁷**

Cinaslı kafiyeyle yazdığı şu şiirinde bülbül gül ve gülistan motiflerinin estetik ve anlam derinliği oldukça dikkati çekmektedir:

**Bülbül gibi ey hâce gülistân okudursun
Bir cüz’-i veyde gül nüsha-i ‘irfân okudursun**

**Cânın gibi hıfz eyle meded gamzelerinden
Her dem atılan sîncde cânân oku dursun¹⁸**

Dîvân’da kullandığı kelimelerden hareketle Selâmî Efendi’nin engin bir kelime hazinesine sahip olduğu anlaşılır. Arapça, Farsça ve Türkçeye hakimiyeti eserin bütününde hissedilmektedir. Hatta aynı beyit veya şiir içinde üç dilden kelimeleri birlikte başarıyla kullanmıştır. Şairin Farsça yazdığı şiirleri dikkat çekecek kadar çok sayıdadır. Dîvân’ın sonundaki mensur bölüm de Farsça yazılmıştır.

Şiirlerinde, içinde bulunduğu asrın Mahallîleşme Cereyanı’nın izleri de görülmüştür. Zaman zaman halk söyleyişlerine rastlanır.

“Omzu başlarının yağrını yassı pür-mû¹⁹”

mısraındaki “yağrın” kelimesi halk arasında “geniş” anlamındadır.

“Laf uran her şîre-h âr ‘ârif mi ser-i Haydere²⁰”

mısraında da “laf urmak” bir halk söyleyişidir.

¹⁶ Dîvân, s. 41/10. şiir/ 2. bend

¹⁷ Dîvân, s.178/167. şiir/1. beyit

¹⁸ Dîvân, s.167/144. şiir/ 1ve 2. beyit

¹⁹ Dîvân, s.10/3.şiir/68.beyit

²⁰ Dîvân, s.108/25.şiir/4.beyit

“ Aşkın taş çevirir başına çarh-ı ma‘kûs”²¹

mısraında ise “Başına taş çevirmek” deyimini kullanılmıştır

Bir çok dîvân şairinde görülen klasik telmih ve benzetmelerin dışında orijinal telmihleri vardır. Bir hilyesinde Peygamberimiz (S.A.V.)’in özellikleri çeşitli teşbih ve telmihlerle anlatılmıştır:

**Dönse bir cânibe ‘uzviyle dönerdi ol mâh
Dönse ‘aşkıyla felekler n’ola çün Mevleviyân²²**

**Besmele meddî-veş ince hem açık kaşlı idi
Kâb-ı kavseyn idi ya kıble-i chl-i îmân²³**

Edebiyatımızda çok sık geçmeyen ve Hz. Ömer zamanında yaşanan bir olaya aşağıdaki beyitle telmih yapılmıştır:

**Eyâ Sâriye e’l-cebel kûyende envâr-ı kerâmetle
Koma dil-hasteñi luğ et bu zilletde nedâmetle²⁴**

Bu olay kaynaklarda şöyle geçmektedir: “Dârâbgird önünde Sâriye’nin ordusu, çok zor duruma düşmüştü. Düşman İslam ordusunu kuşatmıştı. Müslümanlar bütün güçleriyle çarpışıyorlardı. Birçok şehit vermişlerdi. Bu sırada Sâriye “Yâ Sâriye! el-cebel, el-cebel” diye bir ses duydu. Askerlerine “Kardeşlerim, Ömer’in sesini duydum. Dağa çekilmemizi emrediyor. Siz de duydunuz mu?” dedi. Askerleri, “Duyduk ama bu nasıl Ömer’in sesi olabilir?” diye cevap verdiler. Ordu, sırtını dağa verdi ve düşmanı yendi. Daha sonra Sâriye, alınan ganimetin beşte birini Medîne’ye gönderdi.

Savaşın çetin anlarının yaşandığı Cuma günü Medine’de de başka gelişmeler olmuştu. Günboyu Sâriye’den zafer haberi bekleyen Ömer Cuma hutbesi için minbere çıkmıştı. Konuşurken birden durakladı. Uzaklara baktı. Ağzından “Yâ Sâriye! el-cebel, el-cebel” sözleri duyuldu. Sonra hutbesine devam etti.

²¹ Dîvân, s.142/90.şiiir/3.beyit

²² Dîvân, s.7/3.şiiir/30. beyit

²³ Dîvân, s.7/3.şiiir/38.beyit

²⁴ Dîvân, s.30/7.şiiir/32.beyit

Namazdan sonra cemâat, Hz. Ömer'e minberde ne olduğunu sordu. Hz. Ömer Sâriye ordusunun zor durumda olduğunu gördüğünü ve dağa çekilmesini söylediğini anlattı. Birkaç gün sonra da Sâriye'nin zafer habercisi Medine'ye ulaşmıştı.²⁵

Dîvân şiirindeki kaş-keman benzetmesini, Selâmî Efendi genişleterek;

“Tîr-i hicrin eyledi kaşın gibi kıddim kemân”²⁶

mısraında boy-keman şeklinde kullanmıştır.

Dîvân şiirinde estetiği yakalamak için bazı mazmunları ve benzetmeleri kullanmıştır.

**Tamâm etdi selâm ile şalâtü'l-vedâ' etdi
Gülünden ayrı düşmüş bülbül gibi oldu enbiyâ farza²⁷**

**Pervâne gibi cân atarız şem'-i vişâle
Bülbül gibi 'âşık değiliz her gül-i hâre²⁸**

**H'âb-ı rahat terkîn etdim mihneti kıldım kabûl
Âh-ı vâveylâ işim her gece misl-i'andelib²⁹**

Dîvân'da bazı redifler de dikkat çekicidir. Sabırla ilgili yine Arapça-Türkçe birlikte kullanılarak yazılan şiirin redifi buna örnek gösterilebilir:

**Ey derd ile efgân eden es-şabru miftâhü'l-ferce
Ya hüzn-i dil-i nâlân eden es-şabru miftâhü'l-ferce³⁰**

**Gelmeden tolmuşdu câmî-i îmân şaf şaf
Şer'-i mihrâbına yüz dutmağa merdân şaf şaf³¹**

beyitiyle başlayan gazel Bâkî'nin ;

**Kâdrini seng-i musallâda bilip ey Bâkî
Durup el bağlayalar karşına yârân şâf şâf**

²⁵ Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi, C. II, İstanbul 1992, s. 88

²⁶ Dîvân, s. 61/25. şiir/3. beyit

²⁷ Dîvân, s.17/5. şiir/39.beyit

²⁸ Dîvân, s.33/9. şiir/14.beyit

²⁹ Dîvân, s.103/14.şiir/3.beyit

³⁰ Dîvân, s.111/31.şiir/1.beyit

³¹ Dîvân, s.151/110.şiir/1.beyit

meşhur beyitinin yer aldığı gazelini hatırlatmaktadır. Ayrıca;

**Şîrîn ile Leylâ ğamını çekmezem ammâ
Mecnûn ile Ferhâda benem ‘aşkda sâlis³²**

beyiti Fuzûlî’nin;

**Bende Mecnûndan füzûn ‘âşıklık isti‘dâdı var
‘Âşık-ı sâdik menem Mecnûn’un ancak adı var**

beyitini hatırlatıyor.

Yine Selâmî Efendi’nin, “etme beni” redifli;

**Yâ İlâhî kerem et hier ile sûz etme beni
Mâ’il-i işve-i dünyâ-yı acûz etme beni³³**

beyitiyle başlayan gazeli, Fuzûlî’nin ;

**Yâ Rabb belâ-yı ‘aşk ile kıl âşinâ beni
Bir dem belâ-yı ‘aşktan etme cüdâ beni**

beyitiyle başlayan gazeline nisbeten yazılmış izlenimi veriyor.

Fuzûlî ile Selâmî Efendi’nin bu beyitlerindeki aşk anlayışından hareketle Selâmî Efendi’nin kendisinden sonraki şâirleri de etkilediği de düşünülebilir. Nitekim XX. yüzyıl Divân şâirlerinden Hüznî’nin aşk ile ilgili görüşleri de bu doğrultudadır: “Fuzûlî gibi o da âşıkları yeren küçük gören vâizlere aşkın kutsallığını ve aşk ateşinden kurtulmanın imkansız olduğunu şöyle dile getirir:

**Esrâr-ı Hudâ her kula bu ‘aşk nasîb olmaz
Tâ ‘arşa sûtûn olmada kavgâ-yı muhabbet**

**Vâiz bizi sen kürsüde zemmeyledin ammâ
Ma‘zûr tutula elde mi itfâ-yı muhabbet**

³² Dîvân, s.108/24.şiiir/6.beyit

³³ Dîvân, s.181/173.şiiir/1.beyit

Târif ile ‘aşk künhüne vâkîf olunmaz

Hüznî sığamaz deftere imlâ-yı muhabbet”³⁴

Bir de Nedim’in tarzını hatırlatan “küsdüm saña”³⁵ redifli murabba‘ı vardır.

Şairin üslûbunda Dîvân şiirinin bütün lirizmini yansıtmak ister gibi yer yer Fuzûlî’nin aşkını, Bâkî’nin dilini, Nâbî’nin tefekkürünü, Nedim’in üslûbunu kullanmıştır. Ancak Dîvân’a aslen tasavvuf hakimdir. Dolayısıyla Selâmî Efendi dîvân geleneğiyle şiir yazmış bir mutasavvîf şairdir.

³⁴ Mustafa GÜNEŞ, Yozgatlı Hüznî Divânı (2), Kütahya- 2000, s.23

³⁵ Divân, s.61/25. şiir

İKİNCİ BÖLÜM

SELÂMÎ DÎVÂNÎ'NİN TRANSKRİPSİYONLU METNİ

DÎVÂN-I SELÂMÎ

Münâcât-ı Be-dergâh-ı Kağıyü'l-Hâcât Nûr-ı Bismillâhi'r-raĥmâni'r-raĥîm
Oldu Miftâh-ı Der Feyz-i 'Amîm

1

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Elif-i âlihâ ĥayr ile eyle müyesser intihâ
Bâ-i bismillâh ile çünkü olupdur ibtidâ
- 2 Tâ tevessül cyledim vaşlıña nûr-ı Aĥmedi
Sâ sebât-ı pâ-yı himmetle gidem senden yaña
- 3 Cim cemâliñ pertevinden câna ver nûr-ı sürûr
Hâ ĥayât-ı feyz ile ĥalbim bula neşv ü nemâ
- 4 Hâ ĥayâl-i vehmidir gerçi 'avâlim zâhirâ
Dal dal ola şuhûd-ı zâta 'ayniyle baña
- 5 Zâl zikrin nûrun ile meş'al-i râh-ı yakîn
Râ revân et Muĥammed 'aşkıyla kûy-ı vuşlata
- 6 Ze zülâl-i vaĥdetinden cânı seyrâb eyle kim
Sin Seva vadilerinde kılma dil-teşne hem-pâ
- 7 Şın şuhûd-ı vaĥdete mir'at ola cümle şu'ün
Sad şâf eyle ĥubâr-ı ĥayrden gitsin ĥıtâ
- 8 Dâd-ı dâllin ol durur kim 'aşkı rehber rehber itmeye
Tâ tavâf-ı Ka'be-i kûyîña ol bulmaz hidâ
- 9 Zâ zülâl-i hestî-i mevhûmdan eyle ĥalâş
'Ayn-ı 'aynü'l-cem'de eyle fenâ ender fenâ

3

- 10 Ğayn-ı ğayyûm perde-i mâ'emeni hep maḥv olup
Fâ fenâ ender fenâda görüne şems-i beḳâ
- 11 Kâf-ı ḳuddüse murğ-ı lâ-mekânî eyle kim
Kâf-ı külli min 'aleyhâda bulam bâḳî liḳâ
- 12 Lâm-ı lâ çün nefy-i mümkün eyler işbât-ı vücûb
Mîm-i mevcûdâta bakṣaṣı şûretü'l-edelâ
- 13 Nûn nûn-ı ve'l-ḳalem-den oldu cümle âşikâr
Vâv vücûd-ı nokṫa-i nûndan bulup cûd u 'aṫâ
- 14 Hâ hüviyyet perdesidir bu sûtûr-ı kâ'inât
Yâ yakînâ ma'nî-i vahdet dürür ḫarf-i sevâ
- 15 Yâ Kerîmâ yâ Raḫîmâ yâ 'Aṫûfâ yâ Ra'ûf
Kıl bendeñi sırr-ı ḫurûfa âşinâ

2

Mişlehû

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Elif-i âlihâ delilimdir Muḫammed Muṫtafa
Bâ'-i bismillâh olupdur cümle halka reh-nümâ
- 2 Tâ teveccüh eyledim ihlâş-ı ḳalb ile meded
Şâ sebât-ı ḳalbe zülle vermeye çûn ü çirâ
- 3 Cim cemâliñden celâliñ perdesin eyle güşâd
Hâ hicâb-ı hestî'-i me'mûndan kıl rehâ
- 4 Hâ ḫayâl ü vehm çûn bâzîçe-sâz sîmyâ'
Dâl-ı derdîde küned her nîstî-i râhest-nümâ

4

- 5 Zâl- i zillet râhını tutdum rakîk-i ‘aşkla
Râ riyâz-ı ‘adn-ı ‘irfâna erişdirir binâ
- 6 Zâ zebûn-ı pençe-i kahrıñ iken ‘âşıklarıñ
Sin sükkerden elezzdir cânına derd ü ‘anâ
- 7 Şın şu‘â’-ı nûr-ı tevîdîñ dili tenvîr edip
Şad şûretten me‘ânî mülküne edem cilâ
- 8 Dâd dâl-i vehm-i muğıldır hod-perest ammâ velî
Tâ tavâf-ı kalb-i ‘ârif sâlike oldu revâ
- 9 Zâ zulûmile cehûlüm ‘ayn-ı ‘ilm ü ‘adl kıl
‘Ayn-ı ‘irfânile et bâr-ı emânâta sezâ
- 10 Ğayn ğaybü’l- ğaybî setr etmiş ridâ-yı kibriyâ
Fâ fenâ âyînesinden görünür vech-i beķâ
- 11 Kâf kalbim kanellâhü leh sırrına mazhar olup
Kâf kânellahü lehde mahv ola nahnü enâ
- 12 Lâm ledünnî ‘ilmin ilhâm eyle hıżr-ı cânâ kim
Mim Mûsâ-veş sencerden işdim âñı aña
- 13 Nûn ne var cüz’î vü küllî hiss ü ‘aklî cümle
Vâv vütcüd-ı baħr-ı zâtıñ mûcî oldu muṭlakâ
- 14 Hâ hüviyyet nûruna ğark et eniyyet ola lâ
Yâ yakînâ kalmaya maķşûd senden mâ-‘adâ
- 15 Ey Selâmî böyledir taħķîk-i erbâb-ı şuhûd
Keşfâ vü zevķâ dediler lâ sevâ illâ Hudâ

Hiilye-i Pâk-i Hazreti Şâh-ı Mesned-i Levlâk Şalavâtullahı ‘Aleyhi Be‘aded Nücümü’l-

İflâk

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fa‘lün)

- 1 Vâhid ü Ferd ü ‘Azîm Vâhid ü Zü’l-Mennân
Kâdir ü Muktedir ü Hayy ü Qadîm ü Yezdân
- 2 Zâhir ü Bâtin ü Kayyûm u Ezelf Ebedî
Hâlık u Rezzâk ü Kudûs ü Rahîm ü Rahmân
- 3 Kenz-i mahfî gibi zâtıyla ezeli-kâ’im idi
Emr-i künden ne şadâ nâr u behiştten ne nişân
- 4 Gerçi müstagnî idi sâhten-i halktan zâtı
Diledi vahdet-i zâtın ede kesrette ‘ayân
- 5 İbtidâ eyledi bir cevher-i pür-nûr ibdâ‘
Rûh u ‘aql ü kalemiyle ana verildi nişân
- 6 Yani kim nûr-ı Muhammed çü güneş etdi zuhûr
Zerresi oldu beni mürsel ü ehl-i îmân
- 7 Nokta-i nûru olup dâ’ire-i haţt-ı vücûd
Oldu menkûş heme şekli-i hurûf-ı îmân
- 8 Hiç iken bohça-i mümkinde ol ebced olup
‘Adem-i levha yazıldı kelimât-ı ekvân
- 9 N’ola ümmî denilir ise o nûr-ı ehadê
Cevher-i zâtı durur belki kamuya eb cân

- 10 Oldu yüzü suyuna tîn-ı sirişt-i Âdem
Ka'be-i cismi bu gün içre olunca bünyân
- 11 Oldu ol vâsıta-i nûr ile mescûd-ı melek
Felek-i nevhâ ol idi müncî-i ğarķ-ı tûfân
- 12 Lem'a-i nûru idi cebhe-i İbrâhîm'de
Nâr-ı Nemrud'dan idi berd-i Selâmîyle rehân
- 13 Cedd-i İsmâ'ile koç başı içindi haķķ anıñ
Eyledi kebş-resânende kabûl-i kurbân
- 14 Gerçi mebûş idiler vahyile cümle rüsülüñ
Buldu nâmıyla anıñ nâme-i kadri 'unvân
- 15 Yani Sulţan-ı Resul-i rehber ü hâdî-i sebil
Mazhar-ı âyet-i küll râh-ı âlihîye resân
- 16 Geldi 'izâzile bu 'âleme ol şâh-ı rüsül
Kıldı âvâze-i teşrîfi bu çarhı rakşân
- 17 Gûyiyâ maşrıķ-ı IIâşimden o mihr etdi tulu'
Eyledi ref'-i zulüm nuruyla pür oldu cihân
- 18 Olsa hürşid-nümâ encüme hâcet mi olur
N'ola olursa eğer nâsih-i cümle edyân
- 19 Levh-i kalbinde kimiñ harf-i hidâyet varidi
Etdiler muşhaf-ı ruhsârına cümle îmân
- 20 Aldılar ehl-i başar hilye-i pür-nûru için
Hâk-i râhını çeken çeşmine her bir 'umyân

- 21 Her gören görmeyen üftâde vü müştâkı olup
Kimi cân çekdi yolunda kimi çün ü pes isnân
- 22 Vechini görme değil vaşfinı mastarda gören
Kara su dökmede hâ mim gibi 'âşık olan
- 23 Başlayıp medhatine ba'd edâ-yı şalavât
Hilye-i nûru kıla fetih 'ukûd-ı ezhân
- 24 Rûh-ı akdesleriniñ bahşış-i imdâdı ile
Tiye vaşfinda ola hâmc-i rahşım pûyân
- 25 Rabbenâ şalli 'alâ rûhu Muhammedin ve 'alâ
Âli aşhâb ü etbâ'a fi külli zamân
- 26 Vech-i pür-nûru beyaz vü dahı hamretli idi
Bir yere itmişti şems ü kamer sanki kıran
- 27 Kamer ü şemse ne nisbet olunur ol ki ola
Şeb-i mi'râca çerağ-i harem-i zü'l-Mennân
- 28 Şaf idi âğ ü siyâhı dahı bî-sürme siyâh
Kurb ü ba'd ü şeb ü rûz oldu o 'ayna yeksân
- 29 Görmeyip 'aynınıñ 'aynını bu 'ayn-ı 'âlem
Gözedir 'aynı şems ü kamer ile her ân
- 30 Dönse bir cânibe 'uzviyle dönerdi ol mâh
Dönse 'aşkıyla felekler n'ola çün Mevleviyân
- 31 Kande 'azm itse sücûd eyler idi cümle cemâd
Ten-i bî-zıllı idi Ka'be-i cân-ı Hâşân

- 32 Cism-i bî-mişli cecîm idi şccâ'atli idi
Bütûn 'âleme evvel rûh-ı mücessem idi cân
- 33 Ol vücûd için idi hil'at-i nûr-ı levlâk
Raḥmet-i 'âlemiyân bâ'is-i icâd ü cihân
- 34 Çeşm-i mâzâg-ı mey-i câm-ı vişâl-i Hakk'dan
Ḥamrete mâ'il idi şermle olsa nigerân
- 35 Bakmadı 'âlem-i nâsûta o sırr-ı mest-i ilâh
Manzarı olmuş idi nûr-ı liķâ-yı Raḥmân
- 36 Kûhl-i isrâdan olup dest-i kâdirle mekhûl
Hem uzun idi siyâh idi mübârek müjgân
- 37 Minnet ol sîneye kim ola o müjgâna hedef
Müjde ol câna k'ola gamze-i yâre kurbân
- 38 Besmele meddî-veş ince hem açık kaşlı idi
Kâb-ı kavseyn idi yâ kıble-i ehl-i îmân
- 39 Mâh-ı nev gibi tavîl idi hem ol seyf-i ilâh
Alnı açık yüzi ağ idi çü mâh-ı tâbân
- 40 Mürtefi' şekl idi bîni düz idi cebhe ile
Sanki şakku'l-kamer etmiş idi ol sîm-i benân
- 41 Çeşmi enfiyle anıñ muşḥaf-ı ruḥsârında
Kâf hâ sûresin eyler idi gûyâ tibyân
- 42 Üzn-i pâki küçürek idi dedî chl-i şikât
Ki odur sâmi'-i bî-ḥarf-i kelâm-i sübhân

- 43 Gûş eder idi dahı vahy olunurken Cibrîl
Gelmeden kendüye ma'lum idi sırr-ı Kır'ân
- 44 Dürr-i dendâni ânî seyrek şâf ü berrak
İnci tesbîh idi ya perver-i dürc-i mercân
- 45 Sîn-i Yâsin idi ya sîni idi besmelenî
Sûre-i Kevser idi ol lebi âb-ı hayvân
- 46 Nutka gelse o nedîm-i harem-i bezm-i ilâh
Nûr-ı dendâni ziyâsından ederdi lem'ân
- 47 Menba'-ı 'ilm-i ledün nâtik-ı esrâr-ı guyûb
Her kelâmında kelîmî eder idi hayrân
- 48 Her ne dem eylese dîhk ol şeh-i sâlâr-ı Rustîl
Zû'-i dendândan olur idi münevver cüdrân
- 49 Kaşkaha eylemedi kıldı tebessüm gâh gâh
Şekl-i dendânda nemâ nûr ile tolmuşdu dehân
- 50 Ve'd-ı Duha vechi ânî oldu müdevvir çü kamer
Belki şems ü kamer andan olur idi rahşân
- 51 Dest-i bürîde olalar Yûsuf için olmaz 'aceb
Görse vechin ciğerin şerh eder ibn-i Ken'ân
- 52 Muşhaf-ı vechi sübûruñ idi hem gendüm-gün
Ne nahîf idi ne ferbih o şeh-i her dü cihân
- 53 Meşk-i bûyundan eder idi mu'attar cânı
Derledikçe çü kül-i jâle-i bâğ-ı rıdvân

- 54 Mu'tedil idi o nâzik dehcn-i pâk ü laîf
Nâtîk-ı vahy-i Hudâ kârif'-i hüküm-i Yezdân
- 55 Görse kevşer leb-i âbından eder istihyâ
Hızr u İsâya dem nuḡku idi bâhşîş-i cân
- 56 Cebhe-i pâk-i Rüsülün açık ü vâsi' idi
Mâh-ı bedr idi hem ol kıble-i ins ü e'l-cân
- 57 Ma'nî-i âyetü'ş-Şems-i Duḡa olsa n'ola
Andan aḡz eyler idi pertevi 'arş-ı Raḡmân
- 58 Ne kıvırcık ne dırâz-ı 'anber-i gîsû-yı Rusül
Dediler sûre-i ve'l-Leyl aña ehl-i 'irfân
- 59 Leyle-i kâdr idi ya ḡatt-ı berât-ı ḡasenât
Ol siyeh saç idi din ehline nûr-ı îmân
- 60 Liḡye-i faḡr-ı cihân vaşfin eden mûy-be-mûy
Mûy-ı heft-dâh beyâz idi deyi idi beyân
- 61 Ne kıvırcık ne ḡavîl idi uşûlü çoḡdu
Cân dimâḡına o rîş idi veren bû-yı cinân
- 62 Şâriḡ-i ḡilye-i pâki olan edip taḡkîk
Ne dırâz idi ne gûne dedi nâzik gerdân
- 63 ḡalka-i gerden-i cân eyleyip 'aşk-ı İlâhî
ḡubb-ı zât eyledi 'âlemden anı rû-gerden
- 64 Şadı baḡnıyla beraber dediler ol şâhiñ
Yani ol gevher-i esrâr-ı İlâhiyeye kân

- 65 Gümüş âyîne gibi pâk ü beyaz ü berrak
Anda envâr-ı tecellî görünür idi 'ayân
- 66 Vâsi'ü'l-şadr idi ol gevher-i kenzü'l-esrâr
Vaşfını eyledi "Neşrah leke şadrek"¹ K̇ur'ân
- 67 Hem dağı gayetile ağ idi çün bedr-i münîr
Anda nâ-bûd idi şad-bağr-i 'ulûm ü 'irfân
- 68 Omzu başlarınıın yağrını yaşşı pür mû
Anda kudret ile mektûb idi âyet-i duhân
- 69 Var idi mühr-i nübüvvet dağı bir hağğ-ı şerîf
Kenz-i mahfî idi zâhrında bi-mühr-i sübhân
- 70 Üstüñâm iri idi dü cihân-ı fahrîniñ
Hem mehâbetli şecâ'atli o şâh-ı merdân
- 71 Şehper-i pâkiniñ altında o murğ-ı kudsüñ
Beyze-i murğ gibi kalmış idi kevn ü mekân
- 72 Sâ'id ü uyluğı kuvvetli idi ol şâhıñ
Nûrdân iki sütun idi cihâna ol rân
- 73 Huşk u bârik değıl etli idi tolu idi
Yerli yerinde idi 'uzvu çü harf-i K̇ur'ân
- 74 Eliniñ ayası zîr kâdemi vâsi' idi
Yed- beyzâsına 'aşık idi İbn-i 'İmrân
- 75 Çehre sây olsa ne var mağdemine 'arş-ı berîn
Bûse-gâh itmiş idi na'l-i şerîfin rıdvân

¹ İnşirah Suresi, 1. ayet, "Biz senin göğsünü açıp genişlettik."

- 76 Her bir engüştü anıñ hûb-ı tavîl ü mevzûn
Hâme-i şun‘la şahb-ı pençe-i emr-i Yezdân
- 77 Ümm idi ümmetine etdi çü şîr-i cennet
Şahb-ı ma‘şûmede engüşt-i latîfin büstan
- 78 Cism-i pâkinde anıñ yog idi hiç mûdan-eser
Nûrdan serv-i sehy idi cânân içre heman
- 79 Kûlzüm-i nûr idi pür-gevher-i esrâr-ı guyûb
Anda olmuşdu nice kenz-i hafıyyât-ı nihan
- 80 Var idi hafları göğsünde anıñ nâfına dek
Levh-i mahfûz idi bâ-ğudret-i kilik-i yezdân
- 81 Âyet âyet hem ki sûre-i nâş tenzîl
Levh-i sîmîne yazılmış denilürse şâyân
- 82 Şahm ü lahm ısı değıl idi vücûd-ı pâki
Hem değıl idi nahîf ol gül-i bâğ-ı adnân
- 83 İ‘tidâl üzre o a‘zâ-yı şerîf ü mergûb
Dahme-i ‘ilm-i ledünnî idi bâ-keşf-i ‘ayân
- 84 Kâmet ü kadd-i Resûlü dediler evşâf idi
Ne tavîl ü ne kûtâh idi ol sidre mekân
- 85 Pest pâye idiğı zâhir olurdu her gâh
Hem-ser olmak dilerse Tûbâ-i firdevs-i cenân

Münâcât-ı be-Rûhâniyyet-i Hâzreti Fahr-i Kâ'inât 'Aliyye Efdalü's-Şalavât ve
kiyü't-Taḥiyyât

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fa'lün)

- 1 Ey şeh-i mülk-i ledün şâhib-i tâc ü mi'râc
Şâfi'-i rûz-ı cezâ melce'-i ehl-i 'işyân
- 2 Kâdrîñ Allah bilir vaşfiñı Allah eyler
Lâyık-ı şânıñ olan medḥatini bî-nokşân
- 3 Kâb-ı kavseyn kaşîña cebhe-i pâkiñe kamer
Çeşm-i Hâkḥ bîniñe mâzâğ dedi fi'l-furḥân
- 4 Kâd e'n-nûr vechiñe ve'l-Leylî mu'anber saçına
Şadrmîñ vasfını neşr hâliñ şadriñ gûyân
- 5 Dest-i pür-mu'cizine çünkü Yedu'l-lâh denile
Çok mu şakḥu'l-kamer itse ye sular olsa revân
- 6 Kâdem-i devletiniñ medḥini eyler tâ hâ
İtmesin mi o kâdem arş-ı berîn üzre mekân
- 7 Fe'staḥîm kâdd ü kıyâmına kumü'l-leyl deyip
Her bir a'zâ-yı şerîfiñ ola naşş ile beyân
- 8 Çün "Refe'nâ leke zikrak"² ola şan-ı şerefiñ
Bu selâmı nice medḥiñde ede fetḥ-i zebân
- 9 Hâme eşcâr u varaḥ tırs ü midâd olsa biḥâr
Metn-i ḥüsnüñ olamaz şerḥine ḥadd ü pâyân

² İnşirah Suresi, 4. ayet. "Senin şânını yücelttik."

- 10 Dergehiñden ğarażım luřf-ı ‘inâyet yořsa
Kendime vaşfını cytdim diyc etmem bülhtan
- 11 Çün ‘aşa hâme vü der-dest-i devât geçgil
Hûşe-çinân-veş olup mezra‘a-i nazma revân
- 12 Nâ’il-i ğarmen-i na’tuñ olan ehl-i ‘ařqđan
Dâne-cüy oldum idip ru’yet ketb-i dıvân
- 13 Bende ta‘dâd kılam kendimi mcdâhiñden
Füls-i aşmerle olam müşteri der-girân
- 14 Zerre yok bende liyâķatle olam vařřâfiñ
Ne hüner sevķ-i belâğatte ne kesb-i ‘irfân
- 15 Nek’dar olmasa da ‘azer-i cehâlet ‘afvet
Sehv ile eyledim imrâr-ı şühûr-ı ezmâm
- 16 Ğüiyâ zenb-i zemistânda bî-sevb-i ‘amel
Tayanıp şems-i şefâ‘at ile kaldım ‘uryân
- 17 Dest-ğır misin efend misin ‘inâyet eyle
Hân-ı iřsânıña kıl bende-i zârıñ şâyân
- 18 Hilye-i pâk getiren dervişe in‘âmı için
Eylediñ ‘Adende Hâruna ķařrlar işsân
- 19 Ben getirdim saña biñ zâr ile âh eyleyecek
Ben o dervişden ednâ saña şehler der-bân
- 20 Etdiğim cürme bakıp defter-i a‘mâlim añıp
‘Afvıñ ümîdi ile yollar düşdüm ğayrân

21 Ğayrı yer bilmem efendim edeyim ‘arz-ı niyâz
Yüz sürüp kapına gceldim meded et baña amân

14

22 Ve’đ-Duĥâ ‘aşkına mahrûm-ı şefâ’at etme
Kula lâ-tenher olur şân-ı şerîfiñ her an

23 Budur ümîdim olam nâ’il-i cûd-ı keremiñ
Âsitândır olan bâ’is-i ‘afv-ı ğufrân

24 Cürmümü eyle ricâ mâlik-i yevmi’d-dîne
Şâf-be-şâf rûz-ı cezâda kurulunca divân

25 Bâd-ı her rûz-ı şân-ı ravza-i pâ keti şalavât
Bir Ebûbekr ü ‘Ömer Haydar u rûĥ-ı ‘Osmân

26 ‘Al ü aşhâb ü ezvâc ü bi-rûĥ-ı ĥasenin
Nîz-düvâzde imâm çârde ma’şûmân

5

Mi’râciyye-i Ĥazreti Server-i Kâ’inât-ı ‘Aliyye Efdalü’s-Şalavât ve Ezki’t-Tahıyyât
Mefâ’îlün/Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/Mefâ’îlün

1 Gülistân-ı risâlette hezâr-âsâ olup ğüyâ
Resûl-i kibriyânıñ eyle vaşfın ey dil-i şeydâ

2 Olup naĝme-i serâ-yı eblaĝ-ı bürhân-ı i’câzı
Şeb-i mi’râcınıñ taĥrîrin et ĥaddince icmâl

3 Dehânıñ derc-i der-na’t-ı pâk-i Muştafâ ile
Çeke gör rîşte-i nazma mişâl-i lü’lü’-i lâlâ

4 O şeb bir leylî-i ‘uşşâĥ u ‘ayn-ı ĥazra zulmetdir
O şebdir maĥlab-ı nûr-ı siyâh-ı sâlik-i Mevlâ

- 5 Yehûd tesvîd-i da‘vet nâme-i maḥbûb-ı Hâzretidir
Yazıldı nâmına ‘unyânı “Sübḥâne’ilezî esrâ”³
- 6 O şeb farḥ-ı sürûrundan felek zîn oldu encümle
Münevver oldu ‘âlem kalb-i mü’min gibi ser-tâbâ
- 7 O şeb me’mûr olup nâmus-ı ekber Hâzreti Hâkḳda
Ziyâfet-gâh-ı ünse da‘vet ede Aḥmedi tenhâ
- 8 Çıkıp fevḳa’l-a‘lâya üstüvâ-yı ‘arş-ı a‘lâya
Göre esrâr-ı lâhûtu cemâlin ‘arż cde Mevlâ
- 9 Kudûmüyle şeref-yâb ola tane âsmân anî
Cemâl-i pâkiñe müştakdır hûr-ı behişt hâlâ
- 10 Erişdi gûş-ı Cibrîle ḥiṭâb-ı Hâzreti Bârî
Rikâb-ı devletinde ‘âşık idi olmağa hem-pâ
- 11 Sezâdır müfteḥir olursa gerü bine Cebrâ’il
Serv-i şâna o şeb kadri ‘ayân olmuş idi zîrâ
- 12 Resûline teḳarrüb çüñkü Allaha teḳarrübdür
Bu taḳrîb ile oldular melekler fażlına dânâ
- 13 Müyesser olmadı cins-i serv-i şânı muḳarrebden
Ne İsrâfil ü Mikâ’ile böyle devlet-i ‘uzmâ
- 14 Çerâ-gâh-ı behište girdi şân-ı Aḥmede şâyân
Bula efrâs-ı firdevsden berrâḳ berḳ-i çâpük-pâ
- 15 Muḥarrir her bir aḳîñ cebhesi nâm-ı Muḥammedle
Seṭîl-i ‘Adende olmuş yed-i kudret ile temğa

15

İsrâ Sûresi, 1.ayet, “Geceleyin yürüten, gönderen, bütün eksikliklerden uzaktır.”

- 16 Cebîni her biriniñ ğurre-i meh gibi lâ-ma'dî
Olurdu perteviyle şahñ-ı firdevse ziyâ-balşâ
- 17 Heme meşğûl-i gülçini 'alef likîn meyânında
Biriniñ 'ayşî hâr-ı 'aşk kârî âh-ı vâveylâ
- 18 Görüp Cibril anıñ cism-i nahîfiñ dedi n'olmuşsun
Ki bir şahşâ deĝil dâr-ı riyâzet ravza-i a'lâ
- 19 Dedi ben suretâ esb-i gedâyım 'âşık-ı şâhım
Ki haddi olmayan kâra sülûk etdi dil-i şcydâ
- 20 Erişdi ğûş-ı câna nâm-ı Aħmed 'âlem-i ğaybdan
O nâm-ı cân-fezâdan buldu ğalbim ğâlet-i ulhrâ
- 21 O dem ki şehd-i telh-âmîz-i 'aşkı nûş-ı cân etdim
Baña zehroldu ğuyâ 'ayş-ı nûş cennetü'l-me'vâ
- 22 Meded kıl çâre-sâz ol derd-i 'aşka bir devâ eyle
Şarâb-ı vaşl ile dil-haste-i mechûru kıl
- 23 Dedi Cibril ey dil-dûz-ı cân-efrâz-ı 'âlem-sûz
Saña dermân-ı derdiñdir özüñden eyle istişfâ
- 24 Heman ol 'aşkıdır ma'sûka eyler 'âşıkı hem-dem
Heman ol 'aşkıdır kim Ğaysı eyler mahrem-i Leylâ
- 25 Gel imdi derdiñe dârü's-şifâ-yı Ğaħħdan oldu ümm
Dil-i mecrûhuña merhem olundu bu gece i'tâ
- 26 'Acceb 'izz ü şeref bu ğidmet-i 'azmâ ki olmuşsun
Sezâ-yı ğâmil-i gencîne-i esrâr-ı mâ-evhâ

- 27 Bu güne müjde-i vaşl-ı habîb etdikde Cebrâ'il
Sürûrundan heman bir haţûh oldu 'âlem-i dünyâ
- 28 Gelip dâr-ı sa'âdet âşiyâna daqq-ı bâb etdi
O şeb olmuşdu beyt-i Ümmühânî Aħmede meşvâ
- 29 Girip ta'zîm-i 'izzetle dedi ey mefharü'l-'âlem
Şalât ile selâm eyler saña ol Hâzret- i Mevlâ
- 30 Buyurdu var habîbim getir lâhûtu scyretsin
Göre hem vech-i pâkim bî-merâyâ-yı şıfat esmâ
- 31 'Înânın çekdi i'zâz ile tâ kim şeh-süvâr olsun
O demde şûret-i tehrîb gösterdi Burâk ammâ
- 32 Lisân-ı hâl ile kıldı ricâ ya Rasulallah
Bu hîdmetle müşerref kıl bu nâ-çîzi yine ferdâ
- 33 O rahş berķ-ı rahşâna süvâr oldukda ol Hâzret
Eğer Tûr üzre Mûsâdır desem andan daħı a 'lâ
- 34 Refîķ-i râh-ı hacc-âsâ Resûlullah ile ey Cibrîl
Sa'âdetle kırân-ı neyyireyn etmiş idi gûyâ
- 35 Burâkın cephesinde nûr-ı Aħmed şeb-çerâğ oldu
Ziyâsıyla hemân yek-menzil oldu Mescid-i Akşâ
- 36 Çıkıp hep enbiyâ ervâhı hâzır oldular anda
Kudûm-i Muştafâya cân ile tekrîm için maħzâ
- 37 İmâm oldu Resûl ervâh-ı mürsel iktidâ etdi
Dîvân etdi şufûf-ı enbiyâya pâd-şâh-âsâ

- 38 Be-pîş-i enbiyâ cism-i Muhammed oldu bismillah
Sütûr-ı muşhaf idi şâf-be-şâf şâf-rûsül gûyâ
- 39 Tamam etdi selâm ile şalâtü'l-vedâ etdi
Gülünden ayrı düşmüş bülbül oldu enbiyâ farzâ
- 40 Kudüsden tâ semâya vaz' olundu zîne-i zîver
Yavâkîd-i zebercedle müzeyyen mişli nâ-peydâ
- 41 'Urûc etdi sema' ola meh-çehre sây oldu
Gubâr-ı maqdeminden oldu vechinde kelef peydâ
- 42 Yolunda kâse bir kef eyledi der-yûre-i pertev
Edip itmâm noqşanın o nûr-ı zâtdan istid'â
- 43 Görüştü Hazreti Âdem Şafiyullah ile anda
Ebu'l-ervâh ebu'l-eşbâh ile cem' oldular yek-câ
- 44 Semâ'-i sâniye bâl-i ferîştehle şu'ûd etdi
Heman geldi huzûra baş kodı i'zâz ile Yahyâ
- 45 'Utarid gö(r)memişdi böyle i'câzı ta'accübden
O dem târîh-i mi'râcın felekde eyledi imlâ
- 46 Cemâlin görmeğe müştâk iken her enbiyâ anî
Araken yerde gökde buldu rûhullah deyi hattâ
- 47 Semâ'-i sâlişe pervâz edip ol tâ'ir-i kudret
Heman şevk-i tarâbdan raksa girdi zühre-i zehrâ
- 48 Melâhat Mısrınıñ sultânını Yusuf görüp etdi
Dil-i târîhini şerha nisâ' dest-i berîd-âsâ

- 49 Eğer dâd ü sited olsaydı pâzâr-ı muhabbetde
Ederdi maqdemine genc-i hüsnüñ cümlesin yağma
- 50 Semâ'-i râbi'i menzil edip ol nûr-ı lâhûf
Hayâsından hemân şems etdi ol şeb kendi zeyn ihfâ
- 51 Müşerref oldular teslim-i rûh-efzâsı zevkünden
Hayât-ı sermediye erdiler İdris ile İsâ
- 52 Semâ'-i hâmise vaz'-ı kadem etdikde ol Hazret
Anı zannetdi Harun Tûra çıkmış Mûsâ' gûyâ
- 53 O seyfullah-ı meslûlün görünce şevket-i şânın
Elinden düşdü Behrâmıñ o dehşet ile rûmî nâ
- 54 Semâ'-i sâdise ikbâl edince odur vaħdet
Melâik müşterî oldu k'ideler naqđ-i cân ihdâ
- 55 Ne rütbe kurb-ı bârîde 'azîmü'ş-şânmış bildi
Nedîm-i bezm-i hâsü'l-hâsı gördü kim imiş Mûsâ
- 56 Semâ'-i sâbiâ teşrif edince ol şeh-i kevneyn
Zuhal derbânlığın cân ile etdi andan istis'â
- 57 Selâm verdi görüp cedd-i kerîmin tâc-ı hulletle
Selâmın aldı i'zâz ile ta'zîm ü tebcîlen
- 58 Temennî eylemişdi ümmetinden olmağa ta'dâd
Olunca dest-be-dest ahd-i kadîmin eyledi ifâ
- 59 Resûl-i Ekreme ta'zîm içindi cedine maħzâ
Tıbâku'l-heftümîn üzre verildi rütbe-i vâlâ

- 60 Süvar oldu bir peyk-i celîle eyledi pervâz
Hâkîkatde edip imdâd-i rûhâniyesin iknâ
- 61 Olup pertev-fiken şahın-ı harîm-i beyt-i ma'mûre
Tecellî-i cedîde erdi gûyâ tûde-i Sînâ
- 62 Muţaf-ı kudsiyân-ı 'âlim-i 'ulvîken ez cümle
Tavâf etdi Rasulullahı mişl-i Ka'be-i 'ulyâ
- 63 Erişdi 'âlem-i ervâha kim cem'-i 'avâlimdir
Mişâl ü berzah u emr oldu ol âlemlere esmâ
- 64 Olup meşhûdu ervağ-ı heme müstakbel ü mâzî
Muţî ü şâlih-i mü'min şakî vü tâlih ü tersâ
- 65 Gezip firdevs-i a'lâyı temâşâ kıldı ser-tâ-ser
Ki hâki meşk-i ezfer hışt-ı dâr-ı fidâ vü tılâ
- 66 Müzeyyen kaçır-ı 'âlîler zümrüdden zebercedden
Kimi yâkut-ı aħmerden kimisi lü'lü'-i beyzâ
- 67 Suţûh her kuşûr bî-kuşûr râst berķ ü sündüs
Müheyvâ zîver ü zer beft ile vildân-ı müsteşnâ
- 68 Mülebbes pür zer ü gevher mükâhhal çeşm meh-i manzar
Mükellel câme na'lin zer münevver rûy-ı hûb-sîmâ
- 69 Resûlün reh-güzârında edip kisvelerin cârûb
Ser-â-ser şaf keşîde tûrdular ğilmânla hûrâ
- 70 Dirâht-ı müntehâ pür bâr-ı tecrî tahtîhe'l-enhâr
Gül ve reyhân ile ezhâr-ı muattar bûy-ı rûh-efzâ

- 71 Maḳâm-ı ümmetî cümle ‘ayân oldu merâtibce
‘Avâm ü havâş ḥâşü’l-ḥâş için me’vâ-yı gam-fersâ
- 72 Tahûr u zencebil kâfûr olunmuş âline maḥşûş
Olup nefis-i nefis için şarâb-ı kevser-i istisnâ
- 73 Ferişteler sunar câm-ı rahîki cân-ı ebrâra
Mukarrebler için Tesnîm ü ‘ayn-ı Selsebil icrâ
- 74 Zülâl-i âb-ı nâb ü şîr ü şehd ile olup memzûc
İçeler zıll-i Tûbâda olanlar şâhib-i taḳvâ
- 75 Bu ‘âlemde olan mestan câm-ı ‘aşḳ için anda
Komuş Ḥaḳḳ bezm-i üns-i ḥâş-ı ḳudsîde mey-i ḥamrâ
- 76 Gelince müntehâya hemrehi olmuş iken Cibrîl
Dünût-ı enmile remzile etdi ‘özüñ istid’a
- 77 Gelip ol demde refref ḥâzır oldu cânib-i ḥaḳdâr
Ede taht-ı Süleymân gibi i‘zâz ile isti‘lâ
- 78 Aña râkib olup ‘arş-ı ‘azîme pâ-nihâd oldu
Yüzün ferş eyleyip pâyine fâzlıñ etdi ‘arş inhâ
- 79 Kalıp bî-rehber ü yârı bıraktı dâr-ı diyârı
Olup refrefde aḡyârı revân oldu tek ü tenhâ
- 80 Ḳal’ Allah sümme zerhüm naşî üzre mâsivâ’l-laḥdan
Ki çün ez dil ü cân ü dil Allahu etdi maḳşad-ı aḳşâ
- 81 Kodu bu ḥayme-i nüh-tâḳı maḥdûd u cihâtı hep
Bıraktı hestî-i nâsûtu gitdi bî-men ü bî-mâ

- 82 Hicâb-ı nûr u rûhânîyi geçdi kalmadı perde
Ridâ-yı kibriyâ ve nûr-ı zâtdan mâ'adâ kat'â
- 83 'Urûc etdi sa'âdetle maqâm-ı kâb-ı kavscyne
O bezm-i hâş-ı vahdetdir ne kavscyn bil ki o ednâ
- 84 İrişdi bir maqâma ne mekân var ne zamân anda
Ne harf ü şavt zahirdi heman bir 'âlem-i ma'nâ
- 85 Gidip mîm-i eniyyet ism-i Aḥmedden eḥad kaldı
Vücudun maḥv-ı nûr etdi göründü ma'nî-i illâ
- 86 Hudâyı gördi bî-şekk bî-tekeyyüf bî-cihet bî-çün
Bu çeşm-i serle ne çeşm-i dil ü serle ne ru'yâ
- 87 O bezm-i üns-i ḥazret kurb-i ḥaş lî-ma'allahdı
Bu sırra enbiyâ mürsel-i mülk-i maḥrem deḡil lâlâ
- 88 Bu bir sırr idi kim Nâmûs-ı Ekber olmadı maḥrem
Yahud cins-i beşer kimdir ki vâkıf olalar hâşâ
- 89 Kılıp Ḥaḡka şalât ü tayyibât ile taḥiyyâtı
Hużûrunda ko râz-ı derûnun eyledi inhâ
- 90 Güher bâş selâm ve raḡmet ile eyledi taltîf
Sezâ-vâr 'inâyet eyledi bî-ḡadd ü lâ-yuḡşâ
- 91 Edince ümmetinden şâlḡîne raḡmetin iḡsân
'Uşât-ı müznibîniñ dahi kıldı cürmün isti'fâ
- 92 Dedi ey merḡametekâr-ı ekrem kıl baḡr-ı cûdundan
Bu 'âsî ümmet-i müzniblerim et raḡmete ilkâ

- 93 Ricâsı oldu dergâh-ı ulûhiyetde çün maqbûl
Günâhı cümlelerin oldu çü kıatre maḥvdır deryâ
- 94 Buyurdu eyleyip ‘avdet ‘ibâdim kıl baña da‘vet
Kimine va‘de kıl cennet kime dîdârim et inhâ
- 95 Hem etdi sa‘âdetle ḥarîm-i mescide teşrîf
Getirdi genc-i gaybîden hezârân gevher-i yektâ
- 96 Bismillâhi’r-rahmâni’r-rahîmi zikr-i tekbîri
Cenâb-ı Rabb-i ‘izzet eyledi bî-vâsıta i‘tâ
- 97 Daḥi evkât-ı ḥums ile âḥîr-i re’s-i Kur’ân’ı
Keremden ümmet-imerḥûmeye Ḥaḳḳ eyledi ihdâ
- 98 Miyân-ı ‘âşık-ı ma‘şûḳda çok râz nihân oldu
Muḥayyer oldu izhârında ehl olanlara ammâ
- 99 Ḥadîs “Kellimü en-nâse ‘alâ kaderi ‘ukûl(ihim)”⁴ üzere
‘Amelle emrolup nâ-ehle câ’iz görmedi ifşâ
- 100 O sırr-ı kenz-i maḥfîden diñledi ḡayr-ı ferd-âḡâh
Meger ol kim ola sırr-ı Resûle vâriş-i kübra
- 101 Ebubekr ile ol sırdan ‘Alîyi eyledi maḥrem
O sırdır ḳalb-i ehlullahda şimdi sır ola ḥâlâ
- 102 Bu şîr-i aḳdesi nûş etmeḡe cân tıflına bil ki
Gerekdir sırr-ı mâzâḡu’l-başar ümm feyz Ḥaḳḳ âbâ
- 103 Resûlûñ zâtını mir‘at edipdir zâtına barî
Şıfatından bilir anı olanlar ‘ilm ile dâñâ

- 104 Ne sultân-ı risâletdir ki iklîm-i nübüvvetde
Aña kıldı berâyâyı ri'âya hâliku'l-esyâ
- 105 Eğer buld'ise İbrahim fedâ-yı mâl ile hullet
Habîbine Hudâ her dü cihânı eyledi ihdâ
- 106 Anıñ nuru idi İsmâ'ilde kâr itmedi sigin
Anı teşrîf için inzâl-i keş olmuşdu ta'zîmâ
- 107 Cevâb-ı len terânî geldi ernî kuluna Hakkdan
Göre nur-ı tecellî-i Cebelde Hazreti Mûsâ
- 108 O bir dürr-i yetîmiñ hakkı idi ru'yet-i didâr
Erişdi ehl-i Hakkâ hakkı 'adl-i Hakk ile hakkâ
- 109 Yazılmaz vaşf-ı pâki kâtib olsa cümle-i 'âlem
Kalem eşcâr semâ evrâk-ı medâd olsa eğer deryâ
- 110 Hudâ-yı lem yezel eyler kemâli üzre evşâfın
Buyurdu şânına Yâsîn hâ mîm kâf nûn tâ hâ
- 111 Muhammed Aşmed ü Maḥmûd-ı ḥâs bende-i ma'bûd
Bu nazmım gerçi sehv-âlûdsa da afvet kerem fermâ
- 112 Tehî destim velî na'tiñ elimde 'arzuḥâlimdir
Hużûr-ı ma'nevîñe gelmişim bir kemter ü ednâ
- 113 Selâmî-i zelîl-i derd-mendim râh-ı 'aşkıñda
Siyeh-rû kulu kim cürmümle oldum vâle vü rüsvâ
- 114 Kilid-i bâb-ı kenz-i rahmet oldu dest-geh-i tefvîz
Faḳîr ü müslîfim et naqd-i 'afvîñla beni ignâ

- 115 Kerem kıl hâlime rahm et efendim ve'd-Duhâ 'aşk
 "Fe emme's-sâ'ilü (ve) lâ tenher"⁵ oldu nasla beşerâ
- 116 Sevâd defterim rû-yı siyâhım gibi olmuşdur
 Sakalım ağına rahm et beni pâke çıkar ferdâ
- 117 Meded sürme derk-i hâkine çârûb eyle müjgânım
 Ğarîbim kapuña düşdüm Ğarîb olan olur a'mâ
- 118 Ne deñlü mücrim ü bed-kâr isem de kahr u nehr etme
 Kapuñdan Ğayrı yer bilmem mürüvvet ey şeh-i bad-hâ
- 119 Düşen bahr-i zünûba sarılır hâşâ ki a'mâle
 Necât ümîdi ile dest-i 'aciz ile olup kî râ
- 120 Kuluñda Ğark-ı girdâbem 'ısyândan lâkin
 Sarılmam sen gibi varken elimde 'urvetü'l-vüskâ
- 121 Şefâ'atle be-kâm ile işim lutfuña kalmışdır
 Huzûrunda egerçi ma'siyetden Ğayrı yok kâlâ
- 122 Göñül kat'-ı ümîd etmez der-i devlet me'ebinden
 Mürüvvet 'âdetiñdir 'âleme ey merhamet-kârâ
- 123 'Înâyet senden olmazsa yarın meydan-ı mahşerde
 Olur cürm ehlinin bî-şübhe kârı âh-ı vâveylâ
- 124 Resûl-i Kibriyâ sensin hâbîb-i müctebâ sensin
 Cenâb-ı Hakka hâdî sensin âmennâ ve saddeknâ

⁵Duhâ Sûresi, 10. ayet, "İsteyene de kaba davranma, onu azarlama."

125 Riyâz-ı ravza-i cân-balş ki her bir nefes olsun
Salât bî-hadd ü gâye selâm Hazreti Mevlâ

6

Der-Beyân-ı Mi'râc-ı Rûhâniyye-i Evliyâ-yı Muhammedî Vü Vârisân-ı 'Ulûm
Esrâr-ı Ahmedî

25

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Nedir esrâr-ı mi'râcî aceb bildiñ mi ey dâna
Görür âyne-i enfesde âfâkı olan bîna
- 2 Bu i'câz-ı 'acâyibden saña ne hisse hâsıldır
Ki bî-hûde hikâyet gibi etdin mi hemân ısgâ
- 3 Kemâl ehli olanlar nakleder ma'nâya sûretten
Ki her bir nakl-i ma'nâdan dile bir feyz olur i'tâ
- 4 Bu nazm der pâ kim menekş-i cân ile kim misleyn
Ne sarrâf-hired gördü ne 'ilmle olan deryâ
- 5 Tarîk-i Hakkda bu 'ayn-ı sülûk-ı seyr-i sâlikdir
Dahî mi'râc-ı rûhânîyle nâmın etdiler imlâ
- 6 Süvâr-ı rûh için Cibrîl-i 'akl olmuş durur me'mûr
Burak-ı nefis ile tâ ede 'azm-i menzil-i kusvâ
- 7 O bir nefis-i müzekkîdir gire çün hükmüne rûhuñ
Çerâgâh-ı sevâdan gice ede mebde'in me'vâ
- 8 Gide râh-ı şerî'atden makâm-ı kudse dek zirâ
Ki olupdur bu tarîkiñ müntehâsı Mescid-i Aksâ
- 9 Mahall-i tezkiye tebdîl-i ahlâk u tabi'atdır
Ki nûr-ı kudsiye ahlâk-ı Mahmûda olur peydâ

- 10 Nîceler oldular kâni' bu menzilde tuṭp mesken
Kiminiñ vuşlat-ı Haḫḫa olupdu himmeti 'ulyâ
- 11 Olup tevfiḫ-i Haḫḫ-ı bârı kodı hep yâr u aḡyârı
Bu şaff-ı sınıfa peşîn-rû olup geḫti imâm-âsâ
- 12 Rücû'-ı asla mi'râc-ı tarîḫatden sülûk etdi
Latîfe seb'a-i heft-i âsmândan cezḫ edip Mevlâ
- 13 Ki onlar nefis ü ḫalb ü rûḫ ile sırr u ḫâfî oldu
Biri ihfâ biri ḡaybü'l-ḡuyûb olmuşdur esmâ
- 14 Kalıp bir bir letâ'ifler erişdi müntehâsına
Aña sidre denilir kim emîn ü hayya olmuş câ
- 15 Olur hem bu merâtibde ferîştelere gibi zâhir
Hezârân vârid-i ḡaybî ki gelmez ḫâtıra ḫat'â
- 16 Bu yerde Ka'be-i dil beyt-i ma'mûre olur taḫvîl
Ki lâ ḫavfün 'aleyhim sâlike bunda olur büşrâ
- 17 'Avâlimden mişâldir buña ma'nâlar bulur şûret
Görünür cennet-i 'irfânda taḫvâ şûret-i ḫurâ
- 18 Bulur işmâr-i a'mâlin kamu eşcâr-ı ṭâ'atde
Ola taḫtinde nehr-i şehd ü zehd ü şîr-i 'ilm icrâ
- 19 Bu 'âlemde dürür keşf ü kerâmât ü ḫavâriḫ hep
Ki olmuşdur nice nâḫışlara bu maṭlab-ı a'lâ
- 20 'Azâb-ı dûzahı ḡâhî görür ḫabzile heybetinden
Bulur sırrında üns ü beştle ki zevki 'adn-âsâ

- 21 “Sekâhüm Rabbühüm hamîm”⁶ sunarsa sâķi’-i bâķi
Gelip mestî gider hestî olur ‘aşķ-ı Refref-i peydâ
- 22 Edip seyr-i ilallah menzilin ‘arşda tamam ahîr
Ne hiss ü ‘aķl ne temîz şekl ü şûret ü ma’nâ
- 23 Geçip kavseyn-i işneynîti zâhir ola vahdet
Maķâm-ı cem’-i şarrâfda görüne esrâr ü ednâ
- 24 Fenâ ender fenâ vü seyr-i fi’llahdır haķîķatde
Beķâ bi’llah ile seyr-i ma’a’llahda bulur ibķâ
- 25 Budur kavsi-i ‘urûcu ‘ârifine hacc-ı ekberdir
Yine kavsi-i nüzûl ile eder da’vet için irhâ
- 26 Budur seyr-i ‘ani’llah kim cem’den farka rüc’atdır
Bu fark-ı sâniñ ehlî olupdur vâriş-i kübrâ
- 27 Bu seyr ü bu menâziller ķamusu naķd-i vaķtiñdir
Heman bir kâmilin destin tutup kıl ‘urvetü’l-vüşķâ
- 28 Esâfilde kalıp uyma hevâ vü vefs ü şhvâta
Yakıp nîrân-ı hicrâna vücûduñ eyleme ifnâ
- 29 Selâmî geşt-i deşt etdi Semerkand ü Buķârâyı
Seferândır vatanla buldu ahîr maķşad aķşâ

27

7

Terkîb-i Bend Der Medķ-i Hulefâ-i Râşîdîn Rıdvanullahi Te’âlâ’Aleyhim Ecme’in
Mefâ’ilün/Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/Mefâ’ilün

- 1 Hudâ yâ nîr-ı tevķîdiñ kuluña rehnümâ cyle
Tarîķ-i kûy-ı vaşla şem’-i ‘aşķıñ pîşâ eyle

Hadis-i Şerif, “Allah onları suladı.”

- 2 Sevâd kıl ve kâl ile târ-i târîñ ü târ oldu
Çerâg-ı min ledtinden beyt-i kalbim rûşenâ eyle
- 3 Kedûrât-ı sevâdan tîredir âyîne-i kalbim
Şefâ ver şaykal-i emvâr-ı zikriñle cilâ eyle
- 4 Devâsı derd olur dârü’ş-şifâyı ‘aşkıñıñ çün kim
Beni derd ehli kıl ya ehl-i derde âşinâ eyle
- 5 Binâ-yı hâne-i dîniñ esâsı hubb-ı âl oldu
Der ü dîvâr-ı sakfeyn çâr-yâr bâ-şafâ eyle
- 6 Olam bülbül gibi nağme-i serâ-yı na’t-ı maḥbûbuñ
Dilim gûyâ-yı vaşf-ı ehl-i beyt-i Muştafâ eyle
- 7 Açılısın gül gibi evşâf-ı yârân-ı ḥabîbinden
Nesîm-i feyziñ ile gonca-i kalbim güşâ eyle
- 8 Ebûbeker ü ‘Ömer ‘Osmân ‘Aliniñ rûḥ-ı pâkine
Selâm et ey sabâ benden varınca kabır-i ḥâkine
- 9 Dil ü cândan gel imdi şaḥb ü âle ‘âşık-ı şeydâ
Bu gûş-ı hûşı ko hûş-ı diğlerle nazmım et ışgâ
- 10 Gider levḥ-i diliñden naḫş-ı naḫl-i ehl-i târîḥi
Yerine şebt kıl vahy-i kerîm-i Ḥazreti Mevlâ
- 11 Ḥudâ “Essâbikûne’l-evvelûne”⁷ nâssın buyurmuşken
Nedir Kur’ândan gayrı hücece kim kat’ ola da’vâ
- 12 Muhâcirû-yı Resul için kimi terk-i diyâr etdi
Kimi Ensâr idi etdi yolunda mâl ü cân ifnâ

- 13 Kimi yârân ü ilvândır kimi eşyâ' ü itbâ'dır
Kimisi zen peder idi kimi dâmâd-ı müstesnâ
- 14 Buyurdu “İktedeytüm ihtedeytüm”⁸ şân-ı pâkinde
Dü ‘âlemde bize hâdî olan sultân-ı erselnâ
- 15 Hudâ râzî benî râzî heme er yekdigêr râzî
Ya sen kim arada ey bî-ğayâ olmayasın irzâ
- 16 Huşûşâ yâr-ı gâr Muştafâ şiddîk-ı ekberdir
Hakîkat evcine her birisi bir mâh-ı enverdir

Hâzreti Ebûbekrî's-Şiddîk

- 17 Güzîn zümre-i aşhâb ya'ni Hâzreti Şiddîk
Ol idi vahdet-i Hakkı eden bî-mu'cize taşdik
- 18 Resûlullaha yâr-ı gâr idi kabri gibi hâlâ
Ne yâr bu el-'aceb kim olmaz 'ukbâda daği tefrik
- 19 Rumûz-ı şânî işncynden ma'iyet sırrı fehîm oldu
Bilip ferdiyyet-i Hakkı erişdi vahdete tahkik
- 20 Devâ cüz anla tarh oldu yapıldı cevher-i vahdet
Vüşûl-i şems-i zâta gârı kıldı âlet-i tevfik
- 21 Ne sır kim sîne-i pâk-i Resûle etse Hakkı inzâl
Dil-i şiddîkda ol zuhûr eylerdi bi't-tatbik
- 22 Bilindi gâyrı fazlı “Mâ ra'eytü şeyen illâdan”
“Ru'yetüllâhi kable kavlin” chl-i dil edip tedkik

- 23 Vuşûl-i mescid-i kalb-i Resûle bâblar mesdûd
Meğer selâk-i râh-ı Hakkâ bâb-ı Hazreti Şiddik
- 24 Me râ yâ Rabb be-‘aşk-ı sâni işneyn iz-hemâ fi’l-gâr
Be kün ez-feyz-i rûhâniyyet u vâkıf-ı esrâr

Hazreti ‘Ömertü’l-Fârûk

- 25 Emîrû’l-mü’minîn Fârûk ‘adl ü dâdiyle meşhûr
Süleymân ile anîñ hüküm-i ‘adlinde bir oldu mûr
- 26 Gazâ vü feth ile çeşm-i cihânı eyledi rûşen
İşâretle Kral Kayserin etdi dü çeşmin kör
- 27 Akıtdı nîl-i ‘adlin teşnegân-ı Mısra kahrile
Zemîni sâkit idi tâ ziyân ile be-zâr u zûr
- 28 Firâr eylerdi havfindan göreydi sâyesin İblis
Zamânında ne igvâ-yı şeyâtîn ve ne şer ü şîr
- 29 Okutdu hutbesin şer’-i Resûl üzre şchirlerde
Anîñ eyyâm-ı beyzâ döndü ‘adlinde şeb-i dil-cûr
- 30 ‘Ömer olur idi gelse benî “Min ba’di” kavliniñ
Bilindi sır oldukda hilâfet emrine me’ mûr
- 31 Kamuya bildirirdi haddini olursa ferzendi
Müsâviydi aña icrâ-yı haqqda mâlikimizdir
- 32 Eyâ Sâriye e’l-‘Ebel kûyende envâr-ı kerâmetle
Koma dil-hastañı lutf et bu zilletde necdâmetle

Hazreti 'Osmân-ı Zi'n-nûreyn

- 33 Emîr-i şâliş ol kân-ı hayâ-yı Hazreti 'Osmân
Ki oldu şâhibü'l-hilm ü hayâ vü câmi'ü'l-Ḳur'ân
- 34 Resûlullah aña etdi 'atâ dü duhter-i pâkin
Mulakḳab oldu zi'n-nûreyn ile ol menba'u'l-ihsân
- 35 O rütbe şâhib-i hilm ü hayâ idi ki 'ömründe
Edebden kaldırıp başın semâyâ bakmadı bir an
- 36 Hayâsından ser ü şân-ı felek eylerdi istiḫyâ
Eğer 'atf-ı nigâh etseydi eflâke o 'âlişân
- 37 Telatḫuf idi kârı halka etmezdi ğazab aşla
Meğer ol kim ğazâda ola dîn-i bâriye düşmân
- 38 Bu rütbe şâhib-i hilm iken âher ifk ile eyvâh
İçerdi dest-i bâğîden şehâdet şerbetin devrân
- 39 Hudâ yâ âfv edip cürmüm şefi'im eyle 'Osmânı
Dökülen muşhafa kan hürmetine et beni ğufrân
- 40 Bâbın 'amm-i peygamber 'Aliyyü'l-murtâzâ 'aşkı
Hidâyet kıl baña göster sülûk-i meslek-i hakkı
- Hazreti 'Aliyyü'l-Murtâzâ Kerremallâh
- 41 İmâm-ı evvel ü çârûm halife Haydar-i Kerrâr
Der şehri ledün ya'ni 'Ali mecma'ü'l-esrâr
- 42 Dürr-i genc-i sülûnu ḳulzüm-i esrâr-ı lem'-a'büd
İmâm-ı Haḳḳ meh-i burc-ı hidâyet maḫla'u'l-envâr

- 43 Emîr innemâ fermânda “Yûfûne bi'n-nezr”⁹
Şeh-i kişver-küşâ-yı lev-keşf-i sırr-ı leşker-ebrâr
- 44 Dürr-i bahr-i haqîkat mağzen-i esrâr-ı ğaybü'l-ğayb
Sebak-âmûz ü vaḥdet râz-ı dâr-ı Aḥmed-i Muhtâr
- 45 Ziyâ-baḥşâ-yı kalb-i 'ârif ü şems-i velâyet kim
O pertevdir dil her bir velîde ḥâliyâ devâr
- 46 'Aṭâ-yı dest-i feyyâzından oldu müstefîz 'âlem
Nevâl-i cûdunuñ muhtâcıdır ebrâr ile ahyâr
- 47 Ebu's-Sıbtçeyn vü zevc-i Fâṭıma İbni Ehi Abbâs
Püser-i 'amm-i beni dadır gülân Ca'fer-i Tayyâr
- 48 Ederken “Hel etâ”¹⁰ şân-ı şerîfin nasla tayşîf
Ne kadardır Selâmî ede vaşfin 'acz ile ta'rif

8

Ḳurretü'l-'Uyûn-ı 'Ârifân Dcr Vaşf-ı Düvâzdeh İmâmā

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Selâmî şıdk ile kim sâlik-i râh-ı Hudâ oldu
Vuşûl-i Haḳḳa rehber ehl-i beyt-i Muştafâ oldu
- 2 Dü 'âlemde necâta 'urvetü'l-vüskâ ise matlab
Şâra leküm dâmen-i âl-i 'Aliyyü'l-Murtażâ oldu
- 3 Ḥasandır âsmân-ı 'azz ü temkîn evvel-i iḳtâb
Ḥüseyn minnî ene minhü şehîd-i Kerbelâ oldu

İnsan Sûresi, 7. ayet, “Andlarını yerine getirirler.”

- 4 'Ali Zeyne'l-'Abâdır mahzen-i esrâr-ı peygamber
Künûz-ı sırr-ı vahdet Bâkır ü kân-ı sühâ oldu
- 5 İmâm-ı Ca'fer oldu muhtedâ-yı serverân-ı dîn
Ziyâ-yı reh-revân-ı Hakk meh-i burc-ı rızâ oldu
- 6 Şu'a'-i şem'-i eyvân-ı velâyet Hazreti Kâzım
Cevâdîñ şems-i feyzi nûr-ı çeşm-i evliyâ oldu
- 7 Nakîdir serv-i bostân-ı hakikat hâdî-i ümmet
İhsan ser-asker ü mehdi imâm-ı mühtedâ oldu
- 8 Hakkîr ü derd-mend ü sâ'ilibem bâb-ı irşâdîñ
Selâmîyem siyeh-rû çâkeriyem âl-i evlâdîñ

32

9

Terkîb-i Bend Nazîre-i Dervîş Sâmi
Mef'ûlü/Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Biz câm-ı mey sâkî-i bâkî mestüz
Ayyâş-ı hum mey-gede-i bezm-i elestüz
- 2 Bî-vâsıtağır bî'atımız rûz-ı ezelde
Zâhirde dahı mürşid ile dest-i bedestüz
- 3 Erirdi fenâ menziline cezbe-i Raĥmân
Nâ-bûd oluruz vecd ile ki şahv ile hestüz
- 4 Hâver gibi a'lâ-yı merâtibde yüz ammâ
Yüzler süreriz pertev-veş hâkle pestüz
- 5 Beyt-i dilimizde komadık şûret-i gayrı
Bî-keyf cihet-i şidkîla Allah perestüz

¹⁰ İnsan Sûresi, 1. ayet, "Geldi mi..."

- 6 Âyînesiyiz sûret-i esrâr-ı Hudânın
Her genc-i nazarıñ çeşmine bir câm şikestüz
- 7 Her cânibe dönsek görünen nûr-ı Hudâdır
Her bir müjemiz Ka'beye bir kible-nümâdır
- 8 Düştükse n'ola biz vatan-ı bezm-i bekâdan
Kurbet bulur gurbette fenâdan
- 9 Vaz' olduk ise kenz gibi mahzen-i tende
Var tılsımımız hâk ü hevâ âteş ü mâdan
- 10 Müşküllerimiz halline bir defterimizdir
Her berk-i şecer mes'ele-i sırr-ı Hudâdan
- 11 Etdiñ felek-i mu'ine 'İsî gibi pervâz
Tecrîd ile âzâd olalı yine sevâdan
- 12 Ğark etse bizi lücce-i 'ummân-ı meşakkat
Lü'lü'-i safâ ahz ederiz bahr-i belâdan
- 13 Mellahlarınız mu'cize-i geştî-i Nûha
Ne havf ü hatar var bize tûfân-ı kazâdan
- 14 Pervâne gibi cân atarız şem'-i visâle
Bülbül gibi 'âşık değiliz her gül-i âle
- 15 Biz şâl-i siyâh içre velî-i şekl-i gedâyız
'Uşşâka mutâf-ı harem-i hâs-ı Hudâyız
- 16 Konduksa eğer nokta gibi bâ-i vücûda
Ma'nâ gibi terkîb-i cesed içre hafâyız

- 17 Biz maşrağıyız kevkeb-i esrâr-ı Hudânın
Eflâk-i ma'ânîde ziyâ-bahş-ı şafâyız
- 18 Bu 'âlem-i keşrette bulup vahdet-i zâtı
Vâhidle ehad sırrı 'ârif-i 'urefâyız
- 19 Mûsâ-yı dile Tûr ederiz kûh-ı vücûdu
Onu çağırır sırr ile bî-şayt ü şadâyız
- 20 Tebdîl-i libâs eylemişiz 'âlem-i mülkde
Cism ile fenâ rûh ile ma'nîde bekâyız
- 21 Tahkîka erer mi kişi biñ yıl ede taqlîd
Çıkmaz felek-i çâre dutan her reh-i tecrîd
- 22 Taqlîdi koyup gel olalım 'aşkla hem-râh
Tahkîka erip eyleyelim seyr-i ilallâh
- 23 Hâlî edelim beyt-i dili levs-i sivâdan
Taht ede gönül mülkünü tâ 'aşk-ı şehenşâh
- 24 Bahşin koyalım mes'ele-i câz-ı yecûzun
Kâlden dönelim hâle gide havf ü haşır-gâh
- 25 Ref' eyle meni perdesin âyîne-i dilden
Timşâl-i şaffet görüne esrâr-ı hüvallah
- 26 İtlâk-ı kuyûd eyleyelim bend-i sevâdan
İşkât-ı izâfât iledir vahdete şeh-râh
- 27 İf'âl-i hakkı etmeyelim hâdişe isnâd
Her şey'i cihânda eden ü eyleyen Allah

- 28 Sırr-ı ehad eşyâ-yı mezâhirde ‘ayândır
Rûşen görünür ‘ârife ağıyâra nihândır
- 29 Zâhidler eğer döndü ise kûşe-i halvet
Bir kûşe-i halvet bize bu ‘âlem-i kesret
- 30 Mağv eylemişiz vârimızı râh-ı Hudâda
Gark eyledi dil katresini kulzüm-i vahdet
- 31 Hâcet değil envârı bize mihr ile mâluñ
Dil hânesine yakdı Hudâ şem‘-i hakîkat
- 32 Fahr eyler ise ehl-i riyâ tâc ü kabâdan
‘Uşşâka yeter rahne-i ez seng-i melâmet
- 33 Her kim bizi ta‘n eyler ise ere murâda
Meddâhımız oldur ki bizi ede mezzemmet
- 34 Mülhidd deyi söylerse eğer kürside vâ‘iz
Ma‘zû tutarız başa belâ çünkü cehâlet
- 35 Biz fâkrimizi vermeyiz erbâb-ı gınâya
Şarf eylemişiz vârimızı râh-ı rızâya
- 36 Taklîd ile taḥkîka kişi maḥrem olur mu
Çâr terk ile her tâc giyen Edhem olur mu
- 37 Gel vâkı‘a-i aşla bırak hûb u hayâli
Zi-rûḥ ile evhâm ü hayâl tev‘em olur mu
- 38 Derviş mi olur lâf-ı taşavvuf ile adam
Tedbîr-i şanâyi‘ ile su zemzem olur mu

- 39 'Aşk ehli ile ehl-i riyâ müttehid olmaz
Bir yerde hezâr ile vezeğ hemdem olur mu
- 40 Her şekl-i gedâ 'ârife ta'n eyleme zâhid
Hiç faqr u fenâya giren âdem kem olur mu
- 41 Âdem o dürür kim ola mescûd-ı melâ'ik
Cah ehline baş eğmekle âdem olur mu
- 42 Bir devlete er kim ola encâmı sa'âdet
Bâdî-i necât ola safa rûz-ı kıyâmet
- 43 Şûfilere bu tâc-ı riyâ gerçi şereftir
Mânend-i hubâb her birinin kalbi müceffdir
- 44 Bir genc-i gevher zannolunur şekl ile amnâ
Gevher diye 'arz eylediği seng-i hazefdir
- 45 Her nâ-ḥalefiñ kârı değil mesned-i irşâd
Kim vâris ola sırr-ı Resûle o ḥaleftir
- 46 Esrâr-ı ledün sem'-i rivâyât ile olmaz
Ne fâ'ide birşey ki kemâlât-ı seleftir
- 47 Bu zulmet-i tende iç ne gör âb-ı hayâtı
Ḥayy-ı ebede ermeyeniñ 'ömrü teleftir
- 48 Bir kulzüm-i bî-ka'r gibi kalıp âdem
Dil lü'lü'-i esrâr-ı İlâhîye şadefdir
- 49 Yâ Rabb bizi kıl lütfuñ ile vâkıf-ı esrâr
Kim mesleğimiz ola bezm-i meslek-i şetâr

- 50 Yâ Rabb bizi mest eyle mey-i bezm-i kademden
Cân dâdesin aç hâdis-i humâr-ı elemden
- 51 Yâ Rabb hâceb-i çârimız et vahdete meftûh
Mahrem olalım sırr-ı dil-i cân-ı haremden
- 52 Yâ Rabbi bize fakr u fenâ râhını göster
Dil riştesini kes heves-i hayl ü haşemdan
- 53 Kıl cû'-i tecerrüdle bizi vâşıl-ı rü'yet
Kılâr-ı dili cyle tehî zehhâr-ı şikemden
- 54 Yâ Rabbi bizi lâyıķ-ı envâr-ı şuhûd et
Eşyâ-yı ta'ayyünde nihân-ı sırr hakemden
- 55 Yâ Rabb başar cânıma kühl ile Resûlün
Esdikçe şabâ başdığı her hâk-i kademden
- 56 Yâ Rabb beni meddâh kıl evşâf-ı Resûle
Zirâ ki odur bâ'is olan saña vuşûle
- 57 O pâd-şeh "Sümme denâ (vü) fe-tedellâ"¹¹
Fermânda kişver-i kavseyn-i ev-ednâ
- 58 Sünbül saçınıñ vaşfı dürür sûre-i ve'l-Leyl
Gül ruhlarınıñ na'tın okur nûr-ı Duğâ-hâ
- 59 Mazağ ile mekhâl idi ol ed'acü'l-ayneyn
Ol gözlere maşşûş idi bes rü'yet-i Mevlâ
- 60 Gencîne-i şadrındadır ümm-i kitâbî
Zahrında Hudâ etmiş idi hatm ile imzâ

37

¹¹ Necm Suresi, 8. ayet "Sonra yaklaştı ve daha yaklaştı da"

- 61 Bir yed ki benânyla eder kıars-ı mehi şakk
Bir pây ki olur râh-rû-yı ‘arş-ı mu‘allâ
- 62 Destinde kamu levh ü kalem emr ü nevâhî
Tefvîz kamu kabzına dünya ile ‘uqbâ
- 63 Sultân-ı rüsül efdal-i halk ya‘ni Muhammed
Maḥbûb-ı Hudâ enver-i eḥadd Hazreti Ahmed
- 64 Teşrîfi için emr-i künüñ mazhar-ı ‘âlem
Yüzü suyunuñ tıncıdır Hazreti Âdem
- 65 Bir bülbülüdür ravza-i ‘ulyâsınâ Dâvûd
Pervâne ruḥu mihrine ‘Îsâ bin Meryem
- 66 Takşimidir ol nûr Eba‘l-Kâsımın erzâk
Hep matbahınıñ ni‘metidir ‘âleme mün‘im
- 67 Fülk-i keremi Nûḥa olur müncî-i ğark-âb
Nûrudur eden nâr-ı Halili gül-i şebnem
- 68 ‘Uşşâkın olup pûse-gehi Ka‘be-i kâ‘bı
Zîr-i kademi teşne-i İsmâ‘ile zemzem
- 69 Hüsnünden alan zerre olur Yûsuf-ı Ken‘ân
‘Âlemde Süleymândır eden nâmını ḥâtim
- 70 Ol tâ cevr-i pâd-şeh kişver-i levlâk
Bir yâr ki kemteridir târem-i eflâk
- 71 Olmazsa eğer ‘âşîye lutfeyle nigâhı
Ḥaşr ehlini bî-zâr kılar müznibiñ âhı

- 72 Yâ hüküm-i kader emr-i şefâ'at aña mahşûş
Cürm ehlinin oldur iki 'âlemde penâhı
- 73 Zâtıdır anîñ ma'la'-ı hurşîd-i şefâ'at
Bir zerresidir mahv kılan leyl-i günâhı
- 74 Ol pâd-şehin şıdıkla bâbından kul olsun
Kim ister ise devlet-i gayr-ı mütenâhî
- 75 Fersûde cebîn ile yürü hâk-i derinde
Biñ zâr ile sür eşîğine rû-yı siyâhı
- 76 Emmâre-i mâr etdi bizi zenb ile zehr-âb
Tiryâk-ı şefâ'atle meded eyle âlihî
- 77 Gel na'tına dil-i bülbülü olsun mütekellim
Bâğ-ı harem ravzasına şallü vü sellem
- 78 Biz vâris-i gencîne-i sırr-ı nebevîyiz
Eşrâf-ı ümem silsile-i Muştafâvîyiz
- 79 Ki bedr oluruz halka ziyâ-bağ-ı meserret
Gâhî felek-i evc-i gamîñ mâh-ı neviyiz
- 80 Der-dest-i be-kef sâ'iliyiz bâb-ı 'ulûmuñ
Dergâh-ı rızâdır yerimiz Murtażâvîyiz
- 81 Kevkebleridir Âl-i 'Abâ evc-i tübûlüñ
Biz perteviniñ lem'a-i nûr u 'uluvviyiz
- 82 Her mûyuna biñ cân verimiz Âl-i 'Abânîñ
Hâs ümmetiyiz dîn-i Muhammedde kavîyiz

- 83 Ten kûşesini bekleriz ammâ ki Selâmî
Cân kişverine ‘azm edeniñ peşreviyiz
- 84 Biz rehberiyiz sâlik-i râh-ı hüsününüñ
Ol kurra-i ‘ayneyn Resûlü’s-şakaleyniñ

10

Naķîza Tercî‘-i Bend-i Şeyh Selâmî
Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

- 1 Ey çeken derd-i şanemle gece gündüz kederi
Eyleyen firķat ile dem-be-dem âh-ı şçeri
Geşt edip yine cihânı dolanıp baħr ü beri
Görmeyen şem‘le mehtâbda nûr-ı kâmeri
Hârdan bülbül-veş câna urup neşteri
Kokduk gülşen-i ‘âlemde gezip verd-i teri
Bulmayıp kendiñe bir ‘ârif Hâķķ râhberi
Etmedik kûy-ı dilâra-yı murâda seferi
‘Aşkla eylemedik cisr-i hevâdan güzeri
Bulmadım diye güzâf eyleme eyle hâzeri
Hâk-i râhında akıt hasretle eşk-i teri
Ola tâ mâ-ħaşaliñ dilde ma‘ârif semeri
Nâr-ı ‘aşķıyla yanıp cümle şafât-ı beşeri
Kalmaya sende dahı zerrece senlik eşeri
Kal‘ ede kûh-ı inâ‘iyyeti ‘aşķıñ teberi
Buluna ma‘den-i cânında murâdıñ güheri
Dîdeden perdeyi kaldır güzel eyle nazarı
‘Ârif ol aç gözünü saña sözün muħtaşarı

40

Gel bırak bu heves-i dâniş-i ‘ilm ü hüneri
Bulamazsıñ okusuñ biñ kütüb-i mu‘teberi

Okudum Kadı vü Keşşâf ü Harîr-i Taberî
Aradım şordum anı pîrden aldım haberi

- 2 Nice bulsun kişi ol yârı ki ehvâda arar
Gâh tenzîh geh teşbîh ile hulyâda arar
Bilmeyip men 'arefi gayrı bir eşyâda arar
Benzer ol mâhiye suyu yine deryâda arar
Haşr u neşri arasa 'âlem-i 'uqbâda arar
Görmeğe dost yüzünü cennet-i me'vâda arar
Sırrı zâhirde arar zâhiri ahfâda arar
Güyyâ pertev-i mihri şeb-i zulmâda arar
Âb-ı hayvân diye İskender ü Dârâda arar
Nefh-i rûhu koyup 'İsâyı atbâda arar
Zâhidi meygedede rindî muşallâda arar
'Ârif ü ehl-i dili mesned-i taqvâda arar
Kimi esrâr diye şîre ile bâda arar
Neş'c-i 'aşk varıp sâgır-ı sahbâda arar
Kimi 'indîce riyâzât ile esmâda arar
Kesret-i halvet ile bulmağa tenhâda arar
'Ârif oldur ki hemân nüshâ-i kübrâda arar
Kalb-i mü'min mir'at-ı mücellâda arar
Cümle kendinde bulur her ne ki dünyâda arar
Aña hep zâhir olur nesne ki ma'nâda arar

41

Okudum Kadı vü Keşşâf ü Harîr-i Taberî
Aradım sordum anı pîrden aldım haberi

- 3 İsteyen yârini sır ile darrâda bulur
Sıdk ile 'âşık olan kesret ü tenhâda bulur
Nûr-ı mihri dileyen çârûm-ı minâda bulur
Matlab-ı lü'lü'-i mercân ise deryâda bulur
Teşne-i zemzem olan Ka'be-i 'ulyâda bulur
Hızır-veş âb-ı hayâtı kişi zulmâda bulur
Yed-i beyzâ dileyen Hazreti Mûsâda bulur

İsteyen nefhâ-i rûhu dem-i 'Îsâda bulur
Sırr-ı mi'râc arayan sûre-i İsrâda bulur
Muştâfâ sırrını kavseyn-i ev-ednâda bulur
Kays-veş 'âşık olan matlabı Leylâda bulur
Kimi pervâne gibi şem'-i şeb-ârâda bulur
Bülbülü gör ki murâdın gül-i hamrâda bulur
'Âşık-ı mest-i ezeli câm-ı muşaffâda bulur
Kimi mescidde eğip boynunu takvâda bulur
Kimisi zikre müdâvim olup esmâda bulur
Nefy ü işbât ederek maqşadın âlâda bulur
Kimi meczûb olubun cezbe-i Mevlâda bulur

Okudum Kağı vü Keşşâf ü Harîr-i Taberî
Aradım sordum anı pîrden aldım haberi

4 Nice dem fırkât-i cânân ile berbâd oldum
Serseri kevni gezipürsişe mu'tâd oldum

42

Kûh edip meskeni Vâmık gibi nâ-şâd oldum
Câm-ı 'Azr ile na'reren feryâd oldum
Tîşe-i gam zen-i kûh-ı dile Ferhâd oldum
Kûy-ı Şîrîn arayıp 'azîm-i Bağdâd oldum
Bir zamân-ı seciye-keş meslek-i zühhâd oldum
Düşürüp râhımı mescidlere 'ibâd oldum
Gece gündüz çalışıp şâhib-i ezhâd oldum
Yâr hayâlin dile naqş etmege beh-zâd oldum
Dâd deyî dâ deme geşt-iğ dür-i her râd oldum
'Âkıbet dâmen-i pîri dutıcak şâd oldum
Yüz sürüp pâyîne biñ cânla münkâd oldum
Miñnet-i bend-i belâdan hele âzâd oldum
Yapılıp beyt-i dilim feyzle âbâd oldum
Şimdi gelmiş gibi bu 'âleme nevzâd oldum
Okudum 'ilm-i ledün dersini üstâd oldum
Derd-mendân-ı diliñ derdine imdâd oldum

'Ayn-i 'ibretle bakıp herşeye dil-şâd (oldum)
Vaḥdet-i Ḥakkı görüp cümlede irşâd oldum

Okudum Kaḍı vü Keşşâf ü Ḥarîr-i Ṭaberî
Aradım sordum anı pîrden aldım haberi

- 5 Bir mu'ammâdır o kim yokda da vârdâ da var
Şeb-i zulmetde de varıruz pür-envârda da var
Cehr ü ihfâda da vâr bâtın izhârda da var
Heme esmâ vü şıfat-ı fi'le âşârda da var

43

Tekye vü medresede şüfi ebrârda da var
Mü'min ü fâsık ü ahyâr ile eşrârda da var
Şem'-i pervânede vâr bülbül-i gülzârda da var
'Aşkla üftedede mûkîd olan nârda da var
Hüzn 'âşıkda da vâr gezdiği kühsârda da var
Dâimâ hû çekip âh etdiği dildârda da var
Zâhidiñ cennet için sürdüğü iz kârda da var
'Ârifiñ vuşlat içinkıldığı efkârda da var
Gözün aç perde'i sil şehir ile pâzârda da var
Her neye baksa odur yâr ile ağıyârda da var
Bil ki şanduka-i şarrâf-ı güher-bârda da var
Cümle dükkânçe-i eşnâfla 'attârda da var
Ehl-i zevkîñ çalışıp eylediği kârda da var
Cem'ine başla cân verdiği dinârda da var
Oku gel nazmım dürür bârımı eş'ârda da var
Bu Selâmî gibi dil-ḥaste vü nâçârda da var

Okudum Kaḍı vü Keşşâf ü Ḥarîr-i Ṭaberî
Aradım sordum anı pîrden aldım haberi

1 Sensin ey sulţân-ı 'âlem mülk-i dîne pâdişâh
 Şân-ı pâkine sezâdır 'arşı kılsañ taht-gâh
 Her kelâm ü emr ü nehyiñ naşş-ı tenzîl aña
 Oldu hükümüñle dü şakk evc üzre şadrıdır mâh
 Her dem olsun hâk-pây-i devletiñe cân fedâ
 E's-şalâtü's-selâm ey ma'la'-i nûr-ı Hudâ

44

2 Cism-i pâkiñ ma'z-i nûr olduğu içindi hemîn
 Görmedi zıllıñ ki ruhsûde ola rû-yı zemîn
 Gûş-ı ervâha eder hâtif-i nidâ yâ mü'minîn
 Hâzihî cennâtü adnin fe'dhulûhâ hâlidîn
 Her dem olsun hâk-pây-i devletiñe cân fedâ
 E's-şalâtü's-selâm ey menba'-i feyz-i Hudâ

3 Hep seni teşbîr içindir gökden inen dört kitâb
 Her varağda yazdı Hakk teşrîfini bî-irtiyâb
 Enbiyâlardan seni zatiçin edip intihâb
 Leyle-i mi'râcda 'arz etdi vechin bî-hicâb
 Her dem olsun hâk-pâ-yı devletiñe cân fedâ
 E's-şalâtü's-selâm ey Muşafâ vü Müctebâ

4 Tâc-ı erselnâk ile taht-ı nübüvvet-i şâhîdir
 Hem risâlet âsmâni ahterîniñ mâhıdır
 "Lî ma'allahi serâyî" sırrının âgâhıdır
 Hâzreti Hakkıñ habîbi hem Rasulullâhıdır

Her dem olsun hâk-pâ-yı devletiñe cân fedâ
 E's-şalâtü's-selâm ey ma'la'-i şems-i Hudâ

- 5 Âsitân-ı devletine yüz süren mağfûr olur
Mazhar-ı nûr-ı şefâ'at ile 'ayn-ı nûr olur
Her ne deflû mücrim olsa 'afv olup ma'zûr olur
Bu Selâmî derd-mendifi luţfuña mağfûr olur
Hâk-pâ-yı devletiñe nice biñ cânlar fedâ
E's-şalâtü's-selâm ey Muştafâ vü Müctebâ

45

12

Eyzan mişlehû

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Bir mu'azzam pâd-şehsin ki kuluñdur cümle şâh
Kurb o ednâda vaz' oldu seninçün taht-gâh
Ne felek-i heft-zemîn ancak saña bir bâr-gâh
Emrine maḥkûmdur 'âlem her sözüñ vaḥyullâh
E's-şalâtü's-selâm ey hâdî-i râh-ı Hudâ
"Küntü 'âş yâ şefî'a'l-müznibîn irḥam lenâ"
- 2 Olalı ruhsûde pâ-y-i ḥâkiñe'arş-ı berîn
'Aşkın ile dem-be-dem cevân eder ey şâh-ı dîn
Ravzân için çağrışıp der her melek yâ mü'minîn
Hâzihî cennâti 'adnin fedḥulûhâ ḥâlidîn
E's-şalâtü's-selâm ey hâdî-i râh-ı Hudâ
"Küntü 'âş yâ şefî'a'l-müznibîn irḥam lenâ"
- 3 Hâk-i ravzañdan güneş nûr eyler iken iktisâb
Gerd-i pâyiñ kehl-i çeşm-i cân ederken mâhitâb
Ya 'aceb mi 'arşa fahr eylerse ravzanda türâb
Cânına minnet idi na'liniñ olsa âfitâb
E's-şalâtü's-selâm ey hâdî-i râh-ı Hudâ
"Küntü 'âş yâ şefî'a'l-müznibîn irḥam lenâ"

4 Kimiñe nûr-ı mihr-i zâtıñ mazhar-ı âgâhıdır
Ahter-i İslâm içinde evc-i diniñ mâhıdır
Kim gulâm oldu deriñde kâ'inâtıñ şâhıdır
Nûruñ olmak âsitânıñda Süleymân câhıdır
E's-şalâtü's-selâm ey hâdi-i râh-ı Hudâ
"Küntü 'âş yâ şeff'a'l-müznibîn irham lenâ"

46

5 Kankı hâke bassa pây-ı devletiñ ol Tûr olur
Cânib-i Hağdan tecelliyât ile pür-nûr olur
Her nazarda 'ayniña vech-i Hudâ manzûr olur
Bu Selâmî hizmet-i na'tıñ ile mağfûr olur
E's-şalâtü's-selâm ey hâdi-i râh-ı Hudâ
"Küntü 'âş yâ şeff'a'l-müznibîn irham lenâ"

13

Muhammes Der Medh-i Dîvâzde İmâmân
Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

1 Mağâm-ı sırr-ı lâhûtî Muhammed Muştafâdan sor
Resûlün sırrını var "Sânî isneyni iz hümâ"¹²dan sor
Velâyet sırrınıñ kenzin 'ale'l-Murtazâdan sor
İmâmet remzin ey tâlib-i hüsn halk-ı rızâdan sor
Enâmına rumuzun şeh şehîd-i Kerbelâdan sor

2 'Ayân oldum baña dersin bu sırr-ı kenz-i pinhânı
Dutup âl-i abânıñ dâmenin ol kulu kurbânı
Nedir dirseñ tarîki ey tarîkat ehliniñ cânı
Ledünnî 'ilminiñ bañr-i mu'ârif gevheri kânı
İmâm-ı mürşid-i 'âlem 'Ali Zeyne'l-'Abâdan sor

3 Uyan hâb-ı tegâfülden gözüñ aç ey dil ol âgâh
Demâdem râh-ı 'aşkıñda döküp göz yaşını et âh
Yorulma geşt edip dehri derd-i dervîş ü mîr ü şâh

¹² Tevbe Suresi, 40.ayet, "...yalnız iki kişinin ikincisi olarak"

Ki bilmez sırr-ı Hakkı kimse gayr-ı 'ârif-i billâh
Anı sen şâh-ı ma'nî Bâkır Şemsü'd-Duhâdan sor

- 4 İmâmı Ca'fer oldu hâdî ümmet-i hakîkatde
Olup Mûsâ-yı Kâzım mürşiddir Hakk-ı tarîkatte

47

Takî ile Nakîdir sırr virân dîn-i şerî'atde
Naşibiñ var ise sa'y et bu şeh-râh-ı hidâyetde
Bulup bir kâmilî silk-i 'Ali Mûsâ Rızâdan sor

- 5 Muhibb-i âl-i evlâd ol Selâmî yoluna ver ser
Vücûduñ hâk-i râhı kıl k'olardır sâlike rehber
İmâmı mazhar-ı sırr-ı velâyetdir Hasan 'Asker
Su'âl etdim Muhammed Mehdî sırrından bulup bir er
Dedi Hacı Dede-veş vâris-i 'Âl-i 'Abâdan sor

14

Nev'-i Diğer Medh-i Duvâzde İmâmân
Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Ezelden gül-bin-i bâğ-ı Resûl-i Kıbrîyâyız biz
Gül-i seyr-âb-ı feyz-i sırr-ı pâkî Murtażâyız biz
Selîl-i şibh-i şehîd İbni Binti Müctebâyız biz
Muhibb-i handânız nesl-i pâk-i Muştafâyız biz
Şeh-i iklim-i aşkız bende-i 'Âl-i 'Abâyız biz
- 2 Göründü lem'a-i Zeyne'l-'Abâ çün meşrik-ı sırdan
Uyandırdık çırâğ-ı kalbi nûr-ı Şems-i Bâkırdan
Giderdik şubh-ı şâdıkla zalâm-ı gayr-ı hâtırdan
Muhibb-i handânız nesl-i pâk-i Muştafâyız biz
Şeh-i iklim-i aşkız bende-i 'Âl-i 'Abâyız biz
- 3 Olaldan muharrem sırr-ı harîm Mûsâ-yı Kâzım
Mağâm-ı ravza-i şıdk u rızâda olmuşuz kâ'im

Değildir sırumuz ma'lûm 'ilm-i kâşif ü 'âlim
Muhibb-i handânız nesl-i pâk-i Muştâfâyız biz
Şeh-i iklîm-i 'aşkıız bende-i Âl-i 'Abâyız biz

48

4 Takîniñ bezm-i vahdetde içip feyzi şarâbından
Olup ser-mest-bâkî geçmişiz gîti hicâbından
Takîniñ fetih edip 'aşk bâbını bulduk kitâbından
Muhibb-i handânız nesl-i pâk-i Muştâfâyız biz
Şeh-i iklîm-i 'aşkıız bende-i Âl-i 'Abâyız biz

5 İmâm-ı 'Askerîyiz cünd-i 'aşk-ı nûr-ı 'irfânız
Rumûz-ı cevher-i Mehdiye ermiş gizli bir kânız
Selâmî fâtiḥ-i sırr tılsım-ı kenz-i pinhânız
Muhibb-i handânız nesl-i pâk-i Muştâfâyız biz
Şeh-i iklîm-i 'aşkıız bende-i Âl-i 'Abâyız biz

15

Abdal Mûsâ Hazretleriniñ Dergâhında Post-nîşin es-Seyyid İbrâhîm Baba İltimâsıyla
Denilmiştir

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Kârbân-ı cünd-i 'aşkıñ râh-ı Ḥaqqda başıyız
Dest-i Ḥaydardan şarâb-ı kevseriñ ayyâşıyız
Şah-ı 'aşkıız dergeh-i Âl-i 'Abâ-firâşıyız
Biz gürûh-ı sultân-ı dehriz zümre-i Bektâşıyız
Lâ-mekân iklîmine 'azm edeniñ yoldaşıyız

2 Fârîgız dünyâ ve mâ fihâya rağbet etmeden
Geçmişiz ḥavf ü recâdan dehre minnet etmeden
Günü seyrândır garaż 'azm-i seyâhat etmeden
Biz gürûh-ı sultân-ı dehriz zümre-i Bektâşıyız
Lâ-mekân iklîmine 'azm edeniñ yoldaşıyız

61

3 Gevher-i kân-ı rumûz-u ‘ilmü’l-esmâ biziz
Tûrda nûr-ı tecellî’i bulan Mûsâ biziz

49

Mürde cânâ nefhâ-i rûh eyleyen ‘Îsâ biziz
Biz gürûh-ı sultân-ı dehriz zümre-i Bektâşîyiz
Lâ-mekân iklimine ‘azm edeniñ yoldaşınız

4 Mest olup câm-ı ezelden târ kıldık hûşumuz
Dîdemiz Hakkı görüp Hakkı işidir gûşumuz
Gûşûmuzda cümle ‘âlem halka-i mengûşumuz
Biz gürûh-ı sultân-ı dehriz zümre-i Bektâşîyiz
Lâ-mekân iklimine ‘azm edeniñ yoldaşınız

5 Ey Selâmî bir nazarla hınța-i içcâr eden
Münkire da‘vâ-yı Hakkı taşla ihbâr eden
‘Azm-i râha himmetiyle merkebin dîvâr eden
Biz gürûh-ı sultân-ı dehriz zümre-i Bektâşîyiz
Lâ-mekân iklimine ‘azm edeniñ yoldaşınız

16

Der Vaşf-ı ‘Âlem-i İnsânî Şun’-ı ‘Acîb-i Sübhânî
Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fa‘ilün

1 Dest-i kudretle yapılmış şun’-ı Mevlâdır vücûd
Dü sütûn üzre binâ şehr-i dilârâdır vücûd
Zâhir-i aşgar ûlâ ma’nâda kübrâdır vücûd
Mebde’-i eşcâr ‘âlem-i tuhm-ı eşyâdır vücûd
Çâr ‘unşur mahzeninde kenz-i ahfâdır vücûd

2 Ahsen-i takvîmde halk etdi lutfundan Hudâ
On sekiz biñ ‘âlem üzre kadrini etdi ‘alâ
Zât-ı ‘âlemsin şifâtıñ oldu cümle mâsivâ
Maṭlab-ı a‘lâ-yı ‘âlem rûh-ı..... vücûd
Cism-i dehre şübhesiz bâdî-i ihyâdır vücûd

62

- 3 Hakk seni kıldı meğer müşkil insânı eyledi
Secde için hep melek cinsine fermân eyledi
Âdeme baş eĝmeyen merdûdu şeytân eyledi
Kıble-i cins-i melâ'ik beyt-i 'ulyâdır vücûd
Mazhar-ı ta'lîm-i esmâ vü müsemmâdır vücûd
- 4 Künte kenziñ maḥzenisin sırr-ı sübhân sendedir
Maḥrem-i 'ilm-i ledünsün mağz-ı Kır'ân sendedir
Âşinâ-yı men 'arefsin 'ilm-i 'irfân sendedir
Mazhar-ı nûr-ı tecellî Tûr-ı Sînâdır vücûd
Şöyle kim âyîne-i Bârî Te'âlâdır vücûd
- 5 Sendedir kavseyn ü ev ednâ vü levḥ ü müntehâ
Hûr-ı cennet aḥter ü burc-ı felek hem ne semâ
Ey Selâmî sende derc oldu "İlâ tahte's-şerâ"
'Aql erişmez künhüne bir sırr-ı ma'nâdır vücûd
Bir mu'ammâ câmi'-i dünyâ vü 'uqbâdır vücûd

17

Tahmîs-i Li-Ḥazreti Câmî Kudûse Sırrahü's-Sâmî
Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

- 1 Dedim ey dil ne dökürsin bu kadar kanlı yaş
Ciĝeriñ yakdı meĝer var ise 'aşkıñ ateşi
Güft bâ sûz-i ciĝer hem tû çü men derd ĝişi
Lî ḥabîbi 'Arabî Medenî Kureşi
Ki bûd derd-i ĝameş mâye-i şâdî vü hûşî
- 2 Gevher-i vaḥy-i Hudâ iken anıñ dürc-i femi
Cezâ tâ'at kim edc emrinc lâ vü la'mi
Hod şinâsed ki çi fermûde zi sırr-ı ḥikemi
Fehm-i râzeş çi kunem u 'Arabı men 'Acemi
Lâf-ı mihreş çi zenem u Kureşi men Ḥabeşi

- 3 Bûs-ı pâyile şeref-yâfte ‘arş-ı Raḥmân
Her ğubâr-ı kâdemi enver-i ez-mihr-i cihân
Gird-i pâyîsin ğûyeş ser-tâc-ı şâhân
Zerre vü ârem behevâdârî-i u rakş-ı kunân
Tâ şüd an şhre-i âfâk be-ḥurşîd-veşi
- 4 Meterisim olalı ḥilye-i ân-ı şâh-ı ḥaram
Hem-çü şüd naqş-ı ḥayâle be-beste şuverem
‘Ayn-ı u bi-bînem der-dil-i ḥod mî-nigerem
Gerçi şad merḥale dûrest zi pîş-i nazarem
Veche fî nazarî külli ğadâti va‘şî
- 5 Cür‘asın bezm-i ezel-i nûş kılan mest-i elest
Bunda da etmedi peymâne-i ahdini şikest
Rû tüvâ-yi zâhid-i ḥuşk-i sübḥa bedest ḥırka-perest
Şîfât-ı bâde-i ‘aşkeş tev’emperes ez men-i mest
Zevk-i in mey ne-şinâsî be-Ḥudâ tâ bahşî
- 6 Dîdeden sûziş-i ḥasretle dökerim katarât
Teşne-i câna verir lezzeti çün şehd ü nebât
Ger ne-bevşem be-reh-i ‘aşk u zehr-âb-ı memât
Maşlahat-nîst me râ sîr ez an âb-ı ḥayât
Zâ‘ifullâh bihi külli zamân-ı ‘atşâ
- 7 Gerden câna eden ḥalka-i bâbını kemend
Eyledi silsile-i ‘aşkı ile payini bend
Ey Selâmî tenem ez der reh-i u şerḥa kunend
Câmî erbâbı vefâ cüz reh-i ‘aşkeş ne-revend
- Ser-mebâdet ger ez in râh-ı kadem bâz keşî

Tahmîs-i Li-Hazreti Sezâyî
Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Eyâ nûr-ı ezel çünküm cihân senden münevverdir
Seni teşbîh-i mihr ü mâh eden nâdân ü ebterdir
Kamer kâse be-kef der-yûze-kâr-ı nûr-ı hâverdir
Cemâliñ nuruna nisbet güneşbî-nûr bî-perdir
Güneş sensin ki zerrâtîñ nebîlerle velîlerdir
 - 2 Zuhûruñ olmasaydı 'âlemc emr-i muqarrer ger
Olunmazdı esâs-ı künle muhkem günbed-i aḥzâr
Seni tebşîr için geldi cihâna cümle peygamber
Sen ol sultân-ı iklîm-i risâletsîñ eyâ server
Kamu şehler kapuñda bir gedâdan dahı kemterdir
 - 3 İki 'âlemde yetmez mi kapuñ Hudâ mene devlet
Eşîğîñ taşını başına kılsa efser-i 'izzet
Temennâ-yı künûz u cevher-i iksire ne hâcet
İşin altun eder hâk-i derinde eyleyen hizmet
Nigâh-ı iltifâtîñ 'âşîka kibriyyet-i aḥmerdir
 - 4 O şeb ki menzil-i kavseyn ev ednâda turmuşduñ
Cemâlullâhı bî-çûn ve çerâ bî-keyf görmüşdüñ
Yine mi'rat-ı Haḳḳsın olduḡuñ sırdan tuyurmuşduñ
Yeter 'uşşâka müjde men re'ânî kim buyurmuşduñ
Seni görmeklik ile Haḳḳı görmek bes berâberdir
 - 5 Bilemen ser-nihânîñ Hazreti Haḳḳıyla kendiñdir
Beni vü evliyâ feyziñle cümle behre-mendindir
- 53
- Selâmî Rusya bâb-ı keremde dest-i bendiñdir
Eyâ şâh-ı rüstîl rehm et Sezâyî derd-mendiñdir
Kapuñ bekler ḳademi hizmetinde pîr ü perverdir

Tahmîs-i Dervîş Hayretî Dede
Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Gül cemâli rü'yetin Hakk ede ihsân Aḥmediñ
Fırkatiyle etmede dil nurg-ı nâlan Aḥmediñ
Pister ğamda yatıp hicriyle cânân Aḥmediñ
Çok zamândır hastesidir dûtlar cân Aḥmediñ
Emsem olurdu lebin derdime dermâm Aḥmediñ
- 2 Mah-ı nokşânın bilir erse kemâli nuruna
Bedr olur râst gelse ebrû-yı hilâl-i nûruna
Cân fedâ eylerken 'âşıklar hayâli nuruna
Nice 'âşık olmasın şüfi cemâli nuruna
Yüzünü görse olur kâfir müselmân Aḥmediñ
- 3 Metn-i ḥüsnün şerhine 'aczinde oldu müttefik
Her kim aldıysa bedestân-ı edebden bir sebak
Ne felek-i heft zemîn kâğıd olursa bir tabak
Ma'nî-i ta'bîr-i ḥüsnünde yazılsa biñ varak
Sığmaya 'âlem tûlû' olursa divân Aḥmediñ
- 4 Zülf-i müşkîninde ve'l-Leyl âyeti izhâr mıdır
Her karışı ḥâl-i nûriyi ârşa bir aḥter midir
Bilmeyenler ka'bın ânın Ka'be-i ekber midir
Ey Muhammed ümmeti billâhi mü'minler midir
Küfr-i zülfün bilmeyenler dîn ü îmân Aḥmediñ
- 5 Yoluna sa'y et nişâr eyle bu tâc ü devleti
'Âşıkıñ iḥrâmıdır lebisi şafâdır miḥneti
Ey Selâmî naqd-i cân ister metâ'-ı vuşlatı
Mezheb-i 'aşk içre ümmetden deĝildir Hayretî
Etmeyen cân Ka'be-i kûyunda kârbân Aḥmediñ

Tahmîs-i Muṭarraf Li-Vâridât-ı Şemsî-i Sivâsî
Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Vâsıl olmaz Hâḳḳa kimse cümleden dūr olmadan
Hîş-ı kavm ü eşnâdan ya'ni mehcûr olmadan
Mâr-ı nefsi ḍarb-ı 'aşḳ-ı Hâḳḳla maḳhûr olmadan
Ten ṭılsımı feṭḥ olup zıkr-i 'ayn mezkûr olmadan
Kenz açılmaz şol göñülde ta ki pür-nûr olmadan
- 2 Sür çıkar aḡyârı dilden tâ tecellî ede Hâḳḳ
Tûr-ı cismiñ tâ ola nûr-ı İlâhî eyle şaḳḳ
Zâhir olup subḥ-ı vuşlat gide hestî-i 'aşḳ
Oldu pîrân-ı tarîḳat bu kolda müttefik
Pâd-şeh konmaz şenâya hânc ma'mûr olmadan
- 3 Dûst cemâli Ḳa'besini kıldı 'aşḳlar ṭavâf
Gûyiyâ ḥâfeyni ḥavle'l-arş olup cümle muşâf
Olmamış idi henüz ervâḥa ḳâlibler ḡulâf
Ser-be-secde dediler kâlû eblâ ihtilâf
Yerde Ḳa'be gökyüzünde beyt ma'mûr olmadan
- 4 Maḥv olanlarıñ kelâmı kendüden gelmez velî
Sîret-i nârdan gelir Mûsâya envâr-ı celî
Bir şecerdir gûyiyâ vâdî-i Eymende velî
Olmuş envâr-ı tecellî ile ḳalbi hem tehî
- 5 "Mûtû kable en temûtû"¹³ sırrına mazḥar olan
Mâ'-ı ḳudsiyle vücûdu mecyti aḥar olan
Zinde olup ruḡu nev-ruḡu ile enver olan
Ten şırâtın geçdi 'aşḳdan kendi de şehper olan

55

Hiç Ene'l-Hâḳḳ söylenir mi kişi Manşûr olmadan

³ Hadis-i Şerîf "Ölmeden önce ölünüz"

Haşr u neşri bunda gördü nefhâ-i şûr olmadan

- 6 Mest olan mestâne geldi tâ ezelden tâ ebed
Nice hoşyâr ola bilsin mest-i bî-hûd şamed
Öyle bezm-i hâs idi kim yoğdu gayri ehad
Sâkı-i bâkı elinden rûh-ı ‘âşık bî-cesed
- 7 Bir ‘aceb sevdâya düşmüş çalışır şemsi müdâm
Merkez-i vahdetde ister dâ’ir-i devletle kâm
Hem duta râh-ı melâmet hem ola menğûb-ı âm
Ey Selâmî budur ancak nefse maşşûd merâm
Haqqa maşbûl olmak ister halka menfûr olmadan

21

Tahmîs-i Gazel-i Dervîş Şafder

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

- 1 Zâil olmaz derd-i gam tedbîr-i câl-i nûsdan
Olmasa şâdî-i sâfî cânib-i Kudûsden
Ehl-i mâtem sûr eder mi gûş tabl ü kûsdan
Def-endûh etmez ârâyîş dil-i me’yûsdan
Eğlenir yâd-ı behîşt âvâze-i tâvusdan

- 2 ‘Asrı yûsr âyetin zikr eyle çekme izturâb
Zulmet-i kahrîñ olur encâmı luğ-ı âfitâb

56

Çün “ ‘Asâ en tekrahû hayra’l-leküm”¹⁴ oldu hitâb

Kahr eder kaçan bir emriñ hüsne ibdâl-i inçılâb

Hoş çıkar naqşı nikîniñ şûret-i ma’kûsdan

- 3 Bir karar olmaz bu ‘âlem gâh zîşt gâh hûş
Zulmet-endûha cycler nûr şâdî gâhî reşş
Rehzen-i re’s zenble geh kûsûf eyler güneş
Tev’emândır hıfz ü âfet ‘ömre yanma şem’-veş

¹⁴ Bakara Sûresi, 216. ayet, “Size hayırlı iken hoşlanmayabilirsiniz.”

Dest-i miķrâş ayrılır mı dâmen-i fânûsdan

4 Hidmetile hidmetin bir bâtın-ı ma'mûrun al
Yapalım dersiñ du'âsın bir dil-i meksûrun al
Bu ħarâbâtda ko kâr-ı sahtı var meysûrun al
Gel cihân-ı âbâdı ver dârü'l-beķâ menşûrun al
Tahte-i tâbût ehemmdir taht-ı Keykâvûsdan

5 Zâhidân ümmü'l-ħabâ'is derdi engûrun şuyun
Bir ħilâl-zâde ħarâmîymiş su'âl etdim şuyun
Sâgarı tâc et Sclâmî câmc-i zerķden şuyun
Câmin al pîrimiñ şafder-i berrak şeyħin şuyun
Ĥavzı ateşdir şaķın deccâle-i sâlûsdan

22

Ķâ'im-maķâm 'Âl-i maķâm Şâkir Aĥmed Paşa Ĥazretleriniñ Bâb-ı 'Âliye Maṭla'-ı
eyt-i Ķaşîde Târîĥ Olmak Üzre İnşâ Buyurdıkları Nazm-ı Lü'lü'-i Nizâmlarına Tahmîsdir

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Dâr-ı ħükm ma'delet kun zulmle ehl-i fesâd
İtdiler rûkn-i şedâdın tûde-i ħâk-i remâd
Ķalbine ilhâm idince Ĥazreti Rabbi cevâd
Emr idüp te'sîsini Sultân Maĥmûdü'l-Fu'âd

57

Bâb-ı Âli ħüsn-i şûret oldu nev mes'ûd-ı bâd

2 Dûd-ı âh-ı pür-şerârı hemser ne tâķ iken
Âteş-i dâĝ-ı derûnu şehre-i afâķ iken
Bir ħarâbâtı kuyûd-ı hestîden itlâķ iken
Ya'ni kim sûzişle hemrâz-ı dil-i 'uşşâķ iken
Ķalb-i 'ârif gibi ma'mûr oldu bir vefķ-i murâd

3 Ol Süleymân sîret ü dâver-i ħikmet Ĥaķķ-şinâs
Yapdı ihķâķ-ı ħuķûķu melce' ü me'vâ-yı inâs

İtdiğicin dest-i luḡfi ‘adl ile vaż’-ı esâs
Tâk-ı cyvânîñ serkivâne itmişdir mümâs
Himmet-i ‘âlem-şümûl-iẖasr ü vâlâ nihâd

4 ‘Aḡl-ı Eflâṡun ‘âciz derkine idrâkiniñ
Çünkü ilhâmıyla eyler re’yini imlâkiniñ
Bâd-ı zulmüñ ḡaddi yok taḡrike berk-i tâkiniñ
Ol şehensâh-ı kerem-i perver ki ṡab’-ı pâkiniñ
Kârıdır i‘mâr-ı ‘âlem fikri terfih-i ‘ibâd

5 Vaż’-ı ḡânûnide cümle ictihâd şer‘ eyle
Ḥalka emr ü nehy ḡükmi istinâd-ı şer‘ eyle
Mehdîdir dinse sezâ bu i‘tiḡâd-ı şer‘ eyle
Şehr-i yâr-ı cem ḡışm gibi inḡıyâd-ı şer‘ eyle
Pîşesi izḡâr-ı Ḥaḡḡ endişesidir ‘adl ü dâd

6 Sâye-endâz olalı dehre şehâb-ı devleti
Baḡr ü berri eyledi seyr-âb-ı ‘adl ü re’feti
Oldu der-pâş-ı kerem nîsân-ı feyż-ihimmeti
‘Ayn-ı rahmetdir hele zât-ı hümâyûn-ı ṡal‘atı

58

İtmede âşârını meşhûd-ı erbâb-ı reşâd

7 ‘Avn-i tevfiḡ ile te’yîd eyleyüp mansûr ede
Aşikâr o nihân a‘dâsını maḡhûr ede
Keşret-i şehzâdegânla ‘âlemi mesrûr ede
Fer şevket-i fevz-i nuşretle Ḥüdâ ma‘mûr ede
Ḳaşr-ı iḡbâl-i hümâyûnun eli “Yevmü’t-tenâd”¹⁵

8 Devletinde cümle ḡall ü ‘aḡde ḡâdir kulları
‘İlm ü ‘irfânıyla her bir fende mâhir kulları
Şöyle dursun bâb-ı ‘âlisinde sâ’ir kulları
Bendesi ḡâ’im makâm şadri şâkir kulları

⁵ Mü’min Sûresi, 32. ayet, “....feryat ve figan ḡünü....”

İtdi bir beyt-i kaşîdende sekiz târîh yâd

- 9 Âsaf-ı devrân ki nazmı cifr ile tazmîhdir
Fâzlına inşâfla vâcib olan tedvîhdir
Şâ'îrân-ı vakti hem teşvîk ü hem tevbîhdir
İşte matla'-ı beyti ol tam iki târîhdir
Mısr-ı 'ayn eczâsı naklinden dahi şeş müstefâd
- 10 Ey Selâmî dedi bir serdân-ı merd-i ma'nevî
Mısr-ı 'aynda seh merâtib olsa mezc ü müstevî
Ya'ni âhâd ü delhâtınla mi'eti muhtevî
Her merâtib birbirine olsa mezc ü mübtevf
Zâhir olur şeş 'aded târîh bî-nokş u ziyâd

23

Murabba'ât

Meşâyih-ı Sa'diyyeden Şeyh 'İzzî Efendi İltimâsıyla Denilmiştir

59

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Ey vişâl-i kurb-i Hakkâ 'aşkla tâlib olan
Kutb-ı 'âlem Hâzreti Sultân Sa'de'd-dîne gel
Üns-i bezm-i hâs-ı kudse şıdkla râğıb olan
Kutb-ı 'âlem Hâzreti Sultân Sa'de'd-dîne gel
- 2 Hâtıra gelsin der iseñ lezzet-i bezm-i elest
Şerbetinden bir kadeh nûş eyle ol bî-hûş-ı mest
Şişe-i nâmûsı eyle seng-i 'aşk ile şikest
Kutb-ı 'âlem Hâzreti Sultân Sa'de'd-dîne gel
- 3 Bir nefesde kayd-ı hesûden halâş isterse cân
Âsiyân-ı lâ-mekânda dutmak isterse mekân
"Mûtû kâble en temûtû"¹⁶dan görem dersen nişân

¹⁶ Hadis-i Şerîf, "Ölmeden önce ölünüz."

Ꞙuṭb-ı 'âlem Ḥazreti Sultân Sa'de'd-dîne gel

4 Râm ola derseñ vüçüduñda bu nefsi-ejdehâ
Feth ola vîrâne-i dilde saña kenz-i hafâ
İşte budur fâtiḥ her 'uḡde-i müşkil-güşâ
Ꞙuṭb-ı 'âlem-i Ḥazreti Sultân Sa'de'd-dîne gel

5 Dem-be-dem söyler lisân-ı ḥalle mezher-i kudûm
İktidâ et 'aşka eyle ḥark-ı 'âdât-ı rusûm
Ey olan cüyâ-yı şem bû-yı Mevlânâ-yı Rûm
Ꞙuṭb-ı 'âlem Ḥazreti Sultân Sa'de'd-dîne gel

6 Bu tarîk-i nâzenîn olmuş Selâmî âşikâr
Câmi'-i esrâr ü genc-i feyz-i iktâb-ı çehâr
Sen de bu cevherden olmak ister isen ḥişşedâr
Ꞙuṭb-ı 'âlem Ḥazreti Sultân Sa'de'd-dîne gel

60

24

Der-Ḥîn-i Zuhâr-ı Sefer-i Humâyûn-ı Du'â-güne Ber-İarîk

Niyâz Güfte Şüd

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Yâ ilâhî fahr-i 'âlem Muşafânîñ 'aşkına
Fâtiḥ-i Ḥayber 'Aliyyü'l-Murtaẓânîñ 'aşkına

2 Câhid-i vâfillâhda bezl-i cân eden gâzilere
Nuşret et şâh-ı şehîd-i Kerbelânîñ 'aşkına

3 İstinâ demez ne 'aḡl ü re'y ile tedbîre der
Ne cüyüş ü fertle ne topla şimşire der

4 Ser be-teslim-i rızâ imânımız taḡdîre der
Eyle tevfiḡiñ refik Âl-i 'Abânîñ 'aşkına

72

- 5 Dîni te'yîd için imdâda mülk-i inzâl kıl
Hâzıra vü gâ'ib crenler zümresin irsâl kıl
- 6 Seyf-i kahrîñ ceş-i luţfuñ ile izmihlâl kıl
Der ki 'izzetde maqbûl-i evliyânîñ 'aşkına
- 7 Hüzn-i mağlûbiyyet ile eşkimiz hûn eyleme
İnzihâm-ı dût ile a'dâ-yı memnûn eyleme
- 8 Ümmet-i maľbûbunu her bârî maľzûn eyleme
Kıl meded İslâma aşhâb-ı vefânîñ 'aşkına
- 9 Bunu eylerler ricâ ebrârda ahyârda
Sûziş-i derd-i derûn-ı âh ile eşhârda
- 10 İntikâm-ı ehl-i İslâmı koma küffârda
Müstecâb ile du'âmız etkiyânîñ 'aşkına
- 11 Dîn yolunda mâl cânın terk eden aľbâb için
Ėazve-i Bedr-i Ėaninde yâr olan aşhâb için
- 12 Âb-ı tiğ-ı ehl-i dîn-i kâfire işrâb için
Ėaziyâna ver şecâ'at-i aşfiyânîñ 'aşkına
- 13 Ey Selâmî 'avn-i luţf-ı Ėazreti Allah ile
Feyz-i rûğâniyyet-i pîrân ü ehlu'l-lâh ile
- 14 Mü'minîn-i manşûr olur imdâd-ı naşrullah ile
Çün ricâlullah çeke tiğin Ėudânîñ 'aşkına

Nazîre-i Hâce Neş'et Ruḥullah Ruḥa

Ez-rû-yı Mecâz Güfte Şüd

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Ey güzeller ser-firâzı dil-rübâ küsdüm saña
 'İşve vü nâzı tükenmez hoş edâ küsdüm saña
 Ben niyâz etdikçe nârı eylediñ ḥadden füzûn
 Çâresiz ben dahı ey şîrîn-likâ küsdüm saña
- 2 Gösterip ol vefâlar kendine meftûn eden
 Zülfünüñ her bir telinde biñ dili mecnûn eden
 Şâd edip a'dâyı dâ'im 'âşıkîn maḥzûn eden
 Dostunuñ katın için çeşm-i elâ küsdüm saña
- 3 Tîr-i hicriñ eyledi kâşın gibi ḳaddim kemân
 Ne ricâ geçti saña zâlim ne feryâd ü emân
 Perde-i ahfâya çekdiñ kendiñi etdiñnihân
 Olmazam ğayrı seniñle âşinâ küsdüm saña
- 4 Eylediñ 'uşşâkıña her günde bin gûne cefâ
 Yandırıp hasretle cânım eyledin cismim hebâ
 Taşlar olup döğünürsem de eğer şubḫ u mesâ
 Etmezem şimden gerü hiç merhabâ küsdüm saña
- 5 Kande ol va'd ü yemînler kande ol ahd-i emân
 Tatlı cânında bulasın baña etdiğın hemân
 El-emân zâlim eliñden ḥâlim oldu pek yamân
 Bi'z-zarûr oldu demek lâzım baña küsdüm saña
- 6 Yeter etdiñ cismimi seng-i sitemlerle ḥarâb
 Cânıma kâr etdi ğayrı intizâr ü iztirâb
 Ben de cânımdan usandım ḥâşılı şâfi cevâb
 Şabr edemezsem dahı pür-cefâ küsdüm saña

- 7 Şimdi bildim ne imişsin ey gözü âhû seni
Yok yere verdim hevâya 'aşkla cân ü teni
Tîg-1 hasretle helâk eyler isem de ben beni
Her ne olur ise olsun ba'de-zâ küsdüm saña
- 8 Tûfî dillim söz ile 'uşşâka çignerdiñ şeker
Yoğmuş kalbiñde lâkin merhametten hiç eser
Olmadı bu âna dek bâg-1 ümîdimden şemer
Ey mürüvvetsiz keremsiz bî-vefâ küsdüm saña
- 9 Cân ü dilden sevdiğini yârin iken ben bir zamân
Şimdi gelmem hâtıra noldu saña ey nev-civân
Baña sihr etdi 'adüvler yâ nezara erdi hemân
Ateşe yakdın beni bâd-1 hevâ küsdüm saña
- 10 Kande gitdi etdiğini 'arz-1 hulûş ey mâh-1 rû
Çıkdı meydâne hilâfiñ saklama şimden gerü
Etmeden düşmenleri tenhâ benimle rû-be-rû
İl sözüyle eylediñ âhir fedâ küsdüm saña
- 11 Çekmeye cevri ü cefânı tende tâkat kalmadı
Dîdelerde h'âb-1 râhat şende şefkat kalmadı
Çün bülendi bu Selâmîye muhabbet kalmadı
Anıñ için olmuş iken mübtelâ küsdüm saña

Megnevî Der Ecvibe-i Su'âl Ez 'Aded-i Nezir ü Niyâz-1 Nakşibendiyye Bi-Vücûh-1
Sibte-i Bâ-Şavli E'izze

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 İlamd-i bî-şadd İjazreti İllâk râ
Rızq-1 bahşâ-yı cihân Rezzâk râ

- 2 Her dû kevn-i ez- mihr-i cûdeş zerre'
Ez-‘atâyeş heft-i deryâ katre
- 3 Cümle ‘âlem rîze çîn Hân-ı u
Dide dü zibâb-ı bî-derbân u
- 4 Ber Resûleş her nefes der şubh u şâm
Bâd-ı ez-rû-yı niyâz ez-men selâm
- 5 Cümle-i ervâh-ı âl ü şahb râ
Çark-ı bahr-i nûr-ı gerdâned İJudâ
- 6 Vâcib âmed hürmet-i ta‘zîm-i şân
Zân ki zî-şân-ı geşt zî-şân-ı ins ü cân
- 7 Şâd-ı bâd-ı ervâh cümle evliyâ
Vâşilîñ ü çıkıyâ vü aşfiyâ
- 8 Bâ-huşûş ân ser-bülend-i ercümend
Kutb-ı ‘âlem Hâce Şâh-ı Naqşibend
- 9 Şayt-ı âvazdır felekhâ velvele
Haşmeteş dâde zemîn-râ zelzele
- 10 Mî-resed-i imdâd-ı rûhaniyyeteş
Her ki Hâhed vaqt-i tengi hemeteş
- 11 Hâll şeved der-kâr bâ-şüd ‘uqde hâ
Behrâ vü şüd nâm u müşkil-gûşâ
- 12 Dâde bâşed nezereş chl-i iztirâb
Haqq kuned lâ-büd ber-vîş feth-i bâb

13 Ger be- perest-i dâr tû nezr-i Nakşibend
Ez-çi şanzde âmedest ey hoş âmed

14 Deh cevâbeş râ ki berin şeş vücûh
Güfte bâşed her yeki râ yek gürûh

Vech-i Evvel

1 Çâr ender çâr fırka şüd büzürg
Gûsfân denes rehâ kerde zi-gurg

2 Çâr-ı evvel çar-ı yâr bâ-şafâ
Çâr-ı düvvîm çâr-ı İmâm muktedâ

3 Çâr-ı sıvvum mürşid-i ehl-i tarîk
Muktedây ü pîşvâş her farîk

4 Pîr-i aşhâb-ı Hafîye Bâyezid
Kudre-i erbâb-ı cehriyye Cüneyd

5 Evvel her terk ü tecrîd ü fenâ
İbni Edhem şâh-ı iklim-i bekâ

6 Pîr-i ehl-i vahdet ân muhibbî dîn
Hâtem her evliyâyı kümmelîn

7 Fâtih-i gencîne-i sırr u cûd
Sâlikân-râ râh-ı vahdet u nümûd

8 Çâr-ı çârum der tarîk-i hâcegân
Hâce Abdü'l-hâlik ender gücdüvân

9 Hâce-i Ramiyyetini-i Ercümend
Pîr-i Bahâeddîn şâh-ı Nakşibend

10 Hâce-i ahrâr-ı şems-i evc-i dîn
Kutb-ı 'âlem mürşid-i ehl-i yakîn

11 Sırr nedv Nakşibendân-ı în bûd
Her yekî râ nezr-i mî-bâyed dehed

Vech-i Düvvîm

1 Ez-Resûl-i Kibriyâ be-şümerend
Şânzde âmed tâbe şâh-ı Nakşibend

2 Ez-berây-ı her yekî bedihend niyâz
Hem-çünîn güftend berhî ehl-i râz

Vech-i Sivûm

1 Bâ'z fermûdend ez ehl-i hâber
Şânzde âmed çün mâm mu'teber

2 Çâr imâm mezheb-i ender şer'-i dîn
Şud devâzde ehl-i beyt-i tâhirîn

3 İn bûd akvâl-i a'dâd-ı nüzûr
Lîk în hem hâtirem âmed hatûr

Vech-i Çehârum

1 Dîde bûdem der ma'âmâteş-i şarîh
Nakl-i kerdend în rivâyât-ı şarîh

2 Der teveccüh bûd şâh-ı Nakşibend
Ân imâm her velî ercümend

3 Refte bûdend şânezde rûz ez hodî
Tûr-ı ma'nî râ çü Mûsâ bî-hodî

4 Der maḳâm-ı mahv-ı ğaybûbet temâm
Mânde bûd ender münâcât-ı ân hümâm

5 An çi mey-hâst ez Hudâ bihr-i mürîd
Dâd-ı Hakk u râ murâdeş ber-mezîd

6 Ehl-i sırr güftend esrâr-ı niyâz
Der ‘aded în bûd kezdem keşf-i râz

7 Ger mürîdî behr-i şükr în büde
Tâ ki be-küşânîd behr-i tü kere

Vech-i Pencüm

1 Sırr-ı diğ̃er âmed ender hâtirem
Lîk der takrîr în sırr-ı kâsirem

2 Der cemel çün şânezde âmed ü â vü yâ
Gûş-ı cân dârî şünû ez min beyâ

3 Çün zamîr-i ğâ’ib âmed în hurûf
Dâned ehl-i fers ü her şâhib-i vukûf

4 zebân tâzî hû âmed-i zamîr
Vey be-ma’nî hûş-dây-ı rûş-ı zamîr

5 Çün ki ism-i hû şüd ez vey-i zuhûr
Behr-i hû şüd dâden-i şâhib-i nüzûr

Vech-i Şesüm

1 Sırr-ı diğ̃er harf ü â vü yâ
Ez hurûf-ı ‘illetest ender hccâ

2 Ân dihed nezrî ki şâhib-i ‘illetest
Her ki gird-i bihr-i u cân diyet est

- 3 'İllet-i hod mî dihed-i u ne nüzûr
Tâ rehâyî yâbed u ez şer ü şûr
- 4 Behr-i ref'-i 'illeteş dâd-ı ehl-i derd
Her ki mî-gîred be-bâyed saht-ı merd
- 5 İn çünîn fermûd-ı Mevlânâ-yı Rûm
Ân der esrâr-ı bahr her 'ulûm
- 6 Her ki gîred 'illetî 'illet şûd
Küfr-i gîred milletî millet şûd
- 7 Merd râ bâyed-i dihed ehl-i nüzûr
Tâ keşd-i ân bâr râ bîr bah vüzûr

- 8 Nezir-i gîrî her nâmerd nîst
Zân ki gayr-i bir debâred derd nîst

27

Der Beyân-ı Tâ'rîf Fark-ı Nezir ü Niyâz
Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Der meyân-ı fark-ı nezir ü niyâz
Güfte end ta'rîf ü ashâb-ı râz
- 2 Nezir-i hisse bed dâdenest ân bâ-ğaraz
U niyâzest ân ki bâşed bî 'avâz
- 3 Her vech râ güfte bûdend her farîk
Nazm-ı kerdem cümle râ bir şeş tarîk
- 4 Her gedâ mîn vech-i hûş âyed bedel
Bihr-i u düh nezir-i hod bî-ğışş ü gîll

5 Ber-revân-ı pâk-şân râ şad selâm
Ez Selâmî bād eli yevmü'l-kıyâm

68

6 Tâlibân râ bes bûd in hûb-ı cevâb
Hâtem kün vâ'l-lâhü 'âlem bi's-şevâb

28

Mağnîsâda Re'îsü't-Târîkatü'l-Halvetiyye Yiğitbaşı Şeyh Ahmed Şemseddîn
Kudsullâhî Te'âlâ Sırrahû Hazretleriniñ Hân-gâh-ı Sa'âdetleriniñ Ta'mîrine Târîh-i
Fakîrânemizdir

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

1 Kûtb-ı 'âlem Şeyh Şemseddîn Efendi Hazreti
Cünd-i ehlullâhda yigit bâşı nâm ü şöhreti

2 Ka'betü'l-'uşşâk edip bu tekyeyi kılmış binâ
Ehl-i 'aşkıñ hacc-ı ekber ola bunda 'âdeti

3 Zemzem-i feyz-i zülâlinden içen sâlikleri
Alalar bezm-i elestîñ bâdesinden lezzeti

4 Er şafâ-yı zâta sa'y ile nişâr et cânıñı
Gel sarıl seng-i mezârına bırakma fırsatı

5 Şems-veş nûr-ı çerâğ-ı haşra dek olmaz hamûş
Zâ'il eyler 'âlem-i dilden hicâb-ı zulmeti

6 Ser-i pâki bir şecer oldu vilâyet bâğınñı
Şaldı kol kol şark u ğarba şâh u bâr himmeti

7 Mağv-ı cism et kıl teveccüh kapısında sa'il ol
Feyz ihsân etmede 'uşşâka rûhâniyyeti

8 Âsitân-ı dergehinde hâliyâ mesned-nişin
Şeyh 'Ali ol 'âşikânî re's-i tâc-ı 'izzeti

9 Himmeti tâm eyleyip bu dergehiñ ta'mîrine
Bir dahi verdi libâs nola âña zîneti

10 Zikr ü tekbîr ü tilâvet ile tâ'at eyleyip
Edeler mü'minler icrâ anda farz ü sünneti

69

11 Âşikân ü sâlikân 'aşkıyla devrân eyleyip
Zikr-i tevhid ile tahşil ede vecd ü hâleti

12 Varlığın yoğ edeler envâr-ı istiğrâkla
Bulâ tâ mir'âtı dil gerd-i sevâdan şafveti

13 Yâr-ı bâkîye erip ağıyârı dilden maıv edip
İçeler câm-ı tuhûrâdan şarâb-ı vahdeti

14 Birliğe erişeler cem'iyyeti ü keşret ile
Mücib-i vahdet olur bu hângâhıñ keşreti

15 Kıl edâ-yı hamsi zikr et cevher-i târîhini
Hem-çü kalb-i mü'min âbâd oldu câ-yı halveti

(1195)

29

Merhûm Râ'if İsmâ'îl Paşa Hazretlerinin Mışr Kâhireden Cezfire-i Kerebde Naşb u
Teşriflerinde Mahrûsa-i Kandiyeyi Levş-i Eşkiyâdan Tahrirlerine Târîhdir

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

1 Eyâ âşaf nazîr ü şîr-i haşlet şîr-i tedbiriñ
Uyutdu mehd-i 'adliñde tıfl-veş ümm-i dünyâyı

- 2 Değildir mâh-ı nev nağş-ı kılıcın 'arşa asıldı
Şakîye hûme-i seyfiñ çekince hûn-ı tuğrâyı
- 3 Felâfun zamânın nâmını tay şimdi
Nümâyân eylediñ dehre bu hûş tebdîr ile râyı
- 4 Nevâhî-yi Qandıyye çıkmış iken râh-ı itâ'atden
Muftî'-i emriñ etdiñ âskeriyle hep re'âyâyı
- 5 Geçerim kendimi derken ele her eşkiyâ hâlâ
Resen-i bend-i itâ'ata getirdiñ re's-i eşkiyâyı
- 6 Görünce'adl ü dâdın bir değil vaşşâf-ı târîhiñ
Bu mehdi dedi herkes Râ'if İsmâ'il Paşayı

70

(1196)

30

Maḥrûsa-i Qandıyyede Tarîḳ-i Halvetiyyeden Sırr-ı Nevâ Derviş 'Ali Efendi
Fevtine Tarîḫdir

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

- 1 Gürûh-ı Halvetiyânın mürîd-i şaf-dili
'Ali Efendî-i sırrına nevâsıl-ı zamân
- 2 Şu rütbe var idi tab'ında bezl-i ni'met ü mâl
Ki aña hâş idi gûyâ müşabba'-ı cev'ân
- 3 Hamîr cismi bu tenevvür-i 'aşqda puhte idi
Komuşdu mayasına âb-ı feyzini Raḥman
- 4 Bulup murâdını göz yumdu dehrden aḥer
Beḳâyâ hû deyip etdi 'azîmet Rıdvan

- 5 Gelip bir ‘ârif billâh dedi târîhîñ
‘Ali Efendiye Mevlâ behiştî ede mekân
(1196)

31

Mahrûsa-i Kandıyyede Şu‘arâ-yı Kâmilînden Aḥmed Cezbi Efendi Fevtine Târîhdir
Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 Âh-ı dehr-i pîr-i zen birdir nazmıñ kenzini
Etdi âḥîr ḥüsnden ka‘râz içre nihân
- 2 Şehsûvâr-ı eşheb-i meydan-ı nazm-ı pâk iken
Esb-i tapût ile etdirdi ecel tayy-i mekân
- 3 Dîde-i ḥalkdan nihân edip ḥayl-i bâz-ı felek
Verdi naqş nâmına seng-i mezârında nişân
- 4 Hıaḳ Te‘âlâ ğarḳ-ı baḥr-ı nûr-ı rahmet eyleyip
Ola murğ-ı rûḥuna gülzâr-ı cennet âşiyân
- 5 ‘Âlem-i ğaybdan dediler âh ile târîhîni
Cezbî-i Aḥmed Efendi eyledi ‘azm-ı cinân
(1197)

71

32

Târîh-i Câmî-i Şerîf-i Kaşaba-i Seferihişâr
Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 Cündâ Ḥacı Mehmed-i zübde-i ehl-i yâḳîn
Eyledi bu câmi‘iñ bünyâdına sa‘y-i metîn
- 2 Naşş-ı pâk anmaya çünkü kıldı iḳtidâ
Der ki ‘izzetde maḳbûl ede Rabbü’l-‘âlemîn

- 3 Gûyiyâ 'adn içre bünyâd oldu kaçır-ı bî-kuşûr
Hazihî cennâti 'adnin fe'd-hulûhâ hâlidîn
- 4 Bekleyip bâbında der menkûtalar târîhini
Kıl vuzû' gel tur namaza şıdkile yâ mü'minîn
(1197)

33

Târîh-i Câmi'-i Şerîf Der-Çarye-i Özbek
Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 'İbâdullahdan aşhab-ı hayr-ı menba'-ı cevdet
Kılıp bi'l-ittifâk i'mârına bu câmi'îñ imdâd
- 2 Hulûş-ı tam ü hüsn-i niyyet ile eyleyip himmet
Hadîs-i nuṭṭ-ı pâk min binâya oldular münḳâd
- 3 Şu rütbe zînet ü hüsn ü leṭâfet buldu kim resmin
Nice biñ sa'y ü diḳḳat ile tahrîr edemez Bihzâd
- 4 Hudâ maḳbûl-i dergâhı kılıp aşhâb-ı hayrâtûñ
Yârın rûz-ı cezâ firdevs-i 'adn ile kıla dil-şâd
- 5 Selâmî biñde bir düşse nola bu mısra'-ı târîh
Bu ma'bed-hâne-i vâlâyı kıldı mü'minîn âbâd
(1197)

72

34

Târîh-i Sebîl Bi-İttifâk Esnâf-ı Mevt-âb
Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Efdalü'l-a'mâl saḳyü'l-mâdiyu'l-lah için
Kıldılar eşnâf-ı mevtâbân-ı bünyâd-ı sebîl

- 2 Bunda bünyâdına imdâd edeni rûz-ı cezâ
Âb-ı Kevser ile seyrâb eyle Rabb-i Celîl
- 3 Kâse-i cevher ile ‘aşâne okur târîhini
Gel beri iç hâzihî “ ‘Aynen tüsemmâ selsebilâ”¹⁷
(1197)

35

Târîh-i Vefât-ı Kenzî-zâde Şeyh Hasan
Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 Yine köpdu Hâlvetiyye bağınıñ bir sünbülü
Ya‘ni Kenzî-zâde nâmı gibi bir halk-ı hasen
- 2 Kodular zîr-i zemîne ol haqîkat kenzini
Mâr-ı engâriyyetin ref‘ cylesin feyz isteyen
- 3 Cevher ile Hâtif Kudsi dedi târîhini
Hayy dedi ‘azm eyledi dâr-ı fenâdan Şeyh Hasan
(1197)

36

Vâlid-i Mâcid Hazretleriniñ Mürîdelerinden Fâtıma Tûfî Bâcınıñ Vefâtına Târîhdir
Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 Tûfî-i merhûme şükr-hây-ı zikrullah ile
Yüz tutup dergâh-ı Haqka eyledi habs-i nefis
- 2 Bi‘ş-şey’-i dârü’l-emân Hazreti Zehrâ olup
Rûz-ı maşer ola dâmân-ı şefâ‘at dest-res

¹⁷İnsan Sûresi, 18.ayet, “Bir pınar ki selsebil denir.”

- 3 Bâ-sirişk her dü dîde dediler târîhîni
Gülistân-ı ‘adni Mevlâ Tûtîye ede kafes
(1197)

37

Târîh-i Ta‘mîr-i Minâr ki Ez-Zelzele Münhedim Şüde Bûd Kağı-yı İzmir Bâ-Tamâm
Resânîde

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

- 1 Zihî ‘allâmc-i müşkil-güşâ-yı fâzıl-ı devrân
Mişâl bu ‘ali hikmet-i taķî vü sâni nu‘mân
- 2 Cenâb-ı hâkim-i İzmir Şemseddin Efendi kim
Semiyy-i Ahmed-i Fahr-i Resûl-i Hazreti Rahmân
- 3 Derûnî kulzüm-i ‘ilm ü yedi meyzâb-ı cevdetdir
Medâd-ı hâmesi mecrâ-yı şer‘-i çeşme-i hayvân
- 4 Geçerdi rütbe-i fazlına nisbet evc-i a‘lâyı
Serîr-i şer‘-i pâk Ahmed yede etmese iskân
- 5 Nice hükkâmı ‘âdil beldeden gerçi güzâr etdi
Haķîkat böyle menlânın nazîrîn görmedi bir cân
- 6 Şadâ-yı ‘adl ü dâdı neşr olunca sem‘-i âfâķa
Ahâlî-i bilâd-ı ğayri kıldı reşkile hayrân
- 7 Mesâkin-i bilâdın başına güyâ ki gün doğdu
Ziyâ vü nûr-ı ‘adli edecek her cânibe lem‘ân
- 8 Kudûm-i meymenet maķrûnu âbâd etdi İzmiri
Ki belde olmuş idi nâr-ı zulm ü harķ ile vîrân

- 9 Hüşûşâ kim minâr-ı câmi‘ müftî esâsından
Beni bî-şâh-veş-i kûtâh kalmışdı nice ezmân
- 10 O zât-ı pâkiñ ‘âlî himmetiyle şâhter sürdü
Şehâb-ı âb-ı luţfundan olunca katresi rîzân
- 11 Denildi gülşen-i câmi‘de nahl-i mîve-i tevĥîd
Alanlar lezzet-i tevĥîdi dutsunlar şamâh-ı cân
- 12 Bu ma‘bed-gâhda yetmiş yahud serv-i dilârâdır
Mü‘ezzinler nevâ kılsın çü şavt-ı murg-ı ĥûş-clĥân
- 13 ‘İmâretle bu ma‘bed-ĥâneye gûyâ ki taş dikti
Okun atdı yayın asdı bu ĥayr ile o ‘âlîşân
- 14 Uyansın şem‘-i baĥtı mesned-i a‘lâ ile her sâl
Şeb-i ilĥyâda oldukça kanâdîl nûr ile rahşân
- 15 Aña rûz-ı ebed rûzı kıla Ĥaĥĥ ‘ömr-i sermedle
Ėrûba ermeye şems ü cûdun ĥafz ede Yezdân
- 16 Olupdu tekye-i nâĥfzime nuĥkile imdâdı
Teberrûk nâmın etdim ben de sebt-i levha-i divân
- 17 Selâmî okusunlar cânla gûş ile târîĥin
Yapıldı bu minâre nâm Ĥaĥĥı etmege i‘lân

(1198)

Medine-i İzmirde Vâlid-i Mâcidim E's-Şeyhü's-Seyyid İsmâ'il Efendi Hâzretleriniñ
Binâ vü İnşâ Buyurdıkları Tekyelerine Mürşidimiz Kıudvetü'l-Ârifin Eş-Şeyh 'Ali
Niyâzi Hâzretleriniñ Vâridât-ı Kıudsiyye Olan Mışra'-ı Târîhleri Taźmîn Şüd

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ülün

- 1 Zihî E's-Şeyh İsmâ'il Efendi
Der-i deryâ-yıvahdet merd-i âgâh
- 2 Berây-ı Naķşibendân etdi bünyâd
Bu dergâhı be-'aşķ Hâzreti Şâh

75

- 3 'Azîz ü pişvâsı kûtb-ı devrân
Velî ni'metimiz Şeyh 'Ali âh
- 4 Buyurmuşdu bu târîhi teberrük
Bismillâhi tevekkeltü ala'l-lah
(1200)

39

Tekye-i Mezkûruñ Tevhîd-hânesi Tekyeden Muķaddem Vâkı' Olmakla Bu Târîh
Denilmiştir

- 1 Hülûş-ı pâk ile tevhîde gel ey sâlik âgâh
Erenler dediler târîhini bu dâr-ı zikrullah
(1199)

40

Târîh-i Çeşme-i Berây-ı Merhûm Hüseyin Efendi
Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Menba'-ı cûd-ı sühâ vü ma'den-i luğf u 'atâ
Kâtib-i gümrük semiyy-i Muştafâ 'âlicenâb

- 2 Eyley iken s̄u-be-s̄u su gibi da'im ceset-c̄u
Ez-ber̄ây-ı v̄alid-i zevce ede bir h̄uş sev̄âb
- 3 Fî-seb̄illillâh bu yolda âb-ı c̄udun kıldı nîl
Ola ilt̄âf Hudâdan âb-ı rahmetle meç̄âb
- 4 Rûh-ı merh̄umu ede seyrâb-ı kevşer z̄ü'l-Celâl
Ola bânî Hızr-veş 'ömr-i füzûnla kâm-yâb
- 5 Elde kâse yolda nâsa ola der târîh̄ini
Mâ Hüseyin 'aşkına iç 'ayn-ı Hasandan sâfi âb
(.....)

41

Târîh̄-i Berây-ı Çeşme-i Mezkûr Der Cânib-i Diğ̄er
Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Kâtib-i gümrük semiyy-i Mustâfa yenbû'-ı c̄ud
Efdalü'l-a'mâl sak̄yü'l-mâ ya kıldı imtisâl
- 2 Yapdı ol halk-ı İİasan bihr-i İİasan 'ayn-i İİasan
Ola maqbûl hubbâb-ı bâr-gâh-ı z̄ü'l-Celâl
- 3 İki cânibden gelen 'atşâne der târîh̄ini
Mâ Hüseyin 'aşkına iç bu çeşmeden âb-ı zülâl
(1201)

76

42

Ehibbâdan Bir Zât-ı Sütûde Şıfat Fevtine Târîh̄dir
Müfte'ilün/ Fâ'ilün/ Müfte'ilün/ Fâ'ilün

- 1 Hacî-i 'Abdü'l-Kerim h̄âce ehibbâsına
Etdi vedâ' cümle eyledi 'azm-i na'im

- 2 Olmuş idi ismi ta'lbîk-i müsemmâsına
Dâd-ı İlâhî idi zâtına halk-ı kerîm
- 3 Fevti gece h âbda ru'yet kaşrı gibi
Eyleye ihsan aña Hazreti Hayy u Kadîm
- 4 Kâbrini pür-nûr edip ede mukarrin cinân
Zenbini mahv eyleye rahmet-i Rabbü'r-Rahîm
- 5 Çıktı bir âh edip söyledi târîhîni
Revzen-i firdevs ola mesken 'Abdü'l-Kerim
(1201)

43

Zikr ü Pîrve Muktedâ-yı Tarîk..... Mahbûbü'l-Âşıkîn Sultânü'l-
Fuvahhidînü'sh-Şeyhül-Hâc 'Aliyyü'n-Niyâziyyü'l-Eyyûbî Eş-Şehir Be-Hacı Dede
lazretlerine Mersiyedir

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Hazreti Şeyh 'Ali da'vet-i hâs-ı Hakk olup
Kıldı 'işret gedc-i kurbc icâbet göçdü
- 2 Melâ-i nâsda isbât-ı vucûd eyleyerek
Kıldı da'vâsına her nutkunu hüccet göçdü
- 3 Etdi çend rûz nühist-ı vaqt vefâtın i'lân
Verdi engüşt be-dehen-i 'âleme hayret göçdü
- 4 Hâne-i kutba konup 'âmiye bir vefk-i tarîk
Hîn-i rihletde kılıp keşf ü kerâmet göçdü
- 5 Sefer ender vatan etdi haram-ı lâhûta
O ser-i kâfile-i beyt-i hâkikat göçdü

77

- 6 Gerçi ol kenz-i ledün oldu defin ender hâk
Buldu rûhu şeref-i vuşlat-ı Hâzret göçdü
- 7 Hıceb-çârı kıldı 'âlem-i nâsûtta heman
Bâr-gâh-ı ehadde bî-beşeriyet göçdü
- 8 Bû-yı feyzin dileyen hâkine rû-mâl olsun
Ol nihâl-i-gül-i gülzâr-ı vilâyet göçdü
- 9 Yine mihrâb yerinde şakın ey sâlik-i Hâkk
Deme ez ciffe-i merk beyt-i tarîkat göçdü
- 10 Ey Selâmî be-güşâ dide-i dil râ ki zi-câ
Mahmel-i pâk râ ka'be-i vuşlat göçdü
- 11 Cevher ile yaza levh üzre kalem târîhin
Merkez-i dâ'ire-i kuşb-ı hilâfet göçdü
(1202)

44

Târîh-i Berây-ı Kaşr-ı Nakîb-i İzmir E's-Seyyidü'l-Hâc Mehmed Hâtem Efendi
Raĥmetullahi Te'âlâ

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Bu masna'-ı kaşr-ı vâlâ tarîh-ı zîbâ cân-fezâ
Manzarından ref' olur âyîne-i dilden ğubâr
- 2 Kâr-ı nakkâşî deĝil saķf-ı mücellâda nümâ
Levn-i er hârından 'aķs etmiş nuķûş-i şad-hezar
- 3 Kadd ĥamîde tâķlar şekl-i tevâzzu' gösterir
Âstan istikbâl-ı aĥbâba kıyâmda üstüvâr

78

- 4 Her habâbı görünür havzında bir vefk-i raqam
Hâne-i kutbunda icrâ âb-nâb-ı hûş-güvâr
- 5 Çü fey bu cennet-i nümûne deseler bağ-ı İrem
Olmuş iken mezra‘-ı envâ‘-ı ezhâr ü semâr
- 6 Cümle eşcâr ü nebâtât câme-i huzerâ ile
Kadd ü kâmet ‘arz eder ‘uşşaka her faşl-ı bahâr
- 7 Bezm-gâh-ı hâş-ı üns ü meclis-i aşhâb-ı dil
Bî-humâr-ı ayş edeler yârânla leyl ü nchâr
- 8 Bânî-i kaçır ol mürüvvet mâdeni sâhib-i kerem
Zümre-i sâdâta hâlâ zâbıt-ı ‘âlî tebâr
- 9 Yâni El-hâc Meḥmed Hâtem tayy-i zamân
Herkes haddince dâ‘im etmede vârin nişâr
- 10 Bir du‘â ile Selâmî sâde târihin dedi
Zevk ile eyyâmın imrâr eyleye perverdigâr
(1202)

45

Târîh-i Vefât-ı Şeyh Ahmed-i Ez-Hândân-ı Menemen
Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/

- 1 Ferîdü‘l-‘asr-ı fâzıl Hâcî Şeyh Ahmed Efendi kim
Denî çarh o kân-ı cûdu kıldı halkdan ihfâ
- 2 Der vâlâsı olmuşdu melâz ü melcâ-i miskin
Scr hânı idi her bir fakîr ü rehğüzâra câ
- 3 Vefâtın pister-i gurbetde taqdîr eyleyip ol
Fe kad mâte şehîden menzilin Hakk eyledi i‘tâ

- 4 O 'Ali menkıbet pür-re'fetiñ bād-ı fenâ âhir
Bu fânûs-ı cihânda şem'-i 'ömrün eyledi itfâ
- 5 Ğurûr-ı 'azz ü câh olma güşâd-ı dest-i dergâh ol
Nazar kıl çeşm-i 'ibretle kubûra cümle mevtâ
- 6 Güzergêhde durup deryûze eyler Fâtihâ-ı h'ândan
Kef-i dest-i temennâ kıyamda her haccer güyâ
- 7 Li-dü li'l-mevti vebnü'l-harâb sırr-ı tefsîrin
Kubûr-ı ehli eder ma'nâ başîret ehline îmâ
- 8 Oku bir Fatiha ihlâşla hayr du'a eyle
Hudâ pür-nûr ede kabrin mekânın cennet-i 'ulyâ
- 9 Selâmî hâtif gaybî dedi menkıtla tarîh
Kusûr-ı bâğ-ı firdevsi aña me'vâ ede Mevlâ
(1202)

46

Târîh-i Çeşme Der-Rehgüzâr-ı Menemen
Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Cünd-i hayru'l-halef zü'l-cüd âlî menkıbet
Sâ'-î hayr ü sûtûde tab'-ı Mahmûdü'l-fe'al
- 2 Âb-ı cûdun fi sebîlillah icrâ eyleyip
Efdalü'l-a'mâl saqyü'l-mâya kıldı imtişâl
- 3 Rûh-ı pâk ü elden İlağğa ki ihyâ cyledi
Dergehinde eyleye maqbûl 'izzet-i Zü'l-Celâl

- 4 Bir elinde tas ile menkûta der târîhini
'Ayn-ı Şeyh Ahmedden iç rûhu için şâfi zülâl
(1204)

47

Târîh-i Fevt-i 'Âtike Bacı
Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

80

- 1 'Âtike Kadın edip dâr-ı fenâdan pervâz
Murg-ı rûhuna mekânın oldu riyâz-ı gülşen
- 2 Eyledi seyl-i fenâ hâne-i 'ömrünü harâb
Eşk-i rîzân-ı bilâ oldu yine çarh-ı kühen
- 3 Zebnini 'afv ede Mevlâ ede garç-ı rahmet
Açıla kabrine Firdevs-i 'ulâdan revzen
- 4 Oku bir Fâtihâ ihlâsla gül târîhin
'Âtike Kadına Bârî ede 'adni mesken
(1204)

48

Veled-i Ma'nevîmiz Rahmet-i Karîn-i Mehmed Emîn Efendiniñ Fevtine
Târîhdir

Müfte'ilün/Fâ'ilün/Müfte'ilün/Fâ'ilün

- 1 Garçım rahmet-i Bârîyi Mehmed Emîn
Rûh-veş oldu nihân âh o nûr-ı cesîm
- 2 Kaydı bu tâze nihâl-i niş-güfteye
Gülşen-i 'ömrün harâb cyledi çarh-ı lc'im
- 3 Feyz-i Hüddâdan olup zâtına hüsn-edâ
Mevhibe hâş idi hilm ile tab'-ı selîm

95

- 4 Cevher-i eşk-rîz olup gel oku târîhini
Bâġ-ı na'îmde mukîm eyleye Rabbü'r-Rahîm
(1204)

49

Ehîbbâdan Bir Zât-ı Şerîfiñ Fevtine Târîhdir
Müfte'îlün/Fâ'îlün/Müfte'îlün/Fâ'îlün

- 1 Seyyid-i 'Ali erca'î emrine münkâd olup
Da'vet-i bezm-i Haġġa oldu mucîb
- 2 Seng-i kazâ etdi fânûs-ı hayâtın şikest
Bâd-ı ecel şu'le-i 'ömrüne oldu muşîb

81

- 3 Zenbi 'afv eyleyip eyleye rahmet âle
Ola maġâmı cevâz-ı şulhâya karîb
- 4 Eşk-i dü-çeşmim ile yazdı kalem târîhin
Rabbî Rahîm eyleye gülşen-i 'adni naşîb
(1204)

50

Târîh-i Sâli ki Âvâze-i 'Adl ü Dâd Sa'id ü Şehîd Merhûm Cennet-Mekân Sultân Selim

Hân Be-gûş Afâġ Resîde Bûd Ki Güfte Şüd

- 1 Ye'sle herke's dîde leb-be-leb hûn-âb idi
Nuşret ümîdiyle her re's-i mâ'e her sâl ü şehîr
- 2 Hâţır-ı me'yûs haġġa ki gelirdi kim 'aceb
Bu şurûr leyle bir gün ola mı şubġ-ı hayîr
- 3 Bu taġayyürde yeġen 'âlim-i nâġihân dehr-i denî
Kıldı erbâb-ı gamma ihsân şâdisin nezîr

- 4 Hâzreti Sulţân Selîm IIân kim cihâna şâh ola
Rûziger ‘îd oldu her bir leylîñiz ‘ayn kadar
- 5 Her devirde ğadr-i İslâm eylemişken çarh güç
Naķş-ı hûtem gibi döndü ‘aksine her bir emr
- 6 Dediler ilhâm ile bu nev sâl târihîni
Rağad ola İslâma yâ Rabb düşmen-i dîne kağr
(1204)

51

Târih-i Vüzerât-ı Der Vaķt-i Seyâhat ki İn Faķîr-i Mecrûh-ı Dil Der-Şehr-i Kâbil ki
Vilâyetist Müntehâ-yı Hırâsân ü Ol Ser-ĥadd-i

82

Hindustân vü Dârü’s-Saltana-i Devlet Efgânest Bi-‘inâyet-i Rabbü’l-‘İbâd ‘Azîmeti
Üftâd ü Raĥmetullah Vefâdar Hân ki Der Kible-i Dürrân Mümtâz-ı Akrân ü Meyân Hânîn
Devlet Efgân Bâ-‘İlm ü Fażl ü ‘İrfân Yegâne-i Zamân Bûd Vefâ Ĥadd-ı Zâta Dervîş Nihâd
Hemîşe Ĥod Râ Sühâ vü ‘Atâ Pişe vü Mu’tâd Bûd ki Li-İstihkâķ Be-Şeref-i Şadâret-i Uzmâ
Der-i Devlet Ĥod Müşerref Güşte

Fâ ‘ilâtün/ Fâ ‘ilâtün/ Fâ ‘ilâtün/ Fâ ‘ilün

- 1 Zıll-ı Ĥaķķ ğâzî mu‘azzü’d-dîn Mehmed şüd zamân
Zât-ı pâkeş gevherr-i dürrîm der ân şüd
- 2 Ĥâfız-ı genc-i şerî‘at nâ‘ib-i fahr-ı Rüstül
Ki ‘itâ‘âteş be-naş âyet kırân şüd
- 3 Ĥâzreti Şiddik sîret-i Şâh-ı Fârûķ ma‘delet
Der hicâ Ĥayder-şifat bâ-ĥilm çün ‘Osmân şüd
- 4 Ĥâmî-i dîn-i mübîn ü mâhî-i zulm ü bed‘
Der serîr-i saltanat çün mehdî-i devrân şüd

- 5 Kible-i 'âlem-i şeh sinni Süleymân-ı zamân
Ki du'â-yı devleteş vâcib ber ins ü cân şüid
- 6 Hâşelillah ki ketm-i teşbîh şâhân-ı selef
Ân-ı şehenşâhî ki gavt-ı a'zam şâhân şüid
- 7 Kût-i kudsiyye yâ hüd kût-i ikbâl bâht
Her koca bâşed refikeş nusret Yezdân şüid
- 8 Şarsar-i kahreş best ü hâcet şemşîr nîst
Her 'adüvv der-cây-ı hod çün bîd der lertzân şüid
- 9 Mî-girîz dehr-i gürûh-ı ez-đarbet tiğeş zi-bîm
Ger nerîmân-ı zamân ger husrev hâkan şüid
- 10 Raḥmetullah hân vefâdâr şüid nuşret-i 'ilm
Hil'at-i şân-ı vüzerât berbereş şâyân şüid
- 11 Ân Sikender ferâmânet-râ tamâm-ı ehleş süpürd
Bârekâllah re'y-i pâkeş mûcib-i fermân şüid
- 12 Bernekî-ḥaslet Aristo menkıbet 'âlf neseb
Fazl ü 'ilm ü dânişeş çün şânî-i Nu'mân şüid
- 13 Cem-i çeşm der re'y-i Bûsinâ hükm-i nîgû şiyem
Çün vezîr-i müsteḳal devlet-i efgân şüid
- 14 Yâfte çün mülk-i devlet bâ-nizâmeş intizâm
Hâssa der Hakk ru'yet ez Hudâ ihsân şüid
- 15 Şâ'irân-ı chl-i dâniş hemçü müştâkân-ı kenz
Feth-i târiḥ tilsimeş her iki cûyân şüid

- 16 İn du'â güyeş Selâmî nîz ez şâdi-i şevk
Der dil-i vîrâne eş der cüst-cû pûyân şüd
- 17 Murğ-ı kuds ez gayb-âverde be-dil-i târîh tâm
Âsaf-ı mülk-i Süleymânı vefâdâr-ı hân şüd
- 18 Ba'd âmed hâtifi yek mısra'-ı diger be-güft
Ân Süleymân-ı zamân İn Âsâf-ı devrân şüd
(1213)

52

Şeyh Tâc ü Hırkamız Tarîk-i Sülûkda Hem Pîrimiz Kıdvetü's-Sâlikîn E'ş-Şeyhü'l-Ihâc
Süleymânü'l-Hüsnü'n-Niyâzî Hazretlerinin Târîh-i Mersiyesidir

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Sâni-i hîçe-i büztürg ü kıdve-i erbâb-ı 'aşk
Şeyhü'l-Ihâc-ı Süleymân Hîçe ahrâr-ı zamân
- 2 Vâkıf-ı remz-i hüviyyet 'ârif-i 'ilm-i ledün
Kulzüm-i esrâr-ı vahdet gevher-i 'irfâna kân
- 3 Şöyle müstağrak idi deryâ-yı nûr-ı vahdete
Anı farq etmezdi cem'u'l-cem'den gayrı kesân
- 4 Evc-i tecrîdde çü Edhem ol haqîkat mihriniñ
'Aynına bir zerre gelmez idi cümle kün fe kân
- 5 Nice yeller mesned-i irşâda oldu muqîm
Tâ ki tekmi'l-i sülûk ede gürûh-ı sâlikân
- 6 Sâki-i câm-ı mey tevhid-i muhyiddîn olup
İlep kanardı meşrebindendil-i teşnegân

- 7 Baḥş-ı enfâs eyler idi dem-be-dem 'İsî-şifat
Nuḡk-ı pâkinden bulurdu mürde diller tâze cân
- 8 Kendüye yâd-dâşt bezm-i 'âlem-i lâhût olup
Eyledi 'azm-i makâm-ı ins-şifât-ı ḡudsiyân
- 9 Ḥalvet ender göçdü mülk-i vaḡdete
Bâz-geşt etdi maḡâm-ı ḡurba hemân
- 10 Kârı olmuşdu ṡarîḡatde seferândır vaṡan
Pâs-ı enfâsıyla âḡir eyledi ṡayy-i mekân
- 11 Cevher ile mülhem ḡaybî dedi ṡârîḡini
Şeyḡ Süleymân Ḥüsni verdi hû deyip cânâne cân
(1218)

53

ṡârîḡ-i Berây-ı Cülûs-ı Merḡûm Sulṡân Muşṡafâ Ḥân
Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Şâḡ Sulṡân Muşṡafâ bin Ḥazreti 'Abdülḡamid
Ḥayder asâ oldu taḡt-ı âl-i 'Oḡmâna nişîn

85

- 2 Hâver-i evc-i celâdet mazḡar-ı ṡıll-i âle
Toldu nûr-ı maḡdemiyle ṡulmet-i âbâd-zemîn
- 3 ṡulm ile tolmuşdu 'âlem ḡayretullah erişip
Ḥamdullah zîn olundu ziver-i 'adl ile dîn
- 4 Söz yok isti'dadına bu taḡte istiḡḡâḡına
Ebr-i cûd-ı feyzine eyler melekler âferîn
- 5 Yürtiye 'adli çerâḡâhında gurg-ı gufsend
Şire âḡû yâr olup dûrende ola kâm-bîn

- 6 Elde vâir iken şerî'at hateme hâcet değil
Ėayriye sen beşş edersin mihri ey şâh-ı güzîn
- 7 Sensin ol sultân-ı 'âlem tâc-dâr ü tâc-dâr
Saña nisbet bendegânîfidır mülûk-ı sâ'irîn
- 8 Şâh-ı İrân ile Turanı vü Afganı heme
Gördüm 'ayniyle muşâbe mîrmîrâne hemîn
- 9 Kande ol şâh-ı vezâret kande Dârât-ı hışm
Kande ol Âşâf-şim-i destûr-ı İskender karîn
- 10 İftihâr eyler mülûk-ı hendeseniñ 'arz ile
Ya'ni kendin çün 'urûs eyler cevâhir ile zîn
- 11 Halka-i mengûş-ı gûş-ı bende ki lâyıķ hilâl
Âfitâb olur yed-i cûdunda bir faşş-ı nigîn
- 12 Mesned-i şevķinde dâ'im 'azz ü naşr ü yümn ile
Tâli'-i mes'ûd yeki Hakk ede âfetden emîn
- 13 Vere Hakk şchzâde-gân nîk-baht ile sürûr
Düşmeniñ reşk ü hasedle ola gamgîn ve hâzîn
- 14 Tercümân-ı 'âlem-i Ėaybdır zebânım şüphesiz
Hil'atîñ naşr-ı minallah efseriñ fetħ-i mübîn
- 15 Bir du'âdır maksadım ancak değil 'arz-ı hüner
Du'â-yânîñdan Selâmî 'âciz ü kemter kemîn
- 16 Bâ-hurûf-ı cevheri yazsın kalem târihini
Muştafâ Hân oldu şâh-ı 'âlem ü iklîm-i dîn

(1222)

54

Ṭârîḥ-i Diġer.

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

'Âlem-i ġaybden sünûḫ etdi diġer ṭârîḥ-i tâm

Şâh-ı iḳlîm oldu Sulṭân Muştafâ-yı çâr-mîn

(1222)

55

Ṭârîḥ-i Âḫir

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Cevher ile yaza levh üzre ḳalem ṭârîḥini

Pâd-şâh-ı heft kişver oldu Sulṭân Muştafâ

(1222)

56

Berây-ı Cülûs-ı Humâyûn Ḥazreti Sulṭân Maḫmûd Ḥân Ḥalledallah İlîlâfetühû ve
Ebede Salṭanatahû

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Şehensâh-ı cihân Maḫmûd Bin 'Abdülḫamîd Ḥân kim
'İbâdullahâ maḫz-ı luṭfdur Ḥallâḳ u Ma'bûddan
- 2 Zılâm-ı zulmle 'âlem şeb-i deycûre dönmişdü
Ṭulû' etdi misâl-i mihr-i enver burc-ı mes'ûddan
- 3 Şu rûtbe seyl-i bid'at râh-ı şer'i ede kim mesdûd
Tamâmen ye's gelmişdi sedâd râh-ı peder-vedden
- 4 Zamân-ı Ḥazreti Fârûḳdan bu ana dek hala
'Adâlet misl-i cevdet 'add olurdu şey'-i mefḳûddan

87

- 5 Bu 'ilm ü fâzl ü taqvvâ salţanat kim anda cem' oldu
Eğer mehdî desem şâhid gerekmez şey'-i mevcûddan
- 6 Cihân çün gele güm-kerde-i râ'î idi gûyâ
Bi-ḥamdullah ü mehdî-i zamân bûd oldu nâ-bûddan
- 7 Nice etmez salâtın-i cihân dergâhına rûmâl
Olur iken mâye-i kesb teşrîf-i cebhe fersûdden
- 8 O Yûsuf tıl'at İskender meneş hem ḥalk-ı Maḥmûdu
Çü İbrâhîm der-pâş-ı keremdir kulzüm-i cûddan
- 9 Cem ü Cemşîd-i bed-kâra nice teşbîh edem hâşâ
Aña mevrûş iken mülk-i ḥilâfet İbni Dâvûddan
- 10 Ḥalîlullah-veş cyles muḥaffer Ḥazreti Allah
Eder elbette ahz-i intikâm a'dâ-yı Nemrûddan
- 11 Şu'ûd etdikçe şayt-ı 'adl ü dâdı sû-yı eflâke
Çıka eşvât-ı vâveylâ fem-i baġi-i merdûddan
- 12 Mü'eyyedir min 'indillâh mu'indir hep ricâlullâh
Sülûk-ı hafte zâhirdir bu cedd ü sa'y-i mechûddan
- 13 Ola rûḥ-ı necîden cism-i pâki dem-be-dem fâ'iz
'Adû-yı dîni bed-ter ola kavm-i Ḥazreti Hûddan
- 14 Bi-'ömr-i sermed ol zıll-ı Ḥaḳkyn mümted ola vaḳt
Ki eydürler istifâde ḥalk-ı rahat-ızıll-ı memdûddan
- 15 Olup zıll-ı hümâ-yı şevḳetinde biz daḫı meşrûr
Sürür-ı şâdî-i şehzâdegânla sevr-i mevlûddan

- 16 Du'â-yı devletinde naqd-i 'ömrüm şarfa va'd etdim
Rücû' müküm değil ehl-i vefâya ahd-i mev'ûddan
- 17 Vazîfe olalı da'vâtı çün tâ'yîn-i evkâtım
Göñül levhîni kıldım şâf gayri naqş-ı maqşûddan
- 18 Dedim gencîne-i dilden Selâmî cevher-i târîh
Cihân oldu ziyâver mihr-i 'adl-i şâh-ı Maḥmûddan
(1223)

57

Berây-ı Vüzâret-i Ziyâ Yûsuf Paşa Der Duḡka'-i Sâniye
Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Ziyâ'e'd-dîn Şadr-ı a'zam ü Serdar-ı Ekrem kim
Öpdü seyf-i nuşret ile Mışra Fâtiḡ-i sâni
- 2 O Yûsuf tîl'atîñ lezzet alanlar ḡand-i cûdundan
Çü Ya'ḡûb oldular teşrîḡınıñ cümle nigeḡbânı
- 3 Süḡâ vü ma'delet şân-ı vezâret zâtına maḡşûş
Ki olmuş yâveri ḡıẓr ü refîḡi 'avn-i Rabbânî
- 4 Ḥuşûşâ 'ilm ü faẓl ü fenn-i naẓm ü neşr-i inşâda
Aña şâbâş eder dehriñ ḡamu ehl-i süḡandânı
- 5 Ziyâlandı yine 'ayn-ı vüzerât nûr-ı 'adlinden
Şeb-i deycûr-ı gamda eylesin 'âlem çerâḡânı
- 6 Zihî Sulḡân-ı Maḡmûd Ḥân Cem-i ḡışver Sikender-fer
Bu re'y-i şâ'ib oldu ḡalbîne ilḡâm-ı Rabbânî

- 7 Bihamdillah edâ oldu emânet ehline hâkkâ
Nizâm-ı devlete buldu bu 'âli re'y-i zîşânı
- 8 Du'â-yı devletine sarf-ı maqdûr eylesin 'âlem
Ki böyle şâh-ı şâhib 'adli kıldı halka erzânı
- 9 Hudâ 'ömr-i ebed-i rûzu kıla bâ-'izzet ü nuşret
Ola a'dâları cümle mutî'-i emr ü fermânı
- 10 Nice şehzâdegân nîk-baht ile olup mesrûr
Zamân-ı şevketinde edelim hep sevr-i sultânı
- 11 Selâmî çıkdı bî-fikr ü te'emmül bî-nuqt-ı târîh
'Azîz-i Mısra verdiler yine mühr-i Süleymân

(1224)

58

Târîh-i Berây-ı Şehzâde-i Civân-baht-ı Hazreti Sultân Murâd Bin Sultân Mahmûd Hân
Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Cenâb-ı Hazreti Sultân Mahmûd Hân-ı 'âdil kim
Cihân döndü hemân 'asr-ı Süleymân bin Dâvûda
- 2 Bi-hamdullah çilu seneden beri bâ-lutf-ı Yezdânı
Oluş zıll-ı hümâ-yı re'fetinde 'âlem-i âsûde
- 3 Gezend ermez iken bâd-ı şabâdan zülf-i dildâra
Ne kadar eyleye mazlûma zâlim gadri beyhûde
- 4 Bu demde ol durur muhyî-i dîn ü mehdî-i devrân
'Ayândır bu sözüm erbâb-ı keşf ü chl-i meşhûda
- 5 Zamânında eğer oldu ise rüşvet-hîâr olan mahzûn
Bakılmaz öyle mel'ûn ebed-i matrûd u merdûda

- 6 Olan râzî'-i haqqı memnûn harâm-i hüküm-i 'adlinden
Re'âyâ cümle yüz derde du'âda cebhe fersûde
- 7 Ede bu gerdiş devrâmı dâ'ir-i Hakk murâdınca
Düne a'dâsı seyf-i kahr ile aşhâb-ı ühdûde
- 8 Hudâ tahtında 'azz ü nuşr ile 'ömrün füzûn etsin
Nice şehzâdegân ile erip envâ'-ı maşşûda
- 9 Selîl-i pâkini peyveste kılsın Hâzreti Allah
Müselîl-i tâc-ı şevketle erince yevm-i mev'ûda
- 10 Hüdâdan bir murâdımız var idi ânîde verdi
Erişdirdi bizi bir yılda Allah ki mevlûda
- 11 Müyesser ola 'ömr-i sermedd ile taht-ı 'Osmânî
Vücûd-ı pâkîde olsun emânet Rabb-i mevdûda
- 12 Eğer çi şâ'iriyet ehl-i Hakk'a 'ayb ü 'âr oldu
Çü gâvun levs-i kizbiyle zebânın ede âlûde
- 13 Meğer tevhid-i Hakk na't-ı Muhammed ola maẓmûnu
Ye medh-i zıll-i Hakk sulţân-ı 'âdil halk-ı Maẓmûda
- 14 Dedim ey hâmesin şıdkile vâkı' hâli taqdim et
Du'â resminde dervîşâne şâh-ı baht-ı mes'ûda
- 15 Devâm-ı 'ömr ü şâhîye niyâza dest bir âvârde
Tazarru'da iken vaqt-i seherdir kân-ı ma'bûda
- 16 Selâmî mülhem-i gaybî dedi bir bî-nuqq-ı târîh
Murâd üzre murâdın verdi kâdir-şâh Maẓmûda

90

(1226)

Ciğer Köşem Kerîmem Hadîce Mollaya Mersiyedir

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Gözüm nûru ciğer köşem edip tîr-i ecel amaç
Elif kıaddim yine eyvâh döne verdi hâk-i kavse
- 2 Eder bâd-ı fenâ gül-berk-i ruhsârın hazân âhir
Eğer gülzâr-ı 'ömrüñ hâşılı bir gül-bin-i nevse
- 3 İnanma hânde rû-yı iltifât-ı mâder-i dehre
Seni giryân eder şimdi der-âgûş eyleyip sevse
- 4 Vefâ âmîdin etmek râst değildir çârḥ-ı ger hûndan
Olur mu rast-rû râh-ı vefâda aslı geçir üse
- 5 Alıp bir dânemi şad hürmen-i gam cyledi tahmîl
Nice tîkât gelir bâr-ı gamma mikdârda cevse
- 6 Hazînim hier ola dile lâkin râzıyım yâ Rabb
Eğer çi rûz-ı mahşer-i çârda ma'sûma pürüse
- 7 Dedim rû-yı zemîne cevher-i eşkim.....târîḥ
Hadîcem murğ idi uçdu elimden şahñ-ı firdevse
(1226)

91

Ṭârîḥ-i Diğere

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Bâğ-ı 'ömrüm hâşılı bir gonca-i neşgüftemi
Şarşar murk cyledi evrâk-ı ruhsârın hazân

- 2 Kurre ‘aynim ciğer köşem alıp verdi felek
Yerine hicr ile dağ-ı sîne eşk-i hûn-feşân
- 3 Şûret-i mâderde mâr demişsin ey ğaddara sen
Niş-i merk etdiñ meğer kim nûş-ı şîriñde nihân
- 4 Tu‘me-i hâk oldu nûrestem henüz ma‘sum iken
Çârde ma‘şûm ile haşr ede Bârî müste‘ân
- 5 Hâlid dedim târihini
Uçdu murğ-âsâ hadîcem şağn-ı ‘adne nâgehân
(1226)

61

Ṭârîh-i Velâdet Ferzend-i Dil-Pesend İn Faķîr Muḥammed Bahâ’eddîn Tâlallahü
‘Ömrchû

Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün

- 1 Mübârek sâbi’ şehri rabî’-ı tâsi’ âzer
Şeb-i şebne yek ü nîm sâ‘at vaķt-i feraḥ ekîn
- 2 Ṭulû etdi meh-i nev gibi ğîm-i ‘âlem-i ğaybden
Ki etmişdi ḥaml-i ber-cîne taḥvîl âfitâb ol ḥîn
- 3 Hudâ-yı lem-yezel luṭfundan etdi bir veled iḥsân
Merâķıbken ferḥ-ı baḥş-ı cevâda bu dil ğangîn
- 4 İlâhî minhac-ı şer‘-i Resûl-i müctebâ üzre
Ede seccâde-i taķvâda icrâ-yı sünen âyîn
- 5 Kcmâl-i ‘ilm ü ‘irfân ile kıl tevfiķiñi hâdî
Ki nûr-ı zîver-i tevḥîd kılsın bâtının tezyîn

92

- 6 Sülûk-ı Nağşibend eşrine pîr ü kıl tarîkatde
Bula esrar-ı lâhûtîyle hâl-i zümre-i âlin
- 7 Şarâb-ı ma'rifetden nûş kılsın bezm-i vahdetde
Mağâm-ı rütbe-i irşâdda kıl şâhibü't-temkîn
- 8 Du'â-yı vâlid olur müstecâb-ı dergeh-i 'izzet
Ser ü şân-ı felek etsin du'âma şıdqla âmîn
- 9 Mücevher-i vâlidî Seyyid Selâmî dedi târîhin
Muhammedden rahîk-i feyz-nâb içsin Bahâ'eddîn
(1227)

62

Târîh-i Velâdet-i Şehzâde-i Civân-baht Sultân Bâyezîd Tâlallahü 'Ömrehü

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Şehenşâh-ı cihân Maḥmûd Hân ma'delet-küster
Delîli şer'-i Aḥmed yâveri Rabbü'l-Mecîd olsun
- 2 Mümedd-i feyz-i rûhâniyyet-i âl-i Muhammed
Umurunda himem kârı Cüneyd ü Bâyezîd olsun
- 3 Tecellî-i cemâl-i zâtıAllahın
Kâbâ-yı füzû şevketlibs-i cedîd olsun
- 4 Esâs-ı dîni te'yîd edip muḥkem
Vücûd ile binâ-yı devleti rûkn-i şedîd olsun
- 5 O şîr-i şavlet-i vahydir şîfâtîñ bîm-i ḳahrından
'Adûsu lerziş endâmla çün berk-i bîd olsun
- 6 'Âtâ-yı ḳuvvet-i ḳudsiyyesiyle Ḥazreti Ḥaḳḳîñ
Ḳamu şehlerdir devlet-me'âbında 'âbîd olsun

93

- 7 O zıllullah Fârûku'ş-şîm-i zıll-ı cken oldukça
Şeyâtîn-i muhâlif heybetinden nâ-bedîd olsun
- 8 Süleymân-ı zamâna zûr bâzû-yı mecâz olmaz
Hemân Ye'cûc-ı 'udvâne ğaraz sedd-i sedîd olsun
- 9 Tûlû' etdi gece mâh-ı nev gibi şehzâdeler dâ'im
Zalâm-ı ğam gidip nûr-ı meserretler bedîd olsun
- 10 Huşûsâ mevlid-i Şehzâde Sultân Bâyezîd ile
Şebimiz kadr olup her rûzumuz îd-i sa'îd olsun
- 11 Ser-i devlet nişânı ola tâc-ı halk-ı Maḥmûd
Libâs-ı ittikâ-yı cedi Hân 'Abdülhamîd olsun
- 12 Dü şehzâde dü şehper hümâ-yı devlet olmuşdur
Per ü bâl-i ferîşte gibi yâ Rabb bir mezîd olsun
- 13 Biri tebşîr-i feth-i Yesrib eyler birisi Budḥa
Peyâm-ı ḥayr-ı madem-i sem'-i İslâma resîd olsun
- 14 Tevârîḥ 'arz eden ehl-i suḥan Sincana ḥad yûfdur
Gerek Hasan-ı 'asr olsun gerek dehre lebîd olsun
- 15 Faḳîrâne teberrük bu daḥı ehl-i tarîkatden
Selâmî dâ'î-i devlet zebânından şenîd olsun
- 16 İki mevlûd-ı cem'ân fâl-i ḥayr edip dedim târiḥ
Âlihâ câmi'-i devlet-i velâyet-i Bâyezîd olsun

(1227)

Târîh-i Velâdet-i Şehzâde Sultan 'Abdülhamîd
Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Kible-i şâhân ü sultân-ı cihân Mahmûd Hân
Câmi'-i dîne vücûdun kıldı Hakk-ı rûkn-şedîd
- 2 Kutb-ı 'âlem gavs-ı a'zam şâh-ı memdûhü's-şîm
Cem-i hısm Mansûr-ı 'ilm şafder-i bâgî-i 'anîd
- 3 Tâc-ı bahşâ-yı düvel hâkân-ı mülk-i bahır u ber
Fâtihi-râh-ı Hicâz ü dîn ü dünyâyâ gülîd
- 4 Teb-lerz-i bîm iken vehâbî-i hümâ girift
Çün ki bâd-ı sam çahırı deşt-i 'urbâned u zîd
- 5 O Süleymân-ı zamân kim haşmet ü iclâlini
Görse İskender olurdu hayretinden lib-kezîd
- 6 Zühd ü takvâ 'ilm ü fetvâ hüsn-i hatt-ı cân-fezâ
Her kemâlât-ı 'ulûm ü fende kılmış hakk u hîz
- 7 Ta zamân-ı Hazreti Dâvûddan bu 'aşra dek
Cem'-i dîn ü devlet etmiş var mı bir şâh-ı ferîd
- 8 Zühd ü takvâ ile ger mâlik olaydı devlete
Belki böyle cem'-i izdâd edemezdi Bâyezid
- 9 Kaşr-ı devlet az kalmışdı harâbe yüz duta
Lutf-ı Hakkla kıldı tedbîrcedîd
- 10 Bu nizâm-ı devleti bu re'yi rüşd ü dânişi
Bilse cem'in i'tiraf eylerdi Hârun Reşîd

- 11 İnqıyâd-ı şer‘le hoş-nûd edip peygamberi
Hürmetine cürmümüz ‘afv eyledi Rabbü’l-Mecîd
- 12 Rûh-ı pâki seyyidü’l-kevneyn kim hoş-nûd ola
Şimdiden soñra olur nice meserretler bedîd
- 13 ‘Afde vü eşkâl kalmaz ‘avn-i Hakkla fetḥ olur
Çünkü miftâh-ı sa‘âdet destine oldu resîd
- 14 Oldu bu tebşîr-i fetḥ-i Yesrib ü Buḥâ delîl
Yümn-i ḥayr-ı maḳdem ü şehzâdeye biñ nüvîd
- 15 Her sene dü ‘îd ü yek mevlûd ederken mü’minîn
Bu mübârek mâhda gördük dü mevlûd ü se îd
- 16 Hakk aña şehzâdegân etdikçe ihsân ü ‘atâ
Biz du‘âlar edelim yâ rabbünâ hel min mezîd
- 17 Hakk Te‘âlâ ‘ömrün efzûn eyleyip şaḥt ile
‘İllet-i rûhânî vü cismânîden kılsın ba‘îd
- 18 Mülhem oldu bir mücevher beyitle târîhine
Devletinde bu Selâmî dâğî-i kemter ‘abîd
- 19 Neyyir-âsâ evc-i şulb-i Şâh Maḥmûd Hândan
Mehd-i dünyâyı münevver eyledi ‘Abdülḥamîd

Temmet Tamâm

1

Yâ Feyyâz İbtidâ-yı İlahiyât Der-İ Hurûf-ı Elif

Bismi'l-lâhi'r-rahmâni'r-rahîm

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Yâ 'Âlîm ü yâ 'Azîm ü yâ Raḥîm ü zü'l-'atâ
Nâm-ı pâkiñ ile bu dîvâna etdim ibtidâ
- 2 Vâşf-ı vâşıfıdan mu'arrâ zât-ı bî-çün 'aşkına
Nûr-ı evşâf-ı şıfâtıñ ile bulsun müntehâ
- 3 Zıkr-ı tevḥîdiñle dâ'im tıfl-ı dil gûyâ olup
Lezzet-ı şühd-ı feyyûzâtıñ verir rûḥa ğıda
- 4 Çün fe eḥbibtü olupdur mebdî-i ḥalk-ı cihân
İntihâda nûr-ı 'aşkıñ ile yâ Rabb reh-nümâ
- 5 Lağv-ı izḥâr-ı eniyyetden edip nazımım emîn
Ma'nî-i tevḥîd yâ na't-ı pâk-ı Muştafâ
- 6 Çün kalem ile zebânım tercümân-ı vâridât
İler sözüm enfâs-ı kudsiyyeden vere bû-yı şafâ
- 7 Çün dürûğ-âmîz ü fitne-ḥîzden maḥfûz kıl
Ey kılan nâmıyla kâr-ı mebde'e ḥayr intihâ
- 8 Kendi cûd u 'avn ü iḥsânıñla ver ḥüsn-ı ḥıtâm
Luḫfunu eyler tevessül bu Selâmî-i gedâ

97

- 2 Râziyım her hâliyle vallah zü'l-fazlü'l-'azîm
Böyle ihsân ile 'isyânım hacâletdir baña
- 3 Mübtelâ-yı zenb-i işbât-ı vücûd olmuş iken
Her ne işlersem hużûrunda kabahâtdir baña
- 4 Müjde-i "Lâ taknatû"¹⁸ oldu dil ümîd-vâr
Ġam-ı yemmim "Lâ-yey'esü"¹⁹ bürhân-ı hüccetdir baña
- 5 İsm-i Raḥmân sırrını bildi Selâmî şüphesiz
'Afvîña nisbetle cürmüm belki raḥmetdir baña

3

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Yâ Resûlü'l-İlâkḳ maḥbûb-ı Cenâb-ı Kibriyâ
Ahmed ü Maḥmûd Eba'l-Ķâsım Muḥammed Mustafâ
- 2 Taḥti levlâk üzre tâc-ı fahr-ı erselnâk ile
Hâtem-i ḥatm-i nübüvvet-i mülk-i dîne pâdşâ
- 3 Na't-i pâkiñ zikridir cümle hurufât-ı suver
Remz ile Tâhâ vü Yâsin Kâf ü Şâd ü Kâf Hâ
- 4 Ebruvâniñ medd-i bismi'l-lâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm
Nûn-ı 'ayniñ sünbülün ve'l-Leyl verdiñ ve'd-Duḥâ
- 5 Kaşlarıñ miḥrâb ü vechiñ kıble-i ehl-i niyâz
Mescid-i beytü'l-harâmdır küyuñ ey ḥayru'l-verâ

¹⁸ Zümer Sûresi, 53. ayet "...umut kesmeyin..."

¹⁹ Yûsuf Sûresi, 87. ayet "...umut kesmeyin..."

- 6 Arzû-yı ka'be-i vaşlıñ eden 'aşklarıñ
Merve haqqı ede dâ'im sa'y edip kesb-i Şafâ
- 7 Bu Selâmî derd-mendiñ ed'â-yı 'aşk eder
Yâ Resûlullah anı şâd eyle vaqt-i mûd'â

4

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Kâne fi fevka'l-uqûli isnâ 'aşera burcû'l-'ulâ
İnnehüm kânû yefîdû'l-feyze li'l-ervâhınâ
- 2 Vâhidü minhüm 'ale'l-murtażâ ve ebnâ hümâ
El-Hâsen sümme'l-Hüseyn nûru 'aynî'l-Muştafâ
- 3 Ve'l-'Ali Zeyyine'l-'Abâ ve'l-Bâkıru ve'l-Ca'fer
Hâdiyâ li's-şer'atü'l-İslâmi mişbâhü'l-Hüdâ
- 4 Ve'l-İmâm Kâzım bahrû'l-'ulûmi ve'l-hakem
Ve'l-'Ali Mûsâ Rızâ tâcü'r-ru'üsü'l-aşfiyâ
- 5 Ve'l-Cevâdü ve'n-Nakî ve'l-Hâsan halku'l-Hâsan
Ve'l-veliyyü'l-kâ'imü'l-Mehdî hatmü'l-evliyâ
- 6 Yâ nesîmü's-şubhı silmi min Selâmî bâkiyâ
Fî türâbi'r-ravzati'l-muhtâri ve'l-'Ale'l-'Abâ

5

Nev'-i Diğer Berây-ı Du'a'd-Def'u't-Tâûnü'l-Vebâ
Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Kâne li isnâ 'aşera der'â ilâ sihemü'l-każâ
Hâfîzâ hırzan bi-iznillahi min külli'l-belâ

- 2 Hüm 'alâ İbni 'Ammü'l-Muṣṭafâ zevcü'l-Betül
Ve'l-İ Hasan ṣümme'l-İ Hüscyn ve'l-'Ali Zeyyine'l-'Abâ
- 3 Ve'l-Muḥammed Bâkır ve'l-Ca'fer ve'l-Kâzım
Ve'l-'Ali Mûsâ Rızâ Mustafâ'l-lizâ şâfiyü'l-vebâ
- 4 Ve'l-Cevâd ve'n-Nâkî ve'l-İmâmü'l-'Askerî
Ve'l-İmâmü'l-Müntazır Mehdî misbâhu'l-nedâ
- 5 Salli yâ Rabbi ve sellim fî riyâzi ceddühüm
Efdalü'l-halk ḥabîbü'l-Hakk fahrü'l-enbiyâ
- 6 Nedîm-i Hakk ḥatîb-i minber-i kavseyn-i ev ednâ
İmâm-ı enbiyâ ve kible-i dünyâ ve mâ fihâ
- 7 Mukahḥel ed'acı'l-'ayneyni mâzâ'u'l-başar çeşmiñ
Aña taḥşîş kılmış ru'yet-i didâr-ı nebî Mevlâ
- 8 Cemâliñden alır âyîne-i şems ü kamer-i pertev
Saçın ve'l-Leyli vechiñ âyet-i ve'ş-Şems ve'd-Duḥâhâ
- 9 Muharrer kilik-i kudretle **"Elem neşrah leke sadrak"**²⁰
Diliñdir kenz-i Rabbânî zebânîñ sırr-ı mâ-ûḥâ
- 10 Döşenmiş zîr-i pâye çarḥ-ı köhne büryân oldu
Kudüm-i pâkiñ ile 'arşa verdiñ pâye-i 'ulyâ
- 11 Ararlar yerde gökde âstân-ı devletiñ hâlâ
Alaldan lezzet-i feyz-i hayâtîñ Hızır ile 'Îsâ
- 12 Yetîmiñdir meded geldi Selâmî sâ'il-i müznib
Kapufîdân nehr ü kahr etme aman ey şâh-ı erselnâ

99

⁰ İnşirah Suresi, 1. ayet, "Biz senin gösünü açıp genişletmedik mi?"

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Şah-ı iklîm-i risâletdir Muḥammed Muştafâ
Câ-nişîn-i mülk-i vaḥdetdir Muḥammed Muştafâ
- 2 Aḥmed ü Maḥmûd ü Maḥbûb-ı Cenâb-ı Kibriyâ
Maḥrem-i sırr-ı hüviyyetdir Muḥammed Muştafâ
- 3 Bâb-ı luḫfu sâ'ilîdir evvelîn ü âḫirîn
Mültecâ-yı ehl-i ḫâcetdir Muḥammed Muştafâ
- 4 Zülmet-i küfrü giderdi 'âleme verdi zîyâ
Şems-i tevfiḫ-i hidâyetdir Muḥammed Muştafâ
- 5 Bu Selâmî rû-siyeh bu müznib-i bed-kâr ise
Müncî-i hevl-i kıyâmetdir Muḥammed Muştafâ

100

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Kanda baksam görünen ey dût cemâliñdir baña
Hemdemim sırrâ vü darrâda ḫayâliñdir baña
- 2 Sa'd ü nuḫsu bilmezem bu encüm ü seyyâreden
Zevḫ ü gam-ı dilde cemâliñle celâliñdir baña
- 3 Vaḥdetiñ sırrın ḫuyalden ḡaynın 'ayn etti göñül
Şümme vechullah ile ḫüccet-i maḫâliñdir baña
- 4 Nûr-ı dîdarıñla mess etse benim nâr-ı ḫamu
Nehr-i cennetden gelir âb-ı zülâliñdir baña

- 5 Cennet ü Rıdvân hevâsından Selâmî çekdi dest
İki ‘âlemde heman maṭlab-ı vişâlifîdir baña

8

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 Cenâb-ı Hakkdan gelen şey dil ‘inâyettir saña
Cevâd-ı iḥsânı kamu eltâf ni‘metdir saña
- 2 Her ne deñlü cem‘-i mâle sa‘y edip çekseñ ta‘b
Hep gelen “Nahnü kâsemnâ”²¹ dan o kısmettir saña
- 3 ‘Âkil iseñ câh ile fahr etse câhil ğamıma
Mülk-i dilde ‘ilm ü ‘irfân özge devlettir saña
- 4 Keşret ar iş dünyâya mağrûr olma kim
Şimdi ‘izzet bildiğñ ‘ukbâda zilletdir saña
- 5 Hil‘at-i şâhiye verme hırka-i şad-pâreñi
Ey Selâmî serde segiñi tâc-ı ‘izzettir sana

9

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 Olsa taqđır Hudâ kâr eylemez tedbîr aña
Mümkün olmaz râh-ı ‘aql u fikr ile tağyîr aña
- 2 Mihr-i ikbâl olsa zâhir ebr-i humk olmaz hicâb
Sûd verme şem‘-i rüşd olsa şeb edbîr aña
- 3 Bâb-ı kenz “Fi’s-semâ’i rızkuküm”²² meftûh iken
Nâfi‘ ü dâfi‘ değıldir sa‘y ile taqşîr aña

101

²¹ Zuhuf Sûresi, 32. ayet “...biz tleştirdik...”

²² Zâriyât Sûresi, 22. ayet “....gökte ise rızkınız var...”

- 4 Cevher-i zâtı kimiñ fâsid ola mişl-i raşâş
Şâlih olmaz İbn-i Hayyân etse tarh-ı iksir aña
- 5 Kiñki bilmez ma'ni' ü mu'tî haqqat kimdigin
Bende-i esbâbdır etmez nuḡḡ-ı Haqq te'sîr aña
- 6 Sîne-i düşmen değil sendândan eyler güzer
Vâr iken âh sihr lâzım değil şimşîr aña
- 7 Hâk-i Eyyübî kadar kıldı Selâmîye muḡarr
Maskat-ı re's olmuş iken belde-i İzmir aña

10

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Ey olan da'vâ-yı me'mûn ile Haqqdan cüdâ
Hemçü aḡvâl eden isbât-ı vücûd-ı mâ'adâ
- 2 Nefsini bilen bilir nefsinde ma'dûm olduğun
Haqqı 'ârifseñ nedir bu da'vâ'-i naḡn u enâ
- 3 Ân yeki ḡablü'l-metîn der dest şüd der râh-ı dîn
Ve ân diğer ḡablü'l-mesed ber best çün "Tebbet yedâ"²³
- 4 Mubaşşîrâtdan kanğı şeydir olmaya if'âl-i Haqq
Ya nedir mesmû'-ı ḡayr-ı şavt-ı tesbîḡ-i Hudâ
- 5 Murğ-ı Haqq kûdan su'âl etdim niçin Maşûr-veş
İsm-i Haqqdan mâ'adâ gelmez zebânından şadâ
- 6 Güft bâtul ger bi-ḡayr-ı Haqq merâ ber dâr kuned
ḡayr-ı Haqq çizî nedânem ki kunem bâ ân nedâ

- 7 Eyleyip eden benim derseñ eğer îmâna gel
Mutlakâ Hakkdır der iseñ eyle nefy-i mâsivâ
- 8 “Mâ eşâbü şey’in min nefsike”²⁴ oldu ayna
Anda kul külli min ‘indallâh olupdur rû-nemâ
- 9 Oldu itlâk ile mülhak rütbe-i hürriyete
Ey Selâmî her kim oldu kayd-ı hestîden reâ

11

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

- 1 O yârîñ zülf-i zincîrin çeker rüsvâsıyız cânâ
Perîşân-ı ‘aql ile şâhra gezer sevdâsıyız cânâ
- 2 Muhabbet nârına püryân olup tenvîr-i ‘aşk içre
Kadîmi bağrı yanık ‘âşık-ı şeydâsıyız cânâ
- 3 N’ola hûn-âb-ı çeşm-âmîzeş la‘lin şarâb olsa
O câm-ı gül-femiñ mestâne-i şâhbâsıyız cânâ
- 4 Per-i himmetle tayrân eyler iseñ lâne-i kudse
‘Aceb mi kâf-ı ‘âşkıñ biz dahı ‘ankâsıyız cânâ
- 5 Sezâdır feyz-i lutfundan ederse behre-ver zîrâ
Selâmî-veş o şâhıñ bende-i ednâsıyız cânâ

²⁴Nisâ Sûresi, 79. ayette şöyle geçmektedir “Mâ esâbeke min hasenetin ve minallahi ve mâ esâbeke min eyyietin fe min nefsike” “Sana bir iyilik gelirse Allah’tan, kötülük gelirse kendindedir.”

Hurûfî'l-Bâ

Mef'ûlü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ûlün

1 Câyle gönül mürgüne gülzârını yâ Rabb
Her şubh-ı mesâ yâd ede ezkârını yâ Rabb

2 Ref' ede şeb-i kesriyyeti şems-i ahdıyyet
Her zerrede zâhir görem envârını yâ Rabb

3 Şakş eyle tecellîle ten-i Tûrunu göster
Mûsâ-yı dile halle dîdârını yâ Rabb

4 Deryâ-yı ledînü edip ihşân ü 'atâ kıl
Kalbim şadefindedir esrârını yâ Rabb

5 Lâhût-ı delîl eyle Selâmî-i fakîre
Esmâ vü şifât-ı fi'le aşârını yâ Rabb

103

Fâ'ilatün/ Fâ'ilatün/ Fâ'ilatün/ Fâ'ilün

1 Yâ Resulallah n'ola nûr olsa 'ayn-ı âfitâb
Her seher hâk-i derk-i kehl ile olur kâm-yâb

2 İns ü cân-ı cânın niçin 'aşkıında etmezler fedâ
Bir benânından felekde sine çâkdir mâh-tâb

3 Her benânın mâvidân-ı kevser idi gûyiyâ
Ümmetân-ı teşnegânın nûş ederdi andan âb

4 Hâk-i ravzıñ âsmâna da'vâ-yı fa'zl eylese
Cism-i pâkiñ mes ederken istemez şahid türâb

- 5 Nice medh eyler Selâmî sen şeh-i kevneyn-i kim
Na't-i pâkiñ vaşf eder gökden inen yüz dört kitâb

14

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Yâ İlâhî eyle tavâf kûy-ı maḥbûbuñ naşîb
Çünkü kıldıñ müznib-i mecrûḥua dergâhın tabîb
- 2 'Âlem-i ḥiss dediler kim ḥâkine-i rû-mâl ola
Her ne deñlü olmuş ise 'âlem-i sırda qarîb
- 3 Gül cemâliniñ ḥayâline scher biñ zâr ile
Murg-ı gönüm zîkr edip der yâ ḥabîb yâ ḥabîb
- 4 İḥâb-ı râhat terkin etdim miḥneti kıldım ḳabûl
Âh-ı vâveylâ işim her gece mişl-i 'andelîb
- 5 Sen mu'ayyen ü dest-gîri ol Selâmî 'âciziñ
Baş açık yalıñ ayak düşdü yola tenhâ 'azîb

15

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 'İzzet-i ma'nî dilerseñ zelîli ile irtikâb
Ḥâke rû-mâl olduğundan secde olmuşdur sevâb
- 2 Pertev nûru zemîne olduğu için çehre sâ
Eyledi üç felekde kesb-i rif'at âfitâb
- 3 Bûsegâh olmaksâ maḥlab chl-i ḥâcâta eçer
Zümre-i dervîşîñ ol zîr-i kudûmüne rikâb

104

4 İftihâr etme yakîn oldum diye hâl ehline
'Ayn-ı nûr olmaz mukâbil olsa hürşîde sehâb

5 Küntü kenziñ maḥzeniniñ fethine tevfiķ gerek
Elde miftâh olmasa olmaz Selâmî feth-i bâb

16

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Şunmadın meclisde câm etdin beni cânâ ğarîb
Şâh-ı gülde oldu gûyâ bülbül-i şeydâ ğarîb

2 Ni'met-i vaşlıñla dâ'im muğtenemdir çün 'adüvv
Ben düşem şâhraya şimdi bî-nevâ hayfâ ğarîb

3 Ğurbet elde 'aynıma mihr olsa gelmez zerre-veş
Bu meşeldir olsa da bâ olur a'mâ ğarîb

4 Câm-ı zehrin şundu sâķi-i felek bir reng ile
Dest-i zâhidde gezer şimdi mey-i hamrâ ğarîb

5 Ey Selâmî 'aksine dûr eylesin çarḥ bir zamân
Sâkin ol sen genc-i vaḥdetde tek ü tenhâ ğarîb

17

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Küser kalb-i 'ârife 'irfânın izhârdır sebab
Rıhte-i şâh deruhte nitekim bârdır sebab

2 Halk içinde Hakk diyen Manşûr-veş bir dâr olur
Rif'at-i cehâle bâtıl söz geç eṭvârdır sebab

- 3 Çekenden erbâb-ı'irfânı kemâlidir yine
Perteviñ pâ-mâline hâverde envârdır sebeb
- 4 Yâ dehen beste gerek yâ sîne bir ahen siper
Ta'ne-i seng-i 'adûya keşf-i esrârdır sebeb
- 5 Baħr-i ğamda keştî-i cismi demâdem gezdiren
Neylesin sırda hevâ-yı 'aşkı dildârdır sebeb
- 6 Eyleyip 'azm-i seyâhat etmeğe terk-i vatan
Manşıb-ı ümîd-i vasl-ı dergah-i yârdır sebeb
- 7 Hâkim-i muṭlak-ı Selâmî Hazreti Allah iken
Haḳḳ budur vallah ne yâr ü ne aġyârdır sebeb

105

18

Hurûfû't-Tâ'

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Öyle bir sultân-ı a'zamdır ki fahr-i kâ'inât
Anî için halk olundu bu cemî'-i mümkinât
- 2 Ümmeti vü çâkeridir âsmân üzre melek
Rû-yı arzda nev'-i ins ü cân ü eşcâr ü nebât
- 3 Her nebâtı selsebîl-i cennet idi ğüyyâ
Dest-i pâkinden içerdî teşneler âb-ı hayât
- 4 Bir işâretle felekde mâhî etmişdi dû nîm
Var idi her parmağında nice dolu mu'cizât
- 5 Ey Selâmî hürmetine 'afv eder mevlâ anî
Ümmetiniñ her birinde olsa bî-ḥadd seyyi'ât

124

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Ber heme ma'lûm dânyân-ı pîr-i pervest
Şeyh-i kavm-i vaqt-i hod çün ümmet-i peygamberest
- 2 Her çi h'âhî ez der meftûh-ı feyz-i u be-hâh
Pür güşûde bâr-gâh-ı kibriyâ râ yek derest
- 3 'Ârifî fermûde in bîlî zi rû-yı şefkâtî
Tû ger qadr-i suhan dâni zi-gevher-i bihterest
- 4 Çâre der def'-i h'âtur-ı şoḥbeti pîrest bes
Raḥne ber Ye'cûc-ı besten hâşşa-i İskenderest

106

- 5 Ey Selâmî rû megerdân ez celeyân Hudâ
Puşt-i ber kıble zeden ez büt-peresti bedterest

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Hüzle nâfân olup çağırırım dût dût
Derd ile giryân olup çağırırım dût dût
- 2 'Aşkla rüsvâ garîb etdi beni ol ḥabîb
Vuşlat olunca nasîb çağırırım dût dût
- 3 Cismimi berbâd edip zikrini evrâd edip
Zâr ile feryâd edip çağırırım dût dût
- 4 Dîdede eşkim şerâb sînede bağrım kebâb
Olsa vücûdum ḥarâb çağırırım dût dût

- 5 Oldu Selâmîye kâr her seher âh ile zâr
Ol gele mişl-i hezâr çağırırım dût dût

21

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Sâkî-i bâkî meyin 'arz eyleyip bezm-i elest
Nûş edip geldim cihâna 'âşık-ı hayrân-ı mest
- 2 Nûr-ı şem'-i 'aşkına yanmak için pervâne-veş
Bâl-i himmet eyledi fânûs nâmûsu şikest
- 3 'Arşa-i kalbe muhabbet leşkeri kıldı hücûm
Darbet-i tîğ-i melâmet ceş-i zühdü etdi best

- 4 Eyledi târâc ü yağma kıldı benden eğer
Hâne-i kalbe sunup biñ el ile ol yâr-ı dest
- 5 Kalmadı kendüden özge gayra işbât-ı vücûd
Hamdû lillah ey Selâmî olmuşum Allah-perest

22

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

107

- 1 Sâkî-i bezm-i ezelden oldular rindân-ı mest
Ben de oldum nûş edip ol bâdeden hayrân-ı mest
- 2 Mey-i haqîkat de bir ammâ ihtilaf-ı câm ile
Her biri olmakdadır bir reng ile el'ân mest
- 3 Gerçi bî-câm idi ammâ râh-ı bî-reng-i ezel
Bunda oldu nice keyfiyet ile elvân-ı mest

- 4 Levnü mâ levnü'l-cnâ esrârını izhâr eder
Her ne var a'lâ vü esfel cümle ekvân-ı mest
- 5 Zülf-i Leylâdan eder Mecnûnu gâhî telh-kâm
Ki leb-i Şîrinden olmuş kûhken nâlân-ı mest
- 6 Beyzâ-i kalb-i murâkıb kimi çün murğ-ı şütür
Kimi hây-ı hûyla etmekdedir devrân-ı mest
- 7 Ey Selâmî şevk-i zîkr ile vücûd-ı 'âşıkı
Hemçü pervâne demâdem etmede sûzân-ı mest

Hurûfu's-Sâ'

23

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

- 1 Ey Şâh-ı Rûsül iki cihân olmağa hâdis
Billah zuhûruñdur efendim aña bâ'is
- 2 Hurşîd-i cemâliñle cihân oldu münevver
Mağv oldu şeb-i zulmet şirk ile habâ'is
- 3 Bir nûr-ı ehad-i senge güneş olmadı şânî
Ne tâb getire gün yüzüne mâh ola sâlis
- 4 Vâkıf olamaz 'aql ile Cibrîl de olsa
Esrâr-ı 'ulûmiñe meger kim ola vâris
- 5 Şûzîde olur vaşf-ı şerîfiñle Selâmî
Bûlbül gibi gül na'tıñı oldukça muhaddis

24

Mef'ûlü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ûlün

- 1 Kevn içre eğer ra'd ile ihrâk olsa hâdis
Âhım şereridir benim ol âteşe bâ'is
- 2 Külhan mıdır 'aşk oduna dûzah mı bu sînem
Dürr etmek için oldu vuķûf-ı ehli mubâhis
- 3 Hep hâr-ı belâ miñnet ü derd olmada peydâ
Arz-ı dile zer' etse ferah tuhmini hâris
- 4 Şol rütbe melâmet-zedeyim 'aşkla şimdi
Dîvâneliğim oldu kamu halka havâdis
- 5 Nakl etdi baña ers ile mîrâs-ı muhabbet
Bu demde benim derd ü belâ mülküne vâris
- 6 Şîrîn ile Leylâ ğamını çekmezem ammâ
Mecnûn Ferhâda benem 'aşkda sâlis
- 7 Şahbâ-yı muhabbet ile ser-mest-i elestim
Zâhid değilim mest-i mey-i ümm-i habâ'is
- 8 Bir ders ki bañâ h'âce-i 'aşk verdi Selâmî
Anı ne müfessir okudur ne muhaddis

25

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Câ'iz olmaz bezm-i 'ârifde şer'atden bahş
Münker-i gümrah ile sırr-ı tarikatden bahş

- 2 Bir ma'ânî kim mu'arrâ-yı hürûf ü lafz ola
Nice olur aşhâb-ı kâl ile hakikatden bahs
- 3 Sen tecellî-i cemâl-i yârdan bahs eyleseñ
Zâhid eyler hürî vü gılmân-ı cennetden bahs
- 4 Lâf uran her şîre-hâr 'ârifî ser-i Haydere
Enli rubahın şikemdir kavli hikmetden bahs
- 5 Gerçi mir'ât-i ta'ayyünde nümâyân vech-i yâr
Ey Selâmî olmaz a'mâya o şûretden bahs

109

26

Mef'ûlü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ûlün

- 1 Yâr olmasa da nev lebs eyle her anda hâdis
Hüsnün dahı her dilden olan halka muhaddes
- 2 'Aşıkına biñ sûret ile oldu zuhûru
Üftâde-i vâdî-i gümân olmağa bâ'is
- 3 El-hamru bi-lâ ke's ve'l-ke'sü bi-lâ hamr
Mâ eyyü sivâ şey'ün mâ e't-tayyib habâ'is
- 4 Der âyîne cüz yâr ne-geşt est hüveydâ
Der muhaddis a'yân çe bûd gayr zi-muhaddis
- 5 Mef'ûl ki olur ma'nî-i fâ'il ki bir 'aks
Maḥvî ola nahvi k'ola bu bâbda mübâḥis
- 6 Ferdiyyet ile ya'ni criş vahdet-i zâta
Kibr ü senevî gibi deme sâñî vü sâlis

129

- 7 Rûhundan olup feyzi hakikatde Selâmî
Tevhîdde odur Hazreti şeyh-i ekbere vâris

Hurûfî'l-Cim

27

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Şâh-ı kevneyn eyledikçe kâb-ı kavseyne 'urûc
Şevk ile yer yer çerâgân etdi her kevkeb-i burûc
- 2 Bir qademde Mescid-i 'Aksâyı kıldı cây-gâh
Enbiyâ ervâhı istikbâline etdi hurûc
- 3 Ümmet-i müzniblerin Haqqdan temennî eyledi
Bağr-i rahmetde kamu mahv oldu her hâşâk-ı suc
- 4 Bir habîb-i muhteremdir ki visâl-i îd yine
Olur İsmâ'îl-vesş 'âşîkları kurban kuc
- 5 Ey Selâmî her nebîden şânın a'lâ bilmeyen
Dîde-i cânı 'amâ gûşı eşammdır kalbi tuc

110

28

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Tevekkül eyle Allaha bu gavğa-yı şikemden geç
Kanâ'at kenzini bul derd-i dînâr ü dermeden geç
- 2 Ne mâzî zikrini eyle ne kıl müstaqbeliñ fikrin
Bu demde âdem iseñ dem bu dem derdi bu gamdan geç
- 3 Sülûk ehline besdir fahr ederse fakr-ı fahr ile
Melâmet tâcını bir sırr kılıp bu câm-ı Cemden geç

130

4 Visâl-i bâr ise maṭlab-ı tarîk-i ‘aşka ol sâlik
Ko ‘akl-ı felsefi-i kavı-i aşhâb-ı hikemden geç

5 Selâmî hûş derdim seferândır vatan ile
Ko kıl kâli tahşîl eyle hâli bîş ü kemden geç

29

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/

1 Baña bu günde ğam-küsâr bulunmadı hiç
Enîs ü hemdem olur yâr-ġâr bulunmadı hiç

2 Ne erdi kâle-i vaşına dil ne kıldı ferâġ
Nuġûd-ı cân ile bir kesb ü kâr bulunmadı hiç

3 Bu çâr-sû-yı miñnetde devâ-yı derd edecek
Mezâc-ı ‘aşka şâyân-ı a‘kâr bulunmadı hiç

4 Düşüp bu vâdi-i hicrânda kaldı dil tenhâ
Tarîk-i vuslata bir reh-ġüzâr bulunmadı hiç

5 Ne bildi cürmi nedir dil ne söyledi dildâr
Recâ niyâz edecek i‘tizâr bulunmadı hiç

6 Giyip ‘abayı Selâmî bu bâr-ı miñnet ile
Seyâhat eyleyecek bir diyâr bulunmadı hiç

111

30

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

1 ‘Âşık-ı mest ile etmez ihtilât ayık mizâc
Bâde engûr ile nâ-mümkindir etmek imtizâc

131

- 2 Nakd-i nutkun sūfiyâ şarf etme şâfi dillere
Sevk-i ehl-i dilde fûls-i nâ-sırra olmaz revâc
- 3 Yek dünân için bu dünâna niçin bu dest-i pûs
Ko bu hırş u ârı bîhûde yere ey gözü ac
- 4 Kim ola a'mâ bugün yarındahi a'mâ olur
Hâk-pâyin ehl-i 'aşkın tûtiyâ et gözün ac
- 5 Bâde-i 'aşkile sermest ol Selâmî 'ârif ol
Sîne-i mccrûha olmaz bâdeden gayri 'ilâc

31

Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün

- 1 Ey derd ile efgân eden eş-şabru miftâhü'l-ferec
Yâ hüzn-i dil-i nâlan eden eş-şabru miftâhü'l-ferec
- 2 Vakti gelip bir gün toğar bu leyl-i hablîden püser
Bu zulmet-i gâmlar gider eş-şabru miftâhü'l-ferec
- 3 Ya'kûbunu handân eder Eyyûbuna dermân eder
Sabr et Hüdâ ihsân eder eş-şabru miftâhü'l-ferec
- 4 Düşme gam firâ diye gel ermez yere uzatma el
Müşkillerin hep ola hall eş-şabru miftâhü'l-ferec
- 5 Maksûduñu Rabbü'l-enâm i'tâ eder cümle temâm
Vird-i zebân ile müdâm eş-şabru miftâhü'l-ferec
- 6 Vardır zevâlc bir kemâl bedr olur elbette hilâl
Var mı şabâh olmaz leyl eş-şabru miftâhü'l-ferec

7 Her yüsürüñ ol ‘asrı var her ‘asrıñ iki yüsürü var
Her şeyde Hakkıñ sırrı var es-şabru miftâhü’l-ferec

112

8 Naḥl-i ümîdîñden semer bir gün ele bî-ğam girer
Gün toğmadan neler toğar es-şabru miftâhü’l-ferec

9 Ḥaliñ deyip herkeslere âb-ı ruḥuñ dökme yere
Ḥâcetleriñ ḥaḳḳdan ere eş-şabru miftâhü’l-ferec

10 Olma Selâmî pâ-mâl endûh ile rûz-ı leyâl
Eyle bu nutkı ḥasbihâl es-şabru miftâhü’l-ferec

32

Ḥarfü’l-Hâ’

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1 Seyf-i ‘aşḳ-ı Aḥmedî kim cânına kılsa silâḥ
Şâh-ı merdândır ki ceş-i nefsine bulur necâḥ

2 Ravza-i ‘aden birinin cây eden ‘uşşâkıñıñ
‘Alem-i ğaybdan gelir ğuşuna ḥayy ale’l-felâḥ

3 Ol riyâz-ı gülşeniñ bir bülbülü bîn celîl
Ḥâ girip bâbına cârûp için içmiş cenâḥ

4 Kâtib-i kudret ḥayâl naḳşın eşk-i çeşm ile
Yazdı levḥ-i sine-i ‘uşşâka bâ-ḳavli şaḥâḥ

5 Yâ Selâmî şalli bi’l-‘aşḳ li rûḥi’l-Muştafâ
Küllî vaḳt külli ân bi’l-ğudüvvi bi’l-ervâh

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Sû-yı düstdan bu verir 'uşşâka esdikçe riyâh
Murg-ı kudsîdir peyam yâr için içmiş ervâh
- 2 Bülbül câna gelenden müjdeler ihsân eder
Hâr-ı harhâr firâk-ı yârdan eyler felâh
- 3 Hüdhüd şehr-i siyâh yâ bû-yı veysdir ez-yümn
Etmede enfâs-ı Raḥmân ile cânı inşirâh
- 4 Genc-i ğamda yan yakıl izhâr-ı âh etme sakın
Gör ki şem'-i 'aşkla sûzân olur tâ-be-şabâh

113

- 5 Hâb-ı ğafletden Selâmî cânı bîdâr eyle kim
Sû-yı düstdan bû verir esdikçe 'uşşâka riyâh

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

- 1 Zikriñ cüyüş et baña yâ Rabb mu'ayyen rûh
'Avniñle mekke-i dil ola fetḥ ile fütûh
- 2 Tûfân-ı zenb-i mâ'-i meniden ḥalâş kıl
Etdin cinân ki ğarḥ-ı âbdan necât-ı Nûh
- 3 Çekdirme neş'e-i mey-i ünyâ için ḥımâr
Sâkî-i lâ-yezâlden ihsân kıl şubûh
- 4 Takyîd-i mâsivâ ile hestîden et rechâ
Âzâdelikle bula sîveydâ-yı dil-i vuzûh

- 5 Yâ Rabb Selâmî etdiği da'vâyı benliğe
Cânı göñülden etdi yine tevbe-i naşûh

35

Hurûfî'l-Hâ

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Her mürîdi kim tarîkatde ola münkâd-ı şeyh
Câhid-i vâfi Allah da yâver olur imdâd-ı şeyh
- 2 İlâcet olmaz çile vü seyr-i makâmâta eğer
Cezbe-i Rahmân ile olur ise irşâd-ı şeyh
- 3 Hakkdan eyler istifâde sâlike olur müfeyyiz
Sırr yüzünden 'ayn-ı dâd-ı Hakkdır dâd-ı şeyh
- 4 Nusha-i "Lâ-reybe fihâ"²⁵ dan verip ders-i şuhûd
Etdirir îmân-ı bi'l-gaybi 'ayân üstâd-ı şeyh
- 5 Ey Selâmî söylenen nâm-ı fenây ile bekā
Oldu mi'nâda hemîn i' dâmla îcâd-ı şeyh

36

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Kangı sâlik kim ola ez cân ü dil teslîm-i şeyh
Vâcib olur ba'de' ta'zîm-i Hudâ tekrîm-i şeyh
- 2 Hizmetinde olduñ ise şıdkla beste kemer
Çile-i çil sâlden yekdir nigâh nîm-i şeyh
- 3 Lezzet-i dünyâ ve mâ fihâdan eyler telh-i kâm
Erişirse câna zevk-i cezbe-i tesnîm-i şeyh

114

²⁵ Bakara Sûresi, 1. ayet, "...onda şüphe yoktur..."

- 4 Ehl-i isti'dâd cde hâl ile hall-i müşkilât
Hâşılı bî-güfte-gûdur sâlike tefhîm-i şeyh
- 5 İhtiyâc-ı bahş-i kıl ü kâlden olur halâş
Ey Selâmî her kime olsa eğer ta'lîm-i şeyh

37

Me'ûlü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ülün

- 1 'Âşık olup 'aşk ateşine et dili matbah
Pîriñ nefesinden aña ör zîkr ile menfah
- 2 Mîzân-ı şerî'atle yürü cisr-i sülûku
Celb etmeye tâ kim seni imâre-i dûzah
- 3 İzkâr-ı Burak ile eriş 'aden-i visâle
Her menzili geç Burak gibi fersah u fersah
- 4 Bâl ü peri 'aşk ile kılıp rûhuñu tayrân
Pâ bend-i 'akḳâl olmaya tâ 'âlem-i berzah
- 5 Mir'ât-i cenândan göresiñ yâri Selâmî
Levh-i diline 'aşk-ı Hudâ olsa mersah

38

Hurûfü'd-Dâl

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Kalmışım girdâb-ı nefis içre İlâhî kıl meded
Kıl meded ey pâd-şehler pâd-şâhı kıl meded
- 2 Bir dakîka sâ'atim fevt etmedim 'işyândan
Hep haḫâyile geçirdim sâl ü mâhı kıl meded

3 İfâb-ı gaflet perde çekdi görmedim ‘işyânımı
Kılmadım inşâfla hiçbir gün âhı kıl meded

115

4 ‘Arsa-gâh-ı haşrda kâlâ-yı dest-âvîz cân
Seyyi’âtî defteri rû-yı siyâhı kıl meded

5 Katre olmaz rahmetiñ deryâsına nisbet ile
Kû kâf olsa Selâmîniñ kâhî kıl meded

38

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1 Biz kuluz sen Hâlık ü Yezdânsiñ yâ Rabb meded
Biz günehkâr-ı ‘âşî sen Gufrânsın yâ Rabb meded

2 Pister-i ‘işyânda dil-haste yatır zâr u zebûn
Dertli diller derdine dermânsın yâ Rabb meded

3 Zeb ile nâ-çar kaldım çâre kıl bî-çâreye
‘Âcizâna sâhib-i ihsânsiñ yâ Rabb meded

4 Müjde-i “Lâ taknatû min rahmetillâh”²⁶ eylediñ
Raḥmet-i bî-hadd-i ‘add-i Raḥmânsın yâ Rabb meded

5 Gayri kim ne var ilticâ ede Selâmî derd-mend
Bî-şerîk ü bî-nazîr-i Sübhânsın yâ Rabb meded

39

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1 Ey kelîm lî ma‘allah maḥrem-i sırr-ı chad
Vey nedîm-i bezm-i ḥâsü’l-ḥâş Allahü’ş-şamed

²⁶ Zümer Sûresi, 53. ayet, “Allahın rahmetinden umut kesmeyiniz”

- 2 Şûretâ misl-i beçersin gerçi toğduñ anadan
Fazlıña nisbetle lâkin küfüvvün olmaz bir ehad
- 3 Zâhirâ cismânî lâhutâ ‘urûc etdiñ velî
Her demiñde ma‘nevî mi‘râcına yok had ü ‘ad
- 4 Kible-i vechiñ görüp kavseyn eder da‘im rükû‘
Sidre dîvân-ı şerîfiñde kıyâma çekdi kad
- 5 Vaş-ı pâkiñdir Selâmîye selâmet yâ Resûl
Söylerim haddimce na‘tiñ hâk olunca bu cesed

116

40

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 Behr-i Yûsuf gerçi şüd nisvân-ı Mısır dest berîd
Yâ Resûlallah dü şakķ şüd meh benâmı tû ki did
- 2 Her ki şüd hem-çün Züleyhâ ‘âşikeş güşte ‘alil
Vech-i pâket her ‘ama ki dide şüd ez ehl-i did
- 3 Pertevi ez şems-i rûhâniyyet-i tû bûd ân
Nûr-ı hıllet ki be-cedd-i tû Halilullah resîd
- 4 ‘Arş râ lûâhed ki Hakk rahsûde-i pâyet kunet
Emr-i “Fa‘hlâ‘ na‘leyk”²⁷ ender Tûr-ı Mûsâ mî-şenîd
- 5 İn kader küstâhî’ râ ki Selâmî mî-kuned
Çün be-sıdk-ı dil ber ihsân-ı tû gerde i‘temîd

²⁷ Tâ-hâ Sûresi, 12. ayet, “...ayaklarını çıkar...”

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Ey lisân-ı zıkr ile kâni' olan merd-i mürîd
Kendisin taklîd ile addeyleyen 'asra ferîd
- 2 Eşhedü en lâ ilâhda söyle maḥv et kim özüñ
Tâ kefâ billah ile Hakk ola illâda şehîd
- 3 Nefy ü işbâtda her eşyâ ki vücûdu ki 'adem
Lîk bu âmed şüd oldu sür'atinden nâ-bedîd
- 4 "Külle yevmin hüve fî şe'n"²⁸ ile 'âlem der her an
Etmede hil'-i kühen hem pûşeş-i lebs-i cedîd
- 5 Ey Selâmî açmayınca can gözün olmaz 'ayân
Nahnü akrebüde olan esrâr min hablü'l-verîd

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

(Fâ'ilâtün)

(Fâ'ilün)

- 1 Mürşidiñ mertebesini fehm eder erbâb-ı reşâd
Cevheriñ kadrini sarrâf bilir ne haddâd
- 2 'Ârif ü ehl-i dili zanmı ile bilsin mi
Bilmeyen Rabbisini nefsinı bu cehl-i nihâd
- 3 Câme-i dânişi cak ile cünûn-ı 'aşk ol
Hicdir zâviye-i 'aşkda bu rüşd ü sedâd
- 4 Ğarazıñ Hakk ise ol pîr ü pîr-i kâmil
Olamaz rehberiñ ihyâ mirşâd-ı 'ibâd

²⁸ Rahman Sûresi, 29. ayet, "...her gün O bir iştedir..."

- 5 Ey Selâmî erişir vahdet-i şarfa tahkîk
Kendin itlâk-ı kuyûd ile edenler azâd

43

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Her ki der bâğ-ı tarîkat şüd hezâr-ı Nakşibend
Mîl-i kuhl-i çeşm-i cân-sâz dizhâr-ı Nakşibend
- 2 Nağme-sâz sırr-ı vahdet mî-şevved der her nefis
Gerçi bâşed bî-sadâ u'şâk-ı zâr-ı Nakşibend
- 3 Her kûdâr-ı aḥser ü iklîm-i ma'nî mî-kuned
Ber sereş be-nehend tâc-ı iftiḥâr-ı Nakşibend
- 4 Derd-i bestân-ı ledün bâ-hıẓr güşte hem sebağ
Behr ân h âce bezr-geşt ishâr-ı Nakşibend
- 5 Ey Selâmî tâ bed zinde-şevved hem-çün mesîh
Her ki nev şüd âb-ı feyz ez çeşme-sâr-ı Nakşibend

44

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Olmak isterseñ cihânda sırr-ı bülend
Nakşibend ol Nakşibend ol Nakşibend
- 2 Vâşıl oldu kûy-ı maqşûda olan
Pîr ü minhâc pîr-i ercümend
- 3 Senliğıñ ver Ḥakka sen çık aradan
Sıgmaz ol dergâha merd-i ḥod-pesend

4 İç şarâb-ı ma'rifetden bî-hod ol
Dâhil olmaz bezm-i ünse hûş-mend

118

5 Feyz-i aqdesden erir rûha devâ
Bu Selâmî-veş olursuñ derd-mend

45

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Gevher-i sırr-ı velâyet kâni Şâh-ı Nakşibend
Küntü kenziñ mahzen-i pinhâni Şâh-ı Nakşibend

2 Perde-dâr muharrem halvet-sarây sırr-ı Hakk
Mülk-i 'aşkıñ hân-ı fermân-rânı Şâh-ı Nakşibend

3 Kutb-ı tâc-ı evliyâ vü hâce-i hızz-ı ledün
'Arifânîñ hüccet-i bürhânı Şâh-ı Nakşibend

4 hâkka-i dârû-yı feyzi destine vermiş Hudâ
Haste diller derdiniñ dermânı Şâh-ı Nakşibend

5 Rûh-ı pâkinden Selâmî ile istimdâd-ı feyz
Vaşıl-ı Allah eder insanı Şâh-ı Nakşibend

Bi-hamdillahü'l-mülki'l-'azîzü'l-gaffâr sene yâzdehüm ü dü sad ü hezârda pîrim iki cihânda dest-gîrim Hazreti Hâce Mehmed Bahâ'eddîn Şâh-ı Nakşibend Hazreleriniñ bu hakîr-i bî-mikdâra mezâr-ı pür-enverleri ziyâreti maqder ü hâk-i iksîr-girân mikdârlarına rahsûda müyesser olup muvâcehe-i sa'âdetlerinde 'alâ tarîku't-tazarru' ve'l-inkisâr-ı zebâna gülân-ı güftârdır.

- 1 Mî keşîdem âh-ı hasret ez berây-ı Nakşîbend
Tâ şevem ber hak-ı kabreş çehre sây-ı Nakşîbend
- 2 Ber zemîn-i rahsûde bâzârî-i dil mey güfte mey
Key bûd Yâ Rabb naşîbem dîd cây-ı Nakşîbend
- 3 Zi intizâr-ı vakt vuşlat çeşm-i giryân şüd sefid
Bişter kerde zi men çeşm-i cilâ-yı Nakşîbend
- 4 Hamdullah tûtiyâ-yı dîde-i dil-kerde em
Hâk-i ân cây ki bûsîde est yâ-yı Nakşîbend
- 5 Kıt'a-i ez-cennetü'l-me'vâ Buhârâ şüd ez ân
Kaşr-ı 'irfân şüd makâm-ı cân-fezâ-yı Nakşîbend
- 6 Bî-edeb pâyı mene ber-ravzaeş ey murğ-ı dil
Zer der ü geşte gül-i surh ez hayâ-yı Nakşîbend
- 7 Me-bereset dil-beste râ ez himmeteş dest-i fütûh
Hal kuned her 'uqde râ müşkil-guşâ-yı Nakşîbend
- 8 Maşim-i envâr-ı feyz-i aqdesest ez behr-i ân
Âşiyân-ı kudsiyân-güşte fezâ-yı Nakşîbend
- 9 Pertev-i himmet fikened ez-şems-i rûhâniyyeteş
Ber heme âfâk-ı zed-nûr-ı behâ-yı Nakşîbend
- 10 Hûşc-çîn h'ân ihsâneş şüde mî rev gedâ
Behr ân hîred ü gülân-geşte gedâ-yı Nakşîbend

- 11 Çünkü bâşed evvel-i evâhîr her müntehî
Key haber dâred kesi ez intihâ-yı Nakşibend
- 12 Ber ‘adû-yı nefis nuşret başşedullahi gayyûr
Her ki mî-şüd dâhil-i zîr-i livâ-yı Nakşibend
- 13 Kes ne dîde bâz-geşte zi ıstâneş nâ-ümîd
Her çi mî-cüyend yâbend ez ‘atâ-yı Nakşibend
- 14 Her çi men mî yâstem ez-himmet u yâstem
Tâ ki sa’y ü hidmeti dâstem sezâ-yı Nakşibend
- 15 Hâst hod yâfte Selâmî an temennâyı ki dâşt
Ez der be-hâcib-i hâcet revâ-yı Nakşibend

120

- 16 Ehl-i dilhâ lâl-i şüd ez ‘ac-z-i tû şayfeş heme
Gayr-ı küstâhî ne şüd gerden senâ-yı Nakşibend

47

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 Sırr-ı ehl-i dil begûş-ı cân şifte mî şeved
Bülbülân-ı ez gonca-büy-ı gül girifte mî şeved
- 2 Mîsûz diğêr båd-ı feyz-i ez himmet pür bahâr
Gonca-i nahl-i emel âher şüküft mî şeved
- 3 Dâşten-i ümîd düstî ez u bî bahr-i gîst
Çün zetâb-ı dey-gül yâdâm firifte mî şeved
- 4 Sayd-ı her tûfî-meniş râd-ı âm nebûd hâccti
Rismân-ı eblehî hod girifte mî şeved

- 5 Cille-i gurbet fikend ender dilem hubbü'l-vaṭan
Dürr-i şâdef çün der Selâmî dil nühüfte mî şevêd

45

Ḥarfü'd-Dâd

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Yâ İlâhî nefsi emmârem elinden el-'iyâz
Ḥîle-i vü âmenden etdim ḥâzretine isti'âz
- 2 Vâdî-i hüsrânda kaldım ittibâ' nefsiyle
Reh-nümâ kıl lütfuñu kim cümleye sensin mu'âz
- 3 Kaṭ'-ı zevk şîrzen-i dünyâ edip
Nüş-ı şehd-i 'aşkla dil-i tıfleyn ile iltizâz
- 4 Öyle 'âşî müznibim ki cürmüme nisbet ile
Ḥüsn-i a'mâlim dahı varsa meğer kim ola şâz
- 5 Havl-i maşherden ne ḥavf olur 'uşşât-ı mü'mîne
Afv-ı cûd rahmetiñ olur ise melce'-i mülâz
- 6 Her ne deñlü mücrim olsam eylemem kaṭ'-ı ümîd
Âyet "**Lâ taknatû**"²⁹dan etdim anı ittihâz
- 7 Zülmet-i berzahda eyle nûr-ı tevḥîdiñ refik
Olmaya maḥzûn Selâmî gayrılar oldukça şâz

121

49

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Yâ Resûlallah kapıñ Ḥaqq müznibe kılmış mülâz
Dergehinden gayrı yer yok ehl-i 'işyâna mu'âz

²⁹ Zümer Sûresi, 53. ayet, "...umut kesmeyin..."

- 2 Bu nigâh-ı iltifâtın olmaz ise müznibe
Hâl-i ma'lûmdur efendim el-'iyâzu ve'l-'iyâz
- 3 Zehr-i emmâreyle bir telh-i dimâg-ı müznibim
Ver dimâg-ı câna kıand-ı feyziñ ile iltizâz
- 4 Redd olunmazdır kehiñden sâ'il-i mücrimlerin
Ve'd-Duhâ sırrında "Lâ tenher"³⁰den etdim ittihâz
- 5 Sen mu'ayyen ü dest-gîrsin ko 'âşilerin
Sây-e-i lutfuñ Selâmî eyledi melce'-i melâz

50

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 'Âşık-ı rencûre olmaz yâre vuşlattan leziz
Dîde-i bî-mâra gelmez hûb-ı râhatdan leziz
- 2 Bûse-i lebden elezzdir 'âşıka düşünâm-ı yâr
Telh-i dârû-yı tabîb istimâma şerbetden leziz
- 3 Derd-i 'aşkıdan iştikâ etme şakın ey bu'l-heves
Mübtelâ-yı 'aşka derd-i yârı şihhatden leziz
- 4 Olalı dil dağ-ı hicrânın ile şîrin mezâk
Gelmez oldu hâtır-ı nâ-şâda miñnetden leziz
- 5 Baña bes seyr-i cemâl ü zâhide sirişkim
Oldu zirâ 'âşıka dîdâr-ı ni'metden leziz
- 6 Kısmet oldukça Selâmî hâk-i pîre rûy-mâl
Dîde-i hûn-âb ile yok câna hizmetden leziz

³⁰ Duhâ Sûresi, 10. ayet, "...çıkışma..."

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Bize lutf-ı mecîd oldu bu mevlûd-ı Muḥammeddir
Yine 'uṣṣâka 'ıyd oldu bu mevlûd-ı Muḥammeddir
- 2 Meh-i rûz-ı râbî' şeb-i kâdr-i refî' geldi
'Uṣâta bir şefî' geldi bu mevlûd-ı Muḥammeddir
- 3 Ferişteler bi-izni Rabb nüzûl eyler yere ol şeb
Sunarlar câm-ı vaḥdet hep bu mevlûd-ı Muḥammeddir
- 4 Güşâd olur der-i rahmet nisâr olur der-i vaḥdet
'Ayân olur nice hikmet bu mevlûd-ı Muḥammeddir
- 5 Togup ol şâh-ı erselnâ pür oldu nûrile dünyâ
Kim oldu Lât ile 'Uzzâ bu mevlûd-ı Muḥammeddir
- 6 Sımp bütleri Teresanıñ yıkıldı tâkı kistrânıñ
Ocağı söndü küberânıñ bu mevlûd-ı Muḥammeddir
- 7 Selâmî kabri hâkine riyâz-ı 'ıtr-nâkine
Şalât et rûḥ-ı pâkine bu mevlûd-ı Muḥammeddir

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/Fe'ülün

- 1 Saçıñ ve'l-Leylî vechiñ ve'd-Ḍuhâdır
Cibîniñ kıble-gâh-ı evliyâdır
- 2 Dehânıñ dürc-i dürr-i nûr-ı hikmet
Diliñ gencîne-i vahy-i Hudâdır

- 3 aşıfıdır kâb-ı kavseyn-i ev-ednâ
addiñ sidre kıyâmıñ muntehâdır
- 4 Gözüñdür nâzır-ı nûr-ı tecellî
Teniñ tûr-ı cenâb-ı kibriyâdır
- 5 Selâmî revsiyeh ‘âciz fairiñ
Eli bağlı kapıñda bir gedâdır

123

53

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

- 1 Revân et eşk-i çeşmiñ ey göñül mâh-ı muharremdir
Ciger-i hûn ile âl-i Muştafâya vaqt-i mâtemdir
- 2 Nice mâtem ki râhında nişâr etmek gerek cânı
Ki zîrâ kıurretü’l-‘ayn-ı habîb-i fahr-i ‘âlemdir
- 3 Vücûduñ lâ‘l-i reng olsun zemîn-i Kerbelâ-mânend
Boyansın pîrehen âl kana o dem işte bu demdir
- 4 O dil dil mi ki yanmaz ateşinde âl-i evlâdıñ
O göz çıksın ki dem dökmez bu demde şâd harâmdır
- 5 Selâmî nûş eder dest-i ‘Aliden kâse-i kevşer
Şu ‘aştân kim Hüseyn ile Hasan derd ile pür-gamdır

54

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

- 1 Sevâdan geçdi dil mensûb-ı bâb-ı luft-ı Mevlâdır
Ne dil-pesend ümîd-i luft paşadır ne menlâdır

147

- 2 K̇anâ'at kenzini feth edeli vîrâne-i dilde
Erip e'l-fakr-i fahriye ğınâ mülkünde Dârâdır
- 3 Ğıdâ-hây-ı ni'âmıdır maṭbah-ı naḥnü k̇asemnâdan
Velî ni'met-i bî-minnetullahi Te'âlâdır
- 4 Yedinde hüccet etmişken k̇oluñ rızkı alallâhı
Birbiriyle ḥalkın etdiği bilmem ne da'vâdır
- 5 Serin âsûde etmek isteyen seng-i ḥavâdisden
K̇anâ'at kûşesinde bildiğim cây-ı istiğnâdır
- 6 Selâmî şâh heft iklîme baş eğmez göñül amma
K̇udüm-i ḥâk-i dervişâne rû-mâl eyler ednâdır

55

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Göñül ereni deyip yâ Rabb tecellî-i cemâl ister
Ḥiṭâb-ı müjde-i sevh-i tüzânîden vişâl ister
- 2 Vücûdum ṭavrı şakḳ olsun fenây ile beḳâ bulsun
Hudâyı isteyen mâ ü meni ile muḥâl ister
- 3 Fenâ-yı şarfa ermek bâḥodî-i ḥoduna mümkündür
Ana ḥûm-ḥâne-i 'aşḳdan şarâb-ı lâ-yezâl ister
- 4 Debistân-ı 'arefde almağa ders-i ledünnîden
Ekâbir Ḥızr-meşreb ḥ'âce-i aşḫâb-ı ḥâl ister
- 5 Selâmî vuşlat-ı Ḥakḳ ise maṭlûbuñi ṭarîkatde
Deliliñ nûr-ı 'aşḳ ister ne 'ilm ü ne kemâl ister

124

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Şerâb-ı 'aşkı ey dil dest-i kudretten içenden sor
Olur ser-mest-i bâki cism-i fânîden göçenden sor
- 2 Okursañ muşafı hüsnünde hatt-ı nokta-i hâlin
Sevâd u naqş-ı harfin ma'nâdan seçenden sor
- 3 Revân etmek dilerseñ âb-ı feyz-i şehri Şîrine
Anı Ferhâd-veş 'aşk âteşiyle dâğ açandan sor
- 4 Atıp Hallâc-veş meydân-ı 'aşka penbe-i cismin
O da'vâ-yı ene'l-Hakk olduğun candan geçenden sor
- 5 Selâmî cismini lâ etmeyenler bilmez illâyı
Nesîmî gibi dostu post verip kanlar saçandan sor

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Kulluk et Allaha gel 'âlemde sultânlık budur
Terk-i tecrîd ol 'alâyıkdan Süleymânlık budur
- 2 Ceş-i efkâr-ı sevâ-yı kişver-i dilden çıkar
Mülket-i tende tasarruf ile hâkânlık budur
- 3 Burc-ı dilde yekdir Allah yek deyip şâm u seher
Hile-i düşmenden âgâh ol nıgehânlık budur
- 4 Aldın ise pîr-i kâmilden 'aref dersin eğer
Ehl-i tevâhid arasında işte 'irfânlık budur

- 5 Küntü kenzen sırrın idrâk eyleyip vicdânla
Bâ'is-i hulkiyyetin fehm eyle insânlık budur
- 6 Seyf-i nefy-i lâ ile katl et sırr-ı eniyyeti
Sırr-ı illâdan haberdâr ol müslümânlık budur
- 7 Ey Selâmî şümme vechullâhdan olduñsa habîr
Gayrı görme zâhir ü bâtında nâdânlık budur

58

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Gedâyım şûretâ ma'nide taht-ı 'izz ü câhım vardır
Değişmem tâc-ı hâkâna serimde bir külâhım var
- 2 Bu gülşende gerekmez bülbül-âsâ nâle vü efgân
Dem-â-dem genc-i kalbimden çıkar bir gizli âhım var
- 3 Kamu zerbân olur şehlerdir devlet-me'âbında
Bahâeddîn gibi bâtın ilinde pâdişâhım var
- 4 Sevâd u nakşı evrâkıñ ne lâzım hıfzı ey zâhid
Kitâb-ı levh-i dilde nokta-i nûr-ı siyâhım var
- 5 Selâmî şem'-i 'aşka yandırıp pervâne-veş cismin
Ne hâlinden bilen vardır ne havz bir âh-ı vâhım var

59

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Mağall-i nûr-ı sırr-ı li maallâhi fu'âdımdır
Sivâ-yı Hakk heme karibe nisbet-i ıtrâdımdır

- 2 Makâm-ı kurb-ı lâhûtdan ne gam düşdümse nâsuta
Bu keşretler bu gayretiler ‘ayn-ı ittiḥâdımdır
- 3 Bu tafşîl-i cihânîñ defter-i icmâlidir cismim
Şıfâtımdır şehâdet söylenen her dilde âdımdır
- 4 Bilâ mîsâk-ı âhdim derd ü gam dilde neşâtımdır
Cihânda nâ-murâd olmak benim ‘ayn-ı murâdımdır
- 5 Selâmî ser-fürû etsem ‘acemî emr-i Mevlâya
Kemâl ancak benim ‘abdiyyetimle inḳiyâdımdır

126

60

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 Emr-i Ḥaḳḳı dutmayan âdem şerî‘ atden çıkar
Râh-ı pîre gitmeyen sâlik tarîkatden çıkar
- 2 Fülk-i şer‘ ü bâd-ı himmetle tarîkat baḫrine
Girmeyenler dürr ü mercân-ı ḥaḳîkatden çıkar
- 3 Çâr-bâbı ma‘ridetdir ârife fetḫeylemek
Bulmayan miftâḫ-ı ḡaybı genc-i hikmetden çıkar
- 4 Kible-i ma‘nâda kâim ol sivâdan et vüzû‘
Bilmeyenler kıblesin râh-ı selâmetden çıkar
- 5 Noktanın sırrı Selâmî bâ-i bismi‘l-lâhdadır
Dikkat etsiñ vaḫdetiñ ma‘nâsı keşretten çıkar

151

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Metâ'-ı vaşl-ı dil-dâra ne sîm ü ne zerîm vardır
 abûl eyleser râhında fedâ cân u serîm vardır
- 2 Şeh-i 'iklîm-i 'aşk oldum melâmet taht-gâhımdır
 Belâdan efser-i sırdır dü gamdan leşkerim vardır
- 3 anâ'at mapaımdır zâd-râhım kenz-i lâ-yefnâ
 Benim nanû asemnâdan gelir kismetlerim vardır
- 4 Gedâyım geri şâh-ı dehre 'arz-ı ihtiyâc etmem
 Mahall-i 'ilticâ redd-i gedâ olmaz derim vardır
- 5 Refîkim nûr-ı tevfi u hedâ etdir haıatde
 Reh-i maşûda şer'-i Muştafâdan rehberim vardır
- 6 Selâmî i'tibâr etmem cihânın tâc ü tahtına
 Bihamdillâh Resulullah eşiğinde yerim vardır

127

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Haıat remzini annetme erbâb-ı mecâz añlar
 O râz-ı nûr-ı 'irfân ile yine ehl-i râz añlar
- 2 Nişnân-ı serâyolan zâtı
 Hevâ-yı hûda pervâz eyleyen bir şâh-bâz añlar
- 3 Belâ her hân-kehde zikr eder çok lâ vü âlâyı
 Rûmûz-ı vahdeti sâlikde ammâ atı az anlar

- 4 Şerâb-ı 'aşkla mestim sanıp gafletle her nekbet
Kalender tavrını terk-i şalâta bir cevâz aflar
- 5 Cemâl-i yâri her yüzden görüp baş eğse bir 'ârif
Selâmî her gören kes ânı endine nüyâz aflar

63

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Kelâm-ı ehl-i Hakk der-nehef değil de nedir
Der-i ledüne derûni şadef değil de nedir
- 2 Çıkıp bu kürsî-i câmî'de güfte-gû edenîñ
Ham-ı tehî gibi kalbi mücef değil de nedir
- 3 Kanı verâset-i Ahmed kanı sülûk-ı selef
Zemâne şeyhleri nâ-halef değil de nedir
- 4 Nedir bu da'vâ-yı 'aşk ya nedir şikâyet-i gam
Kazâ sihâmına 'aşık hedef değil de nedir
- 5 Selâmî Şerhî gibi kişver-i ledün şehiniñ
Gulâm-ı kemteri olmak şeref değil de nedir

64

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

- 1 Tâlib-i Hakk olanîñ rehberi pîrân olur
'Aşk rehini bulanıñ gitdiği sübhân olur
- 2 Şerbet-i 'aşkı içer mülk-i dile yol açar
Cümle hicâbı geçer 'aşkla sekrân olur

128

153

- 3 Sekr olur halleri Hakkâ varır yolları
Vecd-i Hudâ halleri cezbe-i Raḥmân olur
- 4 ‘Aşkla hep varını terkeden aġyârını
Gül ede Hakk hârını meskeni büstân olur
- 5 Bûlbül-veş olma zâr-ber ola gül ile hâr
‘Ârife gül-hande nâr-ı cennet-i rıdvân olur
- 6 ‘İlm-i ledünden sebağ okur iseñ bir varağ
Bilene esrâr-ı Hakk her yazı Qur’ân olur
- 7 Hırka-i tâcın koyan dest-i süvedân-ı bûyân
Hâcî Dedeye uyan vâşıl-ı cânân olur
- 8 Şıdqla destîn alan sırrını cânda bulan
Eşkine kul olan ‘âleme sultân olur
- 9 Erme izinden gözü eşkine sür yüzü
Çeşme Selâmî tozu kühl-i sefehân olur

65

Mef’ûlü/Fâ’ilâtü/Mefâ’ilü/Fâ’ilün

- 1 Feyz kim Resûl-i Hażreti Yezdândan gelir
Cândır o câna cânib-i cânândan gelir
- 2 Esdikce bâd-ı luḫf-ı İlâhî bûy-ı Kaş
Ya’kûb câna Yûsuf-ı Ken’ânından gelir
- 3 Emr ola Tûr-ı cisme nazâr Mûsâ-i dile
Nur-ı şafâ tecellî-i sübhândan gelir

- 4 Gûş et nidâ-yı innî enallâh kim hı̇tâb
Vâdî-i tende ol şecer-i cândan gelir
- 5 Benlik hayâlin etme eriş nûr-ı cezbe
Her ne gelirse cezbe-i Raḥmândan gelir
- 6 Kesb eyle hâl-i vahdeti ko kıl-i keşreti
Ḥaḳḳ sırrı ḳalbe ma'nî-i Ḳur'ândan gelir
- 7 Nuḳḳuñ Selâmî 'arife der-i dergeh her biri
Baḥr-i ledün gibi ulu 'ummândan gelir

129

66

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

- 1 Mü'mîn oldur ki Muḥarrem gününe ḥürmet eder
'Uzlet-i ḥalkla mâtem-kede-i ḥalvet eder
- 2 'Âşık-ı Âl-i 'Abâyım diye da'vâ eden er
Bugün erbâb-ı gam u derdile ünsiyet eder
- 3 Sen de 'âşık isen ey dil gamla ağla müdâm
Yerde eşkin dökene gökde melek raḥmet eder
- 4 Kerbelâ vaḳ'asını yâd kılan derd ehli
Giryeye kendisine vâcibe-i zimmet eder
- 5 Dökülen kanı gibi dîdeleriñden kan dök
Saña da ecr-i şehâdet gibi Ḥaḳḳ ḳat ḳat eder
- 6 Yeriñi mâtem ü endûh ile beytü'l-ḥüzn et
Yârın 'uḳbâda yeriñi Ḥazreti Ḥaḳḳ cennet eder

155

- 7 La'net et sen de Selâmî melek ü ins ü peri
Hüseyin İbn-i 'Ali kâtiline la'net eder

67

Mef'ûlü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ülün

- 1 Bilmem bu heves dilde hevâ serde nedendir
Maṭlab-ı dil iken meyl-i dil âhırde nedendir

- 2 Bir noktaya dâ'ir iken 'aceb ḥaṭṭ-ı mezâhir
Bu naḳş şuver-i 'âlem-i mıstarda nedendir

130

- 3 Yekḥaḳḳa-i dârû iken eczâ-yı ḥaḳîḳat
Düşmüş niye her birisi bir derde nedendir

- 4 Hep âyîne-i vahdet iken şûret-i keşret
Ya manzara-i dîdede bu perde nedendir

- 5 Dâl ise eğer kurb-ı Ḥaḳḳa rif'at şuveri
Evc üzre melek nev'-i beşer yerde nedendir

- 6 Bir başıfıa âzâde iken sen de Selâmî
Bilmem bu heves dilde hevâ serde nedendir

68

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Derd-i Ḥaḳdan zihî yek 'âşıḳa merhem mi olur
Ġayr-ı mâtem-kede bir menzil-i ḥarem mi olur

- 2 Kâle-i vaşlına göz kanı ruḥ-ı zerd gerek
'Aşḳ sûḳunda ya dinâr ile dirhem mi olur

156

- 3 Hırka vü tâcla taklîdi bırak ey şûfî
İsmi İbrâhîm olan her biri Edhem mi olur
- 4 Men 'aref sırrını bul sen de 'ârif iseñ
Bilmeyen ma'rifet-i nefsinî âdem mi olur
- 5 Ey Selâmî hele envâr-ı tecellîye mahall
Dil-i 'ârif gibi bir 'arş-ı mu'azzam mı olur

69

Mef'ûlü/Mefâ'ilü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Bî-harf ü dehen ehl-i feşâhat niye derler
Hâliyle sühân-gûy-ı belâgat niye derler
- 2 Pîriñ nefsi midir 'aceb nefh-i
'Aşk âteşine menfah-ı hikmet niye derler
- 3 Mûsâ-yı dile îmân vâdî-i bedende
Ol nahl-i sühân-gûy-ı hüviyyet niye derler
- 4 Baş pareleyip dem çıkara dîde-i sûrah
..... ve pîr-i tarîkat niye derler
- 5 Gel şûr-ı serâfili bırak neydiğın öğren
Cân nefh edici şûr-ı hakîkat niye derler
- 6 Gir tahtına Hâzreti münlâ-yı celâle
Bak salţanat-i nevbet-i şevket niye derler
- 7 Erbâb-ı harabâta demezler de Selâmî
Bir bağı delk-i puhte-i hasret niye derler

131

Mef'ûlü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ûlün

- 1 'Âşık olanın âdeti âh-ı şehirdir
Çeşminden akan derd ile hûn-ı ciğerdir
- 2 Zulmetde ziyâ-güster olan encüm-i eflâk
Her gece çıkan sûziş-i âhın şereridir
- 3 Âfâkı münevver eden ol lem'a-i hâver
Cânında yanan âteş-i 'aşkın eseridir
- 4 Çekdirse felek gam mı kemân-ı siteminden
Erbâb-ı dilin cismi o tîrin siperidir
- 5 Hep zârî olur 'âşkın âzarına bâ'is
Âzürde eden dalı yine kendi peridir
- 6 Kâlâsını 'arz etmede der-câh ile câhil
Pâmâl eden 'ârifleri 'ilm ü hüneridir
- 7 Kesbiñle değildir sühan sende Selâmî
Bu himmet-i pirân ile irş-i pederîdir

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Egnüme kisem eğer Lâhur ile birdir haşır
Ferş-i kemhâyile bir 'âşıklara köhne haşır
- 2 Hiss-i sem'im ta'n-ı düşmen şöyle muhtel etdi ki
Bir gelir hâlâ şarîr-i bâb ü âvâz-ı haşır

132

- 3 Bir şehîñ sevdâ-yı zülfi ‘aqlım etdi târumâr
Şimdi bilmem n’oldığım gül-geşt-i şahrâ vü haşîr
- 4 Şâhidin ‘âdil midir müdde‘â-yı ‘aşkına
Sînede müjgân teberi zülfü boynumda haşîr
- 5 Câlis-i hân-ı kaâ‘ât ol Selâmî hırşî ko
Gönderir Haqq huşk-nân olsun gerek nuhte hasîr

72

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 Câme-i zer –târ ile ‘indimde yeksândır haşîr
Rind-i mest hâba bir der-ferş-i dîbâ vü haşîr
- 2 “İn min şey’in (illâ) yüsebbihû”³¹remzini gûş edeli
Sem‘-i câna bir gelir âvâz-ı tekbîr ü haşîr
- 3 Edeli seyr-i ma‘allahda sefer-ender vağan
Hâcet olmaz oldu geşt-i deşt-i vâdî vü haşîr
- 4 Tâbîfı bu sicn-i tımar-hânede ten perveri
Bu eniyet-bendin etme kerdin-i câna haşîr
- 5 Meşreb-i tab‘îñ Selâmî zevk vermez zâhide
Hûş gelir mi sem‘i- zâga şavt-ı hûhû-yı haşîr

³¹ İsrâ Sûresi, 44. ayet, “...her şey O’nu kötü şeyden arılıyor...”

Merhûm Cennet-mekân Firdevs-âşiyân Sultân Selim Hân Hâzretleriniñ Nefs-i Humâyûnları İçin Şâl-i Keşmiriñ Hâşyesine Nağş u Tahrîr Etmek İçin Şalbâf İltimâs ile Dârü's-salţana Efgan Olan Kâbilde Denilmiştir

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

- 1 İzn-i şâhensâh ile fûr-ı sühândâna kemer
'Arzuğâl ede du'â-gûna feşîhâna kemer
- 2 Sensin ol hüşrev-i sulţân-ı selâţîn-i cihân
Oldu ne tâk-ı felek yoluña bir dâne kemer
- 3 Bîş-i hidmet olamaz bezm-geh-i câm ü Cemşîd
Kıaddin İskender ider görse gedâ ya ne kemer
- 4 Gûş-ı Keşmire erip şayt-ı 'atâ vü keremiñ
İşlenir nâm-ı şehensâh-ı Selim Hâna kemer
- 5 Rişte-i cânın atar dest-geh-i efkâra
Tâ ki maqbûl-i humâyûn ola bir dâne kemer
- 6 Nağş-ı rengîni değıl çehre-i zer-fârında
Huclet-i şermiñle girdi bu elvâna kemer
- 7 Ne kadar olmaz ise hidmet-i pâkine sezâ
Yüz sürüp dehehine geldi haķırâne kemer
- 8 Lâle dâğ ü gül-i ruhsârına eyle şefkat
Tolana hâle gibi sen meh-i tâbâna kemer
- 9 Devlet-i 'ömrüñe etmekte du'â halk-ı cihân
Kâmetin eyleyerek dergah-i Raħmâna kemer

133

- 10 Nice şehzâde-i nîk bahtla tahtında Hudâ
Baş ede 'ömr-i ebed devlete kuşana kemer
- 11 Nuşret ü saltanat ü şevketle cümle cüyûş-ı küffâr
Sarıla gerden-i 'udvânîfîa mârâna kemer
- 12 Kılıcıfîdan geceler cümle cüyûş-ı küffâr
Tîğ-i nudret-i esr olsun ser-i 'udvâne kemer
- 13 Darb-ı qahrîfîla amana gelerek kâmetini
Edeler her biri bâb-ı felek-i 'unvâna kemer
- 14 Kible etsin eşiğîn taşını şâhân-ı cihân
Kâ'im oldukça bu ne çarh-ı ruqû'âta kemer
- 15 Sen de gayret kuşağın eyle Selâmî der-bend
Memerr olsun saña da vuşlat-ı cânâna kemer

134

74

Mef'ûlü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ûlün

- 1 O şâh-ı bî-zevâlim 'âlem-i ma'nâ otâğımdır
Mu'allâ 'arş-ı şadr üzre dil-i 'ârif turâğımdır
- 2 Söyünmez tâ ebed efruhte der zât-ı hüviyyetden
Felekde mihr ü mâh iki ziyâ bahşa çerâğımdır
- 3 Cemâlim bâğınıñ bir meyvesidir gülşen-i cennet
Celâlim lem'asından nâr-ı dûzah bir ocağımdır
- 4 Dilimden ders alır bî-harf ü şavt Cebra'il-i kudsî
Vücûdumsidresinde müntehâ şâh ü budâğımdır

5 Nice 'âlemler olmuş kem şüdde kandil-i 'arşımda
Serâser cümle iklim-i 'âlem bir bucağımdır

6 Selâmî sırr ile Mûsâ-yı isti'dâd olur irşâd
Enallâhdan okur tûr-ı şecer gûyâ dudağımdır

Harfû'z-Zâ'

75

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

1 Biz bende-i evlâd-ı güzîn-i nebevîyiz
Ser-bende-i zer-i silsile-i Muştafavîyiz

2 İhda ederiz müyuna biñ cânımız olsa
Kemter kuluyuz şıdk-ı muhabbetde kavîyiz

3 Kanlar dökeriz ta'ziye-i 'Ali Abâya
Mâtem-zede-i çâkeriyiz Murtafavîyiz

4 Keşf etmeziz ağıâr olana hâlimiz amma
Ser ile ciger hûn ederiz hüznüñ eviyiz

135

6 Şad-pâre olursa tenimiz yine Selâmî
Her pâresi söyler 'ulvîyiz 'ulvîyiz

76

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1 Biz 'allâm-ı Naşibendiz mülk-i fakrîñ hânıyız
Men 'aref sırrına vâkıf 'ârif-i Rabbâniyiz

2 Sâkî-i bezm-i ezelden tâk-engûr olmadan
Bâde-i bî-cam-ı bî-rengiñ bugün mestânıyız

- 3 Âb-1 feyz ile hakikat ravzasından rû-nemâ
Bülbül-i gül-zâr-1 'aşkınñ bir gül-i handânıyız
- 4 Çok çalışdı şûret ehli bilmeğesrârımız
Küntü kenz esrârınıñ biz mahzen-i pinhânıyız
- 5 'Ârife gencîne vü mâr-1 tılsımız zâhide
Sırr-1 Hakkın fethi müşkil kenz-i bî-pâyânıyız
- 6 Lâ-mekâniz lâ-mekân şehrinde olduk câ-nişîn
Mahfiyiz tahte kabâbî kaşrınıñ mihmânıyız
- 7 Bizdedir 'ilm-i İlâhî bizdedir sırr-1 'Ali
Nokta-i vahdet biziz yüz dört kitâbın kânıyız
- 8 Nuçkumuz rûhü'l-kudsdür mürdeler ihyâ eder
Bizdedir 'İsî bin Meryem mürde cismin cânıyız
- 9 Ey Selâmî Hâzreti Veyse'l-Çarn meşreb olup
Ermişiz verd-i Hudâya cezbe-i Rahmânıyız

77

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Biz gedâ-yı Naşşibendiz cümleñiñ sulţânıyız
Şâl-i fakr içre ma'ânî mülkünün hâkânıyız
- 2 Hâzır u gâ'ib bize birdir Üveysî meşrebiz
Tâ Yemenden bu Keşan nefha-i Rahmânıyız
- 3 Olamaz mevc-i havâdis pûşeş baħr-i kadem
Gevher-i yektâ-yı sırr-1 vahdetiñ 'ummânıyız

136

- 4 K̄atremiz nûş eyleyenler buldular hayyü'l-ebed
Zulmet içre Hızr-ı cânî çesme-i hayvânîyız
- 5 Bizde tahkîk oldu ıtlâk-ı ricâlullâh kim
Hâce-gân-ı devlet-i dîn-i Hudâ a'vânîyız
- 6 Etmeden seyr-i merâtib vâsıl-ı maşşud olan
Tâ'irân-ı pür-güşâ-yı cezbe-i Raḥmânîyız
- 7 Gülsitân-ı 'âlem-i dârü'ş-şifâ-yı 'aşkda
Zahm-ı hâr-ı bülbülî merhem-i zen Loḳmânîyız
- 8 Verdiler miftâh-ı bâb-ı kenz-i lâ-yafı bize
Ey Selâmî biz haḳîkat gevheriniñ kânîyız

78

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Refîḳ olmazsa tevfiḳ-i âdeme devlet mu'în olmaz
Kamîş-i sâde hızlan-ı tîrine zerre metîn olmaz
- 2 Bu gec re'y ile halk olmaz musahhar hâtem olsañda
Ḥatt-ı ma'kûs ile her faşş-ı Süleymânı nigîn olmaz
- 3 Zen-i dehrîñ tutulma ḥande-rû-yı zülf ü ḥâline
Er olan dâne-i mekr ile dâmenden emîn olmaz
- 4 'Urûs-ı bî-reh-i mâder gibi şîrîn 'arz eder ammâ
Ḥelâl-zâde mücerred 'aḳd-i ḳalb ile yaḳîn olmaz
- 5 İrâdet verme pîr-i nefse sâlik olma gümrâha
Bu köhne ḥân-gehde merd-i kâmil post-nişîn olmaz

6 Gelir var ise kısmet maṭbah-ı naḥnū ḳasemnâdan
Bilen anı edânî sofrasından rîze-çîn olmaz

137

7 Selâmî zâ'ika vermez kelâmî terş-i ṭab'âna
Bilirsin şan 'at-ı hikmetde sırrıfîa engebîn olmaz

79

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Be's ü câna kalmayan dîvâne dervîşlerdeniz
Şem'-i 'aşḳa per yakan pervâne dervîşlerdeniz

2 Sâḳî-i bâḳî elinden nûş edip 'aşḳ cür'asın
Kendimiz fark etmeyen mestâne dervîşlerdeniz

3 Sînemiz pürdür seḳâhüm Rabbühüm ile
Cür'a-nûşân-ı 'aşḳa mey-hâne dervîşlerdeniz

4 Zikrimiz hû fikrimiz hû nâlemiz hû dembedem
Vâşıl olmuş cezbe-i Raḥmâna dervîşlerdeniz

5 Ey Selâmî faḳr-ı faḥrî mülküne sultân olup
Ser-fürû etmez şeh-i ḥâḳâne dervîşlerdeniz

80

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Nûr-ı Ḥaḳḳdan ḥalk olup bu şâna gelmişlerdeniz
Şun'-ı Ḥaḳḳla şûret-i insâna gelmişlerdeniz

2 Gevher-i kân-ı rumûz-ı 'ilmü'l-esmâ biziz
Ḥâmil-i esrâr olup meydâna gelmişlerdeniz

165

- 3 Nûş-ı câm-ı 'aşk edip bî-vâsıta bezm-i elest
'Âlem-i kâşâne mestâne gelmişlerdeniz
- 4 Hâce-i hıızr-ı ledünnîden ta'allüm etmeğe
Tâlibânız mekteb-i 'irfâna gelmişlerdeniz
- 5 Ey Selâmî 'âlem-i nâ-sûta gelmekden garaz
İntisâb-ı Hâzreti Raĥmâna gelmişlerdeniz

81

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/Fe'ilün
(Fa'lün)

- 1 Künûz-ı sırr-ı müsemmalarız isim değiliz
O zat-ı bî-şifâtız naşla resim değiliz
- 2 Zuhûrumuzla 'ayandır nihân-ı bâtınımız
Havâs-ı hams ile manzûr iseñ cisim değiliz
- 3 Ne deflü bâde-i 'aşk ile mest iseñ eğer
Celîs-i pâ-yi hum hamr olan kısım değiliz
- 4 Libâs-ı faqr iledir iftiĥârımız sûfi
Ridâ-yı tâc ile biz mâ'il- kesem değiliz
- 5 Süyûf-ı bâtınımız dehri pâre pâre kılır
Selâmî cism-i gulâf içre münĥasem değiliz

82

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Bî-mey ü bî-kâse olur nûşumuz
Anın için bî-hûşîdir hûşumuz

138

2 Gayrı ne var görüben işidecek
Hakkı görür Hakk işidir gûşumuz

3 Halk çalışır tãrd-ı sevâ etmeğe
Ol ne dürür bulmağa der gûşumuz

4 Kûbbe olupdur beşeriyet bize
'Âdet-i nâs oldu çûr u pûşumuz

5 Kimse değil kâdir içre tolumuz
'Âlemi medhûş kılar bûşumuz

6 'Aql-ı Felâtuna verir ihtilâl
Cûş u hurûşa gele ser-hûşumuz

7 Söyleme nâdâna Selâmî sözüñ
Tağma 'avâm gûşuna mengûşumuz

83

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Lezzet-i derdi bulan derdine dermân istemez
Şerbet-i 'aşkı içen tedbîr-i Loğmân istemez

139

2 Hırka vü tâcın soyup 'aşk ile 'uryân olsa da
'Âr eder bu libs-i 'âriyetle 'unvân istemez

3 Nûş eder câm-ı habîbî zehr olursa 'âşıkân
Gayrılar teklîf-i kevşer etseler cân istemez

4 Dîdede yâriñ hayâli dilde 'aşkı var iken
Külhan olsa meskeni firdevs-i rıdvân istemez

- 5 Cân verirdi râh-ı ‘aşkında Selâmî derd-mend
Neylesin miñnetde ister cânı cânân istemez

84

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

- 1 Ledün ‘ilminde hatt u hâme vü kul keşir olmaz
Ma‘ânî-i İlâhî nakş ile şûret-pezir olmaz
- 2 Cünûn-ı ‘aşkla itlâk-ı zencîr-i hûrufât ol
Olanlar nîst hâme kayd-ı teklîfe esir olmaz
- 3 Ğaraz-ı Mûsâdır ancak ‘âşîka her tûte bir Tûrdur
Zuhûr etse tecellî-i Hudâ bâlâ vezîr olmaz
- 4 Süveydâ-yı dili tebeyyüz kıl nûr-ı İlâhî ile
Kişi rîş-i sefid ile sakın ey şeyh-i pîr olmaz
- 5 Olurlar sûd-ı mend elbetde her sebz-âb-ı rahmetden
Fügûzât-ı İlâhîde sağır olmaz kebîr olmaz
- 6 Düşüp vâdî-i hayretde kalan ‘uşşâk-ı nâlâna
Muhammed Muştafâ gibi Selâmî dest-gîr olmaz

85

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

- 1 Olanlar nîl-i vahdet meyl-i şervet ile şûc etmez
Süleymân-meşreb ‘ârif halka-i kûrbdan hûrûc etmez
- 2 Ğaraz tard-ı sevâdır hâne-i dilden kişi yohsa
Tecerrüd etse reh-i ‘Îsâ gibi uca ‘ûrûc etmez

- 3 Suvâr-ı esb-i nefis olmak cihâna kârımdandır
Olan şehvâniyân zen-meneş rakîbe sürûc etmez
- 4 Bizi bir 'âleme kıldı resîde seyr-i fillâh kim
Şey ol 'âlemiñ rûze şebe rûzu vülûc etmez
- 5 Celîle dil verip cânda bulanlar rûtbe-i hillet
Zebîlullâh-veş cânın niçin kurbân-ı kûc etmez
- 6 Ğurûb etmez Selâmî nûr-ı mihri evc-i ma'nânıñ
Nücûmu sa'd olur nuhs ile tahvîl-i burûc etmez

86

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Der Hâkka rûşen ehl-i recâya sedd-i bâb olmaz
O degehden ne istid'â olur kim müstecâb olmaz
- 2 Edenler hücçet-i a'mâlini tevhid ile imzâ
Aña lâ-tey'esû hükümünce ta'dîr ü 'ikâb olmaz
- 3 Necât ise garaž dâmân-ı ehl-i beyte dâhil ol
Girende fülk-i Nûha mevcimden ıztırâb olmaz
- 4 Der 'irfân girmez kefe-i mîzân-ı zühhâda
Ma'ârif kâr-gâhında 'ayâr ü ihtisâb olmaz
- 5 Değil baḡs ü cidâl lâyıḡ nuḡûş ehl ile 'uşşâḡa
Debistân-ı ledünde ḡarf ü elfâz ü kitâb olmaz
- 6 Selâmî vuşlat-ı sırr-ı ḡaḡîḡat ise maḡşûduñ
Resûlüñ şer'ine uymak gibi hiç intisâb olmaz

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

- 1 'Âşıkız gerçi ruh-ı Leylîye meftûn değiliz
Olmayız tâlib-i dünyâ hele Mecnûn değiliz
- 2 Zerre gelmez feleğin mihr ü mehi dîdemize
Zer-nişâr olsa nücûm-ı dahî mağbûn değiliz
- 3 Fakr-ı fahrî ile der-servet ü samanlarınız
Müflis giyse tehî-veş dil-i mahzûn değiliz
- 4 Dilimiz 'aşk-ı İlâhiyle ganîdir şûfi
Cife-i devlet-i dünyâ ile memnûn değiliz
- 5 Tanımaz neş'e-i hikmet ile Hakk etdi hamîr
Zâhidiñ bildiği eczâ ile ma'cûn değiliz
- 6 Nuḡkunu 'îsî-şîfat zinde eder mürde dili
Nefes-i pîr ile der şâhib-i efsûn değiliz
- 7 Oldu deryâ-yı lediniye Selâmî gavâş
Ġayriden ahzdır 'ilmde mâdûn değiliz

141

Hurûfî's-Sin

Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün

- 1 Serseri gezme tarîk-i Hakkâ gir ey ebu'l-heves
Rûhuña zikri silâh et nefsin eyle feres
- 2 Hâlvat-ender encümen kıl kalbiñi ağıyardan
Hûş derdimle demâdem ede gör habs-i nefes

- 3 Er seyâhat der vaţanla ka'be-i maqşûduña
Dil şafâ kesb ede sa'y et zikr ile olsa enes
- 4 Nûr-1 şem'-i 'aşka yandır benliğin maıv et tamâm
Cân verir pervâne gör izhâr eder mi şayt-1 ses
- 5 Ey Selâmî ermek isterseñ kemâl-i vuşlata
Bâb-1 mürşidde muqîm ol gayriden ümîdi kes

89

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Gerçi çıkmaz 'ârifîñ cehren dilinden şayt-1 ses
Hâlî olmaz kalbi lâkin zikr-i Haqqdan bir nefes
- 2 Halka-i devrân ne hâcet yâ semâ'-1 hâ-yı hûy
'Ârifîñ tesbîh gelir gûşuna âvâz-1 ceres
- 3 Dâne vü dâm-1 sirişğ ü âh-1 sûz-1 'aşğ ile
Murg-1 esrâr-1 Hudâya sînesin eyler kafes
- 4 Nûr-1 muılağ pertevinden şu'le ver kıl kalbiñi
Zîll-i nâsûta muqayyed olma andan meblî kes
- 5 Ey Selâmî nem deyim var zerrede mihr-i minber
Gör Süleymân ü Sikender olsa da mûr ü mekes

142

90

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

- 1 Eden ümîd-i vefâ dehrden oldu me'yûs
Gör ne oldu taleb-i 'ayş-1 fenâdan tâvûs

- 2 Netdi İskender ü Dârâya dahı netse gerek
Halka bu bire zen-i dehr-i denî vü menhûs
- 3 Kâmile zehr şunar câhile sükker yedirir
'Âşıkîñ taş çevirir başına çarh-ı ma'kûs
- 4 Çok ziyâ küster iqbâl olanıñ âhir kâr
Söndü hep şu'leleri oldu şikeste fânûs
- 5 Ey Selâmî feleğîñ 'ayşına dil-beste olup
Zehrin içdi nice Dârâ vü nice Keykâvûs

Hurûfu'ş-Şın

91

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Sâlike dergâh-ı pîri cennetü'l-me'vâ imiş
Lâle-hadler serv-i kadler her biri Tûbâ imiş
- 2 Merdüm-i bîmâre âb-ı havzı bir kevşer-i şarâb
Çeşm-i nâ-bînâya hâk-i gülşeni tûtiyâ imiş
- 3 Bûlbûlân-ı 'âşıkânı zîkr ü esbîh etmede
Anları şûrîde eden cezbe-i Mevlâ imiş
- 4 Her mes-i nâkış 'ayâr anda zer-i hâliş olur
Lutfla her bir nigâhı 'âşika kimyâ imiş
- 5 Ey Selâmî bir nefesde biñ dili ihyâ eder
Nutkı Hacı Dedeniñ cân-bağş eder 'Îsâ imiş

143

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Nâr-ı hicr-i yâr ile dök gözleriñden kanlı yaş
Yan yakıl büryân gibi zâr-ı derûnuñ etme fâş
- 2 'Aşk sükunda olur der-beste dükkân-ı tabîb
Anda şarf-ı cân-ı ahz-ı derd olur kesb-i ma'âş
- 3 Nîk ü bed ü gec libâs ile melâmet hırkasın
Taş atarlarsa dahı gam yeme her bir bağı taş
- 4 Cây-ı sîm derz gerekdir der vey sürh-i eşk
Yohsa kâlâ-yı diğerle vaşlına etme savaş
- 5 Bu ne sırdır ki Selâmî 'âşık-ı dil-hasteler
Meyyit olmuşlar gezerler ölmeden şâhib-i firâş

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Zâhidâ sübha-i mercân ki şahbâya değış
Zîkr evrâdıyla esmâyı müsemmâya değış
- 2 Nakd-i 'ömrüñ heves-i bûd ü ne-bûda verme
Sûk-ı 'aşk içre yürü varıñı yağmaya değış
- 3 Âb-ı çeşm ile vuzû' et evi imâm-ı 'aşka
Kıla ki vech-i Hakk et câmi'i tenhâya değış
- 4 Hırka vü tâc-ı ridâyı ko melâmet-zede ol
Bu nuqûd-ı edebi kâle-i rüsvâyaya değış

- 5 Miñnetiñ râhat-ı dünyâya Selâmî verme
Bu günüñ zilletini ‘izzet-i ferdâya değiş

94

Harfû’ş-Şad

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün
(Fa’ilün)

- 1 Eyâ habîb-i Hudâ ey nebî hâşü’l-hâş
Saña ğulâm olan oldu iki cihânda ğalâş
- 2 Şırât-ı şer’ine ‘azm eder ğaķıķat ki
Gerek velî muķarreb gerek ‘avâm u ğavâş

144

- 3 Ğarîm-i kûyuña sâlik olan kişiniñ olur
Tarîķi nûr-ı hidâ yâr u rehberi ihlâş
- 4 Şeh ü gedâ heme muhtâcdır şefâ’atife
Hudâsını yemm-i ğufrâna eyledi ğavâş
- 5 Selâmî mî-talebed ez kerem-i şefâ’at tû
‘Uşât râ ne-bûd cüz der tû cây-ı menâş
- 6 Selâmî yüzü kara şefâ’atîñ ister
Ğünâhını girmekden şevâba eyle taķâş

95

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

- 1 Pişvâ olsa eğer ‘uşşâķa her ğâhî hulûş
Ğösterir kûy-ı vişâl-i yâre şehrâhî hulûş
- 2 Eylemez zâyi’ eder maķrûn-ı dergâh-ı mucîb
Atılan her nâveki âh-ı seķer-ğâhı hulûş

- 3 Ka'be-i maşûduna rehber olup vâsıl eder
Vâdî-i hicrânda kalmış nice gümrahı hulûş
- 4 Zâhir-i a'mâliñe mağrûr-ı meftûn olma kim
Âdeme lâzım olan vallâhi billâhi hulûş
- 5 Ey Selâmî yâr-i gam h'ârîden olma nâ-ümîd
Hem-dem eyler saña da bir kalb-i âgâhı hulûş

96

Hurûfî'd-Dâd

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Aşmediñ teşrifidir icâd-ı dünyâdan garaz
Sırrına vuşlatdır anıñ 'azm-i 'ukbâdan garaz
- 2 Kenz-i esrâr-ı ehaddir ten tılsım olmuş aña
Âşıkâ feth tılsımıdır bu esmâdan garaz
- 3 Cism-i pâki bir kâb-ı metn-i Hakk'dır kim anıñ
Şerh-i pâkidir kamu elfâz ü ma'nâdan garaz
- 4 'İlet-i gâ'iyye-i halk-ı cihân olmuş durur
Küne teşrifi için Âdemle Havvâdan garaz
- 5 Her nebî tebşîr için geldi Selâmî 'âleme
Müjde etmekdir anı Mûsâ vü İsâdan garaz

145

97

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Hâliñi bârî Hudâdan gayrı ferde etme 'arz
İsteme muhtâc olan kesden olursa dahı qarz

175

- 2 Dest-i ber-âverde yüzüñ yerde Hudâya et niyâz
Nefy-i ğayr oldu şalavât-âsâ sülûk ehline farz
- 3 Menzil-i rif'atde olsañ mihr-veş eyler üfûl
Zillet ile kendine inzâl eder bârânı 'arz
- 4 Farq-ı farqullâh ile ver her merâtib hakkını
Ferbih çeri ile bir olmaz olan 'aşk ile harz
- 5 Ey Selâmî kıl tevekkül bâb-ı Hakkda ol muķim
'Âlem-i ğaybdan naşibiñ gönderir bisyâr u berz

98

Hurûfu't-Tâ'

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

- 1 Rişte gibi ehl-i dünyâ ile etme irtibât
Çeşm-i 'ârifde deĝil qadr-i cihân simmü'l-hıyât
- 2 Yâ cenân-ı vaşla yâ nîrân-ı hicrana gider
Her gelen ehl-i seferdir aña bu 'âlem-i ribât
- 3 Kâr-bân-ı 'aşkla 'azm-i reh-i maķşûd kıl
Bu misâfir-hâne halkıyla olmaz ihtilât
- 4 Halkıñ enfasıncadır gerçi ki Allâha tarîķ
Şer'i rehber eyle oldur sâlik-i Hakkğa sırât
- 5 Hem-demiñ derd-i Hakk olsun miñnet ü ĝam ü mûnis
'Âşıkıñ dermânı dertdir miñnet ü ĝamdır neşât
- 6 Ey Selâmî çünki tev'em oldu 'asr ile yüsr
Âher-i kürbet-i fecrdir her pes ü kabz inbisât

146

176

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Fi's-semâ'i rızkuküm lehü keşide kıldı hatt
Eylemez va'd ü va'idinde Hudâ hâşâ galat
- 2 Her ne kim dârü'l-kazâda hâme-i kudret-nüvişt
'Âlem-i mağzide nuş u zâ'id olmaz bir nuçat
- 3 "Ceme'a mâlehü"³² naqd-i 'ömrün şarf eden bed-mâyeler
Bilmeyip sud-ı ziyânın sefer-i yed kaldı façat
- 4 Bunda genc-i ma'rifet girmez ise hayfâ ele
Ey vezeg-vâr ister isefi mâla batt-mânend-i batt
- 5 Ey Selâmî muhbir-i şâdıkdan etdim istimâ'
Nefsini vü Rabbiñi bilmek dürür mağşud-ı kaçat

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Şafha-i ruhsârifia Hakk kudret ile yazdı hatt
Yandır bu görünen müjgân ü ebrû zülf ü haç
- 2 Vechiñ üzre okunuyor çârde huruf-ı muhkemât
Hâllerdir câ-be-câ temyîz-i harf için nuçat
- 3 Süre-i nûrdur cemâliñ okudum ihlâs ile
Der isem seb'u'l-mesânî eylemem hâşâ galat
- 4 Çâr-şad şuhufuñ dilerseñ ma'nî-i icmâlini
Min-ledün 'ilmin oku vech-i âdemde façat

² Hümeze Sûresi, 2. ayet, aslı "Ceme'a mâlen ve addedeh" şeklindedir. "Malları toplayarak sayıp durmuşsun."

5 'İlmü'l-esmâr-ı mevzin bilmek istersen eğer
Nuşa-i insân-ı kâmilden ta'allüm eyle kaç

147

6 Sırr-ı Rahmân 'ale'l-'arş-ı üstivâyı fehm eder
Ey Selâmî kim ki beyne'l-hâcibinde gördü hatt

101

Hurûfu'z-Zâ'

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

(Fâ'ilâtün)

(Fâ'lün)

1 Beni yâ Rabb kerem et eyle hatâdan maḥfûz
Nûhu kıldın nitekim baḥr-i belâdan maḥfûz

2 Mûsâ-i rûḥumu kıl nûr-ı tecellîñ ile şâd
Nefs-i Fir'avnını et naḥn ü enâdan maḥfûz

3 Derd-i Eyyûba veren şîḫat-i sâfî sensin
Çeşm-i Ya'kûbu eden ḥüzn-i bekâdan maḥfûz

4 Yûnusı baḥn-ı semekden çıkarıp şâd etdin
Kullarıñ sensin eden renc-i 'inâdan maḥfûz

5 Bu Selâmî ede kavseyn ev-ednâ ḥaḫḫı
Hedef cânını kıl sihem-i kaẓâdan maḥfûz

102

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

1 Ne pend-i vâ'iz-i sâmi' ne ol sen gayriye va'âz
Yemm-i ma'nâda gavâs ol gerekmez lüce-i elfâz

2 Ledünnî mektebinde pîr-i 'aşḫdan mağz-ı Qur'ânı
Ḥaḫḫatde ta'allüm eyleyendir 'âlim ü ḥaffâz

178

3 Gözüm dersiñ bulânıñ perdesinde vech-i elâyı
Fenâ fi'l-Haqqda kıl bu hâb-ı hestîden dili îkâz

4 Müsemmâ gevherin bulmak dilerseñ kân-ı esmâda
Demâdem darb-ı zıkr ile'ola kör nefsiñe gıyâz

5 Seni bir dâne-i hâl ile dâm-ı zülfe bend eyler
Zen-i dehrîñ Selâmî mekrine dikkatle ol lihâz

103

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1 Her eşyâ "Küllî şey'in hâlike"³³ kavlin olup va'âz
Eder takrîrû illâ vechehû sırrını bî-elfâz

148

2 Fenâ-yı min 'aleyhâda "Ve yebkâ vechü Rabbinin"³⁴
Ne bilsin vech-i tefsîrin vücühât okun haffâz

3 Ta'arrüc ise maqşad-ı evc-i tevhîde sebk-rûh ol
Çü sûzân olmaya tâ senliğîñ pâyindi iglâz

4 Nuqûş-ı keşret olmazdı hicâb-ı şâhid-i vahdet
Merâyâ-yı şuverden vech-i yâre olmadıñ lihâz

5 Selâmî ân-be-ân i'dâm ü icâd-ı mezâhir hep
Fenâyile beğâ remzinden eyler sâliki îkâz

104

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1 'Aceb ey dil-siyeh rîş-i sefidiñ yetme mi va'âz
Ederken mû-be-mû nakliñ şahîhin safîa bî-elfâz

³³ Kasas Sûresi, 88. ayet, "...her şey yok olur..."

³⁴ Rahman Sûresi, 27. ayet, "Ve Rabbin kalacaktır."

- 2 Olurmuş intibâh-ı ehl-i gaflet mevt-i şûr ile
Nidâ-yı kâble'l-mûtû ile çeşm-i cânı kıl ikâz
- 3 Nedir bu kâse lebs-i sefre-i dünyâ-yı dûn olmak
Eleysallâhü kâfe'abdühü kavline ol lihâz
- 4 Buyurmuşken Nebî "Eiddâ adüvvüke beyne cem beyk"³⁵
Ne lâyıķ zîd-i 'ömre nefsiñ için olmağa gıyâz
- 5 Selâmî mahv-i fânî ol beķâ billâh ise maṭlab
Saña bâr-girân olmaz vücûduñdan katı iğlâz

105

Hurûfû'l-'Ayn

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Şems-i Aḥmed maşrıķ-ı Hâşimden etdikde ṭulû'
Nûr-ı îmân ṭoldu yer yer şer'le yandı şumû'
- 2 Toğdu şâhü'l-âlemîn ü raḥmetellilâlemîn
Çalınıp kôs-i nübüvvet buldu dehr içre şuyû'
- 3 Ravza-i vaḥdetde nâ-büt bir şecerdir kim anıñ
Enbiyâlar mîvesidir 'âlem-i hejdeh fûrû'
- 4 Müntehâ ḳaddin risâlet gülistânında görüp
Şerm-i hacletden eder tûbâ ḥuzû' ile ḥuşû'
- 5 'Azm-i mescid eylese ol ka'be-i ma'nâ eğer
Her cemâdât eyler idi reh-güzârında rukû'
- 6 'Ayn-ı zemzem olmuş idi her mübârek parmağı
Şîr-i mâder gibi aşhâb içmeğe oldu zürû'

149

- 7 Ârzû-yı rü'yet vechi ile şâm ü seher
Bu Selâmî derd-mendi na'tine eyler şürû'

106

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Meclis-i va'za varıp pendini etme isti'mâ
Dergeh-i menlâya var gûş eyle nâyı kıl simâ'
- 2 Hem-dem-i erbâb-ı 'aşk ol âşinâ-yı ehl-i dil
Zâhid-i sâlûsüñ eyleel-fitneden imtinâ'
- 3 Felek cismiñ ğarka-i deryâ-yı vahdet eyleyip
Eyle câz-ı lâ-yecûz ehline sâhilde vedâ'
- 4 Meşreb-i ehl-i fenâdan lezzet-i âl maḥvet özün
Etme şûfî gibi sen de kendi nefsiñle nizâ'
- 5 Maḥrem etme kimse-i esrâra olsa dâderiñ
Ey Selâmî gel sırrı câvez ü zü'l-isneyn şa'

107

Ḥurûfî'l-Ġayn

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Yüzün 'uşşâka eyler nebî nûr-ı âyetin iblâĝ
Hüve'l-Ḥaḫḫ ve'd-Duḫâ vechiñ dahı ve'l-Leylîdir işdâĝ
- 2 Kaşından sâtır-ı bi's-mi'l-lâh okur her 'ârif billâh
O gözler kim görür Allâh denildi ḫaḫḫın mâzâĝ
- 3 Olan şuhf ü kütüb-i menzil yazardı vaşfını ol
Çü sensin ḫatem-i mürsel seniñle oldu dîn isbâĝ

4 Hayâl-i hüsniñü naqş edeli dil-i levh-i hâtırdâ
Nuqûş-ı ğayriden geçdi aña ne kara ne hod ağ

5 ‘Abîdîndir n’ola âzâd-ı bend-i zülfüñ olmazsa
Selâmî gerdenine eyledi zencîr-i ‘aşkın bâğ

108

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

1 ‘Arşa-i sîncemde kurdu pâdişâh ‘aşk otağ
Nûr-ı vechinden derûn-ı dilde yandırdı çerâğ

2 Leşker-i Tatar-ı gam kıldı gönül mülkün vatan
Yapdılar gûyâ ki târâc ehline başka ocağ

3 Dîde-i hûn-bâr u sûz sîne-i hicrân ile
Lâle-zâr oldu vücûdum dağla mânend-i tağ

4 Hamd lillâh iltifât-ı luğf-ı şâh-ı ‘aşk ile
Şimdi oldu ni‘met-i vaşl ile her dağ üstü bağ

5 Mey-fürûş oldu Selâmî kandedir erbâb-ı ‘aşk
Nûş eden bir cür‘asın eyler dü ‘âlemden ferâğ

109

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

1 Eşk-i hûn-âb ile cismiñ lâle-zâr et hem-çü tağ
Nâr-ı ‘aşk ile yakıp sîneñde aç dağ üzre dağ

2 Hûb-ı rahat terkin eyle gir tarîk-i vuşlata
Yol eri yolda gerekdir haram-ı gam şîr ü şağ

- 3 Şem'-i cismiñ nâr-ı 'aşk-ı yâr ile sûzân edip
'Ayn-ı nur ol tâ vişâl-i şubh olunca çün çerâğ
- 4 Ref' ola cümle izâfât ile mev hûm meni
Erişip itlâka eyle kayd-ı hestîden ferâğ
- 5 İktidâ et ehl-i 'aşka bakma sağ u soluna
Bu mişl olmaz erenlerde Selâmî sol u sağ

151

110

İurûfû'l-Fâ'

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Gelmeden tolmuşdu câmî'-i îmân şaf şaf
Şer'-i mihrâbıña yüz dutmağa merdân şaf şaf
- 2 Yalnız 'âşık-ı üftâdeñ olan teb'amı
Çekdi Veyse'l-Karanî 'aşkına dendan şaf şaf
- 3 Girdiler dinine izhâr-ı nübüvvet edecek
Her cemâdât ü melek cinle insan şaf şaf
- 4 Her gâzâ vakti Hudâ Hazreti Cibrîli ile
Gönderir ceş-i melekden saña a'vân şaf şaf
- 5 Selsebîl oldu benânından akıp âb-ı hayât
Cem' olup içdi kamu ümmet-i 'atşân şaf şaf
- 6 Şeb-i mi'râcda dahı cem' olup ervah-ı rüsül
İktidâ eyleyip ol bağladı ol ân şaf şaf
- 7 İki cânibde mülk-i 'arşa 'urûc eyler iken
Dutdular encümle şem'-i fûrûzân şaf şaf

183

- 8 İç diye kâse ile kevşeri cennetde seniñ
Reh-güzârıñda dutar hûrî vü gılmân şaf şaf
- 9 ‘Aybını ümmetiniñ hürmetiñe gayb etdi
Lücce-i ‘afvımı rahmet-i Rahmân şaf şaf
- 10 Ka‘be-i ravzañı her hâcî-i ‘uşşâk-ı ümem
Sa‘y edip ‘aşkıñla etmede cevlan şaf şaf
- 11 Minhü pazarına çıkmış reh-i ‘aşkıñda seniñ
Cânın İsmâ‘il-veş etmeye kurbân şaf şaf
- 12 Hiç ne mümkün seni vaşf eyleye ‘acz ile kişi
Na‘tifi söyler iken mısra‘-ı Kur‘ân şaf şaf
- 13 Bu Selâmî kuluñu ‘afv ile ihyâ eyle
Hakk huzûrunda durunca ulu dîvân şaf şaf

152

111

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 Her seher verd-i zebânıñ ola ezkâr-ı lañf
Seni tâ mazhar-ı eltâf ede aşâr-ı lañf
- 2 Açıla rûzen-i dil keşf ola zulümât-ı hicâb
Meşriq-i cânda nümâyân ola envâr-ı lañf
- 3 Şûret-i gayriyi ref‘ et dil-i mir‘etiñden
Dide-i bâtına zahir ola dîdâr-ı lañf
- 4 Hiss-i pondârı bırak sil sirişkiñ bañr et
Şadef kalbe tola lü‘lü‘-i escâr-ı lañf

- 5 Ey Selâmî erişir lutf-ı Hudâya ‘âşık
Eylese zikrini tekrâr bi-ğarâr-ı laţif

112

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 Nâzenîn ‘ömrüfîl etme kıl ü kâl ile telef
Hâl taşşîl eylemekdir iki ‘âlemde şeref
- 2 Lücce-i elfâzı ko baħr-i muħit et bātınıñ
Der ma‘nâ-yı ledünniye ola kalbin şadef
- 3 ‘Âşık iseñ başına tâc et melâmet taşını
Zâhidîñ ta‘nı sihâmına vücûduñ kıl hedef
- 4 Derd ü miħnet birbirinden ‘âşıkâ mîrâsdır
Olmada ‘aşk ehli eslâfıñ belâsına ħalef
- 5 Şem‘ olup ‘aşk ile yan bezminde Ĥacı Dedeniñ
Şu‘le-veş nûr ol Selâmî bir ola her şeş taraf

113

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 Ey olan menşûr-ı kerem-nây ile zât-ı şerîf
Aħsen-i takvîmde ħalk etdi çün Rabbü’l-laţif
- 2 Zâtıñı ħurşîd-i ‘âlem-tâb kılmışken Ĥudâ
Perde-i ğıyâm sevâdan eylediñ ħayfâ kesîf
- 3 Ĥâmil-i sırr-ı emânât almağa şâyân iken
Bâr-ı dünya ile zulm ü cehl edip.....naħîf

153

- 4 Derd-i Mevlâ ile eşk-i çeşmi seyl-âb ile kim
Tâ ola dil-hânesi hâşâk-ı hestîden natîf
- 5 Zâd-ı ‘aşk ile Selâmî gir tarîk-i vuşlata
Eyle her bâra tahammül hem-çünîn mûr-ı za‘îf

114

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 K̇albi jengâr-ı gûbâr-ı mâsivâdan eyle şâf
Vech-i dilberden ola tâ perde-i zülf inkişâf
- 2 Mekteb-i ‘aşk içre gir ‘ilmiñ ola Ḣakka’l-yağîn
Aradan ref̄ ola hep şekk ü zünûn-ı iḣtilâf
- 3 Genc-i halvet terkin et keşretde vahdet ede gör
‘Ârife oldur hakîkatde şurût-ı i‘tikâf
- 4 Âb-ı çeşm ile vüzû‘ et tur namaz-ı vuşlata
Etme vechullâhdan kıble-nümâ-veş inhirâf
- 5 Râh-ı Ḣakka gir Selâmî vird edip bu mısra‘ı
Ferec‘allâhümme hemi neccinâ mimmâ nehâf

115

Hurûfû’l-Kâf

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 Ey şeh-i mülk-i risâlet vey habîb-i hâs-ı Ḣakk
Miḣr-i vechiñ gö(r)meğe kanlar saçar her gün şafağ
- 2 Olalı ḣurşîd vechiñ ‘ayb-ı ‘âlemden nihân
Geşt eder ‘aşkıñla günü baş açık yalıñ ayak

- 3 Meh-cemâliñ şevkine seyyâh iken şeb tâ seher
Bir sırr-ı engüşt ki etdi vücûdun iki şakk
- 4 Yazmağa vaşfıñ 'attâr destine almış kalem
Şems-i ezr-i levh üzre tezhîb etmeğe altın varak
- 5 Metn-i hüsnüñ şerhin 'âlem sa'y kılrsa yazmağa
Sıgmaya eflâk-veş kağıd olursa biñ tabak
- 6 Yâ Resûlullah Selâmî âsitânıñ kelpidir
Hân-ı luţfundan ayırmaz çeşmin aşla bir ramak

154

116

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Muḥammed Muştafânıñ hâs-ı yâr-ı gârıdır Şiddik
Enîs ü hem-dem ü hem mûnis ü hem yâridir Şiddik
- 2 Gülistân-ı risâletde cemâli verdine hâlâ
Riyâz-ı ravzasında bülbül-i gülzârıdır Şiddik
- 3 Zuhûr ile ziyâ-ver eyledi iklîm-i îmânı
Velâyet evciniñ bir hâver-i envârıdır Şiddik
- 4 Sarây-ı sırr-ı tevḥîdiñ nedîm ü maḥrem-i râzı
Hafıyyât-ı Hudânıñ vâkıf-ı esrârıdır Şiddik
- 5 Selâmî 'ârif ma'nâ-yı sırr şümme vechullâh
Hudânıñ her nazarda nâzır-ı didârıdır Şiddik

187

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Görünen şun'-ı şıfâtından 'ayândır zât-ı Hakk
'Âlem olmuşdur başîret ehline mir'at-ı Hakk
- 2 Bu cemâl ile celâliñ luğf ü kahrîñ mazharı
Şâhid-i tev'emdir eyler her biri isbât-ı Hakk
- 3 Vağdetin isbât eder ehl-i dile harfâ be-harf
Müşâf-ı 'âlemde her eşyâ bir re'âyât-ı Hakk
- 4 Melekîdir eyler taşarruf çün vücûd ile 'adem
Kendidir nâ-bûd bûd eden bu mevcûdât-ı Hakk

155

- 5 Hâdisâta istinât etme kadîmiñ şun'ını
Kudret-i isbât etdiğîñ eşyâda mahlûkât-ı Hakk
- 6 Zeyd ü 'ömrûh tapma bul kesretde vağdet sırrını
Vağdet Hakkı beyândır cümle maşnû'ât-ı Hakk
- 7 Her şecer tür-ı künedir enallâhi temâm
'Âleme olsa Selâmî ger tecelliyât-ı Hakk

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Kim içerse dest-i mürşidden eğer şahbâ-yı 'aşk
Bildirir râz-ı derûnun gulğul-i minâ-yı 'aşk
- 2 Geçirip kayd-ı sivâdan sâlik-i âzad eder
Bend-i zülfin kayd ederse her kime sevdâ-yı 'aşk

- 3 'Akl ü dâniş fehm ü benîş mi kor ehl-i 'aşk
Nice Eflâtunu Mecnûn eyledi Leylâ-yı 'aşk
- 4 Şem'-i nûrunda yakar pervâne-veş cân ü teni
Bî-sadâ-yı nağmedir feryâd-ı huy-ı hây-ı 'aşk
- 5 'Arşâ-gâh-ı tende eyler nefsi-i deccâlîñ helâk
Şâm-ı kalbe her ne dem etse nüzûl-i Îsâ-yı 'aşk
- 6 Ey Selâmî olamaz mahfî muhabbet sînde
Nâvdân-ı kalbe sığmaz lücce-i deryâ-yı 'aşk

119

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Hüsn ilinde şayd ederse 'âşık-ı şayyâdı 'aşk
Kendi dâm-ı kâkülünden eylemez âzâdı 'aşk
- 2 Şûret-i Leylâda eyler gâh Kaysı serseri
Hande-i Şîrîn ile ki kullanır Ferhâdı 'aşk
- 3 Tâc ü taht ü devletin Edhem gibi târâc eder
Eyler ise feyz-i cûdundan eğer irşâdı 'aşk
- 4 Hâlvetin zindân eder bir câm ile 'âbidleriñ
Gezdirir meyhâneden meyhâneye zühhâdı 'aşk
- 5 Ey Selâmî cevri-i yârinden şikâyet eylemez
Derd-keşlikde olursa her kimiñ üstâdı 'aşk

156

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Gülşen-i 'uşşâk-ı kalbe konsa murğ-ı râz-ı 'aşk
Nağme-sâzî-i ene'l-Hakğdan gelir âvâz-ı 'aşk
- 2 Şayd-ı dâm-ı pençe-i ehl-i mecâz olmažele
Kâf-ı kudsidir hakikat lâne-i şeh-bâz-ı 'aşk
- 3 Hem-ser-i mihr-i cihân olsa 'aceb mi 'âşikân
Çâr tâk-ı evc-i a'lâda olur pervâz-ı 'aşk
- 4 Bâde-nûş-ı bezm-i hâş-ı hem-demi hıız u mesîh
Muhyî-i merde dilândır meşreb-i i'câz-ı 'aşk
- 5 Gel "Nefahtü fihi min rûhi"³⁶den isterseñ haber
Cânla eyle semâ' nider Selâmî sâz-ı 'aşk

Hurûfû'l-Kâf

Mef'ûlü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ûlün

- 1 Ednâ kuluyum fahr-i Resûlü's-sekâleyniñ
Ol nûr-ı ehad-i Aħmed-i ceddü'l-hüsneyniñ
- 2 Cân tıgını 'üryân ederim cism-i ğulâfdan
Kanlar saçarım fâtiħine bedr-ħanîniñ
- 3 Nûş eyler isem şâh-ı hüsni-i 'aşkına zehri
Çekmem elimi yoluna baş gitse Hüseyniñ
- 4 Hûn-âbe-i eşkimle cihân kana boyansın
Giryân olarak derdine ol kurre 'ayniñ

³⁶ Sâd Sûresi, 72. ayet, "Ruhumdan ona üfürdüm."

- 5 Evlâd ile aşhâba selâm eyle Selâmî
Şâd ola dahı rûh-ı şerîfî ebeveynîñ

157

122

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 'Âşıkâ her dem belâ vü derd ü gamdan 'îş gerek
Lokması hûn-ı ciğer-nûş-ı müdâmı nîş gerek
- 2 Küntü kenz esrârın 'ârif dilde peydâ etmeğe
Bir dil-i vîrânede biñ cânla teftîş gerek
- 3 Gir belâ meydânına tûb eyle başıñ Haydar ol
Cân-nisâr etmekte cânâna niçin teşvîş gerek
- 4 Vâdî-i hayretde esb-i 'aşk ile meydân olan
'Âşıkâ nakd-i vişâl-i yâr ile bahşîş gerek
- 5 Ey Selâmî taht-ı dilde şâh-ı ma'nî bulmağa
Nakşibendî zümresinden aña bir dervîş gerek

123

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Olalı ey yâr nâr-ı 'aşkıña yanık seniñ
Oldu dil pervâne-veş envârıña lâyıq seniñ
- 2 Pertev-i şems-i tecellî kalbini pür-nûr eder
Şevk ile her şeb kim olsa zikriñi nâtik seniñ
- 3 Âhîru'l-emr isteyen bû-yı vişâliñ şeme sin
Bülbül-âsâ çekmek ister derdiñi sâbiq seniñ

191

- 4 Bir tabîb-i cûd hâkmetsin ki feyz merhemiñ
Oldu zahm-ı sine-i derd-i dile hâzîk seniñ
- 5 ‘Aşkıla bî-hûş olup düşdü Selâmî hayrete
Bilmez oldu sorsalar şimdi negi ‘âşık seniñ

124

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ülün

- 1 Kulu kurbânyım sultân-ı ‘aşkıñ
Muftî‘i emriyim fermân-ı ‘aşkıñ
- 2 Gıdâ-yı rûhdur erbâb-ı ‘aşka
Hamîri gerçi mumdur nân-ı ‘aşkıñ

158

- 3 Gerekmez şerbet-dârîyi Lokmân
Göñülde derdidir dermân-ı ‘aşkıñ
- 4 Hemân ta‘yîn eder derd ü belâyı
Budur ‘âşıklara ihsân-ı ‘aşkıñ
- 5 Demâdem zâr-ı giryân eylemekdir
Selâmî böyledir erkân-ı ‘aşkıñ

125

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

- 1 Tarîk-i müstakîm üzre nice irşâd-ı nâs etdik
Hatt-ı Hâtem gibi şûretde şekl-i in‘ikâs etdik
- 2 Görüp her şekl-i dervîşi şakın mülhid-i kıyâş etme
Taşavvurda velî biz de seniñ gibi kıyâş etdik

- 3 Bize vermez tezelzül şarşar-ı hutuvâti'ş-şeytânı
Binâ-yı dîne habb-i 'âlden vaz'-ı esâs etdik
- 4 Ma'ânî kişveriniñ hüküm eder sultânıtız amma
Güzâr-ı sîmin dutup şûretde iksâ-yı palâs etdik
- 5 Selâmî dersimiz ne Cevherî ne Ahterîdendir
Kitâb-ı nûr-ı 'ilm-i min ledünden iktibâs etdik

126

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Ey eden şehrah-ı Hakkı kendine tarîk ü teng
İhtilâf-ı mezheb eyle dâ'imâ hayrân ü deng
- 2 Nefs ü şeytân ile kendin şâlis-i sâni edip
Her se fiş u tâ'at için eylemekde şulh u ceng
- 3 Der iken şâlis-i sülüse kande tevcîd Hudâ
Böyle meslekde eder mi mü'min-i kâmil düreng
- 4 Hâlik-i ef'âl bende Hakk iken hâdi muzill
Gayre işbât-ı rubûbiyyet değil mi 'âr u neng
- 5 Kulu seni emr-i dînde cebrî fi'li i'tizâl
Mişli harben görünür kendinde mezheb reng ü reng
- 6 Hilt-ı mezheb mezhebinde olmamış iken revâ
Kendini eyler kıtâr-ı ehl-i buţlana peşeng
- 7 Ey Selâmî şaykal et lâ gayrullâh ile
Tâ gide mir'at-i dilden bu zünûn ü şekk-i jeng

159

Hurûfî'l-I.âm

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

- 1 Kullarıñ hâli saña ma'lûm mu değil
Her biri emriñe biñ cân ile maħkûm mu değil
- 2 Vaħdetiñ sırrını fehm eylemeyen nâdânıñ
Saña tevħîd diye etdiği mevhûm mu değil
- 3 Hâl-i esrâr-ı dili 'âlim ü dâna sensin
Râz-ı pinhân-ı derûn-ı âhire mektûm mu değil
- 4 Herkesiñ maħlabına hâdî vü mu'î sen iken
'Arz-ı hâl eylemek 'âciz kula mezmûm mu değil
- 5 Bûs-ı dâmenle niyâz eyleme zeyd u 'ömrûh
Cebhesinde kişiniñ kısmeti merkûm mu değil
- 6 Ey Selâmî dedi lâ teddü ma'allâhü âleh
Dest açan âhire maħşûduna maħrûm mu değil

Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün

- 1 Ey vücûdu 'âleme rahmet olan şâh-ı rüsül
Olmasañ bulmazdı 'âlem vuşlat-ı Hakkâ sebil
- 2 Baħr-i 'ilmiñden seniñ bir katre 'ilm-i kâ'inât
Nûrunuñ bir zerresinden oldu bu icâd-ı gül
- 3 Bû-yı feyzin bûlbûlüdür enbiyâ vü evliyâ
Sen gülistân-ı risâletsin ki vechiñ anda gül

- 4 Şems-i na'îniñ meh-i nev na'îçek olsa sezâ
Fahr eder 'arş etmekile hâk-i dergâhıñ kabl
- 5 Nûr-ı şems-i zâtıñ olmaz pertevinden nâ-ümîd
Bu Selâmî derd-mendiñ cismi yanıp olsa kül

129

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Bende-i sultân-ı 'aşk ol dergehinde ol zelîl
Sâlikân-ı râh-ı Hâkka nûr-ı 'aşk oldu delîl
- 2 'Ar kıl lebs-i riyâdan halka-i tevhîde gel
Da'vî-i irşâda olmaz tâcla hırka delîl
- 3 Çünkü iskât-ı izâfât iledir tevhîde râh
Olma Cibrîl olsa da dilbeste mânend-i halîl
- 4 Zâhidâ a'mâya sorma sırr-ı vahdet nidiğîn
Destine mir'ati verseñ göremez çeşm-i 'alîl
- 5 Sedd-i nuṭṭ et ey Selâmî en-necât fi's-sükût
Hâl ola bir dilde çıkmaz andan asla kâl ü kîl

130

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Rû-nümâ olsa felekden perde-i leyl-i Celâl
Vardır elbette verâsında anıñ nûr-ı Cemâl
- 2 Yûsufuñdan sen dahı Ya'kûb-veş mehcûr iseñ
Gam yeme bir gün olur bu hicriñ encâmı vişâl

- 3 Ber-ķarâr olmaz kişi meh gibi evc olsa yeri
Böyledir ahvâl-i 'âlem gâh bedr ü geh hilâl
- 4 Sa'dine mesrûr ne hüsüne teessüf eyleme
Hükümün icrâ edemez olmazsa hüküm-i lâ-yezâl
- 5 'Aql ile ko re'y-i teslîmi rızâ-yı kudret
Yoķluğıle buldular varlığı her ehl-i kemâl
- 6 'Ârif ol geç nîk ü bedden gözleme bûd u nebûd
'Âşıkıñ birdir yanında zevķ ü endûh ü melâl
- 7 Mihr-i 'âlem pâydâr olmaz Selâmî kimseye
Bildiğim Bâķî hüvallâh cümlesi zıll-i hayâl

161

131

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

- 1 Tûr-ı tende şecer-i nâţıķa pîrâdır dil
Cân Mûsâsına nûr-ı yed-i beyzâdır dil
- 2 El erişmez harem-i hâş-ı ledünnîdir kim
Genc-i mahfûz yed-i kudret-i Mevlâdır dil
- 3 Ru'yet-i pertev envâr-ı cemâl-i zâta
Safha-i sînde mir'at-i mücellâdır dil
- 4 Kem eder 'âlemi âvîze-i kandilinde
Nûr-ı bahşâ-yı cihân 'arş-ı mu'allâdır dil
- 5 Sefer-i seyrine Cibrîl dahı hempâ olamaz
Ķâf-ı lâhûta konar Ķudsî-i 'anķâdır dil

196

- 6 Çâr-şad şafha mu'allim-gede-i kübrâdır
Nokta-i a'zam olan nur-ı süveydâdır dil
- 7 Ka'be-i bünyâd-ı hâlîl ise Selâmî tende
Dest-i kudretle binâ Ka'be-i ma'nâdır dil

132

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

- 1 Pertev-i zât-ı Hudanî nûr-ı şemsidir göñül
Feyz-bağış-ı âsmân ü 'arş ü kürsîdir göñül
- 2 İsteyen bî-harf ü şavt 'ilm-i ledünnîden sebağ
Nûr-ı hatt-ı kudretiñ bî-nağış-ı pürsîdir göñül
- 3 Mantıku't-Tayrî bilip serde Süleymânım diyen
Remzin 'Aттâr añlamaz bir murğ-ı qudsîdir göñül
- 4 Küllü sekhâm Rabbühüm meyhânesinden nûş eden
Râh-ı bezm-i vahdetiñ bî-reng-i ke'sîdir göñül
- 5 Ey Selâmî derd ile cism karnda âh eden
Nûr-ı vech-i Muştafânîñ sanki veysîdir göñül.

162

133

Hurûfü'l-Mim

Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün

- 1 Veşrah lenâ şudûrûnâ yâ hâliku'l-'arşü'l-'azîm
Yessir lenâ 'umûrunâ yâ vâhidü'l-ferdü'l-quadîm
- 2 Kârem heme sehv ü hatâ gûşum eşamm çeşmim 'ama
Ene zalemnâ nefsinâ ente'l-'afv ente'l-kerîm

- 3 Şems-i hidâyetile zıyâ ile dili Bârî Hudâ
Ehl-i tarîkü'l-Muştafâ heze sırât-ı müstakîm
- 4 'Avniñ bize kıl dest-gîr-i nefis 'askeri etdi esîr
İf'â lenâ cürm-i kebîr kad hâlinâ ente'l-kalîm
- 5 Her emr-i nefsi işledik sehv ü hatâlar işledik
Yercû Selâmî rahmetike ve erham lenâ ente'r-rahîm

134

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Ey vücûdu nûr-ı mağz-ı mihr-i envâr-ı kadîm
Vey cemâli muşhaf âyet-i Qur'ân-ı Kerîm
- 2 Nûn 'aynın ve'l-kalem kaşîñ şaçîñ ve'l-Leyldir
Ve'-Duhâ ve'ş-Şems vechiñ zülf ve ağzîñ hâ vü mim
- 3 Nokta-i hâliñ yüzüñde bâ-i bi'smi'l-lâhdır
Sîn-i dendânîñ kilid-i genc-i Rahmânü'r-Rahîm
- 4 Şâh-ı iklim-i risâletsin cihân fermân berg
Mühdârîñdir Süleymân bir 'aşâdârîñ kelîm
- 5 Eylemiş ise Mesih ihyâ-yı emvât-ı beşer
'Âlem-i hejdeh senifle oldu ihyâ ey hakîm
- 6 Ravza-i pâkiñ maqâm-ı hâşşî Maḥmûddur 'ayân
Kim Medîne şehridir 'uşşâka cennetü'n-naîm
- 7 Hâk-i ravzañ tûtiyâ-yı kuhl-i mâzâgü'l-başar
İktihâlinden bulur Allâha râh-ı müstakîm

163

- 8 Yâ Resûlullâh kapıda bu Selâmî derd-mend
Hân-ı luţfuñ sâ'ili bir kemter ü ednâ yetîm

135

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Baña ihsân eder dil-hâh mı seccândan istersem
Hudâ mu'tî iken lâyıķ değil sultândan istersem
- 2 Biḥamdi'llâh münevverdir dilim mihr-i Muḥammedle
Ziyâ-ver kılmasın nuru meh-i tâbândan istersem
- 3 Sekâhüm Rabbühüm saḥbâsın içdim dest-i mürşidden
Dirîğ etsin şarâbın sâķî-i devrândan istersem
- 4 Beni zındıķ ü mülhiddir diye zemmeylemiş zâhid
Şefâ'at etmesin ferdâ ben ol nâdândan istersem
- 5 Selâmî kısmetim "Nahnü kasemnâ"³⁷dan verir Mevlâ
Baña nân vermesin nâmerd olan dû-nândan istersem

136

Müfte'ilün/Müfte'ilün/Mefâ'ilün/Müfte'ilün

- 1 Yatma gönül Ḥaḳdan utan vaķt-i seḫer kum kum kum
Aç gözünü hâbdan uyan vaķt-i seḫer kum kum kum
- 2 Kârîñ ola zühd ü şalâḫ uçmağa oldu cenâh
Uyuma şeb tâ be sabâḫ vaķt-i seḫer kum kum kum
- 3 Sükker ola cümle semek zâil ola dilde ğamîñ
Zıkr-i Hudâ diye femîñ vaķt-i seḫer kum kum kum

Zuhruf Sûresi, 32.ayet "...biz tleştirdik..."

4 Bâd-ı nesîm seheri getire dostdan haberi
Koklamağa verd-i teri vaqt-i seher kum kum kum

164

5 Dinle Selâmî sözünü tâ göresin dost yüzünü
Zikr ile aç cân gözünü vaqt-i seher kum kum kum

137

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Bahr-i envâr-ı Hudâda halk olan derdâneyim
Öyle derim ki libâsım ne sadefdir ya neyim

2 Bu kemâlât ile olsam n'ola mescûd-ı melek
Gelmedi gelmez mişâlim 'âleme bir dâneyim

3 Nûr-ı zât ile tecellî kıldı ol zâtıma
Sır yüzünden âşinâ vü şûretâ bigâneyim

4 'Âleme mülk içre giydim çâr 'unşûr câmesin
Câmi'-i âfâk ü enfûs bir 'aceb kâşâneyim

5 Hâne-i kalbim Hudâ humhâne-i 'aşk eyledi
Câmına cân-ı şarf eden 'âşıklara meyhâneyim

6 Levh-i sînem kıldı şâfi naqş-ı ağ ü karadan
Harfden 'ârî ledünnî 'ilmine der-sühâneyim

7 Ey Selâmî rehberim nûr-ı ehad Ahmed iken
Âşinâ-yı Hazreti Mevlâ değil de ya neyim

- 1 Bilmedim 'aşk ile nâlân olduğum mudur suçum
Zikr-i Mevlâ ile giryân olduğum mudur suçum
- 2 Pür Ya'kûb pervâne-veş şem'-i cemâle rûz ü şeb
Nâr-ı 'aşk-ı Hakkda sûzân olduğum mudur suçum
- 3 Darb-ı tevhid ile da'im sîneler çâk eyleyip
Tâlib-i didâr-ı Sübhân olduğum mudur suçum
- 4 Pîr-i kâminden ledün 'ilmin ta'allüm eyleyip
Mahrem-i esrâr-ı Yezdân olduğum mudur suçum

165

- 5 Dergeh-i pîre Selâmî kul olaldan hâliyâ
Kişver-i 'aşk içre sultân olduğum mudur suçum

- 1 Key bûd yâ Rabb be-ehl-i derd-i hem-râzî kunem
Der hevâyet bâ-per-i tevfiq-i pervâzî kunem
- 2 Her kesî der na't-ı 'akleş bâzî-i hordend lîk
Men çü ferzâne reveş bâ 'aşk-ı şehbâzî kunem
- 3 Zühre râ raqş âverd der bezm-gâh-ı 'işretim
Ez sirişkem tâ rû ez zârî-i dil-sâzî kunem
- 4 Şâh-ı istignâ-sipâhım hûşe çîn hân-ı 'aşk
Rabbi zidnî mî-zenem ez cûd-ı Hakk ezî kunem

5 Mülketü'l-faqr fahrî râ bi-mâ câyî dehî
Pâd-şâh-ı heft-kişver râ diğer nâzî kunem

6 Ey Selâmî men çü murg-ı lâne-sâz-ı kudsiyem
Der hevâ-yı 'aşk hâlâ şayd-ı şebâzî kunem

140

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Yâ Rabb ân der be-nümâ ki ne-bûd der bânem
Ki be-der dû-ğam vaşl-ı tû der u der mânem

2 Leşker-i eşk-i bezîr-i 'ilm-i âh-ı hodem
Mey-keşem her dem ü ber tâk mülk-i be-nişânem

3 Her demi seyr ü sefer mî kunem ender vaţanem
Der nihâlem çü ber bâğ-ı behişt-i mî-mânem

4 Her ki ez kayd-ı cihet-rest heme câ didârest
Çün resm-i Ka'be bûd kable heme erkânem

5 Evvelen leşker-i eşk bûd 'adem âhîr çün h'âhed bûd
Der meyâne çî vücûd-ı dârem ez ân hayrânem

166

6 Pîr-i men çün zi sirişkem zi hodî dâd-ı vuzû
Ey Selâmî çî bûd kurb-i nevâfil-i h'ânem

141

Hurûfî'n-Nûn

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Ey nübüvvet tahtınıñ sulţânı fahrî'l-mürselîn
Şânına vârid Hudâdan rahmetellil-'âlemîn

202

- 2 'Âlem-i hejdeh hezâra oldu fermânıñ revân
Asitânıñ bendesidir evvelîn ü âhirîn
- 3 Hâk-i na'lîniñe rû-mâl olalı ta'zîm ile
Yâd olur şân-ı 'azîm ile dahı 'arş-ı berîn
- 4 Hizmet-i vahy ile oldukça müşerref kûyuña
Müftehirdir bûs-ı pâyiñ ile Cibrîl-i emîn
- 5 İlticâ-yı lütfuñ eyler bu Selâmî derd-mend
'Afv edip cürmün kabûl et yâ şefî'u'-l müznibîn

142

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Hâkîki yâri bul ey dil mecâzî yâri neylersin
Seni mehcûr-ı dîdâr eyleyen ağıyârı neylersin
- 2 Libâs-ı zerğ ile tâvus-edâ zühhâda yâr olma
Behişt-i vaşl-ı dostdan dûr eden her mârı neylersin
- 3 Devâm-ı zîkr ile sa'y et eriş esrâr-ı Mevlâya
Gayyâr u şîreden hâşıl olan esrârı neylersin
- 4 Göñül pervânesin yandır bu şem'-i nûr-ı tevîde
Hezâr-âsâ bu hây u hûyla gülzârı neylersin
- 5 Selâmî maḩbah-ı tende dilerseñ 'aşk-ı münlâyı
Simâ' ile muḩabbet âteşîn her bârî neylersin

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Şikâyet etme halka çektiği endûh miñnetden
Çıkar bir vakt olur bârân-ı rahmet ebr-i rahmetden
- 2 Gam-ı zulmet geçer tahvîl-i envâr-ı sürûr eyler
Gelir bir gün toğar mihr-i ümîdiñ ye's-i zulmetden
- 3 Fenâ gülzâra mâ'il olma dervîş-i âher-endîş ol
Sanâ 'ibret yeter ihrâc-ı fâvus şahn-ı cennetden
- 4 Te'essüf eyleme mehcûr iseñ de yârdan şabr et
Erişdi Yûsufuñ vaşlına Ya'kûb fırt-ı hasretten
- 5 Selâmî 'azz ü zelline cihânıñ dil-firîb olma
Gedâ-yı şâh eder ki şâhı eyler nez'-i devletten

167

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

- 1 Bülbül gibi ey h'âce gülîstân okudursun
Bir cüz'-i veyde gül nüshâ-i 'irfân okudursun
- 2 Cânıñ gibi hıfz eyle meded gamzelerinden
Her dem atılan sînede cânân oku dursun
- 3 Sen meh gibi var seyr-i menâzil kıl 'ûlâda
Ko 'âzilsîñ sîreti her ân okudursun
- 4 Gitdiñ yetişir zâhid-i sâlûs şoyunca
Dut meslek-i pîrimi ey cân oku dursun

- 5 Bî-feyz-i ‘abeş da‘vâ-i irşâdı Selâmî
Bî-ḥ̣ önce niçin ḥ̣ân ki miḥmân okudursun

145

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

- 1 Ne gördüñ şûfiyâ tekrâr-ı zıkr-i lâ vü illâdan
Verir her zerrelere ma‘nâ ḥ̣aber-i tevḥîd-i Mevlâdan
- 2 Olaldan kûh-ı dil-i Tûr tecellî ḥ̣âne-i vahdet
Gelir ernî şadâsı ân dâ‘im cân-ı Mûsâdan
- 3 “Nefahtü fihi min rûhî”³⁸ den aldım ders-i ihyâyı
Bana gelsin eden baḥs-i ḥ̣ayât-ı Hıẓr u ‘Îsâdan
- 4 Meşâhidken bu a‘yân-ı mezâhirde ḥ̣aḳâyık hep
Ne ḥ̣âşıl kul sûfistâyî-i nâdân-ı a‘mâdan
- 5 Gelir kat kat Selâmî cânâ zevḳ-i lezzet-i gayri
Tenâvül eyledikçe sefre-i “Naḥnü ḳasemnâ”³⁹

168

146

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

- 1 Bilirseñ sırr-ı tevḥîdi değil senden diyen ben ben
Ne ‘aynımdır ne gayrımdır müdâm benden diyen ben ben
- 2 Vücûduñ gülşeninde bakma şâh u yâr u evrâḳa
Meğer vâr ise bûlbûldür bu gülşenden diyen ben ben
- 3 Bu nuḳḳ-ı cevher-i fenâdan ne ḥ̣od şavt-ı ğarazdan bil
“Nefahtü fihi min rûhî”⁴⁰ dürür tenden diyen ben ben

³⁸ Sâd Sûresi, 72. ayet, “Ruhumdan ona üfürdüm.”

4 Hâdîş-i men ‘aref dersiñ olan hıẓr-ı ledünnîden
Bu metn-i nüsha-i tende bilir kandan diyen ben ben

5 Ene’l-Ĥakḫ çağırıp Manşûr-veş feryâd ederseñ de
Selâmî vardırır elbette bir senden diyen ben ben

147

Hurûfî’l-Vâv

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

1 Şeherde ‘âşık-ı şâdıkların efgânı hû yâ hû
Hezâr-âsâ demâdem ‘aşkla nâlânı hû yâ hû

2 Firâḫ u hicr ile mecrûh dil-i ‘âşık-ı giryânın
Derûn-ı sînede her derdiniñ dermânı hû yâ hû

3 Ya’kûb pervâne-veş cismiñ bu nûr-ı şem’-i tevḫîde
Nisâr-ı cân eden ‘âşıkların cânânı hû yâ hû

4 Hâbîbî ‘âşıkânın zıkr ü fikri cümle müştâkın
Gönül gencinde maḥfi ‘ârifin ‘irfânı hû yâ hû

5 Olur maḫşûduna rehber komaz vâdî-i ḫayretde
Selâmî vâşılullâh eder insânı hû yâ hû

169

148

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

1 Ezelden câm-ı ‘aşḫ ile olan mest hû yâ hû
Bugün bâzâr-ı ‘aşḫ içre eder ef’ân hû yâ hû

2 Edenler şîr-i feyzi mâder mâzâğdan ḫâheş
Olurlar mehd-i tende derd ile nâlân hû yâ hû

¹⁹ Zuhuf Sûresi, 32.ayet “...biz üleşirdik...”

- 3 Bulanlar Ka'be-i mâ'nâyı beyt-i kalbi mürşidde
Ederler hacc-ı ekber etmeğe cevân hû yâ hû
- 4 Erip esrâr-ı lâ-mağşûd illâ hûya 'ârifler
Geçip bu lâ vü illâdan eder her ân hû yâ hû
- 5 Selâmî cümle eşyâda gören hû sırrını sâ'ir
Bu mir'at-i ta'ayyünde olur hayrân hû yâ hû

149

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Fe'ûlün

- 1 Niyâz ü zâr ile dildâra karşı
Varıp 'arz ile cânı yâra karşı
- 2 Açıp bâl ü peri pervâne-veş
Müheyyâ kıl vücûduñ nâra karşı
- 3 Hayâl vardır ruhsâr ile yârîñ
Mişâl-i bülbül ol gülzâra karşı
- 4 Erir bûyu vişâlınden nesîmî
Esince her seher ezhâra karşı
- 5 Selâmî vaşlına ermek dilerseñ
Sema' et Hâzreti hünkâra karşı

Hurûfî'l-Hâ'

150

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Beni şeydâ eden rûy-ı gülüñdür yâ Resûlullâh
Baña hem-hâl ü hem-derd bülbülüñdür yâ Resûlullâh

2 Perîşân eyleyip âvâre eden bâğ-ı ‘aşk içre
Hezârân-ı ‘âşıkî bir sünbülüñdür yâ Resûlullâh

170

3 Kâmer vechiñ görenler îd ederler iki ‘âlemde
Şeb kadar olan ancak kâkülüñdür yâ Resûlullâh

4 Sekâhüm Rabbühüm hamrından ihsân olan ‘uşşâka
Zülâl-i kevser-i câm-ı mülkdür yâ Resûlullâh

5 Cemâliñ âyet-i Kûr’ân kaşîfidir bâ’-i bi’smi’l-lâh
O bâya nokta-i hâl-i fülfulüñdür yâ Resûlullâh

6 Selâmî derdemendiñdir deriñ dârü’l-emân etmiş
Eşiğîñde eli bağı koluñ da yâ Resûlullâh

151

Mefâ’îlün/Mefâ’îlün/Mefâ’îlün/Mefâ’îlün

1 Seniñ zıllıñ verir nûr âfitâba yâ Resûlullâh
Anıñçün düşmeditürâba yâ Resûlullâh

2 Teniñ cennet kaddiñ Tûbâ benânıñ selsebilü’l-Hakk
İçerdi kevser-âsâ her şahâbe yâ Resûlullâh

3 Kalem eşcâr olup deryâ medâd olsa semâ varak
Yazılmaz mu’ciziñ gelmez hesâba yâ Resûlullâh

4 Sen ol maşşûd-ı ma’nâsın ki kavî-i mişliküm remzi
Düşürdü ‘âlemi harf-i hicâba yâ Resûlullâh

5 Haç-ı kudretle yazmışdı Hudâ teşrîfiñi evvel
Semâdan her nüzûl eden kitâba yâ Resûlullâh

208

- 6 Selâmî kâle-i 'ömrün yitirdi h'âb-1 gafletde
Anı afv et revâ görme 'itâbe yâ Resûlullâh

152

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Vişâl-i kûyuña 'aşk rehberdir Yâ Resûlullâh
Hużûra tuhfe cân ile sermdir yâ Resûlullâh
- 2 Yoluñda hâk-i zillet maħmelimdir âh otağımdır
Kanâ'at zâder-i âh sükkerimdir yâ Resûlullâh
- 3 Târîk-i ka'be-i vaşlıñda her biriñ muğaylânıñ
Hezâr-1 câna gül-berg-i terimdir yâ Resûlullâh

171

- 4 Ğubâr-1 hâk-i pâyiñ kühl-i nûr-1 çeşm-i cânımdır
Meh-i nev sürme-dân-1 zîverimdir yâ Resûlullâh
- 5 Ümîd-i vaşl ile dili kan yutarsa h'ân-1 eşkimden
Bu 'atş-1 hicre âb-1 kevserimdir yâ Resûlullâh
- 6 Çözülmez kerden cânımda bend-i halka-i 'aşkıñ
Kapıñda bağı zencir-i zerimdir yâ Resûlullâh
- 7 Selâmî münibi nûr-1 şefâ'atle münevver kıl
Yüzü karam mufaşşal defterimdir yâ Resûlullâh

153

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Dil-i pür-teşnemi kandır şarâba yâ Resûlullâh
Firâk-1 'atşla döndüm kebâba yâ Resûlullâh

- 2 Dil-i nâ-şâdım âbâd et yed-i mi'mâr-ı lutfuñla
Teveccüh eyledi âhir harâbe yâ Resûlullâh
- 3 Şeb-i zulmetde kaldım nûr-ı 'aşkın reh-nümâ ile
Revân olamder-i devlet-me'âba yâ Resûlullâh
- 4 Felekde mihr ü mâha iftihâr etsem sezâ el-Hakk
Eşiğîñde yüzüm sürsem türâba yâ Resûlullâh
- 5 Selâmî kapıña geldi meded mahrûm gönderme
Ne defli müsteçak ise 'akâbe yâ Resûlullâh

154

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Hakkâ her an işiñ seyr ü seferdir yâ Resûlullâh
Sülûkuñdan melek de bî-haberdir yâ Resûlullâh
- 2 Buna tâk-ı felek tezyîn olunmuş nûr-ı encümle
Seninçün şâh-reh-i rûşen mümerrdir yâ Resûlullâh
- 3 Kıyâmıñda turup ta'zîm ederler Sidre vü Tûbâ
Yolunda kâb-ı kavseyn bir kemerdir yâ Resûlullâh
- 4 Künûz sırrını isrâda mahfî eylemiş Bârî
Erişmek sırrıña 'acz-i beşerdir yâ Resûlullâh
- 5 Ziyâ'-i mihr ile tenvîr eden âfâkı ser-tâ-ser
Cemâliñ pertevinden bir eşerdir yâ Resûlullâh
- 6 Dü nîm oldu benânında görüp esrâr-ı tevîdî
Saña işhâd Hakk gökde kamerdir yâ Resûlullâh

172

- 7 Demâdem intizâr-ı rü'yet-i dîdâr eden câna
Ğubârıñ kühl-i mâzâğu'l-başardır yâ Resûlullâh
- 8 Şu'â'-ı nûr-ı 'aşkıñ kûy-ı vaşla rehber olmazsa
Bu vâdîde işim râh-ı hatırdır yâ Resûlullâh
- 9 Tehî dest ile şey'ullâha gelmiş bâb-ı luţfuñda
Selâmî rû-siyeh bir derbederdir yâ Resûlullâh

155

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Ümîd-i vaşlıña dil mübtelâdır yâ Resûlullâh
İşi leyl ü nehâr râh-ı fezâdır yâ Resûlullâh
- 2 Yerin hâr-ı belâ kılmış firâkıñ bülbül cânı
Ne yapsın çâresiz bir bî-nevâdır yâ Resûlullâh
- 3 Müyesser olsa rû-mâl-i ğubâr-ı hâk-i dergâhıñ
O demde tuhf-e-i cânım fedâdır yâ Resûlullâh
- 4 Ciğer kanın kebâb ü eşk-i çeşmin zâd-ı râh et
Reh-i 'aşkıñda kârı püşt-pâdır yâ Resûlullâh
- 5 Cemâliñ nûruna müstağrak eyle dîde-i cânı
Düşüp ğurbetde kalmış bir 'amâdır yâ Resûlullâh
- 6 Selâmî pâymâl olmuş yatar hâk-i mezelletde
Elin âl-i luţfuña muhtâc gedâdır yâ Resûlullâh

173

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Riyâz-ı ravzafia bir'andelîbim yâ Resûlullâh
'Aceb zâr bî-şekîbim yâ Resûlullâh
- 2 Şu'a'-ı nûr-ı 'aşkıñ olmaz ise köyüñe reh-yâb
'Amâyım reh-rû vâdî-i şîbem yâ Resûlullâh
- 3 Dü 'âlemde efendimsin velî maḥbûb cânımsın
Meded kıl bend-i iğlâl-i rakîbim yâ Resûlullâh
- 4 Dirîğâ kâle-i 'ömri değışdim sû'-i a'mâle
Bu pâzâr-ı cihânda dil-firîbim yâ Resûlullâh
- 5 Ne deñli rû-siyeh bir bî-'amelsem dahı reddetme
Selâmîyim kapıfıda bir ğarîbim yâ Resûlullâh

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Vücûdum âteş-i 'aşkıñla yandır yâ Resûlullâh
Çerâğ-ı kalbi şevk ile uyandır yâ Resûlullâh
- 2 Şırât-ı cism-i nâsûtdan geçen firdevs-i lâhûta
Saña zâhirde bâtında uyandır yâ Resûlullâh
- 3 Ḥayâlât-ı cihânı vâhime ile vâkı'a sandı
Anı bu ḥâbı gafletden uyandır yâ Resûlullâh
- 4 Vücûd-ı zıll-ı mevḥûmun seniñ nûruñda maḥv etsin
Ezell cânın bûyândır yâ Resûlullâh

- 5 Yeter bu bizim kesretde yatıp mest-i gurûr oldu
Mey-i kâse-i vahdetle kandır yâ Resûlullâh
- 6 Selâmî şeyh fırkâde ciğer-i sahtin kebâb etdi
Revân olan gözünden şimdi kandır yâ Resûlullâh

174

158

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Ma'iyet sırrı çün günen 'ayândır yâ Resûlullâh
Velî gözsüzlere nisbet nihândır yâ Resûlullâh
- 2 Niçin mir'at-i dilde bu hayâl-i râ'î vü mer'î
Bu tesbîh-i ta'addüd hep yamandır yâ Resûlullâh
- 3 Bu esmâ vü şîfat âsârıdır kim düşmüşüz kayda
Bizi sen reng-i itlâka boyandır yâ Resûlullâh
- 4 Meğer müşkât-ı nûruñdan o dil kim rûşen olmuşdur
Bilen esrâr-ı tevhîdi o cândır yâ Resûlullâh
- 5 Sana tab'iyet ü bî'at itâ'at Hâkka râci'dir
Remiyyet sırrı da bunu beyândır yâ Resûlullâh
- 6 Selâmî men re'enî dersin aldı bir kâmilden
Bu 'ilmiñ gayri hep zann ü gümândır yâ Resûlullâh

159

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Ne şüd heşyâ râ bûd mest elestî yâ Resûlullâh
Ezân-ı mâ'il dilem bir mey-peresti yâ Resûlullâh

213

- 2 Ezân-ı destî merâ yek cür‘a ihsân kün ki der âher
Resîde bâşedetez dest-be-desti yâ Resûlullâh
- 3 Bedest hüd bede bî-vâsiť ez-kevşer-i feyzat
Meğer dâñ-ı serseri ez-dest-be-destî yâ Resûlullâh
- 4 Velî bîrûñ şüd er had huzûret cürm ü günâhı
Ne şüd haddir şerî‘at-i vaķt-i mesti yâ Resûlullâh
- 5 Çünññ bî-hod kün ez bâde-i humhâne-i nîsti
Ki cân ü dil rehed ez kayd-ı hesti yâ Resûlullâh
- 6 Selâmî dil-şikesti mî-keşd ez dözvuşlat
Der âher rüst şüd kârâr-ı şikesti yâ Resûlullâh

175

160

Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün

- 1 Baña meftûh kıl bâbü’s-Selâmî yâ Resûlullâh
Değişmem ravzaña dârü’s-Selâmî yâ Resûlullâh
- 2 ‘Aceb mi pîr ü ger ü beyân kurb-ı Hakk olsam
Getirdikçe şalvet ile Selâmî yâ Resûlullâh
- 3 Ümîd-i cennet-i vaşlıñla düşdüm vâdî-i ‘aşka
Refîķ ü yâr kıl ismü’s-Selâmî yâ Resûlullâh
- 4 Hitâb-ı üdhulûya lâyıķ olan mü’minññ eyle
İşitdir şem‘ime Hakkdan Selâmî yâ Resûlullâh
- 5 Yine mehcûr-ı dîdâr olalı hayli zaman oldu
Ümîd-i iltifât eyler Selâmî yâ Resûlullâh

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 O dem ki eylediñ vaz'-ı kadem 'arş-ı berîn üzre
Bilindi ferşden tâ 'arşa fazlıñ mürselîn üzre
- 2 Sen ol nûr-ı hüviyyetsin ki toğdun burc-ı lâhûtdan
N'ola düşmezse sâyiñ yâ Resûlullâh zemîn üzre
- 3 Nice mahkûm fermânı olurdu cümle 'âlem
Süleymân etmese tahrîr nâmıñ ger niğîn üzre
- 4 Şehâb-ı mağfiretdir cism-i bî-zıllıñ bi-iznillâh
Eder gark-âb-ı rahmet düşse sâyiñ müznibîn üzre
- 5 Ne gam var sâye-i lutfuñda tâb-ı mihr-i mahşerden
Selâmî 'âsî-i rûsiyeh kemter kemîn üzre

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Edenler sem-i bû-yı mûy-ı hâl-i 'anberîn üzre
Dediler dûd-ı 'anberdir azâr-ı âteşîn üzre
- 2 Nişân-ı vakfe-i zer hâldir âyât-ı hüsnünde
Değildir nokta zâ'id hâs-ı Kur'ân-ı mübîn üzre
- 3 Kâr-ı çeşme-i kevşer-i lebiñde mû-yı nev-hayrı
Leb-i cûda sebzdir yâ mekesdir engebîn üzre
- 4 Ye şems-i rûyuna pûşide bir ebr-i siyeh zülfü
Ye hıfz-ı hüsnüne mâr-ı muţalsamdır defîn üzre

5 Ciğerden tîr-i ğamzeñ eksik etme ey kemân ebrû
O sîr-i eşk ile rûyîde bir şâhdır zemîn üzre

6 Şafak-ı gün etmesin mi çarhı eşk-i çeşm-i hûnbârın
Gelen seniñ havâdiş hep Selâmî-i hazin üzre

163

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

1 Sihri derd ile her kim diye Sübhânallah
Cûd-ı lûfundan ederdir dîne dermân Allâh

2 **“Fe‘zkurullâhe kıyâmen ve ku‘ûden”⁴¹** dedi Hakk
Kalk otur ‘aşk-ı muhabbetle de her ân Allâh

3 Nûr-ı zikr ile münevver ola mir’at-i diliñ
Göstere saña nice ma‘nî-i pinhân Allâh

4 Men ‘aref dersin oku mekteb-i ‘irfân içre
N’olduğun bildire kim dersine insân Allâh

5 Katre-i cismi Selâmî ko bahâr-ı cem‘a
Der fark-ı pes-i cem‘i ede ihsân Allâh

164

Mef‘ûlü/Mefâ‘ilü/ Mefâ‘ilü/Fe‘ûlün

1 Bildiğün unut sâlik iseñ pîre uyunca
İzhâr-ı ‘ulûm eyleme esrârı duyunca

2 ‘Aşk meclisine şıdk ile olduñsa cemâ‘at
Kur‘ân dahı okunmaz imâmı okuyunca

⁴¹ Nisa Sûresi, 103. ayet, “...ayakta ve otururken Allah’ı zikrediniz.”

3 Meyyit gibi ğısâle irâdeñ ile nefsiñ
Teslîm ede gör şirk-i hâfiyyâtı yuyunca

177

4 Pervâne gibi her gece yan âteş-i ‘aşka
Bülbül gibi gülşende bütün halk uyuyunca

5 Hâşâk-i sevâ zâil olur hâne-i dilden
‘Aşk âteşini zîkr ile kalbiñe koyunca

6 Tıfl-ı dili var mâ-der-mâ-zâğa erişdir
Kandır anı tâ feyz-i Hudâ ile toyunca

7 Ğafletde yatıp zâr ile ağlatma Selâmî
Tahrîk ediver vecd ile mehdin uyuyunca

165

Mef‘ûlü/Mefâ‘ilü/ Mefâ‘ilü/Fe‘ûlün

1 Bâr-ı ğamı çek derd ile kaddiñ bükülünce
Sen ağla cihân halkı bakıp saña gülünce

2 Güller açılır ağla sen ey bülbül-i şeydâ
Ten gülşenine katre-i eşkiñ tökülünce

3 Bîhûde varıp geşt ü güzâr eyleme dehri
Şıdk ile ara istediğîñ sen de bulunca

4 Bir Hızra eriş kim içesin âb-ı hayâtı
İskender-veş gezme tehî sen de olunca

5 Mürşid..... bekle Selâmî gece gündüz
Dil-i mahzeni esrâr-ı İlâhî ile to lunca

217

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Göñül mağbûn-ı dehr olma o bakmaz pîr-i gencine
Gelince vaqt-i mev'ûduñ gözetmez bir
- 2 Hıred-mend ol gözet sûd-ı ziyânıñ sevğ-i dehr içre
Nuğûd-ı 'ömri şarf etme şaşın iksir gencîne
- 3 Tabîb-i dehrden ümîd-i dârû-yı vafâ etme
Semy-i şîrînine değmez dahı tedbîr-i zencîne
- 4 Bu keşret 'âleminde çekmeyenler bâr-ı ağyârı
Muqaddem tekye-i vahdetde yapıdı pîr-i gencîne

178

- 5 Selâmî kâmilîñ dut pendini mengûş-ı gûş eyle
Ne sen bir kimseden incin ne senden bir incine

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

- 1 Mevlevîyim dökerim eşk-i teri döne döne
Çün felek şu'lelene dil kameri döne döne
- 2 Ni'met-i vaşlı yine âh ola mı diye naşîb
Çün sen döne döne
- 3 Bezm-i hâşında anıñ ben dahı pervâne gibi
Şem'-i 'aşka bakarım bâl ü peri döne döne
- 4 Erişir sû-yı Yemenden nefsi-i Raḥmânı
Getirir peyk-i nesîm-i seḥri döne döne

- 5 Nisbetim Hazreti Minellâya Selâmî olalı
Alırım sırr-ı Hudâdan haberi döne döne

168

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Dilimdegam cânâ firâvân oldu gitdikce
Yine hicriñle seyl-i eşkim 'ummân oldu gitdikce
- 2 Olup sevdâ-yı zülfüñden hevâ-yı âhla hem-râh
Şabâ-veş deşt-i ümîde şitâbân oldu gitdikce
- 3 Ne erdi kûy-ı maşûda ne 'aşkıñdan kesel geldi
Tükenmez bir reh-i düşvâra pûyân oldu gitdikce
- 4 Düşürdü zâhidi mâ'emeni vâdî-i hicrâna
O sırr-ı geşte ba'd-i kûy-ı cânân oldu gitdikce
- 5 Hudâya Hızr-ı tevfiķiñ Selâmîye olup rehber
Sülûk-ı ma'rifet-i cezbeñle âsân oldu gitdikce

179

169

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Hakk için düşmez riyâ ehli şalavât u rûzeye
Çün ki zer vermez bî-riyâ deryûzeye
- 2 Ehl-i taklîde bulunmaz sevķ-i taķķiķde bahâ
Her kebût-ı seng çıkmaz kıymet-i pîrûzeye
- 3 Zâhidiñ gelmez halâvet kalbine tâ'ât eyle
Çandile lezzet gelir miharbüzeye

4 Nâ'il-i feyz olamaz dil kim ola levs-i sevâ
Yana mümkün vaz'-ı zemzem bâde konmuş kûzeye

5 Bâtinîñ pâk et Selâmî zâhire olma karîb
Pâyîñi gusl etmeyince mesh olunmaz mûzeye

170

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Maḥv kıl ḥâşâk-ı cismiñ nâr-ı 'aşka ḥarḳ ile
Zâ'il olma zulmet-i hestî ziyâ-yı berḳ ile

2 Sâhil-i kesretde kalma câme-i şekden soyun
Gevher-i tevḥîdi bul 'ummân-ı 'aşka ile

3 Bu nümâyiş ḥalka naḳş bu riyâ iken 'aceb
Zâhide bilmem ne ḥâşıl bu riyâ vü zerḳ ile

4 Ehl-i 'irfâna riyâzet kendüden perhîzdir
Ḥârik 'âde olur âdât-ı ḥalkı ḥarḳ ile

5 Kâb-ı ḳavseyn bu durur mi'râc-ı ma'nî ehline
Menzil-i ednâda eyler cem'-i cem'i farḳ ile

6 Ḥalvet ender encümünde kıl sefer ender vatan
Ey Selâmî Ḥaḳḳ bulunmaz 'azm-i ğazâb ü şarḳ ile

171

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Kâmil olan sâlik-i silk-i Resûlullâh ola
'Âlim oldur maḥrem-i esrâr-ı ehlullâh ola

- 2 Ehl-i derd ol dâ'imâ var ehl-i hâle hemdem ol
Merhem-i dâ'-i diliñ lâ havle illallâh ola
- 3 Sâlik-i râha şadâ'-i sır durur evlâd ü mâl
Kâr-ı evrâdîñ seherlerde gerek Allâh ola
- 4 Gördüğün her kimse 'âlemde değildir ehl-i dil
Ehl-i dil oldur semâ'-i şadr-ı dilde mâh ola
- 5Mevlâ kâse-i dilde ola memlû eğer
'Âlem-i sırda demâdem kâr-ı âh ü vâh ola
- 6 Mâ'il olma merd-i sâde dillere illâ mekr
Ol ki hâl-i sâlike ilhâmla âgâh olma
- 7 Âl-i evlâd-ı Muhammeddir Selâmî mesleğim
Vâsıl-ı Mevlâdır İlâha her o kim hem-râh ola

172

Harfî'l-Lâm-Elif

Mef'ûlü/Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/Fe'ûlün

- 1 Yandır dilimi 'aşk ile yâ Hazreti Mevlâ
Pervâne gibi şevk ile yâ Hazreti Mevlâ
- 2 Ref' eyle kuyûdât-ı ola terk-i izâfât
Tevhîde erem fark ile yâ Hazreti Mevlâ
- 3 Mir'at-i ta'ayyünde 'ayân sırr-ı nihânı
Meşhûd-ı dil et zevk ile yâ Hazreti Mevlâ
- 4 Eşyâyı dile vâsîtâ-i nûr-ı şuhûd et
Vahdete teni gark eyle yâ Hazreti Mevlâ

- 5 Ne mâ ü meni çala ne h d n m-1 Sel m 
'AŞk ateşine h k eyle y  Hazreti Mevl 

181

173

Hur f 'l-Y '

F 'il t n/ F 'il t n/ F 'il t n/ F 'ilün

- 1 Y  İl h  kerem et hi r ile söz etme beni
M 'il-i 'işve-i d ny -y  'ac z etme beni
- 2 Dilimi gevher-i tevh diŐe genc r eyle
Taleb-i m l ile m Őt k-1 k n z etme beni
- 3 Medd-i bismi'l-l h ola k y-1 viŐale rehber
Őerr-i Őeyt n ile muŐt c-1 e' z etme beni
- 4  Őin -y  haram sırr-1 hafiyy t ile
Ya'ni b g ne-i esr rımız etme beni
- 5 K limi h l edip ilh m-1 led nn  ile
Meb Ő-i mes'ele-i c ze yec z etme beni
- 6 Kıl Sel m  kuluŐu maŐla'-1 env r-1 Őuh d
Şeb-i hic nla koyup t lib-i r z etme beni

174

F 'il t n/ F 'il t n/ F 'il t n/ F 'ilün

- 1 Mevc r  b -b hr-1 d den der n z r yeks n bed 
R -y  vahdet r  be-keşret d denet  san bed 
- 2 Der hir n  b -lib s-1 t  küned h d-r  a'y n
Ger t r  çeşm-i  Őin -y  b d   n c n n -bed 

222

- 3 Ez şuver-i 'uryân be-kerdî çün be-nefy-i lâ ilâh
Gayrî illâ ez hayâlet hem-çü zıll-i pinhân bedî
- 4 Ger ne h'ândî hâl râ müstâkbel ey h'âce türâ
Vech-i bâkî der heme eşyâ çü meh-i tâbân bedî
- 5 Nûr-ı vech-i dûst râebri geşîdî ez hodî
Belki ez şems-i felek-i tâbân ü rûşen ân bedî
- 6 Ey Selâmî der mezâhir rû-nümâ cüzyâr-ı kîset
Der merâyâ-yı cihân ez merd-i Hakk bünyân bedî

175

Nazîre Mislehû

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Hestî an ger nebûdî ne adem zi-nîsân bedî
Sîn-i insân ger ne-bûdî ol âhirân bedî
- 2 Der suver-i mestûr geşt ân nâzenîn ez behr-i nâz
Gayr o çî bûd ez rû pûş hod 'uryân bedî
- 3 Cüz vücûdîm ne-bâşed dîd mâhî râ hicâb
Hod ne bûdî çeşm-i bend tû çerâ pinhân bedî
- 4 Ehl-i sâhil râhicâb-ı emvâc ü mâhî râ çüyem
Ne hicâb anhá şîfât ü belki zât-ı ân bedî
- 5 Kejd-i şûret ver ne bestî şafvet-i âyîne râ
Şâhid-i meşhûd in-câ çün 'adem-i yeksân bedî
- 6 Mî-şevved der mülk-i hod ez libâsı rû-nümâ
Lîk der her reng-i dâned mahrem-i sultân bedî

- 7 Gerçi 'âlem şü'd Selâmî ser-be-ser mir'at-i Hakk
Ger bedîdî rûşenâ türâ ez heme insân bedî

176

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

- 1 Toğucak evc-i nübüvvetde Muhammed güneşi
Nûr-i îmâna getirdi bütün ehl-i Kureşi
- 2 Şıdk ile dâ'ire-i devletine dâhil olan
Kul iken server olur misl-i Bilâl-i Habeşi
- 3 Hâk-i zulmetde kalan eylese nûrun rehber
Erişir reze gibi şems-i cihân-tâba beşi
- 4 Ne kadar emr-i risâletde eğer hem-ser ise
Fazlına nisbet ile cümle rüsûl olmaz işi
- 5 Na'tini bâğ-ı nübüvvetde anıñ gül yüzüne
Bülbül-i kuddûsî olur gül gıdatü ve 'ayşi

183

- 6 Nûr-ı cûdufidan 'atâ eyle Selâmî kulûña
Ma'siyet zulmeti ile toludur içi tışı

177

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

- 1 Hâk-i zîr-i kademiñ efser-i sırr etse kişi
Erişir mihr gibi evc-i mu'allâya beşi

- 2 Şeb-i mi'râcda yüzün sürmekle maqde miñe
Hâkpâ-yı kademiñ rif'ate erdirdi taşu
- 3 İltifâtıñ kurre taşu hacerü'l-esved idir
Halka tevhîde mübeşşer eder 'abd-i Habeşu
- 4 Hâşimî hâliñe hep Hind ü Habeş 'âşıkdır
Ey resûl-i Medenî vü 'Arabî vü Kureşî
- 5 Ravza-i pâkiñe âvîze olup şems ü kamer
Dil ü cân gibi yanar gül gıdâtü ve 'ayşu
- 6 Eğer pervâne-şifat bâlin açıp murğ-ı felek
Dönerek etme der birbirine keşmekeşu
- 7 Ru'yet-i pertev-i didârıña mir'at edinip
Dest-i pâkiñde dutar Hazret-i İsí güneşu
- 8 Şarâb âb-ı hayât olsa da zâ'il olmaz
Ârzû-yı leb-i la'liñe çekenler 'ataşu
- 9 Sîh-i hicriñde Selâmî ciğerin kıldı kebâb
Nâr-ı 'aşkıñla döker yana döne kanlı yaşu

178

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Ey hüviyyet bâğınıñ şad-berg-i verd-i aħmeri
'Andelibiñdir kamu cins-i melek ins ü peri
- 2 Sensin ol şem'-i münîr-i bezm-i hâs-ı kurb-ı Hakk
Yoksa Cebrâ'il sezâ pervâne-veş bâl ü peri

- 3 Ravza-i 'arş-ı berîniñ havlini hâfîn eğer
Devr ederse nâmıñı tesbîh ile vardır yeri
- 4 Sen olmadan Âdem sirişt-i mâ vü tîn
Ey nebîler evveli âhir zaman peygamberi
- 5 Nâr-ı 'aşkıñda tenin ilkâ ede çünkim halîl
Çok mu İsmâ'îl verşe yoluña cân ü seri
- 6 Yerde gökde saña işbât-ı nazîr etmek haţâ
Ey cemi'-i enbiyâ vü mürselîniñ mefharı
- 7 Tek gubâr-ı semm-i esbiñ kehl-i çeşm-i cân ola
Kûtû gelsin hâk-i râhıñda sirişkim gevheri
- 8 Hâk-i na'liniñ değıl belki olaydı dest-res
Başıma tâc eyler idim keş-i pâ-yı kanberi
- 9 Edeli müşkât-ı nuruñdan gönül feyz-i iktibâs
Zerre gelmez 'aynine çarhıñ bu mihr-i enveri
- 10 Ey olan cürm-i kebâ'ir ehline peşt ü penâh
Bu Selâmîdir kamunuñ mücrimi vü bed-teri

179

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Her nebîniñ nûr-ı Aḥmed olduğıcün mâyesi
Her biriniñ mu'cizeyle oldu bir ter pâyesi
- 2 Hakk Resûl idi henüz yoğ idi 'âlemden eser
Feyz-i akdes idi Âdemden muḳaddem vâyesi

- 3 Mihr ü mâha pertevinden etmeğe i'tâ-yı nûr
Başı üstünde sehâb olmuşdu dâ'im sâyesi
- 4 Sûk-ı maḥşerde bulur sûd-ı şefâ'at bî-ziyân
Nakd-i 'aşk-ı Aḥmed olsa her kimiñ sermâyesi
- 5 Öyle bir kudret 'atâ etmiş Selâmî Ḥaḫḫ aña
Hep ihâta etdi gününü mübârek âyası

185

180

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Görelden vech-i yâri mihr-i enverden ğınâ geldi
Ziyâ-baḫşende-i eflâk-i aḫterden ğınâ geldi
- 2 O zeyn-i iksîr-i şems-i hâş eden ol 'ârifânuz kim
Ġınâ-yı kalb için kibriyyet-i aḫmerden ğınâ geldi
- 3 Bize keşf oldu esrâr-ı beyâz nokta-i vaḫdet
Sevâd-ı ḫatla menkûş-ı maşardan ğınâ geldi
- 4 Ma'ârif şoḫbetinde öyle lezzet buldu 'ârif kim
Hilâvet-baḫş şehd ü şîr ü sükkerden ğınâ geldi
- 5 Ta'allüm edeli bî-ḫarf ü şavt-ı esrâr-ı tevḫîdi
Maḫâl-i ehl ile bî-hûde cedellerden ğınâ geldi
- 6 İçelden dest-i mürşidden mey-i bî-câm ü bî-rengi
Ḥayât-ı Hızr için seyr-i Sikenderden ğınâ geldi
- 7 Su'âl etme bize seyr-i Semerkand ü Buhâradan
Erişdiñ lâ-mekâna ğayri ol yerden ğınâ geldi

- 8 Feyz-i Yûsufun şemim edeli Ya'kûb dil şimdi
Dimâg-ı câna bû-yı 'ûd-ı 'anberden ğınâ geldi
- 9 Bir 'âlem bulmuşuz kim seyr-i serle 'âlem-i dilde
Bize geşt-i belâ dü deşt-i kişverden ğınâ geldi
- 10 Selâmî nev-zemîniñ hediye ile aḥbâba
Ġazeller söyle tercî'-i ma'şerden ğınâ geldi

181

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

- 1 Şayd-ı dil dehr-i zeng gerçi müdâmı dâmı
Görmeden rûzun erir câna meşammı şâmı

186

- 2 Kabri sengine kızar nâmını ḥakkâk-i felek
Dutsa da mühr-i Süleymân-veş enâmı nâmı
- 3 Nice Dârâ vü Nerîmânı kılıp zîr ü zeber
Ḥâke saldı feleğîñ darb-ı ḥisâmı sâmı
- 4 Zell ile hırşı bırak loğma için çekme emek
Toyurur rızq-ı 'alallâh ta'âmı 'âmı
- 5 Çünkü iskât-ı izâfât ile der vahdete câh
Sen de idbât eyle nefy ile Selâmî lâmı

182

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Sırr-ı bârı cümle insâna 'ayân söylenmedi
Dilde maḥfî oldu ol râz-ı nihân söylenmedi

- 2 Almağa dersi ledünnîden kelîmullâh gerek
Yohsa ol ‘ilm-i âşikâra rây-gân söylenmedi
- 3 Noktâ-bânîfi kamu şerhi iken yüz dört kitâb
Kalb-i âdemde süveydâ-veş beyân söylenmedi
- 4 Nefsi fehm eyleyen Hakkı bilirmiş hâl ile
Nefs-i insânda nedir bu nefs-i cân söylenmedi
- 5 Hakk münezzeh kan mekândan Hazreti şâh-ı rüsül
Ya niçin etdi ‘urûc âsmân söylenmedi
- 6 Ey Selâmî mebhâs-i şekk ü zünûndan kıl firâğ
Oku gel mürşid kitâbında yalan söylenmedi

183

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

- 1 Hikmetinden ibtidâ Hakk halk-ı ervâh eyledi
Kim anîñ nûrun belî bâbına miftâh eyledi
- 2 Verdi dest-i ‘aqla idhâl etdi cism-i âdeme
Gevher-i nûr-ı elest gencine fettâh eyledi
- 3 Cümle sine luḫla oldu hattâb-ı Rabbüküm
‘Âşıka nûr-ı tecellî ile îzâh eyledi
- 4 Kim ki ol nûra terâkkî eyledi tâ‘atle
Evc-i şadrın nûr-ı îkân ile mişbâh eyledi
- 5 Ey Selâmî ol tecellî nûrunu kim fehm eder
Bunda nefsi fâsidin zikr ile ıslâh eyledi

187

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Kisve-i ehl-i haqîkatdir külâh-1 Mevlevî
Tâc-1 aşhâb-1 kerâmetdir külâh-1 Mevlevî
- 2 Her kuluñ başına konmaz bir hümâ-yı qudsîdir
'Âşîkâne murg-1 devletdir külâh-1 Mevlevî
- 3 Bir sırr etse bir gedâ iklîm-i 'aşka şâh olur
Ehl-i hâle tâc-1 'izzetdir külâh-1 Mevlevî
- 4 Hân-kâh-1 Mevlevîde ders-i 'aşkı okuyan
Sâlikâna mevleviyetdir külâh-1 Mevlevî
- 5 Gülbin-i seyr-âb-1 feyz ile bulan neşv ü nemâ
Gonca-i bâğ-1 vilâyetdir külâh-1 Mevlevî
- 6 Ser-fürû etmez mücerrred bir 'alâyıktan yeri
Terk-i dünyâya 'alâmetdir külâh-1 Mevlevî
- 7 Menfah-1 nây ile cism-i 'âşîkânı kâl için
Pûte-i kimyâ-yı hâletdir külâh-1 Mevlevî
- 8 Her zerre-i hâliş-i 'ayyânî kıymetin tervîc için
Sikke-i temgâ-yı hazretdir külâh-1 Mevlevî
- 9 Elif kâmetle Selâmî şekl-i vahdet gösterir
Sanki engüşt-i şehâdetdir külâh-1 Mevlevî

Lafzını ki der maṭla'-1 beyt-i Mesnevî-yi şerîf vâkı' est. Der ıstılâh-1 ehl-i mutaşavvıfa 'ibâret ez insân-1 kâmilest. Ve maḫşûd ez nâyî Cenabı Te'âlâ ve teḫaddes ve nefsi ki ez nî berâyed işâret be-nefha-i Raḫmânî vü vahy ü ilhâm-1 Sübhânî est. Meselâ der âlem-i hiss ü şûret-i şadâyı ez ney şünûde şevved der haqîkat ez nâyîst ne ez ney çün nidâyî ki ez şecere bûd.

Der vâdî-i Eymen der haqîkat ez Haqq Te'âlâ bûd ne ez şûret-i şecere hem çünîn insân-ı
kâmil ü mürşid-i mükemmel mişâl ân şecere îst. Her çiz ki ez vişâ der mi-şevved bi-ilhâm-ı
sübhâ nîst ne ez-hod

185

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Keşf edip esrâr-ı Haqqı her dil-i dâna-yı ney
Dem urur her nâle senden ser-mâ evhâya ney
- 2 Tâlib-i iksîr-i 'aşka maḡbah-ı han-kâradır
Nâr-ı 'aşkıñ menfahıdır sâlik-i Mevlâya ney
- 3 Bahş-ı enfâs etmede ya sûr-ı İsrâfilde
Ya qarîn-i hem-dem olmuşdur meğer İsâya ney
- 4 Gûş-ı 'uşşâka eder esrâr-ı nâyiden haber
Hem-zebân olmuş dıraht-ı vâdî-i Mûsâya ney
- 5 Tercümân-ı sırda Şemsüddîn-i Tebrizî olup
Sırr-ı Haqqdan söyler idi gûş-ı Mevlânâya ney
- 6 Ey Selâmî oldu her sûrahı gûyâ bir noqtâ
Remz eder her noqtadan bir nükte-i ma'nâya ney

186

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Fe'ülün

- 1 Kişi taqlîd ile olur mu şûfi
Libâs etse ridâ vü şâl ü şûfi
- 2 Taşavvuf zannedip her ter.....
'Avâm içre urursa lâf ü lûfu

189

- 3 Bilir mi sırr-ı tevḥîdi muḳalled
Telaffuz etmek ile kaç ḥurûfu
- 4 Değildir ehl-i benîş ‘indimizde
Elifdir fark eden elif ü ulûfu
- 5 Men ü mâ yoğ idi bezm-i elestde
Belî kavline olduñ ğayr-i mûfi
- 6 Seniñ ya senliĝiñ kesb-i yediñ mi
Unutduñ mu râ’ûf ile ‘atûfu
- 7 Rabbânî lâil ü ‘aklı mat olurdu
Olaydı sırr-ı tevḥîde vuḳûfu
- 8 Ma’ânî ‘ilmini bilsin mi naḥvi
Demekle kal başarı kıl Kûfi
- 9 Nücûmu evc-i ma’nânîñ diğerdır
Hicâb-ı arz ile olmaz ḥusûfi
- 10 Düşüp zenb zenb ile ḥazîzda
Ḥaḳîkat şemsiniñ olmaz kûsûfu
- 11 Şaḳın terk-i edeb kılma Selâmî
Çekerle keşf-i sırr edene yûfu

187

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘ilün)

- 1 Mekteb-i ‘aşka eriş gör nesh-i kübrâyı
Oda yak bu varaḳ mes’ele-i fütüvvâyı

2 Ğill ü ğışşdan diliñi şâfter et reddiñi zerd
Dut giriş kulluğuñi diñile şadâ-yı nâyı

190

3 Dāk demi dil dili bâş-pâre lehullâh yoluna
Neyle aldı Şems pençeye Mevlânâyı

4 Evce bir aħter ola şerer-i âhıñdan
Yaka meş ‘al gibi tenevvür-i felekde ayı

5 Nâr-ı ‘aşk ile Selâmî hiss-pendârı yakıp
Cezbe-i nûr-ı Hudâ ile ara Mevlâyı

188

Mef‘ûlü/Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/Fâ‘ilün

1 ‘Ömrüm tükendi sehv ile ‘işyân tükenmedi
Tûl-i emelle ğaflet ü nisyân tükenmedi

2 Deryâ-yı ma‘şiyetde gezip keşki-i vücûd
Bâd-ı hevâ-yı nefsinle limân tükenmedi

3 Çekdikce dil-i ayık der meyhâncden yine
Câm elde mişl-i sübha-i mercân tükenmedi

4 Düşmez elimden âb-ı vuzû-veş súbû-yı mey
Hem-çü namâz-ı şûfi bu tuğyân tükenmedi

5 Biñ tevbe ile der ki Mevlâyâ et niyâz
Hâşâ Selâmî rahmet-i Rahmân tükenmedi

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Muḥkem ol emr-i 'ubûdiyyetde ey dil mîḥ gibi
Bekle mürşid kapısında şıdḳla gülmîḥ gibi
- 2 Kendin vü pîvesten oldu asl-ı bünyâd-ı tarîḳ
Mâsivâya pençe salma rîş-hây-ı bîḥ gibi
- 3 Nâr-ı 'aşḳa yan yakıl saht-ı dili eyle kebâb
Eşḳ-i ḥûnîn rîz ü bî-şayt ü sadâ ol sîḥ gibi
- 4 Vârid-i gayb-ı Îlâhîye muḥall eyle diliñ
Ehl-i hâl ol eyleme nakl selef-i târîḥ gibi

191

- 5 İ'tirâz etme Selâmî gayri noḳşanın görüp
Hiç kemâl olmaz cihânda nefsine tevcîḥ gibi

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Olanlar maḥrem sırr-ı serâ-yı lemî'-i Allâh
Serîr-i lâ-mekânda giydiler tâc-ı şehensâhı
- 2 Yakan mişbaḥ-ı ḳalbin nûr-ı meşkat-ı nübüvvetdir
Erip ḳudsî-i lâhûta bıraktı mâsivallâhı
- 3 Vücûduñ ḫurunu cây-ı tecellî-i âle eyle
Saña sırr-ı şecerden diye Ḥaḳḳ anı enallâhı
- 4 Alanlar pîr-i 'ilm-i ledünden men 'aref dersin
Bulur bir lahzada Allâhı vallâhı vü billâhı

- 5 Selâmî hürka-i cismim gönülde re's-i tâcımdır
Hadîs-i fakr-ı fahr ile tevekkeltü 'alallâh

191

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Câm-ı 'aşkı nûş edip sekrân olan añlar bizi
'Aşkla bî-hûş-ı ser-gerdân olan añlar bizi
- 2 Gıl ü gıışşdan kalbi mir'atin mücellâ eyleyip
Vech-i dildârı görüp hayrân olan añlar bizi
- 3 Nâr-ı 'aşk ile demâdem ciğerin büryân edip
Eşk-i çeşmi derd ile al kan olan añlar bizi
- 4 Hâbbe-i hubb-i sevâdan soyunup abdâl-veş
Terk-i tecrîd oluben 'üryân olan añlar bizi
- 5 Nûr-ı zıkr ile münevver eyleyip dil-hânesin
Vecd-i hâli cezbe-i Rahmân olan añlar bizi
- 6 Âsitân dergehinde yüz sürüp şâm ü seher
Pirine kulluk ile sultân olan añlar bizi
- 7 Nâm ü nengi âr ü nâmûsu ferâmûş eyleyip
Ey Selâmî hâkle yeksân olan añlar bizi

192

192

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Devâ-cûy-ı zâ'îfîñ derdiniñ dermândır Şerhî
Hakikatde nice dl-hastenîñ lokmândır Şerhî

- 2 N'ola pürnür ederse sâliki envâr-ı feyzinden
Velâyet âsmânınıñ meh-i tâbânıdır Şerhî
- 3 'Aceb mi gevher esrârıñ îsâr etse 'uşşâka
Rumûz-ı küntü kenziñ mahzen-i pinhânıdır Şerhî
- 4 Havâs-ı ehl-i 'aşk cümle mutî'-i emr ü fermânı
Ma'ârif kişveriniñ bir şeh-i hâkâfıdır Şerhî
- 5 Tarîkatde mürebbî-i sârekim rehber-i pîrim
Selâmî vâlidim cism-i nahîfim cânıdır Şerhî

193

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Bu gün ol meh-cebînim bendesine geç nigâh etdi
Anıñçün dūd-ı âhım 'âlemi cümle siyâh etdi
- 2 Yıkarsın dâ'imâ seng-i sitemle kalb-i mahzûnum
Yanıñda 'âşık-ı bî-çâre bilmem ne giyâh etdi
- 3 Yeter tîr-i sitem kâr etdi câna ey kemân ebrû
O hûñî gamzeler kadem duta 'ömrüm kûtâh etdi
- 4 Seniñ etdikleriñ cevri ü cefâyı baña ey zâlim
Ne Leylâ etdi Mecnûna gedâsına ne şâh etdi
- 5 Yazıkdır merhamet eyle Selâmî 'âşık-ı zâra
Fırâkın âteşinde yana yana yeter âh etdi

Mukatta'at

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Fe'ülün

1

Ehadle Aḥmede nûr-ı başarla
Bakılsa farkı bir mîm-i muḥabbet

193

Çihil sâlinde geldikde nübüvvet
Gidip mîm oldu Aḥmed nûr-ı vaḥdet

(Kıt'a)

2

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

Eyâ şâh-ı velâyet bâb-ı 'ilm ü ma'den-i ḥikmet
Emîr-i hel etâ şâh-ı sülûnu ḥayder-i girâr
Ne serdendir ki şânında iki şakḳ oldular ümmet
Birisi düşmen-i bed-gîş ü biri mü'mîn ü dîndâr
Kemâliñ düst havfindan cesedden düşmeniñ mahfî
Dutarken yine vaşfiñla pür oldu 'âlem-i dîvâr

(Kıt'a)

3

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Gerçi cem'u'l-cem'de her ḥûb ü zeşti bir görür
Baḥr-i vaḥdetde özün maḥv etmiş ehlullâh var
Lîk 'âm ü ḥâşî bir görme merâtib-i Ḥakḳdır
'Ârif-i kâmil katında fark-ı farkullâh var

(Kıt'a)

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Bezm-i vahdetde mey-i ma‘rifetiñ nûş kılan
Rinde meşreblere kıl bendeñi hemdem yâ Rabb
Meş‘al-i ‘aşkıñ edip ka‘be-i küyüña delil
Her cihetden yine vechiñ ola kıblem yâ Rabb

(Kıt‘a)

Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün

Bu gün bir rind-i dil-rîş harâbâta su‘âl etdim
Niçin mest-i müdâm ile edersin ‘ömrüñü ber-bâd

194

Dedi ey şeyh hoş-yârı baña benden ‘uqâl oldu
Bu mesti lahza olsun beni benden eder âzâd
Gam-ı hestî vü zevk nîstî ma‘lûmun olsaydı
Ederdiñ kâr-ı meyh‘ârî-i dá‘im sen dahı mu‘tâd
Eniyetden halâşa var ise bir neş‘e-i ma‘nâ
Kerem kıl etmeyem câm-ı meyiñ bir dahı nâmın yâd
Hemân ol demde kim zenb ü cûdum yâdına geldi
Dedim tevbe edip ey rind-i kâmil hâna at iyâd

Rubâ‘iyyât

Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün

Beni bir ben gibi muhtâca muhtâc etme yâ Rabbî
Kanâ‘at zâdın ihsân et gözü aç etme yâ Rabbî
Dimâğ-ı câna kand-ı feyz-i ‘aşkıñdan gıdâ eyle
Sümûm-ı şehveti hırşımılla güllâc etme yâ Rabbî

(Rubâ‘î)

2

Mef'ûlü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fâ'ilün

Bir yoluña gidem çıkmaya yâ Rabbî saña
Ol râh-ı hevâdır anı seddeyle baña
Kangı tarafa kılsa teveccüh göñlüm
Döndür anı senden yaña çün kıble-nümâ

3

Tercüme-i Güftâr Dürür Bâr-ı H'âce-i 'Abdullâhe'l-Enşârî

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/Fe'ilün
Görelî vechiñi ey şem'-i tırâz
Baña kâr olmadı şavm ile namâz
İttihâdımla mecâz-ı tâ'at olur
Ölmesem tâ'at olur bañâ mecâz

Rubâ'î berây-ı lahye-i sa'âdet hazreti şâhib-i sa'âdet

195

4

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

Bu mûy-ı lahye-i pâk-i resûl-i Rabb-i 'izzetdir
Çü elif haç-ı nûr-ı muşhaf-ı ruşsâr-ı hazretdir
Bu bir ser-riştedir her bir tehî dest-hây-ı a'mâle
Zihî hablü'l-metîn muvaşşal-ı kûy-ı şefâ'atdir
(Rubâ'î)

5

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Sâyeñ oldu yâ Resulullâh sırrıñ üzre şehâb
Ahz-ı nûr etmek için anıñ pertevinden âfitâb
Olsa muhtâcıñ n'ola ehl-i semâvât ü zemîn

Feyzi sâyeñde eder a'lâ vü ednâ iktisâb

(Rubâ'î)

6

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Toğucak evc-i nübüvvetde Muhammed çü güneş

Toldu envâr-ı şu'a' ile anıñ çâr ile şeş

Zulmet-i küfr gidip Leyle-i Kâdr oldu cihân

Edecek 'âleme ol şems-i Hüdâ nûrunu reş

7

Der Vakt-i Ziyâret Hâzreti 'Aliyyü'l-Murtażâ Kerremallâhü Vechehû Der Necef-i

Eşref Ber Dîvâr-ı Ravza-i Mukâddeses Ber Tarîk-i Teberrük Nüvişte Bûd

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

(Fâ'ilâtün)

(Fâ'lün)

Kible-gâh eyle gönül türbe şâh-ı behâfi

Kim o dergehden eder 'aşk dahı kesb-i şerefi

Birdir kulzüm-i envâr-ı hidâyetdir kim

Harem-i muhterem Hâzreti Hâkkdır şadefi

8

Der Ziyâret-i Kâbr-i Müteberrike-i Kurre Ceh-i Aḥmed Sulṭân

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

(Fa'lün)

Sevâd-ı nokṭa-i nûr-ı velâyetdir ki Aḥmed

Ziyâ'-i pertev-i mihr-i kerâmetdir ki Aḥmed

196

N'ola i'tâ ederse zâ'ir-i miskîne feyzinden

Devâ-cûy-ı za'ife 'ayn-ı hikmet dergeh-i Aḥmed

(Rubâ'î)

9

Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün
(Fa'lün)

Der in serâ ne kemâl ü ne kârî üstâdem
Ne 'ilm ü ne 'amel ü ne fakîh-i zühhâdem
Ne-yâfet mâye-i şâdî dilem yahud yâ Rabb
Hamîr-i dest-i tev'em ez berây-ı ân şâdem
(Rubâ'î)

10

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/

'İlm-i tevhid râ ne mî dâni eğer Hağğa'l-yakîn
Rû füsûs ü mesnevî-h'ân ki bedânî magz-ı dîn
Sâlikân râ nokta-i ez sırr-ı vahdet biherest
Ez hezârân mebhas-i 'ilm-i zünûn-ı zâhidîn
(Rubâ'î)

11

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fa'lün)

Bî-asl hem-serî-i gurk-bârî kereded
Ne ez an hâtır-ı âyine gubârî kereded
Behr-i ân nağz-i be-güftend büzürgân-ı selef
Misli in ki gedûyî vü çenârî kereded
(Rubâ'î)

12

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fa'ilün

'Ârifân ez hıyş geşte geşte bâda-dâr-ı hey
Bîşter nüşîde endâ tâğ ü ez engûr-ı mey

Rufte-end der-bâg-ı ğayb-ı imkân râ nâmî nebûd
Dîde vü çînidend ez şâh-ı ‘adem ismâr-ı şey

Nev‘-i Diğ̈er

13

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fa‘ilâtün/Fa‘ilün

‘Âşıkân ol anda kim ism-i zamân olmuşdu tayy
Sîne-i bî-kîneye âteş açmışlardı key

197

Vermemiş idi hentüz engûr-ı zer bâg-ı ‘adem
Yâr elinden içdiler bî-kâse vü bî-reng-i mey

14

Der beyân-ı merâtib-i ‘avâlim-i Hâzerât ez mertebe-i ehadîyyet ü vâhîdiyyet ü
tenezzülât-ı İlâhîye ez lâ-ta‘ayyün tâ be ‘alem-i mülk ü şehâdet ü beyân-ı silsile-i Zehebiyye
Tarîkat-ı Nakşibendiyye

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Hâzreti Ferd Vâhid Hâyî Kadîr ü Dâna
Hem mürîd ü mütekellim ü semî‘ ü bînâ
Lâ-ta‘ayyün eyle zâtı ehadîyyetde iken
Ne şîfatına tarîk oldu ne esmâsına câ
(Rubâ‘î)

15

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Zâtına eyleyip esmâsını mir‘at-i Hudâ
Oldu ol âyînde kendi şîfatıyla nümâ
Zâtdan oldu ta‘ayyünle şu‘ûn ol
Dendi bu ‘âleme esmâ ceberût ile ‘amâ
(Rubâ‘î)

16

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Kendi esmâ vü şîfâtında idi kenz-i hafâ
Büy-ı hestî dahı şem etmemiş idi
‘Âlem-i ‘ilm idi ne ‘ayn idi zîrâ ‘ulemâ
Zâtđan eyledi temîz şîfât ü esmâ
(Rubâ‘î)

17

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

‘Âlem-i vahdet şarf idi ne lâ vü illâ
‘Ayn-ı cem‘-i ehadıyyetde şu‘ûn-ı ûlâ
Oldu bu ümm-i kitâb ile ħurûf-ı ‘âlâ
Kalem-i ‘ilm ile levĥ-i ceberûta imlâ
(Rubâ‘î)

198

18

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Ġayb ġayb oldu çü kırtâs- âdem ey dâná
Tâ ki taĥrîr ola bu ħaĥt-ı ‘avâlim-i incâ
Nokĥa ħarf oldu ħurûfât-ı mürekkeb kelimât
Okunur muşĥaf-ı imkânda elif bâ tâ yâ
(Rubâ‘î)

19

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

‘İllet-i gâ‘iye mebd-e’-i halk-ı eşyâ
Cevher-i ferd ile ‘aql oldu dediler ‘urefâ
Ki hakîkat bu bir nûr-ı Muhammed idi kim
‘Âlem emri geçüp eyledi mülkü me’vâ
(Rubâ‘î)

20

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Budur kavş-i nüzûli ki olundu imlâ
Mebde’e ric‘ate mi‘râc ile oldu îmâ
Sırr-ı vâhdetde budur seyr-i ilallâh budur
Sırr-ı vâhdetde budur ‘ârif iseñ ey dâna

21

Hzretî Resûl-i Ekrem Şallallâhü ‘Aleyhi ve Sellem
Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Vahdetiñ sırrını mi‘râcda habîbine Hudâ
Kâb-ı kavseyn ev ednâ ile etdi îmâ
Cem‘-i nûr-ı ehadîyyet ile bînâ kıldı
Perde-i hestî-i gayriyyeti etdikde güşâ

Minhü

22

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Bu ‘urûc bu seferden ne idi kasdı ‘ulâ
Ref‘-i hestî-i eniyyet idi hep mâ-hezâ
Vaḥdetiñ sırrı idi evvel âḥir-i maṭlab
Etdi Bubekr ü ‘Aliye bu rumûzu ifşâ

199

23

Ḥazreti Ebûbekrî’s-Şiddîk
Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Hemdem-i şâh-ı rüsül mûnis-i maḥbûb-ı Hudâ
Bûbekr Ḥazreti Şiddîk ü şeh mülk-i vefâ
Eyledi Ḥazreti Selmâna bu sırrı telkîn
Hâmil-i sırr-ı emânâta o pâk oldu sezâ

24

Ḥazreti ‘Aliyyü’l-Murtazâ Kerremallâhü Vechehû
Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Ḥazreti Ḥayder-i Kerrâr ‘Ali bin Ṭâlib
Fâtih-i ḥayretin kâşif-i ḳalb-i ṭâlib
Etdi sebtîn kerâmını bu sırdan âgâh
Oldu ḳuṭbiyetile her biri şâh-ı yesrib

Hazreti İmâm Hüseyin Eş-Şehîd Rağıyallâhü Anh
 Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
 (Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Hazreti şâh-ı şehîdân Muhammed-meşreb
 Neyyir-i burc-ı şeref-i şems-i hidâyet kevkeb
 Mahrem-i râzı edip Zeyne’l-‘Abâyı etdi
 Kurre ‘ayn-ı cihân şeyyid-i A‘câm ü ‘Arab

Hazreti Zeyne’-l ‘Âbidîn Rağıyallâhü Anh
 Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
 (Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Hazreti Zeyne’l-‘Abâ hâdî-i minhâc-ı şavâb
 Nâtiq-ı vârid-i haqq mülhem izâm-ı kitâb
 Pertev-i nûruna çün Bâkıri buldu kâbil
 Evc-i dîn ü felek ma‘niye kıldı meh-i tâb

Hazreti Muhammed Bâkır Rağıyallâhü Anh
 Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Hazreti Bâkır dânişır ‘ilm-i lârayb
 Hâce-i hıızr-ı ledün müftî-i der sühâne-i gayb
 Bildiğim el-veledü sırr-ı ebî şâdık olup
 Eylemiş zîver-i esrâr ile Haqq Ca‘ferî zeyb

28

Selmân-ı Fârisî Nakl-i Esâmî Be-silsile-i Şiddîkiyye Rağıyallâhü Anhümâ

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Dâhil-i âl-i Beni Fâris-i meydânı edeb
Ya‘ni Selmân ki odur vâkıf-ı nefis ‘ârif-i Rabb
Vâlid-i vâlide-i Câ‘ferî kim Kâsım idi
Eyledi ‘ilm-i ledün ile dilin leb bir leb

29

Hzreti Kâsım Bin Muhammed Bin Ebîbekrî’s-Sıddîk

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Hzreti Kâsım u sâlâr-ı sipâh-ı ümmet
Fahr-i ‘ilm-i ledün hâzin-i sırr-ı vahdet
Hazreti Ca‘fere bu sırrı da etdi izhâr
Anda cem‘ oldu dü esrâ-rı künûz-ı hikmet

30

Hzreti Ca‘ferü’s-Şâdık Rağıyallâhü Anh

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Hzreti Ca‘fer-i Şâdık u‘ale’s-sîret
Nesl-i sultân-ı rüsül rehber-i râh-ı vuşlat
Bâyezîd Hazretineverip rûhânî
Zehb-i silsile verdi aña nâm ü şöhret

Ḥazreti Ebâ Yezîd-i Bestâmî Ḳuddüse Sırrahû
 Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
 (Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Bâyezîd kuṭb-ı cihân sırr-ı imâma vâris
 Olmadı kimse aña sırr ile sâni sâlis
 Rûḥ-ı pâkiñden edip Bu‘l-Ḥasana feyz-i ‘atâ
 Vâsıl-ı sırr-ı Ḥudâ olmağa oldu bâ‘is

Ḥazreti Ebu‘l-Ḥasanü‘l-Ḥırkânî Ḳuddüse Sırrahû
 Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
 (Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Ḥazreti Şeyḥ Ḥasan cünd-i veliye ser-tâc
 Ya‘ni Ḥırkânî vü ol ‘illet-i ‘uṣṣâka ‘ilâc
 Şeyḥ-i Ebu‘l-Fârmudî-i mahrem esrârı kılıp
 Eyledi ‘ârif-i Ḥaḳḳ vâkıf-ı sırr-ı mi‘râc

Ḥazreti Şeyḥ Ebû ‘Aliyyü‘l-Fârmudî
 Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
 (Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Şeyḥ Ebu‘l-Fârmudî-i pâd-şeh mülk-i salâḥ
 Aña fermân-ber olan buldu dü ‘âlemde felâḥ
 Şeyḥ Ebu‘l-Ḳâsım Gürgâniyede hidmet edip
 Oldu her dü tarafıñ mazḥarı bi‘l-ḳavl-i şahâḥ

Minhü

34

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Câmi‘-i cehr ü hafî müncî-i ehl-i berzah
Ḥâce-i ‘ilm-i ledün hemdem-i İsf menfah
Ḥâce Yûsuf-ı Hemedânîye edip feyzi ‘atâ
Eyledi levh-i dilden ‘ilm-i ledünnîye nesîh

35

Hâzreti Ḥâce Yûsuf Hemedânî
Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Hâzreti Ḥâce Yûsuf semer-i nahl-i murâd
Nefsinden nice biñ sâlik olurdu irşâd
Bî‘at etdikde aña Hâzreti ‘Abdü’l-Hâlik
Beyt-i kalbini anî feyz ile kıldı âbâd

36

Re‘îstü’-t Tarîka Hâzreti ‘Abdü’l-Hâlik ‘Ucdvânî
Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
(Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

‘Ucdvânî ki odur maḥrem-i nâ-çâra mu‘âz
Hem-dem-i Hıẓr-ı Nebî sâlik-i gümrâha mülâz
‘Ârif-i Rivgîrîvî hem-dem ü hem-râzı olup
Sırr-ı Mevlâ ile kıldı dil-i mahzûnunu şâz

Ḥazreti Ḥ'âce'Ârif Rivgirîvî
 Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
 (Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

Ḥ'âce-i 'Ârif ki meh-i tâb ile bulmuşdu şî'âr
 Meşriq-ı evc-i şeref maṭla'-ı mihr-i envâr
 Ḥ'âce-i Fağnevî-i lâyıq-ı esrarı bilip
 Eyledi kalbini 'irfân ile kenzü'l-esrâr

202

Ḥazreti Ḥ'âce Maḥmûd Encîr Fağnevî
 Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
 (Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

Ḥazreti Ḥ'âce-i Maḥmûddur ehl-i niyâz
 Ya'ni encîr kim odur gevher-i gencîne-i râz
 Aldı Râmiyyetinî dâ'ire-i tevḥîde
 Mazḥar-ı vahdet-i esrâr ile etdi mümtâz

Ḥazreti Ḥ'âce 'Aliyyü'r-Râmiyyetinî
 Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
 (Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

Ḥazreti Ḥ'âce 'Ali nuṭq-ı mesîḥu'l-enfâs
 Mûnisi Ḥızır nebî yâr u enîsi İlyâs
 Sırr ile Baba Semâsiye edip cûd u kerem
 Eyledi mesned-i kuṭbiyyete anı iclâs

Ḥazreti Ḥ'âce Muḥammed Baba Semâsî
 Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
 (Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

Ḥazreti Ḥ'âce Muḥammed ki mey-i vahdet-nûş
 Cezbe-i vecdullâhı eyle mest-i med-hûş
 Mahrem-i râzı edip Ḥazreti Şemseddîni
 Eyledi levḥ-i dilin sırr-ı Hudâ ile nuḳûş

Ḥazreti Şemseddîn Mirkelâl
 Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
 (Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

Ḥazreti Ḥ'âce Kelâl ü dürr-i baḥr-i ihlâş
 Gevher-i kân-ı ledün kulzüm-i sırra ğavâş
 Ḥazreti Pîr-i Bahâeddîne verdi; sırrın
 Etdi bu silsileye pâd-şeh-i hâşü'l-hâş

Ḥazreti Şâh-ı Nakşibend Muḥammed Bahâeddîn
 Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
 (Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

Ḥazreti Pîr-i Bahâeddîn odur şâh-ı havâş
 Ka'be-i câcî-i ehl-i dil ü 'uşşâka menâş
 Zemzem-i feyzini nûş eylese bir sâlik-i Ḥaḳḳ
 Ḳayd-ı hestîden olur maḥv ü fenâ ile ḥalâş

Minhü

43

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

Şâh iktâb-ı feyz-i bâhş-ı mu'ârî taḡbîz
Eyleyen cây-ı fenâ sırr-ı beḡâyı ta'vîz
Güher-i feyzin edip Ḥazreti 'Attâra 'atâ
Eyledi Ḥazreti Ya'kûba hilâfet tefvîz

44

Ḥazreti Ḥ'âce 'Alâeddîn 'Attâr
Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

Ḥ'âce 'Attâr ḡatt-ı dâ'ire-i kutba noḡt
Elif-i vahdetle çeker levḡ-i dil-i sâlike ḡatt
Ḥ'âce Ya'kûbu çekip da'ire-i tekmîle
Ḥırḡa vü tâc-ı hilâfetle şeref verdi faḡat

45

Ḥazreti Mevlânâ Ya'kûb Çerḡî
Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
(Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

Ḥazreti Ḥ'âce-i Ya'kûb-ı ma'ânî elfâz
Vâsıl-ı Ḥaḡḡ eder idi kime olsa leḡâz
Ḥ'âce Taşkendî-i ihrârî edip vâḡıf-ı râz
Sırr-ı tevḡîd-i İlâhiyeye etdi îḡâz

Ḥazreti Ḥ'âce 'Abîdullâhü'l-İhrâr Kuddüse Sırrahü
 Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
 (Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

Ḥazreti Ḥ'âce 'Abîdullâh u şems-i lâmi'
 Eyledi nûr-ı kerâmâtını dehre şâyi'
 İntisâb edip aña Ḥ'âce Muhammed Kâdî
 Oldu esrâr-ı Hudâ ile derûnu vâsi'

Ḥazreti Mevlânâ Muhammed Kâdî Kuddüse Sırrahü
 Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
 (Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

Ḥazreti Ḥ'âce Muhammed dil-i 'uşşâka çerâğ
 Kâşif-i râz-ı Hudâ mahrem-i sırr-ı mâzâğ
 Ḥazreti Kâşânîye rehberlik edip
 Eyledi sırr-ı emânâtı evzâna iblâğ

Ḥazreti Ḥ'âce Ahmed Kâşânîyü's-Şehîr Be-Mahdûm-ı A'zam
 Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
 (Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

Ḥazreti Ahmed Kâşânî vü miskîne hanef
 Sa'd-i mahtûm ile bu silsileye verdi şeref
 Püseri Ḥ'âce Gülâna edip esrâr-ı 'ayân
 Eyledi mesned-i irşâdda kendüye halef

Ḥazreti Ḥ'âce Mehmed Emîn Gülân-1 Cûy-bârî

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

(Fâ'ilâtün)

(Fâ'lün)

Ḥazreti Ḥ'âce Gülân 'ilm-i ledüne ârif
Ma'den-i râz-1 güher sırr-1 Hudâyı kâşif
Ḥazreti Ḥ'âce Dehbîdî-i hem-râz etdi
Eyledi kenz-i hafıyyât-1 Hudâya vâkıf

Ḥazreti Ḥ'âce Hâşim-i Dehbîdî

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

(Fâ'ilâtün)

(Fâ'lün)

Ḥazreti Hâşim odur vâsıl-1 sırr-1 taḥkîk
Matla'-1 şems-i şeref mahrem-i râz-1 şiddîk
Ḥ'âce Sivinciye etdikde bu sırrı izhâr
Sîne-i pâkini pür etdi be-nûr-1 tevfiḳ

Ḥazreti Ḥ'âce Ḥaḫîb Sivincî

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

(Fâ'ilâtün)

(Fâ'lün)

Ḥazreti Ḥ'âce Ḥaḫîb aḫter-i sırr-1 eflâk
Nûr-1 vahdetle eder zulmet-i eniyyeti ḥâk
Ḥazreti Ḥ'âce Muhammed-i Karamânî-i temâm
Kıldı irşâdı ile vâriş-i sırr-1 levlâk

Ḥazreti Muḥammed Cān-ı Karamānī
 Fe‘ilātūn/ Fe‘ilātūn/ Fe‘ilātūn/ Fe‘ilūn
 (Fâ‘ilātūn) (Fâ‘lūn)

Ḥazreti Ḥāce Muḥammed reh-i ‘uṣṣâka zelîl
 Nazarından ülü’l-ebşâr olur eşhâş-ı ‘alîl
 Ḥazreti Ḥāce Niyâzîye ediphüsni-i nazar
 Eyledi şadrını pür-nev-fiken-i nûr-ı cemîl

205

Ḥazreti Ḥāce Muḥammed Niyâzîye
 Fe‘ilātūn/ Fe‘ilātūn/ Fe‘ilātūn/ Fe‘ilūn
 (Fâ‘ilātūn) (Fâ‘lūn)

Ḥazreti Ḥāce Muḥammed o şeh-i hâs-ı ümem
 Dikdi meydân-ı hakîkatde o sultân-ı ‘âlem
 İntisâb edip aña Ḥāce Muḥammed Tâlib
 Oldu genc-i dili esrâr-ı İlâhîye harem

Ḥazreti Ḥāce Muḥammed Tâlib
 Fe‘ilātūn/ Fe‘ilātūn/ Fe‘ilātūn/ Fe‘ilūn
 (Fâ‘ilātūn) (Fâ‘lūn)

Ḥazreti Ḥāce Muḥammed sırr-ı aşhab-ı yakîn
 Dâmen-i pâkidir ‘uṣṣâka anîñ ḥabl-i metîn
 Ḥazreti Şûfî-i Dihkânî-i hem-râz etdi
 Eyledi zîver-i esrâr ile kalbin tezyîn

Ḥazreti Ḥâce Şûfi-i Dihkânî
 Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
 (Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Ḥazreti Şûfi-i Dihkânî-i halk-ı nîgû
 ‘Âşıkın verdi meşamm-ı diline feyzle mû
 Eyleyip Şeyh-i Niyâzî mey-i vuşlat ile mest
 Bezm-i vahdetle sunup cânına bî-câm-ı sebû

Ḥazreti Şeyh Niyâz-ı Buhârî
 Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
 (Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Ḥazreti Şeyh Muhammed Niyâz mahrem-i esrâr-ı İlâhî
 Menba‘-ı feyz-i Hudâ sâlik-i gümrâha penâh
 Ḥazreti Kâgîdî-i mahrem-i esrârı kılıp
 Cezbe-i Ḥakkla gösterdi aña vuşlata râh

Ḥazreti Şeyh Muhammed Nüreddîn Kâgîdî İslâmbûlî
 Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün
 (Fâ‘ilâtün) (Fâ‘lün)

Ḥazreti Şeyh Muhammed melek-i mülk-i ‘ûlâ
 Kâgîdî kutb-ı cihân hâzin-i genc-i Mevlâ
 Keşf edip Ḥacı Dede Ḥazretine esrârın
 Etdi tefvîz-i emânât ile kadrin a‘lâ

58

Şeyhünâ Seyyidünâ ve Senedenâ 'Ali Niyâzî Eş-Şehîr Be-Hacı Dede

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
 (Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

Mürşidim kutb-ı zamân vâris-i sırr-ı nebevî
 Ya'ni El-Hâc Dede nâ-mûr-ı Murtażavî
 Vâlidim Hâzreti Şerhîyi alıp bî'atine
 Eyledi beyt-i dilin sırrıyla bünyâd-ı kavî

59

Mürebî-i Sülûkum Vâlid-i 'Azîzim Eş-Şeyh Es-Seyyid İsmâ'îl Eş-Şerhî El-İzmirî

Kuddüse Sırrahû

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
 (Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

Vâlidim nûrum efendim ser-tâcım Şerhî
 Marâz-ı kalbe şifâ câna 'ilâcım Şerhî
 Şu'le-ver eyle Selâmî kuluñu nûruñ ile
 Hûâne-i dilde ziyâ-bağış sirâcım Şerhî

60

Nâzım-ı El-Fakîr Eş-Şeyh Es-Seyyid Selâmî El-İzmîrî

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün
 (Fâ'ilâtün) (Fâ'lün)

Ey Selâmî be-cevâd-ı kerem-i Sübhânı
 Seni de eyledi bu silsileye erzânı
 'Aşkla girdin cân ile yürü himmet kıl
 Señi kûy olmağa yâriñ olasın erzânı

Minhü

61

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün
(Fâ'îlâtün) (Fâ'lün)

Hamd-i lillâh bu Selâmî-i kesîr-i 'îsyân
Etdi bu silsileye lutf-ı Hudâ erzânı
Himmet-i Hazreti pîrân ile pîreyle
Olurum ben dahı esrâr-ı Hakkın şâyânı

Elhamdülillâh temmetü's-silsiletü'z-Zchebiyye be-inâyeti's-Şamediyye

Mu'ammâ Be-İsm-i Muhammed
Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

Cem' eyler iseñ bir yere ger yek dü Selâmî
Fahr-i rüsûlüñ anda nümâyân ola nâmı

207

Ebyât

1

Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün

Dest-i zî-dest çerâğ-ı bâlâter bûd zân-ı ser-bülend
Pâye-i Hâce Bahâeddîn-i şâh-ı Nağşibend

(Beyit)

2

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Fe'ûlün

Bulanlar şems-i rûhdan şu'â'ı
Olur pervâne-i Ahmed Rufâ'î

(Beyit)

3

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Tû be 'îdî dût nezîkest min habli'l-verîd
Ġayr deryâ çîst mâhî râ karîb ü hem-be'îd

(Beyit)

4

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Cân çü vâcib 'aql 'aql ü 'arş-ı dil münkin çü ten
Cân muhî-i ten bûd gerçi ne cân 'ayn-ı beden

(Beyit)

5

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

Bedîden rûh-ı pâki râ ne be-tevân bî-ten hâkî
Çü mir'at ez küdünet mî-nümâyed şûret-i ma'nâ
(Dürr-i 'âlem-i hâb güfte şüd)

6

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ez sırr-ı da'vâ çü mâhî ez îm hestî meyâ
Hemçünem dîde-i mürdem sûy-ı pestî meya

(Beyit)

7

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

Tefevvuk etse câhil gam deġildir şaff-ı dânáda
Şûmar olmaz imama sübhâdan ezkâr-ı Mevlâda
(Vâlid-i mâcidem Kandıyyede iken tahrîr olunmuş idi)

8

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Eşk ile ten kanlu tâbya oldu inşâf-ı hânîye
Resm ü âdet bu mudur ben kan yiyem sen kandiye

208

9

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Bihri dü nân minnet-i dü nân çerâ bâyed keşid
Ger keşed bârî zî-merdân Hudâ bâyed keşid
(Beyit)

10

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Fe'ülün

Sühân güften be-'ilm-i sırr-ı tevhid
Be-ez 'ilm-i zünûn-ı ehl-i taklid

Ğazel Hisâr Be-Nâm-ı Nâzım İn Nâ-Çâr

- 1 Takîm-i râh-ı 'aşk ol cezbe-i Raḥmânı bul
Olursa nuṭk-ı kâmil nûş kıl dermânı bul
- 2 Olan ârâyîş-i tâc tâc-ı virdâya dil-firîb
Lâkin şûretde olmaz merd iseñ 'irfânı bul
- 3olursañ dahı Ḥaḳḳı nâṭık-ı Manşûr-veş
Lâf olma Hudâdan mülhem ol vicdânı bul
- 4 Leb-i Mevlâ iseñ düş mürşidiñ dâmânına
Lebü'l-'ilm üzre hıẓr-ı vaḳt olan insânı bul

- 5 Mürşidden gerekdir sâlike aḥz-ı tarîk
Meccânen çalışma sa'y edip varanı bul

209

1

Târîh-i Cem' ü Tertîb-i Dîvân
Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Bu dîvân ehl-i derdiñ hem-dem ü hem-yâr-gâridir
Tesellî ḥâtır eyler 'âşıkñ yanında yâridir
- 2 Yüzü yerde demâdem 'aşkla seyyâḥ olup dehri
Dil-i 'ârifde 'ummânı arar bir mâ'-i câridir
- 3 Gözüm kanıyla gül-zâr eyledim meydân-ı evrâkıñ
Ve lâkin görünen her dîde-i ağıyâra ḥâridir
- 4 Visâli bûyuna bülbül gibi bir ehl-i 'aşk ister
Anı zann etme her zâg-ı siyâhıñ kesb-i kâridir
- 5 Dedi sırr ile bir kimse gelip gûşuma târîhñ
Selâmî bu dîvânıñ saña bî-şekk lutf-ı Bârîdir

(1195)

2

Târîh-i Diger Berây-ı Tertîb-i Celîd ü İnzimâm Ba'z Ğazel ü Tahmîsât-ı Be-
İltimâs Ehibbâ vü Mürîd

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Bunu tertîbe çâr iktâb çıkıp ḥatm etdi târîhñ
Riyâ vü sem'adan nuṭkuñ bihamdullâh 'ârîdir

(1226)

Der Beyân-ı Te'vîl-i Ğazel-i Vâridiyye Ez Sünûhât-ı Ğaybiyye Ber Tarîka-i
İstîlâhât-ı Sûfiyye

261

Oldu miftâh-ı der nazm-ı kerîm Allâhümme ihdina's-sırâte'l-müstakîm
Resûlike'l-Kerîm. (O şâh-ı bî-zevâlim 'âlem-i ma'nâ otağımdır) Murâd-ı ez şâh
 rûh-ı izâfist ki "Kuli'r-rûhu min emri Rabbi" der şân üst ü bî-zevâlist ki mazhar-ı
 nefahütü fîhi min rûhîst vü 'âlem-i vey 'âlem-i ervâh vü 'âlem-i emrest ne 'âlem-i hiss
 ü şehâdet ü nezd-i muhakkakîn ne ez hâric-i bedenest ü ne dâhil-i 210

ten ez in cihet maḥall-i vey 'âlem-i ma'nâ güfte şüd (Muallâ 'arş-ı şadr üzre dil-i 'ârif
 turağımdır) 'Arş der 'âlem-i enfes kalb-i insân-ı kâmilest ki kalbü'l-mü'min 'arşullâh
 der şân üst ü madde-i hayât ki rûhest der kalb-i insân-ı zâhirest. Yani pertev-i hayât-ı
 ez âfitâb rûh-ı tâfte eser-i nûr u der dil-i âdem yâfte mî-şevved.(Sivünmez tâ ebed-i
 efrûhte der zât-ı hüviyyetden) İn nûr-ı tevḥidest ez şems-i hüviyyet tâfteest. (Felekde
 mihr ü mâh iki ziyâ-bahşâ çerâğımdır) Murâd-ı ez felek sîne-i mü'minest ü mihr ü
 mâh îmân-ı 'iyânı vü İslâm-ı yakînîst ki der vuhûf-ı nez'-i îmân nîst ü tebsîr lâ havfün
 'aleyhim şitâyeş îşânest. (Cemâlim bâğınıñ bir meyvesidir gülşen-i cennet) Her ki der
 in 'âlem-i şehâdet ü mazhar-ı esmâ-i cemâl est if'âl-i îşân-ı a'mâl-i ḥaseneest ü
 semere-i a'mâl-i uder 'âlem-i 'uqbâ cennet-i na'im est. (Celâlim lem'asından nâr-ı
 dûzâh-ı bir ocağımdır) Kezâlik mazhar-i celâl-i aşhâb-ı sû'-i a'mâl ü cezâ-yı ü der
 dûzâh-ı 'azâb ü nigâlest. Ammâ in dü şıfat râ be-hûd izâfet kerdên mecâz-ı mürselest.
 Be mazhariyyet-i tâme-i üst ez in kabîl est ki çün isnâd-ı hidâyet be mürşidân ü fişk ü
 dâlâlet be-nefs ü şeytân ki der ḥaḳîkat hâdî vü muḍill Ḥazreti Ḥudâ-yı bî-
 şerîkest.(Dilimdem ders alır bî-ḥarf ü şavt-ı Cebra'îl-i ḳudsî) Kelâm-ı nefsi-i insânî der
 dil-i bî-ḥarf ü şavt est ü Cibrîl ḳudsî lisân-ı zâhir ehl-i tevḥid est ki ez çirk-i şirk-i fâhir
 ü muḳaddes est. Lisân-ı zâhir herçi mî-küyed ez dil-i mî küyed ki zebân-ı tercümân-ı
 dilest. (Vücûdum sidresinden müntehâ şâh-ı budâğımdır) Sidretü'l-müntehâ ki me'vâ-
 yı Cibrîl est. Hem-çünin der 'âlem-i enfes-i sidre vücûd-ı insânî vü müntehâ-yı 211

vücûd-ı re's-veyest ü çeşm ü gûş u dehân-ı be-meşâbe-i şâh ü budâgest ez iğşân-ı
 dirâht-ı vücûd-ı insânî ez in cihet dehân-ı yek şaḥest ki maḥall ü mekân-ı Cibrîl
 lisânest. (Nice 'âlemler olmuş kim şidde ḳandîl-i 'arşımda) İn mısra'-ı mazmûn in
 ḥadîs-i ḳudsiyyet ki Lâ yüs'inî erḳa velâ esmâ'î velâkin yüs'inî kalbî 'abdü'l-mü'min.
 (Serâser cümle iklim-i âlem bir bucağımdır) Be nisbet-i vüs'at-i kalb-i mü'min 'âlem-i
 zâhir-i hiss ü şehâdet hem-çünin est. (Selâmî sırr ile Musâ-yı isti'dâd olur irşâd-ı
 ena'llâhdan oḳur tûr-ı şecer gûyâ tudağımdır) Mazmûn-ı münîf in âye-i şerife est ki ve
 ḳâle'ş-şeceratü en yâ Mûsâ innî ena'llâhü Rabbü'l-'âlemîn der ân vâdî ki ez şecere
 nidâ-yı innî ena'llâh âmede bûd der ḥaḳîkat küyende Ḥudâ bûd der şûret-i zâhir ez

dıraht-ı şenîde şüd hem-çünîn insân-ı kâmil ki verese-i Muhammedî vü misl-i enbiyâ-yı Benî İsrâ'îl est. Her gâh ki istismâ'-i Kur'ân-ı Kerîm kunend kârî râ der meyân ne bînend belki Kur'ân-ı Kelâmullâh est ki ez Hudâ mî-şinevend ü kesi ki kârî-i Kur'ân est. Be-nazar-ı 'ârif hemîn muvâfık ân dıraht est ki enallâh kûyed ve şalli Allâhü alâ seyyidînâ Muhammedin ve âlihi ve şahbihî ecme'în.

(Temme)

Vü eger şıfat-ı cemâl ü celâl râ haml-i be-hakîkat kunend. Ma'nâ-yı beyt-i berrîn vech-i derest mî-şevend ki insân-ı kâmil vü evliyâ-yı vâsıl ki muqarrebân-ı hazret ü maḥbûbân-ı cenâb-ı Rabb-i 'izzetend. Maḥbûl-i işân maḥbûl-i Yezdân. Merdûd-ı mebgûz-ı işân bâ'is-i 'azâb-ı nîrân mî-şevend. Hem-çünîn evliyâ-yı âgâh-ı sâlikân dergâh-ı İlâh râ. Be şıfat-ı cemâl ü şefkat. Ve be-nazar-ı kemâl-i merḥamet. İltifât ü nigâh kunend. Rehtümây-ı tarîkat . Ve hâdî-i münhâc-ı hidâyet şüde. 212

Ez feyz-i kimyâ-yı sa'âdet. Ber dil-i işân tarḥ ü izâfet. Kerde ez hod âgâh. Vü 'ârif-i billâh mî-kunend. Cennet-i ma'nevî ki ma'rifetullâh. Ve takarrüb ilallâh est. Dâhil mî kunend ki lâ 'ayn-ı ru'et ve lâ izn-i sem'at der Hakk-ı in cennet-i ma'nevî vâridest. Ve cennet-i suverî ki (Teştehîhü'l-enfes vü telezzü'l-a'yen)est. Nisbet-i cennet-i ma'nevî yek semere îst. Ez ni'am-ı İlâhî ve zûk-i nâ-mütenâhî. Hem-çünîn şıfat-ı kahr ü celâl ki mûcib-i giriftârî-i 'azâb ü nigâlest. Eger ez nazar-ı iltifât-i işân-ı dûr. Vü ez dervâze-i kabûl-i mehcûr-sâzend. Dûzah-ı ma'nevî ki zulmet-i cehl ü dâlâlet ü giriftârî hevâ-yı nefsi beḫâlet est. Ez sülûk-ı Hakk ü ez taleb-i kurbet-i Cenâb-ı vâhid-i muḫlak bâzmânde. Bâ-bütlâ-yı ḥabb-i dünyâ. Meşgul-i la'b ü lehv-i mâsivâ şüde. Ez sa'âdet-i ebedî vü devlet-i ru'yet-i likâ-yı sermedî. Dûr ü mehcûr-ı mî-şevend ki dûzah-ı suverî nisbet bâyen-i mehcûrî mesâbe-i yek sermûyist.

Allâhü a'lem.

Tarîkat-i 'âliyye-i Nakşibendiyye meşâyıḥ-ı kibârından müvelliden İzmirî muvaḫḫanen İslâmbulî müdeffinen Eyyübî Şeyḥ Muşafâ Selâmî Efendi Hazretleriniñ Dîvân-ı belâgat-ünvânları erbâb-ı şafâyâ ḥasbihâl-i ḥuş-edâ olduğundan tarîkat-ı 'âliyye-i Mevleviyyeden El-Hâc Ḥasan Şükrü Dede Efendi tarafından Edirnekapısı ḥâricinde Muşafâ Paşa Tekyesi şeyḥi Yaḥyâ Efendiniñ maḫba'asında tab' olunarak biñ iki yüz seksân yedi senesi Şeferü'l-Hayrınıñ yigirmi beşinci günü ḫitâme resîde olmuşdur.

25 S. Fî 1287

KAYNAKÇA

DEVELLİOĞLU Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yay., Ankara 1993

Hüseyin Vassaf, *Sefîne-i Evliyâ*, Haz. Ali YILMAZ- Mehmet AKKUŞ, İstanbul 1999

KOCATÜRK Vasfi Mahir, *Türk Edebiyatı Tarihi*, T.D.V. İslam Ans. Ktp. Ankara 1964

Ku'rân-ı Kerîm

Meydan Larousse, C. 11, s. 134

Mu'cebü'l-Müfehres Li'l-Elfâzı'l-Kur'ân-ı Kerîm

Sicill-i Osmânî, Haz. Ali Atkan Abdullahdır. Yuvalı Metin Hulâgû, C.III, s.58, İstanbul 1996

Şemsettin Sami, *Kâmûs-ı Türki*, Enderûn Kitabevi, İstanbul 1989

Tezkire-i Fatin, Vr.201, Slm. Ktp., Rauf Yekta 310.

SÖZLÜK

A

a‘dâ:Düşman

âhen:1. Demir. 2. Zincir. 3. Kılıç. 4. Sert, katı

‘akar: Para getiren mülk.

‘alef: 1. Hayvan yemi 2. Ot, saman

‘allâme: Çok bilgin.

‘atş: Susuzluk, susama.

‘atşân: Susuz, susamış, susayan.

a‘vân: Yardımcılar.

B

batt:1. Kaz. 2. Kaz şeklindeki sürahi, su kabı.

berâyâ: 1. Halk, insanlar 2. Halkın haraç ve vergi vermeyen Müslüman ve kılıç ehli kısmı.

beyze: 1. Yumurta. 2. Hayâ. 3. Demir başlık.

bisyâr: Çok.

bîş: 1. Artık, ziyâde. 2. Bildircin otu denilen, Çin’de yetişen zehirli bir ot.

butlân: Bâtıllık, boşluk, çürüklük, beyhüdelik.

bühtan: Yalan, iftira.

C

câl: 1. Tuzak. 2. Misvak ağacı.

ceberût: 1. Aşırı büyüklük, pek ziyade kibir. 2. Allah’ın büyüklüğü. 3. tas. Allah’a varmanın üçüncü basamağı.

celâdet: Bahadırılık, kahramanlık, yiğitlik.

celîs: Birlikte oturan, arkadaş.

ceres: 1. Çan. 2. Hayvanın boynuna takılan çingirak. 3. Zindan.

cev‘ân: Aç, acıkmış, midesi boş.

cifer: Şifre

cisr: Köprü

cüdrân:Duvarlar.

Ç

çûr: İnce çöp, çalı çırpı.

D

dâd ü sited: Alış-veriş.

dahme: 1. Mezar, kabir, türbe; lâhit 2. Kükreyen erkek devenin ağzından saçılan köpük.
3. Donanma geceleri havaya atılan fişek.

dârû: İlaç.

debistan: Mektep, okul.

delk: Eski elbise, yamalı dilenci hurkası, dervişlerin giydiği eski aba ve yırtık cübbe.

deryûze: Dilencilik.

derz:1. Yiv. 2. Kuru duvarın taşları arasına harç doldurup tesviye etme.

dest-res: El erme, kuvvet ve zenginlik.

deycûr: Çok karanlık.

dihk: Gülme, hande.

dil-dûz: Gönül delen, kalbe batan.

E

efrâs: Atlar, beygirler, kısraklar.

efruhte: Yanmış, tutuşmuş, parlamış, ışıqlanmış, aydınlanmış.

efser: Tâc.

enâm: 1. Bütün mahluklar, yaratılmış olan canlılar. 2. Halk, insanlar.

engâr: 1. Sanma, zan, tasavvur, şüphelenme. 2. Tamamlanmayan iş.

engcbîn: Bal.

engûr: Üzüm.

eniyyet: Kişilik.

esamm: 1. İşitmez 2. Sessiz, sedasız, sağır. 3. İçi dolu olmakla vurulduktaki tınlamayan.

eşheb: 1. Beyaz, kır at. 2. Soğuk (gün). 3. Güç iş. 4. Arslan

etba': 1. Birinin sözüne, işine, mesleğine uyanlar. 2. Hizmetçiler, uşaklar.

F

fart: Aşırı, aşırılık, aşkın, aşkınlık, taşkın, taşkınlık, fevkalâdelik.

fass: 1. Yüzük taşı 2. Badem gibi meyvelerin içi 3. Kemiğin oynak yeri. 4. mec. Gözbebeği.

ferbih: Semiz, etli, toplu, besili

feres: At, beygir.

ferište: 1. Melek. 2. mec. İyi ve yumuşak huylu. 3. Günahsız, masum.

fidd: Gümüş.

fûls: 1. Pul, mangır, akçe, para. 2. hek. Pul pul düşen kabuk.

fürû': 1. Dallar, budaklar. 2. Tomurcuklar. 3. Bir aslın neticesi. 4. İkinci derecede ehemmiyeti olanlar. 5. Şubeler.

G

ğâ'iyye: fels. Ereğçilik.

gendüm-gûn: Buğday renkli.

gerdiş: Dönüş, dönme, dolaşma.

ğitâ: 1. Örtü, örtünecek şey. 2. Perde, zar

ğitî: Dünya.

giyâh: Nebât, bitki, taze ot.

güher-bâr: Cevahir yağdıran, pek nâfi ve pek müfid.

gülmîh: Kapı kanatlarına, dolap kanatlarına çivi altına konulan pul, kabara.

güm-kerde: Adı sanı kaybolmuş, eseri kalmamış, izi yok olmuş.

güm-râh: 1. Yolunu şaşırmış, doğru yoldan ayrılmış. 2. Bol, gür.

H

habâ'is: Kötü şeyler, kötülükler.

hacâlet: Utanma, utangaçlıkla şaşırma.

hafâ: Gizli olma, gizlilik, kapalılık.

hâr: Yıkılmış.

hark: Yakma.

haşem: 1. Maiyet, yanında bulunanlar. 2. Aile. 3. Hademe.

hatar: Tehlike.

hatûh: 1. Adım. 2. Ölçü addolunan i'tibârî adım.

hâver: Şark, doğu yönü, gün doğusu.

hayme: Çadır.

hazef: Topraktan yapılan çanak çömlek.

hestî: Var olma, varlık.

hevl: Korku.

hınta: Buğday.

hışt: 1. Kerpiç. 2. Tuğla.

hullet: İçten sevgi, hakîkî dostluk, arkadaşlık.

hûşe-çîn: Harman sonu tarlada kalan kesik, döküntü başakları toplayıcı, toplayan.

hücc: Deliller, senetler, vesikalar.

I

isgâ: 1. Kulak verip söz dinleme. 2. Söylenilen sözü dinleyip kabul etme ve yerine getirme.

itrâd: Biriyle bahse girişme.

İ

'ikâb: Ezâ, cefa, eziyet, azap.

'itâb: Azarlama, tersleme, paylama; darılma.

iclâs: Oturtma, oturtulma.

icmâl: 1. İhtisâr etme, kısaltma, özetleme. 2. Öz, özet.

icrâ: 1. Akıtma, akıtılma. 2. Yapma, yerine getirme, bir işi yürütme. 3. Bir müzik parçasını çalarak gösterme. 4. huk. Borçlunun alacaklıya karşı mükellef bulunduğu bir şeyi, adlî bir teşekkül vasıtaıyla te'mîn etme.

ifk: Bir suçu birine yükleme.

iğlâl: Gallelenme, tarlada mahsûl, ekin erişme.

iğlâz: Galîz, kaba, fena söz söyleme.

ignâ: 1. Zengin etme, edilme. 2. Başka bir şeye ihtiyaç bırakmama muhtaç bırakmama.

iğvâ: Azdırma, azdırılma, baştan çıkarma, çıkarılma, yolunu şaşırtma, ayartma, ayartılma.

ihtilât: 1. Karışma, katışma. 2. Karşılaşıp görüşme.

iktâb: 1. Güzel yazı, kaligrafi öğrenme. 2. Söyleyip yazdırma, dikte etme.

iktihâl: Sürme çekme, çekinme.

imtisâl: 1. İcâbedeni, gerekeni yapma; bir örneğe göre hareket etme. 2. Alınan emre boyun eğme.

in'âm: Nimet verme, iyilik etme.

înâs: 1. Alıştırma, alıştıırılma. 2. Görme, bilme.

inbisât: 1. Yayılma, açılma, genişleme. 2. İç açılma, ferahlık.

incâ: Kurtarma, kurtarılma.

inhizâm: Hezimete uğrama, bozulma, alt olma, yenilme, bozgunluk.

irâdet: 1. İrâde, dileme. 2. Gönül isteği.

irhâ: Gevşetme, gevşetilme; sarkıtma, aşağı salıverme, koyuverme.

irtiyâb: Şüphelenme, duraklama.

irzâ: Razi, hoşnut etme, gönlünü etme, kandırma.

isâr: 1. İkrâm, bahşîş. 2. Cömertlikle verme. 3. Dökme, saçma, serpme. 4. Kendi muhtaç olduğu halde bahşîş verme. 5. Seçme.

isti'âz: Sığınma.

istid'â: 1. Yalvararak isteme 2. İstidâ, dilekçe.

itfâ: Söndürme, söndürülme.

i'tizâl: 1. Bir tarafa çelime. 2. İşten çekilme. 3. Ehl-i sünnetten Vâsıl bin Ata'nın kurduğu mu'tezile mezhebi. 4. Takımdan ayrılma.

izmihlâl: Yok olma, yok olup bitme.

J

jeng: Pas, küf, kir.

K

kâlâ: 1. Kumaş. 2. Sermaye, anamal. 3. Ev eşyası

kamîs: Gömlek.

karye: Köy

karz: 1. Ödünç verme, ödünç alma. 2. Ödünç verilen veya alınan şey; borç

kef: 1. Köpük. 2. Sünger taşı.

kelef: 1. Yüzdeki benek, siyah veya kırmızı noktalar. 2. Şiddetli sevgi.

kesel: Gevşeklik, tembellik.

kırân: 1. Yakınlık. 2. İki şeyin birleşmesi. 3. astr. Seyyarelerden ikisinin bir burçta birleşmesi.

kırtâs: 1. Kağıt, kağıt tabakası, sahife. 2. Kağıtçı.

kurre: 1. Soğuk. 2. Işık, tazelik, parlaklık.

kûs: Kös, eski savaşlarda, alaylarda deve veya araba üstünde taşınarak çalınan büyük davul.

kûnh: 1. Bir şeyin aslı, hakikati, temeli. 2. Kök, dip. 3. fels. Esas, öz.

kürbet: Gam, tasa, kaygı.

L

Lahur: Hindistanın bir şehri.

lâlâ: 1. Bir çocuğu gezdiren, oyalayan uşak 2. Saray haremağası 3. Padişahların sadrazamlara hitâbederken kullandıkları ünvan.

lâ-yuhsâ: Sayılmaz, hesaba gelemmez.

lehâz: Göz ucu, göz kuyruğu.

lc'îm: Alçak, aşağılık, cimri.

lihâz: 1.Düşünme. 2. Riâyet etme.

lü'lü':1. inci 2.mec. El değmemiş, bâkire.

M

mağbûn: 1. Alışverişte aldanmış olan. 2. Şaşkın, şaşırılmış.

mağz: 1. Beyin, dimağ. 2. anat. İlik. 3. İç, öz.

mâ-hasal: Hâsıl olan, meydana gelen şey, netice.

mahmil: 1. Mahfe, deve üzerine konulan -iki kişinin bineği- sepet. 2. Her yıl Hameyn'e hacı kabileleriyle gönderilen armağanlar.

mahzâ: 1. Ancak, yalnız, tek, sâde. 2. Hâlis, katkısız, tam.

makal: 1. Söz, lakırdı. 2. Söyleme, söyleyiş.

mârân: Yılanlar.

maskat: Düşecek yer, düşülen yer.

masna': Sarnıç, su mahzeni.

mefkûd: Kayıp, yok, olmayan, bilinmeyen.

melâ: Sahra, ova.

melâz: Sığınacak yer.

mellâh: Gemici, kaptan, denizci.

me'mûn: Emin bulunan, korkusuz, tehlikesiz, sağlam

memerr: Mürûr edilecek, geçilecek yer, yol, geçit, cadde, sokak.

menkûta: Noktalanmış, noktalı.

mesâb: 1. Geri dönülecek yer 2. Suyun biriktiği, insanların toplandığı yer.

mescûd: Secde edilmiş, kendisine tapılmış; Allah.

meslûl:1. Selledilmiş, kınından çıkarılmış, kınından sıyrılmış. 2. Din uğruna nefisini fedâ eden kahraman. 3. Verem.

mesvâ: Mesken, hâne, ev.

mesyûr: Kolaylanmış, kolaylatılmış; kolay.

meşamm: Burun, koku alacak yer.

meteris:Harp eden askerlei düşman mermiyâtından muhafazaya mahsus siper.

mevhibe: Bahşış, ihsan, bağış.

mezâk: 1.Zevk alma, tad duyma, tadma. 2. Zevk, lezzet. 3. Tad duyulan yer, damak

mezemmet: 1. Kınama, yerme. 2. Kınanacak, yerilecek iş.

mezher: Çiçeklik.

mıstar: 1. Satırları doğru gösterebilmek için gerekli çizgileri yapmaya yarayan alet. 2. Mastar, sıvacıların, sıvayı, betonu düzeltmek için kullandıkları ensiz, uzun ve düz tahta.

midâd: Yazı mürekkebi

mîh: Mîh, çivi, enser; kazık.

mikrâs: Kesecek alet, makas.

minhâc: Açık, geniş yol.

mubassır: 1. Gözetici, bekleyici, bakıcı. 2. Mekteplerde talebenin durumu ile yakından ilgilenen kimse. 3. Gümrüklerde arayıcı kâtibi.

mûcî: Ağritan, acıtan.

mudill: Delâlete düşüren, doğru yoldan çıkarıp eğri yola

mugaylân: Çölde yetişen bir cins dikenli çalı, deve dikenî.

muğtenem: Ganimet olarak alınmış.

mukarrin: Takrîn eden, birlikte bulunduran.

mûkîd: İkâd eden, ateş yakan.

musâb: 1. İsbâbet etmiş, rastlamış, üzerine düşmüş. 2. Musîbete uğramış.

mutâf: Tavaf edilecek, etrafı dolaşıp ziyâret edilecek yer.

müceff: Cevfli, içi boş.

müdde'â: 1. İddiâ olunmuş, iddiâ olunan şey. 2. Dâvâ olunan şey. 3. Asılsız iddiâ edilen şey. 4. fels. Sav, tez.

müflis: İflâs etmiş, parasız, züğürt.

mükellel: 1. Taçlı, taç giymiş, başında taç bulunan. 2. Süslü, parlak.

mülakkab: Telkîb olunmuş, lakablanmış, lakablı.

mümass: Temas eden, dokunan, ilişen.

münkad: İnkıyâd eden, boyun eğen.

münlâ (Molla): 1. Mevleviyet sahibi, büyük kadı. 2. Mevleviyet pâyesinde bulunan zât. 3. Büyük âlim, hâce.

müsabba': Doymuş, tok.

müyesser: Kolayı bulunup yapılan, kolay gelen

N

nahs: 1. Uğursuzluk, yümünsüzlük. 2. Uğursuz, bahtsız.

na'l: 1. Ayakkabı, pabuç. 2. Nal. 3. Oturacak yerlerin en aşağısı

Nâmûs-ı Ekber: Cebrail

nâsih: 1. Nesh ve ibtâl eden. 2. İstinsâh eden, kopyasını çıkaran.

nâv-dân: Oluk.

nâvek: Ok.

nekteb: 1. Talihsizlik, bedbahtlık, ikbalsizlik. 2. Düşkünlük.

nevâhî: Yasak şeyler.

nevâl: 1. Talih, kısmet. 2. Bahşış, bağış.

neyyir: 1. Nurlu, parlak 2. Işıklı cisim, cisimlenmiş nur 3. Güneş.

nigerân: Bakıveren, bakıcı, bakan, bakakalan

nîrân: 1. Aydınlıklar, parlıklar, ışıklar. 2. Cehennem, tamu. 3. Ateş

P

peşeng: Öne düşen, önde giden.

peşrev: 1. müz. Türk müziğinin en maruf saz eseri forme'dur. 2. Güreşten önce pehlivanların ellerini birbirlerine ve dizlerine çarparak ve biraz sıçrayarak yaptıkları oyun. 3. tar. Binyüzcüler yani yalnız binyüz gezlik menzil atışlarına katılan kemankeşlerin kullandıkları bir çeşit ok.

peyveste: 1. Ulaşmış, bitişik. 2. Dâimâ

pîrehen: Gömlek.

pîşvâ: Reis, başkan.

pûş: 1. Örtü, örtünecek şey; elbise 2. Zırh

pûte: 1. İçinde maden eritilen tava. 2. Nişan tahtası.

pûyân: 1. Koşan. 2. mcc. Dalmış, kendini kaptırmış.

pürsiş: Sual ediş, soruş.

püst: Arka, zahr.

R

rağad: 1. Refah, genişlik, kolaylık. 2. Geçim kolaylığı.

rahne: 1. Gedik, yarık, yırtık ve bozuk yer 2. Zarar, ziyan, bozukluk.

râ'î: Çoban, sığırtmaç.

raksân: Rakseden, oynayan, danseden.

rasâs: Kurşun, kalay.

reh-zen: Yol kesen.

remâd: Kül.

reşş: 1. Serpme, püskürtme. 2. Serpinti, yağmur, çise.

revsiyeh: Kara yüzlü, ma'yûb, rezil.

rez: Asma, bağ kütüğü.

ri'â: Özü, sözü bir olmama; ikiyüzlülük.

ridâ': 1. Belden yukarı örtülen örtü. 2. Hırka. 3. Dervişlerin omuzlarına attıkları post

riyâh: Rüzgarlar.

rubâh:1. Tilki 2. mec.Hilekâr, kurnaz

rü'yet: 1. Görme, bakma, görülme. 2. İdare etme, çevirme, yönetme. 3. Araştırma.

S

sahb: Gürültü, patırtı etme.

sahh: "Doğrudur, yanlışsızdır" manasına resmî yazılara konulan bir işâret.

sahv:1. Ayılma, ayıklık, kendine gelme. 2. Hastanın iyileşmesi. 3. Sekr halinin zıddı olup bîhudluk halinden sonra his alemine tekrar dönme

sakf: Tavan, çatı, dam.

sarsar: Şiddetli, gürültülü rüzgar.

saykal:1.Cilâcı. 2. Cilâ âleti. 3. Parlak, cilâlı

sebak: 1. Ders. 2. Öndül.

seccân: Gardiyan, hapishâne memûru.

seciye: Huy, tabiat, karakter.

sedâd: Doğruluk, hatasızlık; doğru ve haklı şey.

seg: Köpek

sekr: Sarhoşluk.

Selsebîl: 1. Tatlı ve hafif su. 2. Cennette bir çeşmenin adı.

semek: Balık.

semiyy: Adaş, adları bir olan.

sencer: İstihkam, meteris.

sendân: Örs denilen demirci aleti.

sevâ:Beraber olma, beraberlik, denk, eşit.

sigîn: Bıçak.

sîh: 1. Demir şiş. 2. Kebap şişi.

sikât: İnanılır kimseler.

sirâc: Işık, kandil, mum.

sirişt: Yaratılış, tabiat, huy.

sivâ: Başka, gayri.

sûrâh: Delik, gedik.

sübûr: Azap, sıkıntı, mahvolma.

Sühâ: astr. Büyükayı yıldız kümesinden en küçük yıldız. (Eskiden, gözlerin görüş derecesi bu yıldızla tecrübe olunurmuş.)

sündüs: Parlak renkli, çiçekli altın veya gümüş telle işlemeli, nakışlı olarak dokunmuş ipekli kumaş.

sürûc: Eyerler, at takımları.

sütûh: 1. Kederli, sıkıntılı. 2. Yorgun. 3. Beceriksiz.

süveydâ: 1. Kalbin ortasında bulunduğu sanılan kara benek. 2. Kalpteki gizli günah.

Ş

şekîb: Sabır, tahammül.

şu'ûn: İşler, yeni çıkan işler, hâdiseler, vâkıalar.

T

tahûr: Çok temiz; temizleyici.

tazarru': Kendini alçaltarak yalvarma.

tebcîlen: Ululayarak, ağırlayarak.

tecerrüd: 1. Çıplak olma, soyunma. 2. Her şeyden boş olma, uzak olma 3. tas. Her şeyden vazgeçip Allâh'a yönelme. 4. Bekar kalma, evlenmeme.

tehrîb: Kaçırma, kaçırılma

tekrîm: Saygı gösterme, ululama.

telh: Acı.

tenâvül: Alıp yeme, alınıp yenilme.

Tesnîm: Cennet'teki ırmaklardan birinin adı.

tesvîd: Karalamalar, müsveddeler

tılâ: 1. Sürülecek şey. 2. Madeni parlatacak mâyi (sıvı) yaldız. 3. Sürülecek merhem, yağ, ilaç. 4. Cilâ verecek boya. 5. Altın yaldız. 6. Altın yaldızla süsleme veya yazı yazma. 7. Saf altın.

tırs: Yazı kağıdı.

tibyân: Açık anlatma, bildirme.

tûde: Yığın, küme.

tu'me: 1. Yiyinti, azık 2. Tad, çeşni. 3. Lokma.

U

ukûd: Akitler, bağlar, şartlar, taraflarca yapılması kararlaştırılıp kabul edilen şeyler.

umyân: Körler

usât: 1.Asiler, itaatsizler, zorbalar. 2. Günahkarlar.

uzmâ: Daha büyük.

Ü

üfûl:1. Batma, kaybolma, görünmez olma 2. mec. Ölme.

V

vezeğ: Kertenkele vb. hayvanlar.

vülûc: Girmec, sokulma.

Y

yemm: Deniz,bahr.

yenbû': Kaynak, pınar, çeşme.

yûrâ: Dik bayır, ziyâde yokuş.

yüsr: Kolaylık, rahat, sühulet.

Z

zahr: 1. Arka, sırt, egin. 2. Kağıt vesairenin arka tarafı.

zâ'ikâ:Tatma, tadım; tad doyurucu kuvvet.

zell: 1. Kayma, ayağı sürçme 2. Yanılma, yanlış yapma.

zencebil:1.Zencefil.2.Şarap

zerk: 1. Bir su veya sıvı ilacı şırınga ile verme.2. Sofuların giydiği mavi cübbe 3. Dindar görünme. 4. İkiyüzlülük, hile, riyâ, dalavere.

zîn: Eyer.

zişt: Çirkin.

züll: Alçalma, horluk, hakirlik.

DİZİN

A

Abbâs : 44

Abdal Mûsâ : 61

‘Abdullâhe’l-Ensârî : 239

‘Abdü’l-Hâlik ‘Ucduvânî :249

‘Abdülhamîd : 100, 102,110,111,112

Âdem: 16,29,51,175, 226

Ahmed: 26, 27, 28, 33, 35, 44, 51, 66, 87,
109, 114, 117, 133, 153, 175, 180, 190,
200

Ahmed Cezbi Efendi: 84

Ahmed Rufâ’î: 258

Ahmed Sultan: 240

Ahterî: 193

Ali Bin Talib: 245

‘Ali Niyâzî Eş-Şehîr Be-Hacı Dede: 89,
81, 257

‘Aliyyü’r-Râmiyyetini : 250

‘Ali Zeyne’l-‘Abâ: 45, 59, 60, 246

‘Ârif Rivgîrîvî : 250

Aristo: 98

Âsâf: 99, 101

‘Atike Bacı: 95

‘Attâr: 197, 252

Azr(a): 55

B

Bâyezîd-i Bestâmî: 248

Behrâm: 30

Bihzâd: 85

Bilâl-i Habeş: 224

C

Ca’fer: 45, 60, 115, 116, 247

Ca’fer-i Sâdık: 247

Ca’fer-i Tayyâr: 44

Câmî : 63

Cem : 98, 103, 104, 111, 130

Cemşîd : 103, 160

Cevherî: 193

Cüneyd: 77, 109

D

Dârâ : 54, 148, 172, 228

Dârât: 101

Dâvûd: 51, 103, 105, 111

Derviş ‘Ali Efendi: 83, 84

Derviş Hayretî Dede: 66

Derviş Nihâd: 97

Derviş Safder: 68

Derviş Sâmî: 45

E

Ebûbekr: 25, 40, 41, 245, 247

Ebu’l-Hasanü’l-Hirkânî: 86, 248

Edhem: 48, 77, 99, 157, 189

Eflâtun/Felâtun: 70, 83, 167, 189
Es-Seyyid İsmâ'îl Eş-Şerhî : 89, 235, 236
253, 257
Eyyüb: 132, 178

F

Fâtıma: 44, 86
Ferhâd: 55, 128, 149, 189
Fir'avn: 178

G

Gaybî: 100

H

H âce Ahmed: 253
H âce Neş'et: 74
H âce Sivincî: 254, 255
Hacı Dede: 60, 191, 172, 185, 256, 257
Hacı Mehmed: 84
Hacî-i 'Abdü'l-Kerîm: 90, 91
Hadîce: 107
Hallâc: 149
Hârûn: 24, 30
Hârûn Reşîd : 111
Hasan: 44, 45, 60, 90, 110, 115, 116, 147
Hasan Şükrü Dede Efendi: 263
Hâtem :192
Havva: 175
Haydar/Hayder: 25, 43, 61, 97, 100, 129,
191, 246
Hızr: 20, 90, 117, 148, 164, 205, 217, 219,
227, 249, 250
Hûd: 103

Hüseyin Efendi: 89

Hüseyin: 44, 90, 115, 116, 147, 156, 190,
246

İ

İbn-i Hayyân: 119
İbrâhîm: 16, 35, 103, 157
İdris: 30
İlyâs: 250
İmam-ı 'Askerî: 60, 61
İmamü'l-Müntazır: 116
'İsâ/'İsî :20, 30, 46, 51, 54, 55, 62,100 163
168, 170, 172, 175, 189, 205, 225, 231,249
İskender/Sikender: 54, 98, 101, 103, 104
111, 125, 160, 171, 172, 217, 227

K

Kâsım: 114
Kays: 27, 55, 154, 189
Kayser: 42
Kenzî-zâde Şeyh Hasan: 86

L

Leylâ : 27, 55, 127, 128, 189, 236
Lokmân: 164, 167, 192

M

Mahmûd: 35, 37, 69, 94, 103, 104, 106,
110, 114, 117, 198
Mahmûd Encîr Fağnevî : 250
Mansûr: 67, 111, 119, 123, 206, 260
Mecnûn: 127, 128, 170, 189, 236
Mehmed Emin Efendi: 95, 254

Mehmed Hâtem Efendi: 92, 93
Meryem: 51, 163
Mevlânâ: 72, 80, 231, 233
Mevlânâ Ya'kûb Çerhî: 252
Muhammed: 12, 13, 15, 17, 26, 29, 35, 37
51, 52, 59, 60, 66, 106, 109, 114, 117, 146
168, 187, 199, 221, 224, 240, 244, 246
247, 258, 263
Muhammed Baba Semâsî : 250
Muhammed Bâhâeddîn : 77, 150, 252, 253
259
Muhammed Bâkır: 45, 60, 115, 116, 246
247
Muhammed Kâdî : 253
Muhammed Karamânî: 254, 255
Muhammed Niyâzî: 255, 256
Muhammed Nûreddîn Kâğidî İslâmbûlî :
256
Muhammed Tâlib: 255, 256
Murtazâ: 43, 44, 59, 60, 72, 240, 245
Mûsâ: 14, 28, 30, 35, 47, 54, 62, 67, 78
121, 138, 154, 156, 162, 168, 175, 178
196, 231, 262
Mûsâ Rızâ : 60, 115, 116
Mûsâ-yı Kâzım: 45, 60, 115, 116
Mustafâ: 13, 25, 28, 40, 41, 44, 55, 57, 58,
59, 60, 61, 72, 89, 90, 113, 115, 116, 117,
133, 147, 152, 168, 187, 197
N
Nakî: 45, 60, 116
Nerfîmân: 228
Nesîmî: 149

Nûh: 46, 51, 143, 169, 178
Nu'mân: 98

O

'Osmân: 25, 40, 43, 97, 100

Ö

'Ömerü'l-Fârûk : 25, 40, 42

R

Râ'if İsmâ'il Paşa: 82, 83

S

Sâmi: 63

Sâriye: 42

Selâmî: 14, 16, 35, 39, 44, 45, 53, 56, 58,
59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69,
71, 72, 73, 75, 78, 81, 85, 88, 92, 93, 94,
95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104,
105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112,
113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120,
121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128,
129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136,
137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144,
145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152,
153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160,
161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168,
169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176,
177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184,
185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192,
193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200,
201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208,
209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216,

217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224,
225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232,
233, 234, 235, 236, 257, 262, 263,

Selmân-ı Fârisî: 245, 247

Seyyid İbrâhîm Baba: 61

Sezâyî: 65

Sıddîk : 41, 42, 97, 187, 245

Sûfî-i Dihkânî: 255, 256

Sultân Bâyezid: 77, 109, 110, 111, 247,
248

Sultân Mahmûd: 69, 102, 104, 105

Sultân Murâd: 105

Sultân Mustâfâ Hân: 100, 101, 102

Sultân Selîm Hân: 96, 97, 160

Süleymân: 32, 42, 51, 59, 69, 98, 99, 105,
110, 111, 149, 164, 168, 171, 197, 198,
215, 228

Süleymânü'l-Hüsni'n-Niyâzi : 99, 100

Ş

Şâkir Ahmed Paşa: 69

Şems/ Şemsüddîn-i Tebrizî: 232, 234

Şemseddîn Mirkelâl: 251

Şemsî-i Sivâsî: 67

Şeyh Ahmed Şemseddin: 81, 87, 251

Şeyh 'Ali: 82, 89, 91

Şeyh Ebu'l-Kâsım Gûrgâni: 248

Şeyh 'İzzî Efendi: 71

Şeyh-i Ebu'l-Fârmudî: 248

Şîrîn : 55, 127, 128, 149, 189, 248

T

Takî: 60, 61

Ü

Üveysî: 163

V

Vâmık: 55

Veysel-Karn: 163, 183

Y

Yahyâ: 29, 263

Ya'kûb: 104, 132, 178, 195, 201, 204, 206
228, 252

Yûnus: 179

Yûsuf: 19, 29, 51, 103, 138, 154, 195, 204
228

Yûsuf-ı Hemedânî: 249

Z

Zehrâ: 86

Zeyne'l-Âbidîn: 247

Ziyâ Yûsuf Paşa: 104

Züleyhâ: 138

شین شهود و خدته مرآت اوله جمله شتون *
 صادق ساقی ایله غبار غیوردن کتسون غمطا *
 ضاد ضالین اولدر رکمشتی رهبر ایتمه *
 طا طواف کعبه کویکدا اول بولمزهدا *
 ظلال هستی هومومدن ایله خلاص *
 عین عین الجمعه ایله فضا اندر فضا *
 شین شیم پرده ماؤمنی هب مجنا و لوب *
 فاضل اندر فساد کورینه شمس بقا *
 قاف قد سه مرغ لامکانی ایله کیم *
 کاف کل من علیها ده بولام باقی انا *
 لام چون نقی ممکن ایله اثبات وجوب *
 مم موجوداته بسک صورت الاده لا *
 نون نون و القلمدن اولدی جمله آشکار *
 و او وجود نقطه نوبدن بولوب جود و عطا *
 ها هو بیت پرده سیدر بوسطور کائنات *
 یا یقینا معنی وحدتدر حرف سورا *
 یا کیم مایار حینا یا عطفونا رؤف *
 قیل بندگی سر حرفه آشنا *
 الف الهند کلبند کیم مصطفا *
 بایسم الله اولوپد رجه طلقه رهنا *
 تا توج ایلمد اخلص قلبه مدد *
 ثابت قلبه ذله و بریمه چون و چرا *
 جیم جمالکدن جلالک پر سین ایله کشاد *
 حاجات هستی ماؤمندن قیل رها *

دیوان سلامی
 مناجات بدر کاه قاضی الحاجات *
 نور نسیم الله زجان رحیم *
 اودنی مفتاح در قیض عیم *
 الف اها خیرا ایله ایله مسر ایتها *
 بایسم الله چونک الوید زاندا *
 تا قوسل ایلمد وصلیکد نوری اجدی *
 ثابیات بای همنله کیدم سندن بکا *
 جیم جمالک برون جانه و بر نور سره بود *
 حاجات فیضله قلم بوله نشو و نما *
 خا خیال و همیدر کر چه عوالم ظاهرا *
 دال دال اوله شهود ذاته عینیه بکا *
 زال ذکر نورین ایله منعل راهقین *
 راروانیت عیم عشقوله کوی وصله تا *
 زلال وحدتکدن بنای سیراب ایله کیم *
 سین سوا واد یلرند قله دانشه بیا *

* کل بریق بوهروس دانش علم و هنری *
 * بواهمن سک اوقوسک بیک کتب معنبری *
 * اوقودم فاضی و کشف و حزر طبری *
 * انان دیم صوردم اتی پیردن آلم خبری *
 2 * نینه بولسون کتبی اولیاری که اهواده آرد *
 * گاه تیزی به که تشبیه ایله خلصیاده آرد *
 * بلوب من عمر فی خبری برایشیاده آرد *
 * بکریر اول ماهیه صوتی بنده ریاده آرد *
 * جسر ونشری آره سه عالم عقباده آرد *
 * کوزمکه دوست یوزینی جنت ماواده آرد *
 * سهری ظاهرده آرد ظاهری اخفاده آرد *
 * کویا پرتو مهری شب طلایه آرد *
 * آب حیوان دیوا سکندرز واداره آرد *
 * نفع روحی قیوب عیسایی اطباده آرد *
 * زاهدی میگه ده رندی مصلاده آرد *
 * عارف واهل دل مسند تقواده آرد *
 * کی اسرار د یوشیره ایله یاده آرد *
 * نشئه عشق واروب ساغر صهباده آرد *
 * کنی عندینجه ریاضات ایله استاده آرد *
 * کثرت خلوت ایله بولغنه تنهاده آرد *
 * عارف اولدر که همان نسخه کبراده آرد *
 * قلب مؤمن کتی مرات نخلاده آرد *
 * جمله کندنده بولورهرنه که دنیاده آرد *
 * که هب ظاهر اولورنسته که معناده آرد *

(اوقو)

* اوقودم فاضی و کشف و حزر طبری *
 * ارده دیم صوردم اتی پیردن آلم خبری *
 3 * استین یارینی سر آله ضلاده بولور *
 * صدغله عاشق اولان کثرت و تنهاده بولور *
 * بولورهری ذیلین چارم تنهاده بولور *
 * مطلی نؤنور من چان ایسه دیرلده بولور *
 * تینه زمر من اولان کعبه علیانده بولور *
 * حضر وش آب حیاتی کتبی ظلالده بولور *
 * پدینضا دینین حضرت مویسلده بولور *
 * استین نغجه روحی دم عیسایه بولور *
 * سر معراج آزه بن سوره اسماده بولور *
 * مصطفی سربینی قوسین اولانده بولور *
 * قیس وش عاشق اولان مطلی لیلده بولور *
 * کنی بروانه کنی شمع شب آراده بولور *
 * بللی کوز که میردین کل جمراده بولور *
 * عاشق مست ازل جام مصفاده بولور *
 * کنی مسجیده کوب بوینی تقواده بولور *
 * کنی ذکره مداوم اولوب اسماده بولور *
 * نغ و نشات ایدرت مقصدین آلاده بولور *
 * کنی مجذوب اولوب جوبه بولور *
 * اوقودم فاضی و کشف و حزر طبری *
 * ارده دیم صوردم اتی پیردن آلم خبری *
 * نینه دم فرقت چانان ایله بریاده اولدم *
 * سر سری کونی کرب بر سینه مقناده اولدم *

* نیکد ومد رسیده ده صوفی ابراز کرده وار
 * مؤمن وفا سنی و اخیار لیه اشرا رده ده وار
 * شمع پروانه ده وارد بلبیل کلزار ده ده وار *
 * عشقه افنده ده موقبه اولان نارده ده وار *
 * حزن عاشقده ده وار کیزدینکی کهمسازده ده وار
 * دانمیا هو چکوب آه اندینکی دیار ده ده وار
 * زاهدک جنتا چون سوردینکی یاد کرده ده وار *
 * عارفک وصلت انجون قدیمی افکارده ده وار *
 * کوزلناج بردشیل شهر لیه یازده ده وار
 * هریند بفسک اور بار لیه اغیار ده ده وار
 * بلکه صند وقت صراف کهرارده ده وار *
 * جمله دل کاجنه اصنافه عطا زده ده وار *
 * اهل سوقک جالشوب ایلدینکی کارده ده وار
 * جمعه باشله جان ویردینکی دینار ده ده وار
 * اوقی کل نظم در بار یعنی اشعارده ده وار *
 * بوسلاهی کبی دلخسته ویاچارده ده وار *
 * او قوم قاضی وکشاف وحریر طبری *
 * آرزوم ضروردم آتی ببردن آیدم خبری *
 * نفع شریف مستدس *
 * سنسین ای سلطان عالم ملک ذننه یادشاه
 * شان پاکینه شمرادرضی قیلنک تنگنا
 * هر کلام و امر ونهیک نص تنزیل آه *
 * اولدی حکمکله دوشوقی وچ اوزده صدر ریدر ماه *
 * هر دم اولسون خاکلی دولتیکه جان قدا
 * الصلوة والسلام ای مطلع نوز تختدا

* کومه لیدوب مسکینی و امق کبی ناشاد اولدم
 * بیخه نم نهن کومه لیدوب مسکینی و امق کبی ناشاد اولدم
 * کوی شیروتن ارا بونب عالم نوباد اولدم *
 * بوزمان سبجه کش مساک زهاد اولدم
 * دوشورب راهمی مستجاره خیاد اولدم
 * کیمینا کوندر چالشوب صاحب وزاد اولدم *
 * یار خیا لیل دیله قش ایتکد بهزاد اولدم *
 * داد دیودا دیمه کشت در زهر راد اولدم
 * عاقبت دامن پیری د و بیخ شاد اولدم
 * یوز جیوز و پیاینه بیک خاتله مقفاد اولدم *
 * محنت و بشک بلا دن هله آزا دا اولدم *
 * یا بلوب نیت نهم فیضله آبا دا اولدم
 * شمدری کلش کبی بو عالمه نوزاد اولدم
 * او قوم علم لیدن در سنی استادا اولدم *
 * یارید مننان دلک بدر دینه امداد اولدم *
 * عین عبرتله یا قویب هر شینه دانشاد
 * وحیت حق کوروب جمله ده ارشاد اولدم
 * او قوم قاضی وکشاف وحریر طبری *
 * آرزوم ضروردم آتی ببردن آیدم خبری *
 * بر نهاد زاو کیم یوقده ده وار وارده ده وار
 * شب طلبیده ده وار و وزیر اوارده ده وار
 * جنهر و اخفاده ده وار باطن اظهارده ده وار *
 * همه اسمها وصفیت فعلله آثارده ده وار *

تقی الله نفی در شهر و روان دین پیش بعتده
 نصیبك و اراینده متقی آیت پوهش هه راه هداینده
 بخوبی بزرگانگی تسلک علی مومنی رضادان صورت
 وجود نشانك راهی قبل کا ولا در در سالک رهبر
 انام مظهر سر ولایت و حسن عسکر
 سؤال ایتم محمد مهدی ستردن بولوب بزار
 دیدی حاجی دده و سن وارث آل عبادن صورت
 نوع دیگر فدح دوازده امامان

ازلدن کلین باغ رسول کبریا بوز بز
 کل سیر آب فیض سیریا کهم تضایوب بز
 سلیل شه شهید ابن بنت محبتا بوز بز
 محبت خاندانوز نسل پاک مصطفی بوز بز
 کوردنی لینه زین العبا چون مشرق سزدن
 او باندردیق چراغ قلبی نور شمس باقر دن
 کیدردک صبح صادق صاقله ظلام غیرت طردن
 محبت خاندانوز نسل پاک مصطفی بوز بز
 شاه اقلیم عشقوز بنده آل عبا بوز بز
 اولدن محرم سر حریم مومنی ککاظم
 مقام روضه صدق و رضاده اولشز قائم
 دکلد رستیز معلوم علم کاشف و عالم
 محبت خاندانوز نسل پاک مصطفی بوز بز
 شما اقلیم عشقوز بنده آل عبا بوز بز

فتی حاجی کباصسنه پای دولتک اول طوز اولور
 حاجت خدنی تجلیات ایله بر نور اولور
 هر نظره عینکه وجه خدا منظور اولور
 بوسلای خدمت نعتک ایله مغفور اولور
 الصلوة و السلام ایها دینی راه خدای
 کیتمصاص باشق الذین انار حمانا
 بخش در مدح دوازده امامان

مقام سر لاهوتی محمد مصطفی دن صورت
 رسولک سربینی وارثانی اذین اذهمادن صورت
 ولایت سربینک کنزین علی الرضادن صورت
 امامت در مرتب ای طالب حسن فواق رضادن صورت
 انامندرموز بن شه شهید کربلا دن صورت
 عیان اولسون بکاد بر سنک بوستر کتر نهانی
 دو توب آل عبا تک دامن اول قوی قربانی
 ندر در سبک طریق ای طریقت اهدانک حاجی
 لدنی عینک محرمی معارف کوهری کانی
 امام شد عالم علی بن العبادن صورت
 او یان خواب بغافلدن کوزنک ای دل اولور
 دعادم راه عشقده دو کوب کوز باشی آیت
 نور و لوله کشتاید و بدهری در درویش و میرو شاه
 ککد بلز سر سخی کسبه غیره عارف بالله
 آیت سینه معنی باقر شمس الضحی اذن صورت
 امام جعفر اولدی هادی امت حقیقه بنده
 اولوب موسای کاظم مرشد بر حق طریقتده

* ایدی چند روز نخست وقت وفات اعلان
 * ویردی انکشت بدهن عالمه حیرت کوچدن
 خانه قطبیه قنوب عامیه بروفق طریق *
 حین رخنده قلوب کشف و کرامت کوچدی *
 * سفر اندر وطن ایتدی حرم لاهوته
 * اوسر فافله بیت حقیقت ککوچدی
 کرچه اول کوز لدن اولدی دفتین اندر خاک *
 بولدی روحی شرف و صلت حضرت کوچدی *
 * حجب چاری قنوی عالم ناسوتنده همان
 * بارگاه احد بابی بشریت ککوچدی
 بوری فیضین دلبین خاکنده رومال اولسون *
 اول نهال کل کلزار ولایت ککوچدی *
 * بنده بحر آب برنده صفین ای نسالک حق
 * دنده از رجفته قرینک بیت طریقت کوچدی
 ای سلامی بکنشاید دل را که زجا *
 * مجمل پاک ره کعبه و صلات ککوچدی *
 * جوهر لاله نازه لوح اوزره قلم تاریخین
 * مر کرداره قطب خلافت کوچدی *
 (۱۲۰۲)

* تاریخ برای قصر نقیب از میرالسید الحاج محمد خاتم ایتدی *
 * رحمة الله تعالی *

* بومضع قصر والا طرح زیبا جانفزا *
 * منظر ندن رفع او او را اینکه دلدن غبار *
 * کار نقاشی دکل سقف مجلاده نما *
 * لوزن ارهار ندن عکس ایتمش نقوش صد هزار

* ایدی اول خلق حسن بزم حسن عین حسن *
 * اوله مقبول خیباب بارکاه ذوالجلال *
 * ایکی جانین کن عطشانه دیر تار یحیی *
 * ما حسین عشقینه ایچ بو چشمه دن آب زلال *
 (۱۲۰۱)

* احبباندن بر ذات ستوده صفات فوتتم تار بخدر *

* حاجی عبید الکریم خواججه احیاسنه
 * ایتدی و داع جمله ایلدی عزم نعیم
 اولش ایدی اسمی تطبیق مسماسنه *
 داد الهی ایدی ذاتنه خلق ککریم *
 * فونی کیمجه خوابده رویتنا قصری کبی
 * ایلیمه احسان اکا حضرت حی وقدم
 قهرینی نور ایدوب ایده مقررن جنان *
 * ذنبی محو ایلیمه رحمت رب الرحیم *
 * چهدی براه ایدوب سویلدی تاریخینی *
 * روزین فر دوس اوله مسکن عبدالکریم *
 (۱۲۰۱)

* ملقن ذکر و پیر ادا تم و مقتدای طریق هخامنیه محبوب *
 * العاشقین سلطان الوحیدین الشیخ الحاج علی نیازلی *
 * الا یونیی الشیخ یحیی دده حضرت تریکده مر ایدیه در *

* حضرت شیخ علی دعوت خالص حق اولوب
 * قیلدی عشر تکده قرینه ایست کوچدی
 * ملا ناسده اثبات وجود ایلیمه رک *
 * قیلدی دعوا سینه هر نطقی حجت کوچدی *

* اوعالی منقبت پر آفتک باد فنا آخر
 * یوفانوس جهانده شمع عمرین ایلدی اطننا
 غرور و غرور جا اوله کنشاد دست درگاه اول *
 * نظر قیقل چشم عبرتله قیوره جمله موتا *
 * کدر کهدله طور و دیروزه ایلر فائده خواندن
 * کف دست نما و قیامده هر حجر کویا
 لدو الموت و اینو التراب سر تفسیرین *
 * قیوراهلی ایدر معنا بطراکته اهله ایما *
 * اوقی بر فائده اخلاصه خیردعا ایلله
 * خدا پر نیوز ایده قیرین مکانن جنت علیا
 * سلامی هاتق غیبی دیدی منقوطله تاریخ *
 * قصور باغ فردوسی اکاماً و ایلده مولا *
 ۱۲۰۲

﴿ تاریخ چشمه زر ره ککذار منمن ﴾

* چند خیر الخلف ذوالجود عالی منقبت
 * ساعی خیر و ستوده طبع محمود الفععال
 آب جودین فی سبیل الله اجرا ایلوب *
 * افضل الاعمال سقی المایه قلدی امثال *
 * روح پاک و لدن حقا که احیا ایلدی
 * در کهنده ایلله مقبول عزت ذوالجلال
 * (بر اننده طاسله منقوطله دیر تاریخی) *
 * (عین شیخ احمد دناج روحی ایچون صا فی زلال) *
 ۱۲۰۴

* (تاریخ فوت عاتکه باجی) *

* قد چیده طاقت ششکل توضع کوسترن *
 * استن استقبال احبابه قیامده استوار *
 * هر جبابی کور نیور حوضنده بروفق زلم
 * چانه قطنینه اجرا آب ناب خوشکوار
 * چو هنی بو جنت نمونه دیسه رباع ابرم *
 * اولین ایلکین مزرع انواع ازهار و ثمار *
 * جمله اشجار و نباتات جامه حضرت ایلله
 * قد و قامت عرض ایدر عشاقه هر فصل بهار
 * بزکاه غاضق انیس و مجلس اصحاب دل *
 * بی تختار عینس ایلده زارارانه لیل و نهار *
 * باقی قصرا اول مروت معدنی صاحب کرم
 * زمره استادانه حال ضابط عالی تبار
 * یعنی الخلیف محمد خاتم طی زمان *
 * هر کسه خدیجه دام ائمه وارین نثار *
 * بردعا ایلله سلامی سازه تاریخین دیدی *
 * ذوق ایلله ایمن امر از ایلله پرور دکار *
 (۱۲۰۲)

﴿ تاریخ وفات شیخ احمد از خاندان منمن ﴾

* فرید العیصر فاضل حاجی شیخ احمد افندیکم *
 * دنی جرح او کان جودی قیلدی خلقندن اخفا *
 * (درو لاسی اولشیدی ملاذ و حلما مسکین
 * سرخوایی ایدی هر بر فقیر و رهگذاره جا
 * وفاتن بستی غریبده تقد بر ایلوب اول *
 * قدسیات شهید امتزلن حق ایلدی اعطا *

نام و سگی عار و ناموسی مرا موس ایوب ❄
 ❄ ای سلامی خاکه یکسان اولان اکلری ❄
 دو جوی ضعیف در دینک در ماند شرعی ❄
 حقیقه نجه دگسته نك لقماند شرعی ❄
 ❄ نوله پرور ایدر سه ساکی اوار فیضدن
 ❄ ولایت آسمنا نینگ مه تاباندر شرعی
 عیسی نکوهر اسرارین ایشار ایتسه عشاقه ❄
 رموز کنت کتزک عجزن نهاندر شرعی ❄
 ❄ خواص اهل عشق جمله مطیع امر و فرمانی
 ❄ معارف کشور نیک بر شه خاقاندر شرعی
 ❄ شرح طریقتیه ه میر بی تسلیمیم رهبر بریم ❄
 ❄ سلامی والدیم جسم نجیف نهاندر شرعی ❄

بوگون اول مه جینم بنده سینه کی نکا ایتدی ❄
 اتکچون دوراهم عالی چله سیا و ایتدی ❄
 ❄ بهار سیزن دانا سنک سمله قلب محزون
 ❄ بانگده عاشق بیچاره بلم نه کاه ایتدی
 ❄ او حونی عمره لر قدم دو ناعرم کاه ایتدی ❄
 ❄ سنک ایتد کلرک جور و جفایی با که ای ظالم
 ❄ نه ایلا ایتدی مجنونه کداسینه نه شاه ایتدی
 ❄ یاز قدرم حبت ایله سلامی عاشق زاره ❄
 ❄ فراقک آیشنده یانه یانه بتر آه ایتدی ❄
 ❄ قطعات ❄

احسانه اجیده نور بصرله ❄
 باقلسیه فرقی بر مسم حقیقت ❄

❄ چهل سنانده کلدکده نبوت
 ❄ کیدوب نیم اولدی اجد نور وحدت
 ❄ (قطعه)
 ❄ ایشاه ولایت باب علم ومعین حکمت
 ❄ امیر هل اتی شاه سلونی حیدر کراز
 ❄ نه سر دندر که شاکتکه ایکی شوق اولدی ارامت
 ❄ برینی دشمن بد کیش ویری مؤمن و دیندار
 ❄ کالک دوست خوفدن جسددن دشمنک محق
 ❄ دور کن یته و صفکله پر اولدی عالم دوار
 ❄ (قطعه)

❄ کزچه جمع الجمعه هر خوب و زشتی بر کوردر
 ❄ بحر وحدته اوزین محو ایش اهل الله وار
 ❄ لیک عام و خاص بر کورمه مراتب حقددر
 ❄ عارف کامل قشده فرق فرق الله وار
 ❄ (قطعه)
 ❄ بزم وحدته می معرفتک نوش قیلان
 ❄ رنده مشربله قیل بنده کی همدم یارب
 ❄ منعل عشقک ایدوب کعبه کویکه دلیل
 ❄ هر جهندن بنه وجهک اوله قبله م یارب
 ❄ نظرم خلقه در کعبی قومه پیرونه
 ❄ حرم خاصکله ایت لایق محرم یارب
 ❄ (قطعه)

❄ بو کون بر ندر لیش خراباته سؤال ایتدم
 ❄ نیچون مست مداجیله ایدر سیزن عمر یکی بر نادر ❄

نوازه اعطاء ایدر سه زائر مسکنه فیضندن
دواجوی ضعیفه عین حکمت در که احمد

(رباعی)

دربین سرانه کال ونه کاری استادم *
نه علم ونه عمل ونه فقیه زهادم *

نیافت مایه شادی دلم بخود یارب *
خیر دست توأم از برای آن شادم *

(رباعی)

علم تو خیسد رانمی دانی اگر حق یقین *
رؤفصوص و مشغولی خوان که بدانی مغزین *
سالکاترا نقطه از سر وحدت بهترست *
از هزاران مجتهد علم ظنون زاهدین *

(رباعی)

بخی اصل هنسری غر کباری کرد *
نه ازان خاطر آینه غباری کرد *
بهر آن نغر بگفتند بزرگان سلف *
مثل این که کد و بی و چخاری کرد *

(رباعی)

عارفان از خویش کشته کشته باد ادرسی *
بیشتر نوشیده انداز تا که زانکوزی *
رفته اند در باغ تنیب امکان رانمی نبود *
دیده و چینه نماز شایخ عدم اتمارشی *

(نوع دیگر)

عاشقان اول آمده کم اسم زمان اولی طی *
سینه بی کینه به آتش اجشار دینی کی *

ورمه عشق ایدی هنوز انکور ذریع عدم *
یار اندن اجدید بیکاسه و بی رنگ می *

دربیان مراتب عوالم حضرات از مرتبه احدیت و احدیت *
و تنزلات آئینه از لا تعین تا به عالم ملک و شهادت *
و بیان سلسله ذمه طریقت نقشبندیه *

حضرت فرد واحدی قدیر ودانا *

هم مرید و متکلم و سمیع و بینا *

لا تعین الیه ذاتی اجدیده ایکن *
نه صفا یتنه طریقی اولدی نه اسمائنه جا *
(رباعی)

ذاتنه الیوب اسمائنی مرآت خدا *

اولدی اول آینه ده کندی صفاتیه نما *

ذاتن اولدی تعین له شئون اول *
دیندی بو عالمه اسماء جبروتیه عبای *

(رباعی)

کندی اسماء و صفاتیده ایدی کتر خفا *

بوی هستی دخی شمع ایدمش ایدی اشیا *

عالم علم ایدی نه عین ایدی زیراعلاما *
ذاتن ایلدی تمیز صفات و اسماء *
(رباعی)

عالم و جدیت صرف ایدی نه لا والا *

عین جمع اجد یتسده شئون اولی *

اولدی بوام کاتبه حروف عالی *
قام علم الیه لوح جبروتیه اسماء *

(رباعی)

غیب غیب او لدی چو قرطاس عدم ای دانا *
 تا که تحریر او له بو خط عوالم انجا *
 نقطه حرف او لدی خروقات مرتب کلاب *
 او قنوبر معجف اسکانه الف با تا یا *

(رباعی)

علت غایب منبذی خلق اشیا *
 جوهر فریدله عقل اولدی دیدیلر عفا *
 که حقیقته بو بر نور محمد ایدی هلم *
 عالم امری کیچوب ایلدی ملکی مانوا *

(رباعی)

بودر قوس زوتی که اولو ندی اهلا *
 مبدیه تر جمعه معراج ایله اولدی ایما *
 سر معراجده بودر سیرالی الله بودر *
 سر وحدتده بودر عارف ایسک این دانا *

حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم

و حیده تک سربینی معراجده حیمینه خدا *
 فاب قوسین او ادنی ایله ایتدی ایما *
 جمع یورا حدیث ایله ینسا قیلدی *
 پرده هستی غیرینی ایتدکنده کنسا *

(منته)

بو عروج بو سفر دن نه ایدی قصدی علا *
 رفع هستی ایت ایدی هب ما هندا *
 وحده تک سری ایدی اول آخر مطلب *
 ایتدی بو بکر و علی به بو مورزی افشا *

حضرت ابوبکر الصدیق

محمد شاه ز نسل مونس محبوب خدا *
 بو بکر حضرت صدیق وشه ملک وفا *

حضرت سنانا نه بوسری تلقین *

حامل سر اما ناته او پاک اولدی سزا *

حضرت علی المرتضی کرم الله وجهه *

حضرت حیدر گزار علی بن طالب *

فاخ خیر بن کاشف قلب طالب *

ایندی سبئین کرامینی بوسردن آگاه *

اولدی قطیبتله هر بری شاه یترب *

حضرت امام حسین شهید رضی الله عنه *

حضرت شاه شهیدان محمد مشرب *

نیر برج شرف شمس هدایت کوکب *

محمد رازی ایدوب زین العبابی ایتدی *

قره عین جهنم سید انجم و عرب *

حضرت زین العابدین رضی الله عنه *

حضرت زین العبا هادی منهاج ضوای *

ناطق وارد حق ملهم ازام ککاب *

برنو نور ینسه چون باقری بولدی قابل *

اوج دین وفای معنیبه قیلدی عه تاب *

حضرت محمد باقر رضی الله عنه *

حضرت باقر دانشور علم لازیب *

خواجده حضرت لدن مفتی در سخنانه غیب *

بلد بکر الولد سربابی صادق اولوب *

ایش ز یوز سار ایلله حق جعفری زب *

سلطان قادسی نقل اسماحی سلسله صدیقیه رضی الله عنهما

- ✽ حضرت شیخ ابوعلی الفارمدی ✽
- ✽ شیخ ابو الفیاض فیدی پادشه ملک صلاح ✽
- ✽ اکه فرمانبراران بولدی دوعالده فلاح ✽
- ✽ شیخ ابوالقاسم کرکانیده خدمت ایدوب ✽
- ✽ اولدی هر دو طرفک هظه ی بالقول صحاح ✽
- ✽ منده ✽
- ✽ جامع جههر وحقن مجئی اهل برزخ ✽
- ✽ خواججه علم لدین همدیم حبسی شیخ ✽
- ✽ خواججه یوسف همدانی به ایدوب فیضی عطا ✽
- ✽ ایلدی لوح لدین علم لدینی به شیخ ✽
- ✽ حضرت خواججه یوسف همدانی ✽
- ✽ حررت خواججه یوسف عمر نخل مراد ✽
- ✽ نفسندن نیجه یک سالک اولوردی ارشاد ✽
- ✽ بیعت ابد کده اکه حضرت عبد الخالق ✽
- ✽ بیت قلبی ائک فیضله قلبدی آباد ✽
- ✽ رئیس الطریقه حضرت عبد الخالق غجدوانی ✽
- ✽ مجدوانی صکه اودر شرم ناچاره معاذ ✽
- ✽ همدوم حضرت بی سالک کراهه ملاذ ✽
- ✽ عارف روی همدوم و همزای اولوب ✽
- ✽ مسر مولایله قلبدی دل مجزونی شاذ ✽
- ✽ حضرت خواججه عارف روی روی ✽
- ✽ خواججه عارف که منه تابه بولشدی شعار ✽
- ✽ مشرق اوج شبرف مطلع مهر انوار ✽
- ✽ خواججه ففتوی لایق اسراری بیلوب ✽
- ✽ ایلدی قلبی عزقان الله کتز الاسرار ✽
- ✽ واجل الی فارسی میدان ادب ✽
- ✽ یعنی سلانی که و در واقف نفس عارف رب ✽
- ✽ والد والده جعفری کیم قاسم ایدی ✽
- ✽ ایلدی علم لدنیله دلبن لب ربیب ✽
- ✽ حضرت قاسم بن محمد بن ابی بکر الصدیق ✽
- ✽ حضرت قاسم او سالار سیاه امت ✽
- ✽ قهر علم لدین حازن سر وحدت ✽
- ✽ حضرت جعفره بوسریده ایدی اظهار ✽
- ✽ انده جمع اولدی دواسرار کنوز حکمت ✽
- ✽ حضرت جعفر الصادق یعنی الله عنده ✽
- ✽ حضرت جعفر صادق اوعلی السیرت ✽
- ✽ نسل سلطان رسول رهبر راه وصلت ✽
- ✽ یازید حضرت نه بهری وروب روحانی ✽
- ✽ ذهب سلسله ویردی اکه نام و شهرت ✽
- ✽ حضرت ایزید بسطامی قدس سره ✽
- ✽ یازید قطب جهان سراما مه وارث ✽
- ✽ اولدی کسبه اکا سربله تازی نالت ✽
- ✽ روح پاک کنس ایدوب بوالحسنه فیضی عطا ✽
- ✽ واصل سر خندا اولغده اولدی باعث ✽
- ✽ حضرت ابوالحسن الخرقانی قدس سره ✽
- ✽ حضرت شیخ حسن جند ولی به شهر تاج ✽
- ✽ یعنی خرقانی اول علقت عشاقه علاج ✽
- ✽ شیخ ابوالقاسم مدنی محرم اسراری قیلوب ✽
- ✽ ایلدی عارف یحیی واقف سر معراج ✽

سلطان قادسی نقل اسماحی سلسله صدیقیه رضی الله عنهما

- ✽ حاجه ففتوی لایق اسراری بیلوب ✽
- ✽ ایلدی قلبی عزقان الله کتز الاسرار ✽
- ✽ خواججه ففتوی لایق اسراری بیلوب ✽
- ✽ مشرق اوج شبرف مطلع مهر انوار ✽
- ✽ خواججه عارف که منه تابه بولشدی شعار ✽
- ✽ حضرت خواججه عارف روی روی ✽
- ✽ مسر مولایله قلبدی دل مجزونی شاذ ✽
- ✽ عارف روی همدوم و همزای اولوب ✽
- ✽ همدوم حضرت بی سالک کراهه ملاذ ✽
- ✽ مجدوانی صکه اودر شرم ناچاره معاذ ✽
- ✽ رئیس الطریقه حضرت عبد الخالق غجدوانی ✽
- ✽ بیت قلبی ائک فیضله قلبدی آباد ✽
- ✽ بیعت ابد کده اکه حضرت عبد الخالق ✽
- ✽ نفسندن نیجه یک سالک اولوردی ارشاد ✽
- ✽ حررت خواججه یوسف عمر نخل مراد ✽
- ✽ ایلدی لوح لدین علم لدینی به شیخ ✽
- ✽ خواججه یوسف همدانی به ایدوب فیضی عطا ✽
- ✽ خواججه علم لدین همدیم حبسی شیخ ✽
- ✽ جامع جههر وحقن مجئی اهل برزخ ✽
- ✽ منده ✽
- ✽ اولدی هر دو طرفک هظه ی بالقول صحاح ✽
- ✽ شیخ ابوالقاسم کرکانیده خدمت ایدوب ✽
- ✽ اولدی هر دو طرفک هظه ی بالقول صحاح ✽
- ✽ منده ✽
- ✽ جامع جههر وحقن مجئی اهل برزخ ✽
- ✽ خواججه علم لدین همدیم حبسی شیخ ✽
- ✽ خواججه یوسف همدانی به ایدوب فیضی عطا ✽
- ✽ ایلدی لوح لدین علم لدینی به شیخ ✽
- ✽ حضرت خواججه یوسف همدانی ✽
- ✽ حررت خواججه یوسف عمر نخل مراد ✽
- ✽ نفسندن نیجه یک سالک اولوردی ارشاد ✽
- ✽ بیعت ابد کده اکه حضرت عبد الخالق ✽
- ✽ بیت قلبی ائک فیضله قلبدی آباد ✽
- ✽ رئیس الطریقه حضرت عبد الخالق غجدوانی ✽
- ✽ مجدوانی صکه اودر شرم ناچاره معاذ ✽
- ✽ همدوم حضرت بی سالک کراهه ملاذ ✽
- ✽ عارف روی همدوم و همزای اولوب ✽
- ✽ مسر مولایله قلبدی دل مجزونی شاذ ✽
- ✽ حضرت خواججه عارف روی روی ✽
- ✽ خواججه عارف که منه تابه بولشدی شعار ✽
- ✽ مشرق اوج شبرف مطلع مهر انوار ✽
- ✽ خواججه ففتوی لایق اسراری بیلوب ✽
- ✽ ایلدی قلبی عزقان الله کتز الاسرار ✽

DEĞERLENDİRME

Selâmi Efendi XVIII. yüzyıl sonuyla XIX. yüzyıl başında yaşamış mutasavvif bir şairdir. Divân'ında tasavvufi görüşlerini ve tarikatını, divân şirrinin nazım şekilleri ve özelliklerini kullanarak anlatmıştır.

Selâmi Divânı'nın günümüze yakın bir dönemde yazılmış olması ve şairin mutasavvıflığından dolayı divân şiri açısından ele alınması, tez çalışması olarak seçilmesinde etkili olmuştur.

Ulaşılan kaynaklarda şairin hayatı ile ilgili bilgilerin sınırlı olduğu, edebî kişiliğine değinilmediği görülmüştür. Bu nedenle Divân mecmû okunurken hayatı ve edebî kişiliğine ilişkin bilgiler tespit edilmeğe çalışılmıştır.

Kaynaklarda şairin izmirli olduğu, babasının aynı tarikatın şeyhlerinden İsmail Şehî olduğu ve Tyüp Sultan'da 1813'te öldüğü ve defnedildiği belirtilmektedir. Ailesiyle ilgili başka bir kayda rastlanmamıştır. Ancak Divân'da vefatlarına düşülen tarihlerde "Hatice" isminde kızından söz ettiği görülmüş ve bu da eklenmiştir.

Esleriyle ilgili bölümde, kaynaklardan birinde bahsedilen Manzûme-i Mevlidiyye adlı eserin Selâmi Efendi'ye ait olmadığı, gerekçesiyle birlikte açıklanmıştır. Şöyle ki : Yine kaynaklara göre Selâmi Efendi'nin bazı şitleri aynı isminde başka bir şairle karıştırılmaktadır. Araştırmalarımız sırasında başka bir Selâmi Efendi'nin Manzûme-i Mevlidiyye adlı eserine rastlanmıştır. Bu nedenle bu eserin çalışma yapıtığımız Selâmi Efendi ile ilgili olmadığı sonucuna varılmıştır.

Üzerinde çalıştığımız Divân şekil ve konuları itibarıyla kısaca tanıtmış, mürettep divânlardan farklılıkları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu farklılıkların sebebi; şairin amacının tarikatını tanıtmak ve tasavvufi görüşlerini açıklamak olmasıdır.

Selâmi Efendi'nin edebî kişiliği, kaynaklarda söz edilmediği için Divân'dan hareketle tespit edilmeğe çalışılmıştır.

Divân'da ilk dikkati çeken hususlardan biri âyet ve hadislerin çokça kullanılmasıdır. Bunlardan belli bir âyete işaret edenler dipnot olarak süre ve anlamıyla birlikte verilmiştir. Yine âyetlerden alındığı anlaşılan ancak bir çok âyette geçen bölümler dipnotta gösterilmemiştir.

Daha önce divân şîri açısından değerlendirilmeyen, hatta mutasavvıf olduğu için artırıldığı ağır bir şekilde eleştirilen Selâmî Efendi'nin Divân'ı incelendiğinde dikkat çekici özelliklerin olduğu görülecektir.

Divân'daki şîrler vezin bakımından oldukça kusurludur. Bu konudaki rahatsızlığı yine mutasavvıfına bağlamak gerekir. Ancak kafiye ve redifler açısından önemlidir. Örneğin; 'okudursun- oku dursun' şeklinde cınaslı kafiyeli güzel bir şîr vardır. Muhleva ve şkil ayumuna da dikkat eden şairin yârini bulmak isteyen önce araması gerektiğini sonra bulabileceğini anlatan "arar" ve "bulur" redifli bendleri vardır. Yine Mevlevîlikle ilgili "döne döne" redifli şîri dikkati çekmektedir.

Şîirlerinde orjinal telmih ve teşbihler de görülür. Klasik "kaş-keman" benzetmesini "kad-keman" şeklinde kullanmıştır. Yine klasik telmihlerin yanında Hz. Ömer zamanında yaşanan bir olaya da "Eya Sâriye el-cebel" ibaresiyle telmih yapmıştır. (s.7)

Şairin dili de dikkat çekicidir. Arapça ve Farsça'ya vakıf olduğu, kullandığı kelimelerden, aynı şîr veya beyit içinde iki dili de birlikte kullanmasından anlaşılabilir ve şairin kültürünü ortaya koymaktadır. Dönemin Mahallileşme Cereyanı'na uygun olarak halk söyleyişlerine de rastlanmaktadır.

Selâmî Efendi'nin bir çok şîirinde usta divân şairlerinden etkilendiği görülmektedir. Örneğin Fuzûlî'nin meşhur "etime beni" ve Bâkî'nin "saf saf" redifli şîirlerini hatırlatan gazelleri vardır. Yine döne döne redifli gazel, Necâtî'nin meşhur şîirini hatırlamaktadır.

Tezîin ilk bölümünde şairin hayatı, eserleri ve edebî kişiliği üzerinde durulduktan sonra ikinci bölümde Divân metni yer almakta, ardından da "Suzlük" ve kişi isimlerinden oluşan "Dizin" bölümü bulunmaktadır.

Üzerinde çalıştığımız Divân matbu bir divândır ve el yazması nüshasına rastlanmamıştır. Divân'ın matbaanın kurulmasından sonra yazılmış olması ve kaynaklarda da bu hususta bir bilgi bulunmaması sebebiyle el yazmasının olmadığı kanısına varılmıştır.

Selâmî Efendi ve Divân'ıyla ilgili yaptığımız bu çalışma sonucunda Selâmî Efendi'nin divân şîri özelliklerini kullanması ve kullandığı açısından dikkat çekici bir şair olduğunu belirtmek yerinde olacaktır. Yasadığı dönem ve mutasavvıfılığı düşünüldüğünde, Divân'ın sekilden çok muhteva açısından ele alınmasının önemli olduğu sonucuna varılır.

Sonuç olarak, XIX. yüzyılda da dîvân şiirinin devam ettiği, bu dönemde dîvânların kâğıt açıdan ele alındığında, önemli özelliklerin görüleceği bu tez çalışmasıyla ortaya konmaya çalışılmıştır.

